

Journal of Information Technology and Education Science

JITES

Published by:
**University of Computer Studies
(Taungoo)**

**December, 2020
Volume-02, Issue-01**

**JOURNAL OF INFORMATION TECHNOLOGY AND EDUCATION
SCIENCE VOL. 02, ISSUE. 01, 2020**

ISBN: 978-99971-0-928-6
Publisher: University of Computer Studies (Taungoo)

University of Computer Studies (Taungoo)
Yangon-Mandalay Road,
Taungoo Township,
Bago Region, Myanmar.

JOURNAL OF
INFORMATION TECHNOLOGY AND EDUCATION SCIENCE

JITES₂₀₂₀ VOL. 02, ISSUE. 01, 2020

UNIVERSITY OF COMPUTER STUDIES (TAUNGOO)

Journal of Information Technology and Education Science

Vol. 02, Issue. 01, 2020

Chief Editor:

Dr. Ei Ei Hlaing Rector, University of Computer Studies (Taungoo)

Technical Program Committee:

Dr. Thandar Thein	Rector, University of Computer Studies (Maubin)
Dr. Soe Soe Khaing	Rector, University of Computer Studies (Moywa)
Dr. Aung Win	Rector, University of Technology (Yadanarpon Cyber City)
Dr. Myo Min Than	Rector, University of Computer Studies (Pyay)
Dr. Win Htay	Principal, Japan IT & Business College
Dr. Tin Myat Htwe	Rector, University of Computer Studies (Kyaingtong)
Dr. Thandar Win	Rector, University of Computer Studies (Myeik)
Dr. Yu Za Na	Rector, University of Computer Studies, (Hinthada)
Daw San San Myint	Principal, Taungoo Education College
Dr. Zarli Cho	Professor, Head of Department , University of Computer Studies (Taungoo)
Dr. Sandar Htay	Professor, Head of Department , University of Computer Studies (Taungoo)
Dr. Thin Thin Htway	Professor, Head of Department , University of Computer Studies (Taungoo)
Dr. Sanda Win	Professor, Head of Department , University of Computer Studies (Taungoo)
Dr. Yi Yi Myint	Professor, Head of Department , University of Computer Studies (Taungoo)
Dr. Thi Thi Swe	Head of Department, University of Computer Studies (Taungoo)
Daw Chaw Ei Su	Head of Department, University of Computer Studies (Taungoo)
Dr. Paing Thwe Soe	Head of Department, University of Computer Studies (Taungoo)
Dr. Hnin Pwint Phyu	Head of Department, University of Computer Studies (Taungoo)

Content

Information Technology

1.	Analysis of Routing Protocols over TCP in Mobile Ad-hoc Networks using Random Way Point Model <i>Khaing Su Wai, Hsu Mon Maung</i>	1
2.	Multilevel Association Rules Mining using Apriori Algorithm <i>Nang Khin Pyone Myint, Thin Nu Nu Win, Nang Sabae Phyu</i>	7
3.	Genetic Algorithm-Based Feature Selection and Classification of Breast Cancer Using Bayesian Network Classifier <i>Yi Mon Aung, Nwet Nwet Than, Linn Linn Htun</i>	14
4.	Sentiment Analysis of Students' feedback from Coursera Online Learning Using Bernoulli Naïve Bayes Classifier <i>Nilar Htun, Nang Seint Seint Soe</i>	20
5.	Detection of Diabetes Using Classification Methods <i>Phyu Thwe, Cho Cho Lwin, Hnin Pwint Myu Wai</i>	26
6.	Performance Analysis of Classification Algorithms in Data Mining Technique <i>Aye Mon Win, Yu Yu Khaing, Lei Yi Htwe</i>	31
7.	Introduction to Popular Hadoop Analytics Tools for Big Data <i>Aye Myat Nyo, Day Si Win, Khin Nyein Myint</i>	36
8.	Documents Retrieval using Solr <i>Ei Marlar Win, Shwe Thinzar Aung</i>	41

Education Science

9.	An Investigation into Non-verbal Intelligence of Primary Students <i>Su Myat Aye , Naing Naing Maw</i>	46
10.	An Investigation into Adolescents' Emotional Creativity and the Influence of Personality Traits on it <i>May Oo Mon, Su Myat Aye, Naing Naing Maw</i>	50
11.	An Investigation into Personality and Career Interest of High School Students <i>May Wah Linn, Naing Naing Maw</i>	58
12.	Analysis of Gender and Grade Differences on Abstract Reasoning Test for High School Students <i>Phue Wai Ko Ko, Su Myat Aye, Naing Naing Maw</i>	66
13.	Development of Numeracy Test For Adolescents <i>Myat Yu Yu Mon , Su Myat Aye</i>	73
14.	Student-Centered Approach is more Effective than Teacher-Centered Approach on Mathematics <i>San San Nwe, Hla Yin Moe, Lin Lin Aye</i>	80
15.	Evaluating the Effect of Environmental Education and Awareness on Solid Waste Management within Elementary Students <i>San Myint Yi</i>	85

Computational Mathematics

16.	Generation of Orthogonal Polynomials in Least-Squares Approximations <i>Tin Tin Maw</i>	91
17.	Applying the Queue Theory in Bank Service Centers <i>Khin Moh Moh Thin, Hla Yin Moe, Lin Lin Aye</i>	98
18.	Optimizing Integer Programming Problem Using Branch and Bound Method <i>Zin Nwe Khaing, Hla Yin Moe, Aye Mya Mya Moe</i>	103

Natural Science

19.	Design And Construction of Android Phone Controlled Electrical Household Appliances <i>Thet Lwin Oo , Win San Win, Hnin Ei Maung, Lwin Lwin Soe</i>	109
20.	Construction of Motor Control System Using Fingerprint Sensor <i>Hla Thein Maung, Aung San Min, Aye Aye Khine</i>	115
21.	Study on Neutron-proton Scattering using CD-Bonn Potential <i>Thandar Kyi, Htun Htun Oo</i>	121
22.	Characterization of Advanced Superionic Conducting Materials of Lithium Cobalt-Nickel Oxides for Solid Oxide Fuel Cell (SOFC) Application <i>Aye Aye Lwin, Win Kyaw, Thaik Thaik, San San Wai</i>	128
23.	Scanning System for Light Transmission of Glasses <i>Shwe Zin Aung</i>	133

Language

24.	The Concept of Speech Function in the Articles in the Reader's Digest <i>Aye Lae Maw</i>	139
25.	Grammatical Parallel Structure In Inaugural Addresses By George W. Bush <i>Myat Theingi Kyaw, Wai Wai Phyo</i>	143
26.	Reducing Students' Anxiety in Learning Reading Passages through Reciprocal Teaching <i>Naing Naing Maw</i>	149
27.	Grammatical Collocations Found In The Selected Academic Texts <i>Wai Wai Phyo, Myat Theingi Kyaw</i>	155
28.	Illocutionary Acts Of The Main Character's Utterances In The Movie "Beyond Rangoon" <i>Moe Ei Swe, Mar Mar Lwin, Than Than Sint</i>	161
29.	A Survey On Preferences Towards Learning Styles Of Undergraduate Arts And Science Students <i>Tint Tint Ei, Mar Mar Lwin, Hnin Lae Win</i>	166

30.	A Study of Reading Comprehension Questions From Matriculation English Question Papers By Using Bloom's Taxonomy <i>Aung Kyi, Zaw Moe Aung</i>	171
31.	ရှင်္ဂတ္ထမကျိုးတောလားလာ ရာသီဘွဲ့၏ သဘောသဘာဝများ လေ့လာချက် <i>Khin Pyone, Phyuh Phyuh Khaing</i>	177
32.	မြိုက်ဒေသိယစကားကို အတွေ့ဖြူထောင့်မှလေ့လာချက် <i>Shine Maung Maung</i>	181
33.	တရှတ်သံရောက်မော်ကွန်းမှ နှစ်းစလေ့ယဉ်ကျေးမှုများ <i>Wai Wai Tin</i>	186
34.	မြန်မာသုဒ္ဓိသမိုင်းကြောင်းလေ့လာချက် <i>Khine Khine</i>	191
35.	မြန်မာဝါကျရှုံးဖွဲ့စည်းပုံရှိ စကားမြှုပ်စနစ်နှင့်ဘာသာေဒအမြင် <i>Ye Ye Cho</i>	198
36.	ဌိမ်းချမ်းချိုးဖြူဆက်၍ကူးကဗျာမှုဘာသာစကားတာဝန်များစီစစ်ချက် (လူမှုဘာသာေဒ) <i>Yu Yu Tun, Aye Thandar Win, Htar Hlaing Soe</i>	204
37.	ဦးပုည်း တေးထပ်များမှ နှစ်သက်မှုသက်သက်ကိုသာပေးသော ရသံမြောက်အဖွဲ့များ လေ့လာချက် <i>Khin Khin Maw</i>	209
38.	တ-ဝိုင်းရှိအသံစကားလုံးများ၏အနက်ကိုစိစစ်ခြင်း <i>Than Than Naing</i>	215
39.	ကယန်း (ပဒေါင်) တိုင်းရှင်းသားတို့၏ ကြေးပတ်ခြင်းစလေ့နှင့် ဘာသာစကားသဘောလက္ခဏာ <i>Mya Mya Win</i>	220
40.	ပန်းမွေးရာ ရွှေကော်ဘေးထွေ့ကိုကိုယ်သတ်သိ ရှုထောင့်များ <i>Phyo Wai Hlaing</i>	225
41.	ဦးကြီး၏လွမ်းချင်းကဗျာများမှ မြန်မာ့ကျေးလက်စလေ့များ <i>Sandar Shein</i>	230
42.	နည်းပညာဆိုင်ရာဝါယာရများနှင့် မော်ဒန်ကဗျာ <i>Zaw Naing</i>	235
43.	မောင်ချောနှင့်ရထားကဗျာပေါင်းချုပ်မှနိမိတ်ပုံအသုံးများလေ့လာချက် <i>Nyein Ei Lwin, Thi Thi Swe, Khaing Khin Aye</i>	240
44.	မိုးမိုး(အင်းလျား)၏ "မေတ္တာကမ်းနားအချစ်သစ်ပင်" ဝတ္ထုမှ အတ်ဆောင်စရိတ်ဖန်တီးမှု အတတ်ပညာ <i>Khaing Khin Aye, Thi Thi Swe, Nyein Ei Lwin</i>	244
45.	ကာတွန်းများမှ ထုတ်ဖော်မပြောသောအနက် <i>Shwe Sin Win, Khin Htwe Myint, Zar Zar Thin</i>	250

Language

The Concept of Speech Function in the Articles in the Reader's Digest

Aye Lae Maw

Lecturer, Department of English, Pakokku University

ayelaemawmaw@gmail.com

ABSTRACT: *Speech function is the speaker's or the writer's role in a communicative exchange. This research aims at describing the concept of speech function in the articles in Reader's Digest. The objectives are (1) to find out the speech function, (2) to explore the mood system and (3) to trace the relationship of speech function and mood system. The articles in Reader's Digest "5 Easy Memory Tricks" (February, 2020 issue) and "Wake up Your Brain" (April, 2020 issue) are used as data. The data are analyzed according to Halliday's (1994) speech function theory and Daniel Kies's (2016) mood system theory. Four types of speech function are Statement, Question, Offer and Command. The findings show that 'Statement' is the most frequent speech function. Moreover, mood system varies according to the different speech function used by the writers. Therefore, speech function in relation to mood system conveys the writer or speaker's wants through the meaning of language.*

Keywords: speech function; statement; command; offer; question

1. INTRODUCTION

Language is an important device for human beings in the world. Language is in human life and attributes to one another in everyday interaction. People communicate each other effectively by using language to express information, ideas, beliefs, emotions, desires, attitude and intentions. Valence and McWilliam (in Dimmick, 1996:21) state that communication is the foundation of all interpersonal relationships: through communication, we reach some understanding of each other, learn to like, influence and trust each other, start and end relationship and learn about ourselves and how others see us. The way people communicate really influences their relationships with others.

According to Halliday (1994:69) there are four types Of Speech Functions: Statement, Question, Offer and Command. Daniel Kies states that mood system is divided into four subcategories. They are Indicative, Interrogative, Imperative and Subjunctive.

Communication will not run well without any media. In this research, the selected articles of the genius section in Reader' digest "5 Easy Memory Tricks" and "Wake up Your Brain" are used as the source of data. The purpose of this research is to study the concept of speech function used in articles in genius section from Reader's digest proposed by Halliday (1994) and Daniel Kies (2016). The genius section in Reader's digest is one of interesting articles in magazine. The article "5 Easy Memory Tricks" in genius section is about lesser - known habits. The article "Wake up Your Brain" is about some fresh ideas for keeping life. This study is aimed at finding not only the dominant type of speech function but also mood system used in articles in genius section from Reader's digest and to discuss the relationship of speech functions and mood systems through the meaning of language. This research shows speech function in relation to mood system.

Analyzing the articles can reveal much more about grammatical feature of text, the use of speech functions and mood systems.

Aim and Objectives of the research

The aim of the research is to analyze the ways in which how the writers contribute their ideas and information through the use of speech functions and the mood systems used in articles in genius section from Reader's Digest.

The objectives of the research are

1. To find out the speech functions used in selected articles in genius section from Reader's digest.
2. To explore the mood system in the articles and to explain the meaning of language.
3. To trace the relationship of the speech functions and the mood systems.

2. LITERATURE REVIEW

As the social creatures and human beings, people need a tool called language to make interaction and communication with other people. Language is a system that consists of the development, acquisition, maintenance, and use of complex systems of communication, particularly the human ability to do something (<http://wnw.wikipedia.org/wiki/language>). People use language as a means of communication. Linguistic is a scientific study of language. It involves an analysis of language form, language meaning, and language in context, as well as that of social, cultural, historical and political factors that influence language (Wikipedia. What is linguistic).

2.1. Theoretical Background

In every life, people need to communicate, to express their feelings and thoughts, to make other do things etc. Language is used for communication and social interaction. Functional grammar focuses on the way language is put together so that meaning is communicated for particular purposes, and looks at a language as a system of meaning, while traditional grammar is concerned with the ways words are organized within sentences and looks at a language as a set of rules. The interpersonal function refers to the grammatical

choices that enable speakers to enact their complex and diverse interpersonal relation.

According to Halliday (1994), there are the four speech functions: Statement, Question, Offer and Command. According to Daniel Kies (2016) the mood system is divided into four subcategories. They are indicative, interrogative, imperative and subjunctive.

In this section, speech function theory of Halliday (1994) and Mood System theory of Daniel Kies (2016) will be covered.

2.2. Speech Function

Speech function is a way of someone delivers ideas in communication to make listeners understand the ideas well. There are four types of speech function, namely Statement, Question, Offer and Command. Statement is a way of giving information that can be either positive or negative. Statements are used to provide information, make remarks, assertions and so on. Question is a way of demanding information in the form of interrogative statement. Questions are used to enquire about something to request information or to probe. Offer is an expression of willingness to give or to do something. Offer does not have an unmarked representation of mood. Command is a way to receive some information, goods or service by forcing the listener to give them.

2.3. Mood System

Mood system is the system of grammar that related to the interpersonal meta function of language. In semantics interaction, how the language is used to interact with others and to negotiate relationship and to express opinions and attitudes will be looked at clause. The mood system is divided into four subcategories. They are Indicative, Interrogative, Imperative and Subjunctive. The Indicative Mood indicates, that is, it conveys to the listener or reader that the speaker or writer is asking a statement, referring to the real world in an honest, direct, relevant way. The majority of our expressions are indicative in mood. The Interrogative Mood signals the speakers' desire for information, that they are asking a question, that they are 'interrogating' the listeners. The Imperative Mood expresses the speakers' sense of a command, request, or exhortation – an imperative. The Subjunctive Mood expresses the speakers' sense of the unlikely, a wish, a prayer, a hope. The subjunctive describes the state of affairs as speakers wish or hope them to be.

2.4. A brief account of the Reader's Digest

Reader's Digest is an American general-interest family magazine, published ten times a year. It was founded by William Roy De Witt Wallace (1889-1981), a salesman and his wife, Lila Bell Wallace (1889-1984), who established the "Reader's Digest Association" in the New York City suburb of Pleasantville, where it is now headquartered in Midtown Manhattan. In February 1922, the first issue of Reader's Digest appeared and was not all that outstanding; 64 pages of print (no illustrations or

advertisements) with a cover of the same white paper stock. For many years, Reader's Digest was the best selling consumer magazine in United States. The office of Reader's Digest was in Manhattan and the first staff consisted of publisher Wallian and his wife. Wallace had the idea to gather a sampling of favorite articles on many subjects from various monthly magazines, sometimes condensing and rewriting them, and to combine them into one magazine. Wallace's assessment of what the potential mass-market audience wanted to read led to rapid growth. The magazine's format for several decades consisted of 30 articles per issue (one per day), together with short, humorous stories contributed by readers in such departments as "Life in These United States", "Laughter is The Best Medicine", and "humor in Uniform". Articles often denounced the evils of communism and criticized groups; such as, the National Council of churches for being too liberal, even radical during the Cold War (1945;89). Over the year, Reader's Digest published serious yet simplified articles about important medical and social issues like venereal disease, cancer, the danger of cigarettes, and unsafe driving. The mission of the Reader's Digest foundation is to enable institutions to expand learning and enrichment opportunities for all people. It does this by supporting and sharing effective ideas and practices. (www.nytimes.com>collegespecial3)

3. RESEARCH METHODOLOGY

In this research, the articles in the genius section form the Reader's Digest, "5 Easy Memory Tricks" and "Wake Up Your Brain" are used as the sources of data. They are chosen because they contain a variety of speech function and then much more about grammatical feature of the text, the use of speech functions and mood systems can be studied. According to Halliday (1994), the speech function in the articles in Reader's Digest is analyzed into four categories of speech function: Statement, Question, Offer and Command.

In the next step, the data are classified by using mood system theory of Daniel Kies (2016). They are Indicative, Interrogative, Imperative and Subjunctive.

3.1. Data collection

To collect the data, the articles in Reader's Digest "5 Easy Memory Tricks" (February 2020 Issue) and "Wake up Your Brain" (April 2020 Issue) are explored by using Halliday's Speech Function (1994) and Daniel Kies's Mood System (2016) theories.

**Table 1. Speech Function found in article
"5 Easy memory tricks"**

No	Speech Function	Frequency	Percentage
1	Statement	25	89.29%
2	Command	2	7.14%
3	Offer	-	-
4	Question	1	3.57%
	Total	28	100%

In analyzing the data, four types speech function and four subcategories of mood system are studied and identified. Table (1) shows four types of speech function in the article “5 Easy Memory Tricks”. They are statement, command, offer and question. Statement of speech function is mostly used. Offer is not found.

Table 2. Speech Function found in article “Wake up Your Brain”

No	Speech Function	Frequency	Percentage
1	Statement	37	75.51%
2	Command	10	20.41%
3	Offer	-	-
4	Question	2	4.08%
	Total	49	100%

Table (2) shows four types of speech function in the article “Wake up Your Brain”. Speech Function of statement, command and question are found. Statement is used most frequently. Speech function of offer is not found.

Table 3. Mood System found in the article “5 Easy Memory Tricks”

No	Mood System	Frequency	Percentage
1	Indicative	20	71.43%
2	Interrogative	2	7.14%
3	Imperative	2	7.14%
4	Subjunctive	4	14.28%
	Total	28	100%

Table 4. Mood System found in the article “Wake Up Your Brain”

No	Mood System	Frequency	Percentage
1	Indicative	26	53.06%
2	Interrogative	4	8.16%
3	Imperative	10	20.41%
4	Subjunctive	9	18.37%
	Total	49	100%

Table (3) & (4) show four subcategories of Mood System in the articles in Reader’s Digest “5 Easy Memory Tricks” and “Wake Up Your Brain”. They are Indicative, Interrogative, Imperative and Subjunctive. Mood System of Indicative is used most frequently.

3.2. Data Analysis

Data obtained were analyzed based on the theories of Halliday (1994) and Daniel Kies (2016). It is discovered that three types of speech functions: Statement, Command and Question are used in both articles “5 Easy Memory Tricks” and “Wake Up Your Brain”. Speech function of statement is used most frequently. Four subcategories of mood system: Indicative, Interrogative, Imperative and Subjunctive are found in both articles “5 Easy Memory Tricks” and

“Wake Up Your Brain”. Mood system of Indicative is mostly used. In this analysis of articles, the total numbers and percentages of Speech functions and Mood System are shown in the following tables.

Table 5. Analysis of Speech Function in the articles “5 Easy Memory Tricks” & “Wake Up Your Brain”

No	Article	Statement	Command	Offer	Question
1	5Easy Memory Tricks	25(89.29%)	2(7.14%)	-	1(3.57%)
2	Wake Up Your Brain	37(75.51%)	10(20.41%)	-	2(4.08%)

Table 6. Analysis of Mood System in the articles, “5 Easy Memory Tricks” and “Wake Up Your Brain”

No	Article	Indicative	Interrogative	Imperative	Subjunctive
1	5 Easy Memory Tricks	20(71.43%)	2(7.14%)	2(7.14%)	4(14.29%)
2	Wake up Your Brain	26(53.06%)	4(8.16%)	10(20.41%)	9(18.37%)

4. FINDING AND DISCUSSION

A magazine provides a lot of information and entertainment. The writers use speech function as the medium exchanging experiences in order to fulfill their needs. In this research, the concept of speech function in the articles in genius section from Reader’s Digest, February & April 2020 issue “5 Easy Memory Tricks” and “Wake up Your Brain” are explored by using theories of Halliday (1994) and Daniel Kies (2016). The article “5 Easy Memory Tricks” is written by Andrea Au Levitt. The author tells about lesser known habits “sit tall, exercise-once, limit TV, doodle, walk backwards”. The article “Wake up Your Brain” is written by Juli Fraga. It is about some fresh ideas for keeping life, “while you’re working, with your partner, when you’re eating, during your commute”.

Analyzing the speech function, three types of speech function: statement (89.29%), Command (7.14%) and Question (3.57%) are found in the article “5 Easy Memory Tricks”. Offer is not used. The most prominent speech function is Statement. In the article, “Wake up Your Brain”, three speech function are found. They are Statement (75.51%), Command (20.41%) and Question (4.08%). The prominent speech function is Statement. Offer is not used. Also, Mood system is found out by using theory of Kies (2016). All mood system is found in the articles, “5 Easy Memory Tricks” and “Wake up Your

Brain". They are Indicative, Interrogative, Imperative and Subjunctive. In the article "5 Easy Memory Tricks", the mood system of Indicative (71.43%), Interrogative (7.14%), Imperative (7.14%) and Subjunctive (14.28%) are used. And mood of Indicative (53.06%), Interrogative (8.16%), Imperative (20.13%) and Subjunctive (18.37%) are found in the article "Wake up Your brain".

Speech function of Statement is most frequently used in both articles. Statement is a way of giving information. In the article,"5 Easy Memory Tricks", the author uses the statement sentences to give information about lesser - known habits. For examples, Erect posture apparently improves memory because it boosts blood and oxygen flow to brain. People remembered the faces better after the intense exercises. Watching violent programming elevates stress hormones, which impairs memory. Sketching can help adults of any age keep their memory as sharp as a university student's. Backward motion helped people remember the information better than sitting still and in most instances, better than forward motion. And also statement sentences are used in the article "Wake up Your Memory", such as Spending too much time in the same environment can keep us from achieving 'flow'-being immersed in an activity with full energy and enjoyment. Being curious about others can make us more engaging to be around, too. Eating foods in unconventional ways can respark the excitement we feel when something is brand new. Sample observing one's surrounding may seem boring, but done mindfully, it can become interesting and even potentially profound.

Indicative is the most frequent mood system in both articles. Mood system is a part of systematic functional grammar. Mood indicates the interpersonal meaning of the text. The mood system at a clause encodes the speaker's or writer's attitude and command as well as the relationship between the participants in an interaction. Indicative mood indicates, that is the speaker or writer is making a factual statement. In the mood system the grammatical mood of the 'verb' marks some sort of action, as a statement of fact. For example, Humans are remarkable good at growing accustomed to changing in our lives, both positive and negative. Boredom isn't a character flaw. 'Only boring people get bored' is a popular belief. Finding things can make every day experiences feel exciting. Being caught in the glow of happiness or the web of sadness can make us distracted or forgetful.

In this study, the speech function in relation to the mood system can be analyzed. In both articles, the most prominent speech function is statement and indicative is the most frequent mood system. Speech function of Statement is used to provide information, make remarks, assertion and so on. A sentence with an indicative mood expresses a factual statement from the perspective of the speaker or writer. As a result, the speech function of statement in relation to indicative mood system is that the writer uses a direct method to communicate with each other and the speaker or writer is more powerful than the listener or reader. Mood system of indicative is the most direct way to convey the writer's

or speaker's wants through the meaning of language. This research is concerning with the relationship of speech function and the mood system.

5. CONCLUSION

This paper explored the relationship of speech functions and the mood systems through the use of the two selected articles in genius section from the magazine "Reader's Digest (Feb, April, 2020)". In the analysis of the speech functions, Statement was found mostly in relation with the description of the ideas and information concerning the articles. It was also found that the indicative mood system was prominent among the mood types. Through the relationship of speech functions and the mood system is the distinct findings projects that the writers can convey their ideas in the relevant and direct ways, reflecting the respective information. Speech function of Statement is mostly used as a way of giving information. Statement sentences are used by the writers to give information, make remarks, assertions and so on. Mood indicates the interpersonal meaning of the text. The indicative mood system is used in the articles. Mood system of indicative is the most direct way to convey the writer's or speaker's wants through the meaning of language. The sentence with an indicative mood expresses a factual statement or detail that we perceive to be correct. Analyzing the relationship of speech function and mood system can reveal much more about grammatical feature of composition and the readers will understand the coherence of the literary piece of work.

ACKNOWLEDGEMENT

I would like to express my special thanks to Dr Ei Ei Hlaing, Rector, University of Computer Studies (Taungoo) and convey my gratitude to Dr Thet Lwin, Rector, Pakokku University for their permission to conduct this research. My greatest gratitude also goes to Dr Aung San Oo, Professor and Head of English Department, Pakokku University, for his encouragement and necessary suggestions for my research. In addition, I would like to extend to thank my sincere teachers from English Department.

REFERENCES

- [1] Halliday, M. A. K (1994), "An introduction to Functional Grammar second edition", London:Edward Admold.
- [2] Kies Daniel (2016), "Modern English Grammar": Collage of Dupage
- [3] <https://www.freelancewriting.com/magazine>.
- [4] <https://rd.com/about-readers-digest/>
- [5] <https://www.nytimes.com>collegespecial3>
- [6] <https://bytly.com/175k42 Making Sense of Functional grammar pdf>
- [7] <https://www.martin.mcwilliam.net>
- [8] www.encyclopedia.com>media>r
- [9] en.m.wikipedia.org>Reader's digest
- [10] [en.m.wikipedia.org.wiki,language Wikipedia.What is linguistics Knepublishing.com>article>view Files.eric.de.gov>fulltext\(PDF\)](http://en.m.wikipedia.org.wiki,language Wikipedia.What is linguistics Knepublishing.com>article>view Files.eric.de.gov>fulltext(PDF))
- [11] [En.m.wikipedia.org>wiki>matafu Edrint.dinus.ac.id>My-CHAPTER Media.neliti.com>publications \(PDF\)](http://En.m.wikipedia.org>wiki>matafu Edrint.dinus.ac.id>My-CHAPTER Media.neliti.com>publications (PDF))

Grammatical Parallel Structure In Inaugural Addresses By George W. Bush

Myat Theingi Kyaw¹, Wai Wai Phyoe²

^{1,2}Department of English, Mandalay University

¹theingi25kyaw@gmail.com, ²waiwaiphyo361975@gmail.com

ABSTRACT: This research studies the use of grammatical parallel structure in inaugural addresses by George W. Bush. This research aims to explore the grammatical parallel structure found in the inaugural addresses by George W. Bush. The objectives of the research are to identify the grammatical parallel structures and to find out their effects. The working definition of the parallel structure cited on <http://writingcenter.unlv.edu>. is used to explore them. Syntax of the inaugural addresses is analyzed at the word level, the phrase level and the clause level. Then, words are analyzed in terms of noun, verb, adjective and adverb. To achieve the objective one, the grammatical parallel structures are identified. It was found that the phrase level parallel structure was the most frequently used one in the first address whereas the word level was the most frequently used in the second. To gain the objective two, the effect of the grammatical parallel structures was found out. It was found that good parallel structure improves the clarity of speech and writing and it can bring power and persuasiveness to speech and writing.

Keywords: Parallelism; Grammatical Parallel Structure; Inaugural addresses

1. INTRODUCTION

This research intends to investigate the use of grammatical parallel structure in political speeches. Most of the politicians, the writers and the poets make use of parallel structures in their language to have some effects on it. M. I. Mehawesh (2013) cited in R. T. Al-Ameedi and R. N. Mukhef (2017) states that parallelism expresses several ideas in a series of similar structures. Watkins and William (1996:14) cited in R. T. Al-Ameedi and R. N. Mukhef (2017) define parallelism as the balance of two or more elements in a sentence. When politicians want to reach their aims, they use parallelism. Cook (1995:29) cited in R. T. Al-Ameedi and R. N. Mukhef (2017) defines that parallelism is a device which expresses several ideas in a series of similar structures. Watkins and William (ibid, 1996) parallelism works on different levels: syntactic level, semantic level, phonological level. There are three categories in structural (syntactic) parallelism. According to Watkins and William (1996) cited in R. T. Al-Ameedi and R. N. Mukhef (2017), by means of the use of parallelism at the word level, at the phrase level, and at the clause level, parallelism serves as rhetorical and stylistic device. Preminger and Brogan (1993: 877) cited in R. T. Al-Ameedi and R. N. Mukhef (2017) said that the rhetorical function of parallelism is to strengthen, empower, emphasize, persuade and have a big impact on recipients. They said that the connection between parallelism and political speeches lies in the fact that politicians rely on linguistic repertoire in order to obtain and achieve their objectives and aims, one of these linguistic configurations is parallelism. Meyers and Simms (1985:223), cited in R. T. Al-Ameedi and R. N. Mukhef (2017), state that parallelism refers to matching grammatical structures in sentences. Elements in a sentence that have the same function or express similar ideas should be grammatically parallel, or grammatically matched.

Parallelism is used effectively as a rhetorical device throughout literature and in speeches, advertising copy, and popular songs. Parallel structure is a syntax: a way of ordering language. Syntactic parallelism is a parallelism in sentence structure. It is a parallelism in form, and is a parallelism between two sections of text that have the same syntactic components.

(source) <http://writingcenter.unlv.edu>

The working definition of the parallel structure cited on <http://writingcenter.unlv.edu>. is used to explore the grammatical parallel structures found in the inaugural addresses by George W. Bush.

Chanteris – Black, 2005 cited in K. Lena (2009) said that parallel structure is an ordering of syntax of a language and the purpose of using the parallel structure is to demonstrate that two or more ideas have the same importance and to please the reader / listener's ear and eye with repetition and balance.

Syntax of the inaugural addresses is analyzed at the word level, the phrase level and the clause level. The focus is on the grammatical parallel structures in the inaugural addresses by George W. Bush. This research aims to explore the grammatical parallel structure found in the inaugural addresses by George W. Bush. The objectives of the research are to identify the grammatical parallel structures found in the inaugural addresses by George W. Bush and to find out the effect of the grammatical parallel structures on the addresses. It deals with the rhetorical style of the political addresses.

2. LITERATURE REVIEW

In the literature review, the working definitions of parallel structures retrieved from <http://writingcenter.unlv.edu>. are presented. A biography of George W. Bush, summaries of his inaugural addresses and previous researches are described.

Van Dijk (2002: 225), cited in R. T. Al-Ameedi

and R. N. Mukhef (2017) states that political discourse is not primarily defined by topic or style, but rather by who speaks to whom, as what, on what occasion and with what goals. According to Cook (1989:15) cited in R. T. Al-Ameedi and R. N. Mukhef (2017), parallelism is "a device which suggests a connection", simply because the form of one sentence or clause repeats the form of another. Cook (1995:29) cited in R. T. Al-Ameedi and R. N. Mukhef (2017) adds that parallelism is a device frequently used in literary and related discourse, in which the repetition of forms suggests a connection to the reader through the principle of isomorphism in which the similarity of forms indicates the similarity of meaning. Cook (1995:29) (ibid) refers parallelism as the fact that co-ordinate ideas. Several elements of equal importance should be expressed within a sentence. If one element is cast in a relative clause, the other should be expressed in relative clauses. Thrall and Hibbard (1960:339) cited in R. T. Al-Ameedi and R. N. Mukhef (2017) said that the principle of parallelism demands that unequal elements should be expressed in similar constructions.

2.1. Biography of George W. Bush

George W. Bush who was the 41st president of the United States from 1989 to 1993 was born on July 6, 1946, in New Haven, Connecticut, and grew up in Midland and Houston, Texas. He specialized in history and got a bachelor's degree from Yale University in 1968. After receiving a Master of Business Administration from Harvard in 1975, Bush returned to Midland. In 1977, he got married to Laura Welch, a former teacher and librarian. They have lovely twin daughters, Barbara and Jenna. President Bush is the 43rd President of the United States. Bush took the oath of office on January 20, 2001. He was re-elected on November 2, 2004, and sworn into the office for his second term on January 20, 2005. Bush was the first Republican president to enjoy a majority in both houses of Congress. Bush led his country's response to the terrorist attacks on September 11, 2001 and initiated the Iraq War in 2003. He also declared a war on Terror and laid down new domestic and foreign policies in an effort to prevent future terrorist attacks. In the 2004 presidential race, Bush defeated Democratic Senator John Kerry in the election. Bush finished his second term of president in 2009 and returned to Texas.

2.2. Theoretical Background

The working definition of the parallel structure cited on <http://writingcenter.unlv.edu>. is described. It is described on (<http://writingcenter.unlv.edu>) that parallel structure is using the same pattern of words to show that two or more ideas have the same level of importance. This can happen at the word, phrase, or clause level.
e.g. (1) Mary likes hiking, swimming, and bicycling. (or)
e.g. (2) Mary likes to hike, to swim, and to ride a bicycle.
(Source: <http://writingcenter.unlv.edu>.)

Parallelism

It was stated on <http://writingcenter.unlv.edu>. when two items are used in parallel, they share similar components. rases and clauses that have the same grammatical structure can be said to be parallel. If single words are written in a list, the list should be kept as single words. Parallelism is the use of similar patterns of words (or grammatical forms) to express similar or related ideas or ideas of equal importance. Using parallel structures creates rhythm and balance and enables the writer to present ideas clearly, concisely, and smoothing. (Source: <http://writingcenter.unlv.edu>.)

Montagoemy et al. (2008: 220) cited in R. T. Al-Ameedi and R. N. Mukhef (2017) said that parallelism can be found in a series or list. In a series or list, all of the items should keep the same grammatical form.

e.g. (3) Wizards tend to have the same personality traits: craftiness, resourcefulness, rebelliousness, and determination. (Source: <http://writingcenter.unlv.edu>.)

According to Mc Guigan (2007:106) cited in R. T. Al-Ameedi and R. N. Mukhef (2017), parallelism refers to matching grammatical structures in sentences. Parallelism is used effectively as a rhetorical device throughout literature and in speeches, advertising copy, and popular songs. It is art of effective or persuasive speaking or writing, especially the use of figures of speech and other compositional techniques. Parallel structure is the repetition of a chosen grammatical form within a sentence. By making each compared item or idea in a sentence follow the same grammatical pattern, a parallel construction can be created.

e.g. (4) In Florida, where the threat of hurricanes is an annual event, we learned that it is important (1) to become aware of the warning signs, (2) to know what precautions to take, (3) to decide when to seek shelter. (Source: <http://writingcenter.unlv.edu>.)

Parallel structure is an ordering syntax of language and has two main persuasive (rhetorical) purposes: to demonstrate that two or more ideas have the same importance and to please the reader / listener's ear and eye with repetition and balance.
(Source: <http://writingcenter.unlv.edu>.)

e.g. (5) Betty has intelligence, honesty, and humour. (Source: <http://writingcenter.unlv.edu>.)

e.g. (6) Good writing requires you to plan outlines, write several drafts, and revise your work. (Source: <http://writingcenter.unlv.edu>.)

e.g. (7) Today, we affirm a new commitment to live out our nation's promise through civility, courage, compassion and character.
This example states that parallel structure at word level (civility, courage, compassion and character). The nouns found in the sentence are parallel with each other.
(Source: <http://writingcenter.unlv.edu>.)

e.g. (8) Our goal instead is to help others find their own voice, attain their own freedom, and make their own way.

In the above sentence, parallel structure can be found at verb phrase level. (Source: <http://writingcenter.unlv.edu>) e.g. (9) Across the generations we have proclaimed the imperative of self-government, because no one is fit to be a master, and no one deserves to be a slave.

(Source: <http://writingcenter.unlv.edu>)

2.3. Related Researches

A lot of studies which looked at the various addresses have been carried out on political discourse.

The research entitled "A Stylistic Study of Parallelism in the Presidential Speeches of Presidents Barrack Obama and Goodluck Jonathan" was carried out by B. Sarah in 2011. The aim of the study is to investigate their use of parallelism as a stylistic device in their political discourse. The objectives are to provide an account of the vital roles of parallelism and its effect in political discourse, illustrate the ways in which parallelism contributes to meaning in political discourse, establish parallelism as one of the effective stylistic devices that characterize Barack Obama and Goodluck Jonathan's style and account for the similarities as well as the differences between Barack Obama and Goodluck Jonathan's use of parallelism. The data for analysis in this study is American President Barack Obama's second tenure presidential speech as well as Nigerian President Goodluck Ebele Jonathan's Presidential speech, both speeches were written and read in English language. The framework used for this study is the Crystal and Davy's (1969) general levels of Stylistic Analysis. In order to achieve the objectives of the study, the language of the presidents' speeches is analyzed stylistically. The analysis detects the different patterns of parallelism on different linguistic levels. Thus, all forms of parallelism in the presidential speeches are going to be identified and discussed on the four linguistic levels, phonological, lexical, syntactic and semantic. The analysis of Barack Obama's Presidential Address suggests that the speech was made by a skillful orator. The researcher finds that repetition plays a significant role in creating a foregrounding effect. Goodluck Jonathan's speech motivates his audience in making democracy work in the country.

The research entitled "Aspects of Political Language and Parallelism" was conducted by R. T. Al-Ameedi and R. N. Mukhef in 2017. This research aims to explain the use of parallelism in political speeches. T. Blair and G. Brown's speeches were analysed by using the concepts of parallelism propounded Chanteris – Black, 2005. Parallelism was investigated on different levels: syntactic level, semantic level, phonological level. There are three categories in structural (syntactic) parallelism at word level, phrase level, and clause level. There is a connection between parallelism and political speeches because politicians rely on linguistic repertoire in order to obtain and achieve their objectives and aims. It was found that parallelism can function as a cohesive

device through cohesive repetition since it is considered as a partial repetition. If politicians do not use parallelism, their speech will not be attractive and confusing. It is the best way to make connection between ideas and claims.

2.4. Summaries of the Inaugural Addresses

2.4.1. Summary of the First Address

U.S. President George W. Bush delivered his first inaugural address on Saturday, January 20, 2001 in front of the Capitol. He wants to build a single nation of justice and opportunity. America's faith in freedom and democracy was a rock in a ranging sea. He hopes that Americans will meet aggression and bad faith with resolve and strength. America is a place where personal personality responsibility is valued and expected. Bush often speaks of terrorism, a very real and very active threat, at all times. He frequently notes the activities of terrorists around the globe. His purposes are to make his country more just, generous and to affirm the dignity of their lives and every live. The general message of his speech is that everyone in America is equal. It is also about America's principles, including but not limited to civility, courage, compassion and character. Bush tries to express that they are still the same America, with the same values.

2.4.2. Summary of the Second Address

George W. Bush delivered a presidential inaugural speech on January 20, 2005. Bush mainly focused on the importance of promoting democracy throughout the world, especially in Iraq and Afghanistan, because he thought that the survival of liberty in America depends on the success of liberty in foreign lands. To achieve the goal of democracy, freedom must be chosen, and defended by citizens and sustained by the rule of law. Bush's goal is to help others find their own voice, attain their own freedom, make their own way. He declared that his main duty is to protect the nation and its people against further attacks and emerging threats. He announced that there is no freedom, and there can be no human rights without human liberty. The President tried to identify how human rights would never be upheld without liberty. He asked the leaders of governments to start on the journey of progress and justice together with America. The government will give their fellow Americans greater freedom from want and fear, and make their society more prosperous, just and equal. For Americans, ideals of justice and conduct will be the same yesterday, today, and forever. Therefore, the president's speech was directed at focusing on freedom, liberty and the ideals he believes.

3. RESEARCH METHODOLOGY

This research aims to explore the grammatical parallel structure found in the inaugural addresses by George W. Bush. The working definition of the parallel structure cited on <http://writingcenter.unlv.edu>. is used to explore the grammatical parallel structures found in the inaugural addresses by George W. Bush.

Syntax of the inaugural addresses is analyzed at the word level, the phrase level and the clause level. The phrases are categorized in terms of noun phrase, verb phrase, adjective phrase, prepositional phrase, adverb phrase and the infinitival phrase. The clauses are categorized in terms of N + VP, NP + VP, N+ Conj+ NP, Conj + N + VP, relative clause and RP + N + VP. Then, words are analyzed in terms of noun, verb, adjective and adverb. The focus is on the grammatical parallel structures in the inaugural addresses by George W. Bush. Nouns, verbs and adjective found in the grammatical parallel structure are also categorized according to <http://eslgrammar.org> to make a good connection between ideas and information.

3.1. Data Analysis and Data Interpretation

The sentence structure of the inaugural addresses is analyzed at the word level, the phrase level and the clause level.

In analyzing the word level parallel structure, the use of noun was found 12 times, that of verb was found 3 times, that of adjective was found 5 times and the instance of adjective was not found in the first address. In analyzing the word level parallel structure, the use of noun was found 20 times, that of verb was found 4 times, that of adjective was found 3 times and that of adjective was found one time in the second address.

In analyzing the phrase level parallel structure, the noun phrase was found 13 times, that of verb phrase was found 3 times, that of adjective phrase was found 2 times, and the prepositional phrase was found 10 times, the adverb phrase was found 2 times and the infinitival phrase was found 2 times in the first address. In analyzing the phrase level parallel structure, the noun phrase was found 16 times, that of verb phrase was found 3 times, that of adjective phrase was found 4 times, and the prepositional phrase was found 3 times, the infinitival phrase was found one time and the adverb phrase was not found in the second address.

In analyzing the clause level parallel structure, N+VP was found 4 times, Conj +N+ VP was found one time, the relative clause was found one time and the instances of other types of clause level parallel structure were not found in the first address. In analyzing the clause level parallel structure, N+VP was found 6 times, NP + VP was found 2 times and the other types of clause level parallel structure were found one time in the second address.

Table 1. Frequency of Noun, Verb and Adjective in the Grammatical Parallel Structure

Word Form	Type	Frequency	
		1st	2nd
Noun	Proper	5	5
	Common	40	34
	Abstract	79	105
	Collective	2	2
	Total	126	146
Verb	Action	26	27
	Dynamic	6	7
	Stative	9	10
	Linking	1	7
	Total	42	51
Adjective	Quality	33	37
	Quantity	2	2
	Number	3	4
	Demonstrative	2	3
	Interrogative	0	0
	Total	40	46

All the words in the first and the second addresses are categorized in terms of noun, verb, adjective to find out what the speaker wants to do in the future.

The nouns are categorized in terms of proper noun, common noun, abstract noun and collective noun to highlight the message of the addresses. In the two addresses, the abstract noun was the most frequently found type and the common noun was the more frequently found type.

The verbs are categorized in terms of action verb, dynamic verb, static verb and linking verb to find out what the speaker wants to do in the future. In the two addresses, the use of the action verb was found the most and the use of the stative verb was more frequently found.

The adjectives are categorized in terms of quality, quantity, number, demonstrative and interrogative. The use of adjective of quality was found the most to modify the noun. The instance of the interrogative adjective was not found in the two addresses.

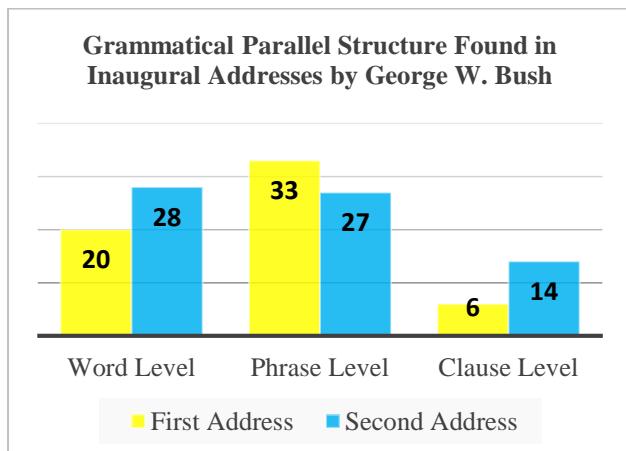
3.2. Data Interpretation

The grammatical parallel structure in the two inaugural addresses by George W. Bush was analyzed. Table 2 shows the grammatical parallel structure found in the two inaugural addresses.

Table 2. Grammatical Parallel Structure in Inaugural Addresses by George W. Bush

Address	Word Level	Phrase Level	Clause Level
1st	20	33	6
2nd	28	27	14
Total	48	60	20

According to table 2, the word level parallel structure was found 20 times in the first address whereas it was found 28 times in the second address. The phrase level parallel structure was found 33 times in the first address whereas it was found 27 times in the second address. The clause level parallel structure was found 6 times in the first address whereas it was found 14 times in the second address.

Figure 1. Grammatical Parallel Structure in Inaugural Addresses by George W. Bush

It was found that the phrase level parallel structure was the most dominant in the first address whereas the word level parallel structure was the most dominant in the second address.

4. FINDINGS AND DISCUSSION

This research aims to explore the grammatical parallel structure found in the inaugural addresses by George W. Bush. The two inaugural addresses delivered by the U.S. President George W. Bush were analyzed in terms of the grammatical parallel structure.

It was found that the phrase level parallel structure was the most frequently used in the first address whereas the word level parallel structure was mostly used in the second address though the frequency of the phrase level parallel structure was not significantly less. It seems that the speaker is likely to use the phrase level parallel structure in his addresses to put emphasis on his intentions, to make his speech easier to understand and to catch the full attention of the listeners.

The clause level parallel structure was found with the least frequency. It is likely that the speaker wants to avoid the confusion of the message of his addresses.

In analyzing the words used in the two addresses, the abstract noun was mostly found among the four types to express the speaker's ideas for the future plan. Moreover, the use of the action verb was significantly found to describe what the speaker wants to do in the future for the United States of America. The present research findings are similar to those of R. T. Al-Ameedi and R. N. Mukhef conducted in 2017. They stated that it is the best way to make connection between ideas and claims.

5. CONCLUSIONS

To achieve the objective one, the grammatical parallel structures found in the inaugural addresses by George W. Bush were identified. It was found that the phrase level parallel structure was used the most frequently in the first address whereas the word level parallel structure was the most frequently used in the second address though the frequency of the phrase level parallel structure was not significantly less.

To gain the objective two, the effect of the grammatical parallel structures on the addresses was found out. It can be seen that the use of the parallel structure can convey two or more ideas with the same importance and please the listener's ear with repetition and balance. It was found that by making each compared item or idea in a sentence which follow the same grammatical pattern, the speaker can create a parallel construction to highlight his message and give emphasis on it.

It is likely that the speaker makes use of the abstract noun and the action verbs with the highest frequency to describe his future actions and achievements. By means of the use of the quality adjectives, his focus is on the quality commitments and achievements of his government. It appears that the use of the grammatical parallel structure in political speeches helps the speaker give emphasis, and clarity in the speech.

ACKNOWLEDGEMENTS

We would like to say thanks to Dr. Myin Zu Minn, Pro-rector of Mandalar University, for providing us an opportunity to do this research. We cannot express enough thanks to the research committee also for their continued support and encouragement.

We would like to extend my heart-felt thanks to Daw Mar Mar Lwin, Associate Professor (Head) of English Department, for her continuous guidance, constant encouragement, academic supervision and personal support in carrying out this research.

REFERENCES

- [1] [1] K. Lena, "Linguistic Features in Political Speeches", Lulea University of Technology, 2009.
- [2] M. I. Mehawesh, "Grammatical Parallelism in the Translation of Advertising Texts with Particular Reference to English and Arabic", Journal of Asian Social Science, 2013, Vol. 9, No. 10.
- [3] R. T. Al-Ameedi & R. N. Mukhef, "Aspects of Political Language and Parallelism", Journal of Education and Practice, 2017, Vol. 8, No. 34.
- [4] S. Balogun, "A Stylistic Study of Parallelism in the Presidential Speeches of Presidents Barrack Obama and Goodluck Jonathan", Ahmadu Bello University, Zaria, 2011.
- [5] http://en.wikipedia.org/wiki/George_W.Bush
- [6] <http://eslgrammar.org>
- [7] <http://writingcenter.unlv.edu>.

Reducing Students' Anxiety In Learning Reading Passages Through Reciprocal Teaching

Daw Naing Naing Maw

Lecturer, Department of English, Taungoo University

mawnaingnaing781@gmail.com

ABSTRACT: This study examined students' anxiety in learning reading passages and suggested how to reduce it through the use of reciprocal teaching. 48 students of English specialization from Taungoo University including undergraduate and postgraduate students were interviewed with phone calls for their feelings in learning reading passages in language classes. The three-factor model of Elaine K. Horwitz, Michael B. Horwitz, Joann Cope (1986) that contains three domains: communication apprehension, test anxiety and fear of negative evaluation is used to analyze the anxiety of English Specialization Students from Taungoo University. The aim of this study is to reduce their anxiety through the use of reciprocal teaching. The objectives of this research are to find out students' anxiety, to categorize their feelings of anxiety and to make them use the strategies presented in reciprocal teaching to improve their reading skill in language classrooms. The strategies presented in reciprocal teaching proposed by Brown and Palincsar (1984) are suggested to make the students use during class discussions in learning reading passages. The reciprocal teaching has four strategies: questioning, summarizing, clarifying and predicting. As a result, the strategies can help students reduce their anxiety in learning passages and develop their reading skill. So, it is hoped that using the reciprocal teaching will be of help to the students not only to reduce their anxiety in learning passages but also promote their reading skill in language classrooms.

Keywords: Anxiety; Reciprocal teaching; Questioning, Summarizing; Clarifying; Predicting

1. INTRODUCTION

Reading comprehension is not just an important skill for language learners but it is a critical life skill. It can influence learners' success in academic field and in social context. Therefore, teaching the students with good reading strategies can help those struggling with reading comprehension problems understand the reading passages and answer the questions well. Affect in learning reading passages involves various aspects of emotion, feeling, and attitudes of students. These factors of students may influence their learning processes, positively or negatively.

Anxiety is one of the most negatively influential feeling which prevents students from successfully learning reading passages. It makes students nervous, ashamed, and afraid which may lead to poor participation and big concerns to learn any more. In order not to be so, affective learning and teaching strategies are needed for them in their academic terms. Although there are many reading comprehension strategies, reciprocal teaching strategy proposed by Palincsar and Brown (1984) is suggested for the students to use in the language classrooms. Because it is a reading comprehension strategy meant to help students become more independent during reading passages. Each step of the strategy is first modelled by the teacher and later students take the roles of questioner, clarifier, summarizer and predictor. In the process of doing so the teacher does along with the students until they are able to use it independently. So, the feeling and anxiety of students is examined first and to reduce their anxiety, reciprocal teaching strategy is suggested for them rather than other strategies. Because it is a reading comprehension strategy meant to help students become more independent during reading passages.

2. LITERATURE REVIEW

Researchers have found the factors that affect the effectiveness of language learning and the growing awareness experienced by many language educators on the effect of language anxiety. Although every student has both positive and negative feeling in learning reading passages, negative feeling such as anxiety can prevent their success in the language classes. Anxiety is a complex affective concept associated with feelings of uneasiness, frustration, self-doubt, apprehension, or worry (Scovel 1987. p.134). Aida's (1994) study revealed FLCAS is a four -factor model: speech anxiety and fear of negative evaluation, fear of failing the Japanese class, degree of comfort when speaking with native speakers of Japanese and negative attitudes towards the Japanese class.

In Rokiah Paee and Jecky Misieng's (2012) *Foreign Language Classroom Anxiety Scale: A Comparison of Three Models*, Howitz's three factor model, Aida's and Zhao's four factor model of the FLCAS were revisited and compared to see which one has a better fit for the Malaysian Japanese language learners. According to Md. Nazim Mahmud (2015), "there are some emotional factors in foreign language learning which affect the learning abilities. These are mainly thought to be intelligence, motivation, attitudes and anxiety. In this present research, the performance anxieties of some English specialization students from Taungoo University are analyzed based on the model of Elaine K. Horwitz, Michael B. Horwitz., Joann Cope (1986) and the reciprocal teaching strategy proposed by Palincsar and Brown (1984) is suggested to use to reduce their anxiety in learning reading passages in the language classrooms. The objectives of this research are to find out students' anxiety and to categorize their feelings of

anxiety and to make them use the strategies presented in reciprocal teaching to improve their reading skill in language classrooms. The reciprocal teaching has four main strategies within it: 1) summarizing 2) question generating 3) clarifying and 4) predicting.

1. Questioning: questioning involves the identification of information, themes, and ideas that are central and important enough to warrant further consideration.
2. Summarizing: Summarizing is the process of identifying the important information, themes, and ideas within a text and integrating these into a clear and concise statement that communicates the essential meaning of the text.
3. Clarifying: Clarifying involves the identification of unclear, difficult, or unfamiliar aspects of a text. These aspects may include awkward sentence or passage structure, unfamiliar vocabulary, unclear references, or obscure concepts.
4. Predicting: predicting involves combining the reader's prior knowledge, new knowledge from the text, and the text's structure to create hypothesis related to the direction of the text and the author's intent in writing.

This strategy provides students with different ways of understanding and fixing their lack of reading comprehension that happens because of their anxiety in the classrooms.

3. RESEARCH METHODOLOGY

The three -factor model of Elaine K. Horwitz, Michael B. Horwitz, Joann Cope (1986) is used to analyze the anxiety of English Specialization Students from Taungoo University.

Table 1. The three-factor model by Elaine K. Horwitz, Michael B. Horwitz, Joann Cope (1986)

Communication apprehension	Test anxiety	Fear of negative evaluation
Shyness characterized by fear of or anxiety about communicating with people	-fear of experiencing difficulties in the test	-fear of the continual evaluation by the teacher
*Difficulty in speaking	- fear of failure	-fear of the evaluations – real or imagined – of their peers
-in dyads or groups (oral communication anxiety)	- fear of making errors in the test	
-in public (stage fright)		
-in listening to or learning a spoken message (receiver anxiety)		

And to find out the anxiety of the students, some English specialization students from Taungoo University were interviewed with phone calls because they could not be met in the class due to the Covid-19 pandemic. They were asked how they feel in learning reading passages in the language classrooms and what make them afraid to learn reading passages successfully. They were asked to tell only negative feelings in doing the reading activities. Their negative feelings of anxiety are analyzed in accordance with the three-factor model of Elaine K. Horwitz, Michael B. Horwitz., Joann Cope (1986) and the reciprocal teaching strategy proposed by Palincsar and Brown (1984) is intended for them to use in teaching and learning reading passages in the language classrooms. Due to the feelings of anxiety, their lack of understanding the passages increases more and more. So, finally, the findings of students' anxiety and the effective teaching strategy to reduce it are presented.

4. DATA ANALYSIS

In this section, the interview questions are presented and the students' answers concerning with their fear are analyzed in accordance with the three-factor model of Elaine K. Horwitz, Michael B. Horwitz, Joann Cope (1986): communication apprehension, test anxiety and fear of negative evaluation. And reciprocal teaching proposed by Palincsar and Brown (1984) is suggested to make the students use in the classrooms.

4.1. Types Of Students' Anxiety In Learning Reading Passages

English specialization students in Myanmar have to learn reading passages in language classrooms to improve their reading skill. In order to do so, they have to practice reading exercises. Before doing exercises, they are asked to do some activities in the class such as discussion with their partners and among themselves, sharing their ideas to others in English and presenting the things that they have found in the passages. But some of the students don't do as they are asked by the teacher. So, to find out their anxiety, they were asked to answer the following questions;

- "How do you feel in learning reading passages in the language classrooms?
- "What make you afraid to learn reading passages successfully?"
- "And tell me only negative feelings in doing reading activities."

According to the interview answers, their types of anxiety are categorized into three domains: communication apprehension, test anxiety and fear of negative evaluation.

Table 2. Percentage of students who gave the answers based on Communication Apprehension

Type of Anxiety	Students' interview answers	Students who gave the answer	Percent age of students
Communication Apprehension (Oral communication anxiety)	Ans. 1	S1, 2, 4, 8, 23, 34, 35, 41, 42, 44, 46	23%
	Ans. 2	S15, 21, 22, 23, 24, 28, 33, 34, 41, 44, 45, 48	25%
	Ans. 3	S12, 23, 28, 31, 32, 45, 46, 47	17%
	Ans. 4	S2, 3, 4, 5, 12, 13, 23, 24, S26, 34, 41, 44, 46, 47	29%
Communication Apprehension (Stage fright)	Ans. 5	S1, 4, 5, 15, 17, 22, 34, 35, 36, 40, 41, 42, 46	27%
	Ans. 6	S1, 5, 6, 7, 9, 12, 14, 16, 17, 18, 19, 22, 33, 44, 43, 48	33%
	Ans. 7	S1,3,4,5,6,7,9,12,14,15,16,17,18,19,22,24,26,32,33,44,43,48	46%
Communication Apprehension (Receiver anxiety)	Ans. 8	S1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 24, S26, 32, 33,43,44,48	52%
	Ans. 9	S3, 4, 7, 10, 11, 12, 17, 20, 21, 24, 26, 33, 34, 36, 40, 45, 46, 48	38%
	Ans. 10	S7, 8, 9, 11, 13, 15, 16, 22, 23, 34, 36, 42,44,45	29%
	Ans. 11	S2, 4, 6, 7, 11, 13, 14, 15, 16, 21, 22, 23, 24, 27, 36, 37, 38, 41,42,43	42%

S- Student

Ans. 1 I think I can learn English speaking only when I am a University student and so I **can't speak well.**

Ans.2 **I can't communicate with others.**

Ans.3 **I don't like group work activities.**

Ans.4 I want to speak in English but I **can't speak it well.**

Ans.5 **I don't feel quite sure** of myself when I am speaking in English.

Ans.6 **I am ashamed** to present my ideas in front of the class.

Ans.7 **I have no confidence** to speak in front of the audience.

Ans.8 **I am not used to speaking English** with my friends in front of my teacher and my friends.

Ans.9 **I am sorry for not being able to understand the meaning of the words** spoken by my friends and my teacher.

Ans.10 **I cannot understand** what my friends are explaining during discussions.

Ans.11 **I am afraid that I cannot understand** what the teacher is talking about.

Table 3. Percentage of students who gave the answers based on Test Anxiety

Type of Anxiety	Students' interview answers	Students who gave the answer	Percent age of students
Test Anxiety (Fear of experiencing difficulties in the test)	Ans. 12	S7, 14, 16, 21, 22, 26, 31, 33, 35,36,37,40,41,42,44, 45, 46, 47, 48	40%
	Ans. 13	S7, 13, 14, 16, 21, 22, 26, 31, 33, 38, 41	23%
	Ans. 14	S1, 2, 4, 5, S7, 8, 10, 12, 15, 16, 17, 18, S19, 21, 23, 25, 26, 31, S33, 35, 36, 37, 40, 41, 42, 44, 45, 46, 47, 48	63%
	Ans. 15	S7, 14, 16, 21, 22, 26, 31, 33, 35, 36, 37, 40, 41, 42, 44, 45, 46, 47, 48	40%
	Ans. 16	S1, 2, 3, 6, 8, 12, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 23, 25, 26, 30, 33, 36, 40, 41	42%
	Ans. 17	S6, 8, 12, 13, 20, 22	13%
	Ans. 18	S26, 37	4%
	Ans. 19	S1, 3, 6, 7, 9, 12, 22, 23, 25, 26, 36, 37, 39, 40, 41	31%

Test anxiety (Fear of failure)	Ans. 20	S3, 4, 5, 7, 10, 12, 20, 21, 28, 31, 33, 38, 40, 41	29%
	Ans. 21	S9, 11, 14, 18, 27, 33, 40	15%
	Ans. 22	S5, 6, 7, 10, 13, 22, 28, 36, 39, 41, 43, 44	25%
	Ans. 23	S6, 8, 9, 13, 20, 22, 33, 34, 35, 40, 41, 44	25%
Test anxiety (Fear of making errors in the test)	Ans. 24	S23, 26, 39, 41	8%
	Ans. 25	S3, 4, 6, 12, 14, 18, 21, 23, 33, 40	21%

(Fear of Continua l evaluation by the teacher)	Ans. 28	S1, 2, 3, 5, 7, 10, 11, 12, 18, 23, 24, 27, S30, 33, 34, 35, 36, 37	38%
Fear of Negative Evaluation	Ans. 29	S2, 7, 19, 20, 21, 22, 27, 33	17%
	Ans. 30	S2, 5, 6, 7, 11, 13, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 27, 33, 41	31%
(Fear of evaluation by the peers)	Ans. 31	26, 29, 36	6%
	Ans. 32	S1, 2, 3, 5, 7, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 23, 24, 27, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40, 41, 43, 46, 48	58%
	Ans. 33	12, 23	4%

S- Student

- Ans.12 Sometimes **I am not interested** in reading the text because of the length of it.
- Ans.13 I think the passage is **about the subject of other fields**.
- Ans.14 I think **the vocabulary level** is high for me.
- Ans.15 I **feel bored to see the length of the text** and I think I **cannot understand** the whole passage.
- Ans.16 I **cannot understand** the complex sentences in the text and I think it is **difficult** for me.
- Ans.17 I **don't understand** some archaic words in the text.
- Ans.18 I **have no idea** for the answers
- Ans.19 I **am afraid not to get the correct answers**.
- Ans.20 I **am afraid I cannot answer well** as my friends can.
- Ans.21 I **am afraid not to understand** the passage.
- Ans.22 I **am afraid to give the wrong answer**
- Ans.23 I **have no practice of reading passages** in the class without my friends.
- Ans.24 I translate the sentences word by word so my understanding of the message of the text **is not the same with what it really means**.
- Ans.25 I **cannot construct the sentences**.

S- Student

- Ans.26 I **am afraid** my language teacher is ready to correct **every mistake I make**.
- Ans.27 I **am afraid of being scolded by my teacher** for my grammatically incorrect sentences
- Ans.28 I **am afraid to be scolded** by my teacher for my wrong answers.
- Ans.29 I **am afraid of being scolded** for my incorrect pronunciation.
- Ans.30 I **am afraid to be looked down** by others.
- Ans.31 I **feel embarrassed** to volunteer answers in English.
- Ans.32 I **am afraid of being laughed at** by my friends.
- Ans.33 I **am afraid of being laughed at** for my nervousness.

All the above tables explain how the types of anxiety of some of English specialization students from Taungoo University are categorized in accordance with the three-factor model of Elaine K. Horwitz, Michael B. Horwitz., Joann Cope (1986). And the fact that anxious students fear they will not understand all language input is also consistent with communication apprehension. Students present statements like 'I don't like group work activities.' 'I want to speak in English but I can't speak it well.' 'I don't feel quite sure of myself when I am speaking in English.' They believe that, if they have enough practice of speaking English with others, they could reduce their communication anxiety and they would also like to get used to speaking English in doing reading activities in front of others so that they can reduce their stage fright. And the statement 'Sometimes I am not interested in reading the text because of the length of it.' shows that if it is a very long passage, they will face difficulties in understanding the meaning of the passage.

Table 4. Percentage of students who gave the answers based on Fear of Negative Evaluation

Type of Anxiety	Students' interview answers	Students who gave the answer	Percentage of students
Fear of Negative Evaluation	Ans. 26	S8, 13, 24	6%
	Ans. 27	S1, 2, 3, 5, 7, 10, 18, 23, 24, 27, 30, 33, 34, 35, 36	31%

In the same way anxious students fear failure in the test because they cannot answer all the questions. And they fear to make errors in answering the reading comprehension questions. Moreover, they are anxious about being negatively evaluated by the teacher and their peers. It is also an important fact that can interfere their success in learning reading passages in the language classrooms. So, they hope to be taught with effective teaching strategies in the classes. And the reciprocal teaching strategy that can help them practice speaking in English, improve their reading skill, and help them have more confidence in learning reading passages is suggested to use in the language classrooms.

4.2. The Use of Reciprocal Teaching In Language Classes

In reciprocal teaching, the teacher guides groups of students to apply different strategies in a specific manner. The ultimate goal is for the teacher to transit from discussion leader to discussion facilitator. (Trent Lorcher 2011)

Students must systematically apply the following four reciprocal teaching strategies.

Learning groups are formed with a teacher and one or more students. The teacher and the students take turn being discussion leaders. (From WikEd)

The teacher starts out being the leader and models to the children how to lead a discussion. The teacher first generates a question about the text, then summarizes the main points, clarifying any comprehension difficulties including unknown definitions, and then helps children make predictions about the subsequent text. After finishing a section of the text with these steps, the teacher passes the role to one of the students. (Mayer 441)

And in this research, it is suggested that students are formed into groups of four to take the roles: roles of questioner, clarifier, summarizer and predictor.

Taking the role of questioner (Questioning)

Remind students to generate questions while reading.

Sample questions: "I wonder .....?" "Why was .....?" "What are the parts of .....?" "What isn't presented in the passage?" "What are the reasons of .....?"

Taking the role of clarifier (Clarifying)

Ask students to clarify the words that are unfamiliar, interesting, important, repetitive or those used in an unusual way.

Sample statements: " This doesn't make sense" " This is a tricky word because ----"

Detect and correct any potential comprehension difficulties.

Sample questions: "How do you pronounce that?" "What does ..... mean?" "What is a .....?"

Taking the role of summarizer (Summarizing)

Ask them to summarize verbally, within groups and share their ideas with others.

Sample statements: "Here's what I think is the most important ....." "In summary, I think ....."

Sample questions: "What is the main message of the paragraph?" "What is the story about?"

Taking the role of predictor (Predicting)

Tell the students predict what is going to happen in the following test by asking some interesting and informative questions.

Sample statements: "Now I think ....." " I predict that ....."

Sample questions: "What do you think the next part will be about?"

By using these strategies presented in reciprocal teaching that have strong effects on student achievement in learning reading passages, students can reduce their anxiety in the classrooms. Because questioning teaches students to develop critical thinking skills and ask questions throughout the reading process. As they question what they are reading, they can connect with each other and they can have confidence in speaking English. And at the same time, they can get the idea given in the passages. The clarifying strategy helps students to maintain meaning while they are reading and identify difficulties within the passages. While reading the passages, students can ask the questions to clarify the meanings of unfamiliar words given in the passages. So, it can be said that this strategy is effective in allowing students to clarify what they don't understand. In summarizing strategy, students can develop concise statements and identify the main idea, key points, and supporting details. They can create a summary of what they read. Predicting is when students determine what they think they will learn. They can activate their prior knowledge and search for clues in the passages to predict what may happen.

And students can get to share the role of the teacher and serve in active tasks in the learning process as they can have their responsibilities in small groups and they can have enough practice of learning reading passages. If they are all actively involved, they can gradually reduce their anxiety in learning and can improve their understanding in learning reading passages.

5. FINDINGS AND DISCUSSION

According to students' answers to my interview questions, they have some negative feelings or some types of anxiety that can prevent their success in learning reading passages although their feelings are not the same with each other. Out of 48 students, 30 students (63%) replied that "they think the vocabulary level is high" for them. This is because they are not rich in vocabulary and they think they will face with many difficulties in reading the passages. They believe that they must understand all the meanings of the words given in the passage in order to comprehend the whole passage. This can be categorized as 'test anxiety' according to the model. The second answer replied by 28 students (59%) is "I am afraid of being laughed at by my friends". This is also because they are afraid to be negatively evaluated by their peers in the class. It is categorized as 'fear of negative evaluation' of the students. They also said that they want to have enough practice of speaking in front of their teacher and friends. And 25 students (52%) replied "I am not used to speaking English with my friends in front of my teacher

and friends." shows that they are afraid to speak in English in front of others due to their stage fright. They replied: "I can't communicate with others."(25%) " I don't like group work activities."(17%) " I want to speak in English but I can't speak it well."(29%) "I don't feel quite sure of myself when I am speaking in English."(27%) "I am shame to present my ideas in front of the class."(33%) "I have no confidence to speak in front of the audience."(46%) "I cannot understand what my friends are explaining during discussion."(29%) "I am afraid that I can't understand what the teacher is talking about."(42%). Thus, they may avoid discussing the facts and sharing their ideas because they fear to communicate with others in the language classes. The students also fear to experience difficulties in the test. They have fear of failure and fear of making errors in the test. Because they replied "I think the passage is about the subject of other fields."(23%) "I think the vocabulary is high for me."(63%) "I feel bored to see the length of the text and I think I can't understand the whole passage."(40%) "I am afraid not to get the correct answers."(31%) "I am afraid I can't answer well as my friends can."(29%) "I am afraid to give the wrong answers."(25%) "I have no practice in reading passages without my friends."(25%) "I can't construct the sentences."(21%) . Anxious students also fear to be negatively evaluated by the teacher and their peers. So, they told me, "I am afraid of being scolded by my teacher for my wrong answers."(38%) "I am afraid of being scolded for my incorrect pronunciation."(17%) "I am afraid of being looked down by others."(31%) "I am afraid of being laughed at by my friends."(58%) "I am afraid of being laughed at for my nervousness."(4%). It is found that students of English specialization students' anxiety categorized as of three types; communication apprehension, test anxiety and fear of negative evaluation always prevent their achievement in learning reading passages. And the only wish they have is to be those who haven't any anxiety in learning reading passages. In order to be so, the effective teaching strategies are needed to be used in the language classrooms. And the reciprocal teaching strategy is suggested for them to use to reduce their anxiety since it is also a learning technique that focuses on the development of reading comprehension. It takes place in the form of dialogue between teacher and students in regards to text. It also helps students to construct meaning from text and monitor their reading to ensure that they are in fact understanding what they read. Palincsar and Brown (1984), in their original research, used four discrete reading comprehension strategies within reciprocal teaching: questioning, summarizing, clarifying, and predicting.

6. CONCLUSIONS

This research was concerned with the students' anxiety in learning reading passages and the suggestion about how to reduce it. It showed that their feelings of anxiety belong to the three-factor model including three domains: communication apprehension, test anxiety and fear of negative evaluation. To reduce their anxiety, it is suggested to use reciprocal teaching in the language

classrooms. Because it is a reading comprehension strategy meant to help students become more independent during reading passages. Moreover, it can help students have more confidence and improve their reading skill in the language classrooms. And students should try to remove a certain amount of their anxiety that is a barrier to their success in the academic and social context. Therefore, it is suggested for the teachers and the students to use the reciprocal teaching strategy in teaching and learning not only language in language classrooms but also literature in real classroom situations to improve reading skill.

ACKNOWLEDGEMENTS

First and foremost, I would like to express my deep and sincere gratitude to the members of the committee of the Journal of Information Technology and Education Science. I cannot express enough thanks to Dr Thiri Aung, Professor and Head of English Department, Taungoo University and Daw Myo Thandar Kyaw, Associate Professor, English Department, Taungoo University for their encouragement and valuable suggestions to accomplish this paper. My completion of this paper could not have been accomplished without the support of my students of English Specialization from Taungoo University who were interviewed with phone calls to answer my interview questions. Finally, I am very thankful to the members of the technical program committee of JITES.

REFERENCES

- [1] Palincsar, A.S. & Brown, A. (1984) Reciprocal Teaching of Comprehension-Fostering and Comprehension Monitoring Activities. *Cognition and Instruction*, 1(2) 117-175.
- [2] Horwitz, E. K., Horwitz, M.B. & Cope, J. (1986) Foreign language classroom anxiety. *The Modern Language Journal*, 70(2): 125-132.
- [3] Aida, Y. (1994). Examination of Horwitz, Horwitz, and Cope's construct of foreign language anxiety: The case of students of Japanese. *The Modern Language Journal*, 78, 155-168.
- [4] Na, Z. (2007). A Study of High School Students' English Learning Anxiety. *Asian EFL Journal*, 9(3), 22-34.
- [5] Horwitz, E.K. (2010). Foreign and Second Language Anxiety. *Language Teaching*, 43,154-167.

Grammatical Collocations Found In The Selected Academic Texts

Wai Wai Phy0¹, Myat Theingi Kyaw²

^{1,2}Department of English, Mandalay University

¹waiwaiphyo361975@gmail.com, ²theingi25kyaw@gmail.com

ABSTRACT: *The present paper studied grammatical collocations in the selected academic texts prescribed for the first year non-English specialization for University of Distance Education. The researchers used the grammatical collocation concept proposed by Benson and Ilson (1986). The aim is to explore the use of the grammatical collocations in these texts. The objectives are to classify the grammatical collocations under the dominant words and prepositions and to classify the grammatical collocations under the dominant words and grammatical structures. The academic texts from the first year textbook were used as materials to do this research. To fulfill the objective, the occurrences of the grammatical collocations in the selected academic texts were investigated and classified. In "Pepper", the use of G₂ and G₆ was not found. In "Language", the instances of G₂, G₃ and "G₆" were not found. In "Cotton", the use of G₃ was not found". It is likely that when these learners have had enough input of the use of the grammatical collocation in the receptive stage, they are able to produce the use of these correctly in their productive stage.*

Keywords: Grammatical collocations; Noun; Adjective; Verb; Preposition

1. INTRODUCTION

An academic text is an organized and document text which states a clear point of view. The academic texts include topics from a variety of fields. The academic texts from the prescribed text for the first year students of University of Distance Education were selected as research materials in this research. This textbook is intended for all specializations except English. Three academic texts from the ten units were used as research materials for this research. The selected academic texts are "Pepper", "Language" and "Cotton". Benson and Ilson (1986) cited in E. M. N. Alsulayyi (2015) state that there are two kinds of collocation, grammatical collocation and lexical collocation. Benson and Ilson (1986) describes English grammatical collocation as combinations of a dominant word (noun, adjective and verb) and preposition or grammatical structure such as an infinitive or clause. Understanding the use of grammatical collocation is important to the learners when they read the written texts. It was cited on <http://www.grin.com/en/e-book/88276/collocation-a-linguistic-view-and-didactic-aspects> that a grammatical collocation, in contrast to a lexical collocation, is a phrase that consists of a noun, an adjective, or a verb plus a preposition or grammatical structure such as an infinitive or clause.

The present research observes which types of the grammatical collocation are mostly used and which types are neglected to include in the selected academic texts. This scope of this research is on the grammatical collocation. Therefore, the focus is on the use of grammatical collocations in the selected academic texts. It deals with the acquisition and teaching of foreign language skills.

The aim of this research is to explore the use of the grammatical collocations in the selected academic texts for the first year non-English specialization students of University of Distance Education. The objectives of the research are to classify the grammatical collocations under the dominant words and prepositions and to classify the grammatical collocations under the dominant words and grammatical structures.

2. LITERATURE REVIEW

In literature review, the theoretical concepts on grammatical collocations propounded by Benson and Ilson (1986) are presented and the related researches are described.

2.1. Theoretical Background

In the theoretical background, theoretical concepts on grammatical collocation propounded by Benson and Ilson (1986) are presented.

Richards (1985) defines collocation in Longman Dictionary of Applied Linguistics as the way in which words are used regularly and as the restrictions on how words can be used together. It was stated in BBI Dictionary of English word combinations (1986) that English grammatical collocation refers to combinations of a dominant word (noun, adjective and verb) and preposition or grammatical structure such as an infinitive or clause. Benson and Ilson (1986) categorized 8 types of grammatical collocations: noun + preposition, noun + to infinitive, noun + that clause, preposition + noun, adjective + preposition, adjective + to infinitive, adjective + that clause, and the English 19 verb patterns.

2.1.1. Noun + preposition

It was cited on <http://www.grin.com/en/e-book/88276/collocation-a-linguistic-view-and-didactic-aspects> by Benson and Ilson (1986) that all "Noun + preposition combinations" cannot be categorized as collocations because the meanings of some prepositions, such as, of and by are the highly predictable. So, the combinations of "Noun + of / by combinations" can be identified as free combinations.

2.1.2. Noun + to infinitive

It was cited on <http://www.grin.com/en/e-book/88276/collocation-a-linguistic-view-and-didactic-aspects> by Benson and Ilson (1986) that of the five

syntactic patterns, the combination of "noun+ to infinitive construction" is the most frequently found syntactic pattern.

e.g: (1) The manager had responsibility to do it.
(The researchers' own example)

2.1.3. Noun + that clause

Benson and Ilson (1986) described on <http://www.grin.com/en/ebook/88276/collocation-a-linguistic-view-and-didactic-aspects> that in the grammatical collocation, "noun +that clause" is classified as one of the combinations.

e.g: (1) The doctors took an oath that they would do their duty.
(The researchers' own example)

2.1.4. Preposition + noun

In terms of preposition + noun, it was cited on <http://www.grin.com/en/e-book/88276/collocation-a-linguistic-view-and-didactic-aspects> that any preposition can be combined with noun but the choice of preposition with certain noun is not at random.

2.1.5. Adjective + preposition

Benson and Ilson (1986) claimed that the adjective + preposition can be classified as collocation when it occurs in the predicate.

e.g: (1) The man was surprised at the change plan.
(The researchers' own example)

2.1.6. Adjective + to infinitive

It was cited on <http://www.grin.com/en/e-book/88276/collocation-a-linguistic-view-and-didactic-aspects> that the combination of adjective + to infinitive is categorized as grammatical collocation.

e.g: (1) The contestants are ready to compete in the game. (The researchers' own example)

2.1.7. Adjective + that clause

It was cited on <http://www.grin.com/en/e-book/88276/collocation-a-linguistic-view-and-didactic-aspects> by Benson and Ilson(1986) that "that clause" can follow some adjectives.

e.g: (1) I was afraid that my paper might be rejected.
(The researchers' own example)

2.1.8. English verb patterns

It was cited in C. Moehkardi, R. R.D. (2002) that there are 19 different verb patterns. Each pattern has different structure of grammar. They are designed by capital letters A to S.

A. It was cited on <http://english-learners.com/2011/11/lexical-grammatical-collocations-patterns-and-examples.html> that the direct object of transitive verbs is followed by shift of an indirect object.

e.g: (1) Hla Hla gave me a pen.
(2) Hla Hla gave a pen to me.
(The researchers' own example)

B. It was cited on <http://english-learners.com/2011/11/lexical-grammatical-collocations-patterns-and-examples.html>

html that shift of an indirect object to a position before the direct object by deleting 'to' is not allowed.

e.g: (1) The man directed a motel to me. but not
Min Min directed to a motel me."

(The researchers' own example)

C. It was cited on <http://english-learners.com/2011/11/lexical-grammatical-collocations-patterns-and-examples.html> that transitive verb with preposition 'for' allows the deletion of 'for' and the shift of the indirect object to a position before the direct object.

e.g: (1) Hla Hla bought a longyi for her mother.
(The researchers' own example)

D. It was cited on <http://english-learners.com/2011/11/lexical-grammatical-collocations-patterns-and-examples.html> that the verb forms a collocation with a specific preposition and (an object).

e. e.g: (1) The president adhered to the instructions.
(The researchers' own example)

E. It was cited on <http://english-learners.com/2011/11/lexical-grammatical-collocations-patterns-and-examples.html> that verbs are followed by to + infinitive.

e.g: (1) The members began to discuss the matter.
(The researchers' own example)

F. It was cited on <http://english-learners.com/2011/11/lexical-grammatical-collocations-patterns-and-examples.html> that such verbs as dare, help and need are followed by infinitive without 'to'.

e.g: (1) She dares say this.
(The researchers' own example)

G. It was cited in C. Moehkardi, R. R.D. (2002) verbs are followed by second verb -ing.

e.g: (1) My father enjoyed watching the football match.
(The researchers' own example)

H. It was cited in C. Moehkardi, R.R.D. (2002) that transitive verbs are followed by an object and to+infinitive.

e.g:(1) They asked the students to participate in discussion.
(The researchers' own example)

I. It was cited on <http://english-learners.com/2011/11/lexical-grammatical-collocations-patterns-and-examples.html> that transitive verbs are followed by a direct object and an infinitive without 'to'. Most of these pattern verbs cannot be passivized.

e.g: (1) They let me use the mobile phone.
(The researchers' own example)

J. It was cited on <http://english-learners.com/2011/11/lexical-grammatical-collocations-patterns-and-examples.html> that verbs are followed by an object and a verb ing.

e.g: (1) They caught him stealing things.
(The researchers' own example)

K. It was cited in E.M. N. Alsulayyi (2015) that verbs can be followed by a noun or pronoun and gerund.

e.g: (1) They love his acting.
(The researchers' own example)

e.g: (2) She cannot imagine him telling lies.
(The researchers' own example)

L. It was cited on <http://english-learners.com/2011/11/lexical-grammatical-collocations-patterns-and-examples.html>

html that verbs are followed by a noun clause beginning with conjunction 'that'.

e.g: (1) She admitted that she was wrong.

(The researchers' own example)

It was also claimed by Benson and Ilson (1986) that some verbs always take an object noun or pronoun before the that clause, such as

e.g: (2) His mother assured him that she would arrive on time. (The researchers' own example)

M. It was cited on <http://english-learners.com/2011/11/lexical-grammatical-collocations-patterns-and-examples.html> that transitive verb takes a direct object, an infinitive 'to be' and adjective/ past participle /noun/ pronoun.

e.g: (1) The president considered him to be a very capable engineer.

(The researchers' own example)

N. It was cited on <http://english-learners.com/2011/11/lexical-grammatical-collocations-patterns-and-examples.html> that transitive verbs are followed by a direct object and adjective/ past participle or noun/pronoun.

e.g: (1) He dyed his hair grey.

(The researchers' own example)

O. It was cited on <http://english-learners.com/2011/11/lexical-grammatical-collocations-patterns-and-examples.html> that two objects can follow the transitive verbs.

e.g: (1) He sent her a lovely dress.

(The researchers' own example)

(2) The traffic policeman charged him a fine of 30000 kyats for breaking speed limit.

(The researchers' own example)

P. It was cited on <http://english-learners.com/2011/11/lexical-grammatical-collocations-patterns-and-examples.html> that intransitive/ reflexive / transitive verbs must be followed by an adverbial.

e.g: (1) U Mya served on a jury.

(The researchers' own example)

Q. It was cited in C. Moehkardi, R. R.D. (2002), that verb can be followed by an interrogative word, such as how, what, when, etc.

e.g:(1) My mother did what I wanted.

(The researchers' own example)

R. It was cited in Aziz (2011) that dummy 'it' is followed by transitive verbs (often expressing emotions) and by to+ infinitive or by that+ clause or by either.

e.g: (1) It puzzled me that my mother never answered the telephones.

(The researchers' own example)

S. It was cited on <http://english-learners.com/2011/11/lexical-grammatical-collocations-patterns-and-examples.html> some intransitive verbs as are followed by a predicate noun/predicate adjective. Including the verb make, used intransitively, belongs to this group.

e.g:(1) Su Su will make a good manager.

(The researchers' own example)

2.2. Related Researches

The research paper entitled "Grammatical and Lexical English Collocations: Some Possible problems to Indonesian learners of English" was conducted by

Moehkardi in 2002. The aim of this research is to identify the types of English collocations and the objective is to find out the possible problems to Indonesian learners of English and some solutions. The findings showed that learners of English had to face with some difficulties or confusions due to lack of clear-cut guidelines showing how combinations are exactly used.

Aziz (2011) conducted the research entitled "Identifying English grammatical collocations found in the Jakarta Post newspaper and its contribution to writing course". The aim is to explore the collocation found in the Jakarta Post newspaper, to identify purposes of using each grammatical collocation based on grammatical rules, to identify the contributions of this study to writing course. The study concludes that English grammatical collocation is used to convey as close to the original language of English as possible, without violence grammar and meaning.

The research paper entitled "The use of grammatical collocations by advanced Saudi EFL learners in the UK and KSA" was conducted by M. N. Alsulayyi in 2015. This research aims to investigate the production of English grammatical collocations amongst Saudi students majoring in English in KSA and those in UK. For this purpose, the researcher analysed essays written by the participants. The results revealed that Saudi EFL learners in the UK made grammatical collocation errors less than those who learned English in the KSA.

3. RESEARCH METHODOLOGY

The selected reading passages are "Pepper", "Language" and "Cotton" selected from the prescribed text for first year students of University of Distance Education. The selected reading passages are analysed according to the theoretical concepts on grammatical collocations propounded by Benson and Ilson (1986).

The use of grammatical collocations which occurs in the selected reading passages is categorized into eight types. In terms of noun, there are three types and In term of the use of collocation on preposition, there is only one type. There are three types in terms of adjectives. In term of verb, there are 19 verb types.

Yellow colour represents noun+ preposition, pink color represents noun+ to infinitive, orange color represents noun+ that clause, red color represents preposition+ noun, blue color represents adjective+ preposition, green color represents adjective+ to infinitive, purple color represents adjective+ that clause and the underline represents verb patterns.

3.1. Data Collection and Data Analysis

The academic texts which were selected as research materials are "Pepper", "Language" and "Cotton". The grammatical collocations employed in the selected academic texts were investigated according to the theoretical concepts on grammatical collocations propounded by Benson and Ilson (1986). The researchers

describe the coding system for presenting the data analysis in table 1.

Table 1. Coding system for data analysis

Sr. No.	Types (source: Benson and Ilson (1986))	Code
1.	Noun+ Preposition (Source: Benson and Ilson (1986))	G ₁
2.	Noun + to infinitive (Source: Benson and Ilson (1986))	G ₂
3.	Noun + that clause (Source: Benson and Ilson (1986))	G ₃
4.	Preposition + noun (Source: Benson and Ilson (1986))	G ₄
5.	Adjective + preposition (Source: Benson and Ilson (1986))	G ₅
6.	Adjective + to infinitive (Source: Benson and Ilson (1986))	G ₆
7.	Adjective + that clause (Source: Benson and Ilson (1986))	G ₇
8.	English verb patterns (Source: Benson and Ilson (1986))	G ₈

According to the data collection, the grammatical collocation of noun was explored in terms of three types. In "Pepper", the occurrences of noun+ preposition were found (6) times. The occurrence of G₃ was found only (1) time. There was no instance of the use of G₂. Concerning G₄, there were (22) times. Adjectives were analyzed in terms of three types. The occurrence of G₅ was found only (5) time. There was no instance of the use of G₆. The occurrence of G₇ was found only (1) time. Verb patterns were analyzed in terms of 19 types. The occurrences of verb patterns were found (28) times. The highest frequency of verb type is P. In terms of the distribution of grammatical collocations in "Pepper", the grammatical collocation, noun type, was found (7) times with 11%. The grammatical collocation, preposition type, was found with the frequency of (22) which made 35%. The grammatical collocation, adjective type, was found with the frequency of (16) which made 10%. The grammatical collocation, verb type, was found (28) times with 44%.

In "Language", the occurrences of noun+ preposition were found (14) times. There were no instances of the use of G₂ and G₃. Concerning G₄, there were (19) times. Adjectives were analyzed in terms of three types. The occurrences of G₅ were found (2) times. There was no instance of the use of G₆. The occurrence of G₇ was found only (1) time. Verb patterns were analyzed in terms of 19 types. The occurrences of verb patterns were found (26) times. The highest frequency of verb type is F. In terms of the distribution of grammatical collocations in "Language", the grammatical collocation, noun type, was found with the frequency of (14) which made 22%. The grammatical collocation, preposition type, was found (19) times with 31%. The grammatical collocation, adjective type, was found with the frequency of (3) which constituted 5%. The grammatical collocation, verb type, was found with the frequency of (26) which made 42%.

In "Cotton", the occurrences of G₁ were found

(2) times. Concerning noun+ to infinitive, the use of this type was found (1) time. There was no instance of the use of G₃. The use of adjective collocation was explored in terms of three types. The occurrence of G₅ was found only (1) time. The occurrence of G₆ was found only (1) time. Verb patterns were analyzed in terms of 19 types. The occurrences of verb patterns were found (30) times. The highest frequency of verb type is P. In terms of the distribution of grammatical collocations in "Cotton", the grammatical collocation, noun type, was found (3) times with 6%. The grammatical collocation, preposition type, was found with the frequency of (30) and was made up of 44%. The grammatical collocation, adjective type, was found with the frequency of (3) which made 6%. The grammatical collocation, verb type, was found (30) times with 44%.

3.1.1. Noun + Preposition

Another kind of pepper is the betel pepper. (Sent. 11, Text 1) In this sentence *kind* is noun and *of* is preposition.

3.1.2. Noun + to infinitive

When the petals have fallen, the bolls, or pods, begin to grow and ripen, first turning brown and then opening to show their soft white fibres. (Sent. 10, Text 3) In this sentence *opening* is noun and *to show* is to infinitive.

3.1.3. Noun + That clause

After drying they ripen and turn black and are then ground into the grains we use. (Sent. 5, Text 1) In this sentence *the grains* is noun and *we use* is that clause.

3.1.4. Preposition + noun

We can only guess how language first began; but we know that wherever man has lived he has developed a system of communication by sounds. (Sent. 1, Text 2)

In this sentence *by* is proposition and *sounds* is noun.

3.1.5. Adjective + preposition

The English of today is very different from that of five hundred years ago. (Sent. 14, Text 2) In this sentence *different* is adjective and *from* is preposition.

3.1.6. Adjective + to infinitive

When the bolls have been picked, they are taken straight to the gin, which is what workers in America used to call the 'engine' which separates the cotton from the seeds that fill two-thirds of each boll (Sent. 14, Text 3) In this sentence *used* is adjective and *to call* is to infinitive.

3.1.7. Adjective + that clause

Trading caravans brought pepper overland with other spices from India to Europe, but because of the long and difficult journey the price was so high that few people could afford it. (Sent. 16, Text 1)

In this sentence *high* is adjective and *that few people could afford it* is that clause.

3.1.8. English verb patterns

The berries are picked when they turn red and before they are ripe. (Sent. 4, Text 1) In this sentence *are* is intransitive verb and *ripe* is predicate adjective.

3.2. Data Interpretation

Based on data analysis, a comparison of types of grammatical collocations found in the selected academic texts is described.

Table 2. Comparison of Types of Grammatical Collocations Found in the Selected Academic Texts

Types	Pepper	Language	Cotton
	Freq	Freq	Freq
G ₁	6	14	2
G ₂	-	-	1
G ₃	1	-	-
G ₄	22	19	30
G ₅	5	2	1
G ₆	-	-	1
G ₇	1	1	1
G ₈	28	26	30
Total	63	62	66

According to the table, in "Pepper", G₁ was found (6) times and G₃ was found only (1) time. The use of G₂ was not found. In "Language", G₁ was found (14) times. The use of G₂ and G₃ were not found. In "Cotton", G₁ was found (2) times and G₂ was found only (1) time. The use of G₃ was not found.

4. FINDINGS AND DISCUSSION

In the selected academic texts, it appeared that G₁ was found with the highest frequency and G₂ was found with the lowest frequency. It is likely that as the selected academic texts are prescribed for non-native learners, University of Distance Education students, the type of G₁ was the most commonly used one and G₂ was the least used type. It is likely that the non-native learners can understand the G₁ type and they can use this type in the language productively.

Preposition was analyzed in terms of only one type: preposition+ noun. G₄ was found (22) times in "Pepper", (19) times in "Language" and (30) times in "Cotton".

The adjective collocation types were analyzed. The use of G₅ and G₇ were not found. In "Pepper", G₅ was found (5) times with the highest frequency and G₇ type was found only (1) time. The use of G₆ type was not found. In "Language", the use of G₆ was found (2) times

and the use of G₇ was found only (1) time. The use of G₆ was not found. In "Cotton", the use of G₅ was found (1) time. The use of G₆ was found one time and the use of G₇ was found one time.

In the selected academic texts, the use of G₅ was found with the highest frequency whereas the use of G₆ was found with the lowest frequency. It is likely that as the selected academic texts are prescribed for non-native learners, University of Distance Education students, the G₅ type was most commonly used and the G₆ type was the least used type. It seems that the selected texts can provide sufficient input of the use of G₅ type.

Verbs were analyzed in terms of (19) types. In these different verb patterns, S type verb pattern is mostly found with the highest frequency. In "Pepper", the highest frequency of verb type is P. In "Language", the highest frequency of verb type is F. In "Cotton" the highest frequency of verb type is P.

It is likely that as the selected academic texts are prescribed for non-native learners, University of Distance Education students, the use of S type was most commonly found and L type was least found. It seems that the non-native learners can understand the S type verb pattern and they can use this type in their language use.

In terms of the input of verb patterns, A, B, C, G, I, J, K, M, N, O and R types were not found in all the selected academic texts.

5. CONCLUSIONS

This research attempted to explore the grammatical collocations in the selected academic texts. The research materials were "Pepper", "Language" and "Cotton" selected from the text book published by the Ministry of Education, Department of Higher Education (Upper Myanmar), University of Distance Education Mandalay for first year all specialization students except English.

To fulfill the objective, the occurrences of the grammatical collocations in the selected academic texts were investigated. In "Pepper", of the total 19 sentences, the use of the grammatical collocation was not found in one sentence. In "Language", the occurrence of the grammatical collocation was not found in one sentence out of 23 sentences. In "Cotton", the use of the grammatical collocation was not found in one sentence out of 26 sentences. It is likely that the emphasis of the grammatical collocation in the academic texts and the frequent use of the grammatical collocation are found in these texts.

To meet the objective, the types of grammatical collocations in the selected academic texts were identified based on the theoretical concepts on grammatical collocation propounded by Benson and Ilson (1986). It was found that the use of G₂ type did not occur in "Pepper" and "Language". The use of G₃ type was not found in "Language" and "Cotton". Preposition was analyzed in term of only one type. G₄ type was found in all the selected academic texts. The use of G₆ type was not found in "Pepper" and "Language". These academic texts are intended for teachers of English to provide the

learners with the language input and raise their language awareness. The use of the English grammatical collocation in these texts can help to build up the learners' awareness of it when it was experienced receptively by the learners. It is likely that when these learners have had enough input of the use of the grammatical collocation in the receptive stage, they are able to produce the use of these correctly in their productive stage.

In analyzing the use of verb patterns in the selected academic texts, S type verb pattern was mostly found. It seems that the S type verb pattern is the most frequently used type in the selected academic texts.

However, in terms of the use of G₂ type, it was not found in "Pepper" and "Language". Concerning the use of G₆, it did not occur in "Pepper" and "Language". In terms of the use of G₃ type, it was not found in "Language" and "Cotton". It is likely that the language of the academic texts was made simple and easy to understand for the learners.

In terms of verb patterns, the use of A, B, C, G, I, J, K, M, N, O and R types was not found in all the selected academic texts. It can be said that these academic texts cannot provide the learners with the use of these verb patterns.

ACKNOWLEDGEMENTS

We wish to express our sincere gratitude to Dr. Myin Zu Minn, the Pro-Rector of Mandalar University for providing us an opportunity to do this research.

We would like to express our heart-felt thank to Daw Mar Mar Lwin, Associate Professor (Head) of English Department, for her guidance, encouragement and wholehearted support in carrying out this research.

REFERENCES

- [1] A. Aziz, M. Abdul (2011). "Identifying English grammatical collocations found in the Jakarta Post newspaper and its contribution to writing course".
- [2] B. Morton, et al, (1986). The BBI Dictionary of English Word Combinations, Philadelphia: Jhon Benjamins Publishing, on its introduction.
- [3] C. Moehkardi, R. R.D. (2002)."Grammatical and Lexical English Collocations: Some Possible problems to Indonesian learners of English".
- [4] D. Richards, Jack, et al, (1985). Longman Dictionary of Applied Linguistics, Hongkong: Longman Group.
- [5] E. M. N. Alsulayyi (2015), "The use of grammatical collocations by advanced Saudi EFL learners in the UK and KSA".
- [6] <http://clair.si.umich.edu/~radev/papers/handbook00.pdf>
- [7] <http://download.portalgaruda.org/article.php?article=3172&val= 297>
- [8] <http://english-learners.com/2011/11/lexicalgrammatical-collocations-patterns-and-examples.html>
- [9] <http://eprints.walisongo.ac.id/2308/>
- [10] <http://www.grin.com/en/e-book/88276/collocation-a-linguistic-view-and-didactic-aspects>

Illocutionary Acts of The Main Character's Utterances In The Movie “Beyond Rangoon”

Moe Ei Swe¹, Mar Mar Lwin², Than Than Sint³

^{1, 2, 3} *Mandalar University*

¹*moeeiwe@mdl.edu.mm* , ²*marmarlwin.mdy@gmail.com* , ³*sintsint8187@gmail.com*

ABSTRACT: *The aim of this research is to investigate the main character's utterances in the movie “Beyond Rangoon” by Yule's theory (1996). The objectives are to classify the types of illocutionary acts and to find out the most dominant types of the main character, Laura Bowman's utterances in the movie “Beyond Rangoon”. This research is descriptive qualitative research because the materials are the utterances of the main character in the movie. To collect the data, the researchers downloaded and watched the movie, downloaded the script and read the dialogues. Besides, the researchers sorted out the main character's utterances and classified. The results show that five kinds of illocutionary acts were found such as declarations (0), representatives (155), expressives (20), directives (87) and commissives (3). Of the total number of 265 utterances, representatives are the most frequently used type of illocutionary acts because the main character stated her recent tragedy throughout the movie.*

Keywords: speech act; illocutionary acts; main character; utterances; movie

---

1. INTRODUCTION

Language is essential for communication in daily life which involves speaker, listener, and context. Leech (1983:1) states that how language is used in communication is called pragmatics. Yule (1996:3) also states that pragmatics is the study of meaning as communicated by a speaker and interpreted by a listener and it is also the study of how more get communicated than is said.

Yule (1996:47) states that speech act is a part of pragmatics that studies utterances as action performed via utterances. There are three kinds of speech acts: locutionary act, illocutionary act and perlocutionary act. In this research, the researchers focused on the illocutionary acts of the main character, Laura Bowman's utterances in the movie “Beyond Rangoon”. Yule (1996:53-54) classified five types of illocutionary acts, they are declarations, representatives, expressives, directives and commissives. Therefore, the researchers tried to analyze the movie cast on daily life situations. The researchers chose this movie as the material for the present research because movies are usually created based on the true story of the characters and they may contain daily life conversations.

The movie “Beyond Rangoon” is based on a true story in which Laura Bowman is trying to pick up the pieces of her life after the violent deaths of her husband and son, and goes on vacation with her sister to Burma. After losing her passport at a political rally, she is left on her own for a few days, during her attempts with students for democracy. She and U Aung Ko, who is also a leader of an underground movement, travels around Burma, while witnessing many bloody acts of repression by the dictatorship, in an attempt to escape to Thailand.

There are some reasons why the researchers chose this movie as the material for this research. First, “Beyond Rangoon” was created based on the true story of 8888 uprising in Myanmar. Second, the events depicted in the movie are interesting to analyze because the director created the main character as a heroic lady doctor who felt deeply depressed by the violent deaths of her husband and

son, but she did overcome her miserable condition when she saw the Burmese people, including Daw Aung Sann Suu Kyi struggling for democracy under the Burmese dictatorship. The last reason is that this movie was chosen for two prizes: one for democracy and one for peace and awarded by the Political Film Society in 1996. For these reasons, the present research will analyze the utterances of the main character in the movie by using the theory proposed by Yule (1996).

According to the above rationale, the present research attempts to deal with the following research questions:

What are the types of illocutionary acts used in the main character's utterances in the movie “Beyond Rangoon”?

What is the most dominant type found in the movie “Beyond Rangoon”?

The aim of this research is to investigate the main character's utterances in the movie “Beyond Rangoon” by Yule's theory (1996). The objectives are to classify the types of illocutionary acts and to find out the most dominant types of the main character, Laura Bowman's utterances in the movie “Beyond Rangoon”.

2. THEORETICAL BACKGROUND

This present research investigates and analyzes the movie “Beyond Rangoon” focused on the main character Laura Bowman's utterances, using the theory proposed by Yule (1996). There are five types of illocutionary acts: declarations, representatives, expressives, directives and commissives.

2.1. Pragmatics

Yule (1996:3) proposed that pragmatics is the study of speaker meaning, of contextual meaning, of how more get communicated than is said and of expression of relative distance. Jack C. Richards and Richard Schmidt (2010), in the Longman Dictionary of Language Teaching and Applied Linguistics, defined that pragmatics is the study of the use of language when communicating with each other particularly the relationship between the

sentences and the contexts and situations in which they are used. It also includes the study of the interpretation and use of utterances of the real world, and the understanding between the speaker and the hearer.

2.2. Speech Act

Yule (1996:47) stated that speech act is a branch of pragmatics that studies utterances that is performed through utterances and it includes three types of speech acts: locutionary act, illocutionary act and perlocutionary act. Locutionary act is the basic act of the utterance, illocutionary act is the intention of the speaker when uttering and perlocutionary act is the effect of the utterance relating to the thought of the listener. According to Yule (2010) cited by Muhammad Azizul Chakim and Haris Dibyaningsih, speech act is the action performed by a speaker with an utterance.

2.2.1. Illocutionary Act

It is defined as the speaker's intention during his/her utterance. Yule (1996:48) describes that mostly the speaker doesn't produce well-formed utterances. The speaker forms an utterance with some kinds of function in mind. He classifies speech act into five categories: declarations, representatives, expressives, directives and commissives.

Declarations is kind of speech acts that change the world via their utterance. The speaker has to play an institutional role in a particular situation such as pronouncing, declaring, baptizing and sentencing. In this speech act, the speaker changes the world through his/her words.

e.g. Priest: I now pronounce you husband and wife.
Referee: You are out!

Representatives is types of speech acts that express the speaker believe to be the case or not. Statements of fact, assertions, conclusions and descriptions are all examples of what the speaker represents the world as he or she believes. In this act, the speaker makes words fit the world (of belief).

e.g. The earth is flat.
Chomsky didn't write about peanuts.

Expressives is kind of speech acts that state the speaker's feeling expressing psychological states: statements of pleasure, pain, likes, dislikes, joy or sorrow. Expressives can be caused by what the speaker or the hearer does. In this act, the speaker makes words fit the world (of feeling).

e.g. I'm really sorry!
Congratulations!

Directives is kind of speech acts that speakers want the hearer to do something. This act expresses what the speaker wants. Directives includes commands, order, requests, and suggestions, and it can be positive or negative. In using a directive, the speaker attempts to make the world fit the words (via hearer).

e.g. Gimme a cup of coffee. Make it black.
Could you lend me a pen, please?

Commissives is kind of speech acts that commit the speaker to some future course of action. This act includes promises, threats, refusals, pledges that can be performed by the speaker alone, or by the speaker as a member of a group. In using a commissives, the speaker makes the world fit the words (via the speaker).

e.g. I'll be back.
I'm going to get it right next time.

3. LITERATURE REVIEW

In this section, background of the movie "Beyond Rangoon" and related researches are included.

3.1. Background of the Movie "Beyond Rangoon"

The main character, Laura, was persuaded to go on a trip to Burma by her sister, Andy Bowman to make her mind refresh because she had felt deeply depressed after the violent deaths of her husband and son. One night, she couldn't sleep because of nightmares, she left her hotel in Rangoon and caught up in an anti-government protest. She was very impressed by the bravery of Aung San Suu Kyi.

When her tour group returned to Thailand, she couldn't go with them because she lost her passport. While she was waiting to get her new passport, she met U Aung Ko, a freelance tour guide. He took her to a monastery in the countryside near Rangoon for a day. There, he dropped in to see his old students together with Min Han. At that moment, she noticed that Aung Ko was a college professor who was forced to resign because he took part in political activities. They stayed there for a night.

Next morning, they heard the news that the 8888 uprising broke out in Rangoon. Aung Ko decided to send her back to Rangoon by train. Meanwhile she got on the train, Aung Ko was caught and beaten by the soldiers. His student, Min Han, helped him and he was killed in the shot. She got Aung Ko into the car and they were pursued by the soldiers, unfortunately he was shot and wounded. They ended up crashing into the Irrawaddy River. Luckily, they got on a raft to Rangoon. Laura, a doctor, performed an emergency operation for his wound on the way to Rangoon.

The next day, the raft stopped at a village for a while and there, she got some medicine from the village clinic. When they arrived in Rangoon, the city was in the throes of a full-scale revolt. When Laura attempted to get into the US embassy, the military tried to arrest her for helping Aung Ko. The student demonstrators rescued her and Aung Ko and all of them witnessed the soldiers killing civilians in the uprising, then they were put on a truck and taken to the border. Near the border, the group left their truck and made a run through the jungle where they met with Karen rebels.

The following day, Laura and her group made a harrowing river crossing into Thailand under fire and reached a refugee camp. She began helping at the camp's clinic and started a new life.

3.2. Related Researches

There are three related researches in this present research. The first research entitled “Illocutionary Act in the Main Character’s Utterances in Mirror Mirror Movie” is conducted by Fita Nur Rahayu, M. Bahri Arifin and Setya Ariani (2018). The first aim of this research was to find out the types of illocutionary act of the main character’s utterances in Mirror Mirror movie according to the theory proposed by Searl (1979). And another aim was to find the context underlying illocutionary act of the main character in this movie by using Hymes’ SPEAKING model. The data were classified into five types such as directives (37 times), expressives (12 times), representatives (4 times), commissives (2 times) and declaratives (0 time). It was found that directives are the most frequently used types of all the illocutionary acts because the main characters’ ordering, requesting, asking and commanding were mostly found. Moreover, it was found that setting, participants, ends, act, sequences, key, instrumentalities and genre affected the illocutionary act of the main characters.

The second related research is “The Types of Illocutionary Acts on the Hackerman’s Utterances in Cyberbully Movie” done by Ani Fatat Zulfa, State Islamic University Sunan Kalijaga Yogyakarta (2018). The objectives are to classify the types of illocutionary act and to find the most dominant types in the hackerman’s utterances in *Cyberbully* movie. In this study, the researcher analyzed the utterances by using Searle’s theory (1979). It was found that the most frequent types of illocutionary acts uttered by hackerman is directives (33 times), the second one is assertives (21 times), the third one is expressives (7 times), and the least frequent type is commissives (1 time).

The last related research is “An Analysis of Declarative Speech Act in the Movie My Lawyer, Mr Jo: Pragmatics Approach” carried out by Garda Arif Wicaksono, University of Ahmad Dahlan Yogyakarta (2018). The objectives of this research are to understand speech act and its types and to find out declarative speech act in the movie My Lawyer, Mr. Jo. In this research, the researcher focused only on the declarative speech act. So the results showed that in the movie Mr. Lawyer, many utterances of Mr. Jo contain declarative speech act.

3.3. Research Methodology

In this section, the researchers investigated the illocutionary acts in Laura Bowman’s utterances in the movie “Beyond Rangoon” by using Yule’s theory (1996). In data collection and data analysis, the research procedures are presented.

3.3.1. Data Collection

In order to collect the data from the movie “Beyond Yangon”, the researchers downloaded and watched the movie, downloaded the script and read the dialogues. Besides, the researchers sorted out the main character’s utterances and classified.

3.3.2. Data Analysis

In this section, the researchers analyzed the data according to the five types of illocutionary acts suggested by Yule (1996). Firstly, the researchers categorized the movie scripts that show the types of illocutionary acts. Secondly, the researchers classified the types of illocutionary acts of the main character’s utterances. Thirdly, the researchers analyzed her utterances by using Yule’s theory (1996). Finally, the researchers interpreted the data to get the results and to make the reader easier to understand. The coding systems are shown as follows:

Declarations	= Dec
Representatives	= Rep
Directives	= Dir
Expressives	= Exp
Commissives	= Com

Table 1. Illocutionary acts of the main character’s utterances

No.	Utterances	Illocutionary Acts				
		Dec	Rep	Exp	Dir	Com
1.	The trip was Andy's idea.	ì				
9.	Oh my god!		ì			
12.	I was stone myself.	ì				
15.	My key!				ì	
18.	Really, it has.	ì				
26.	You dare me to stop?				ì	
27.	It's okay.	ì				
28.	Go back to sleep.				ì	
29.	Yes.	ì				
30.	No, I don't.	ì				
31.	Where is she?				ì	
32.	Hello, little one		ì			
33.	What... What's the matter?				ì	
36.	Do you?				ì	
37.	It's not.	ì				
45.	I'll be fine.					ì
63.	I'm Laura Bowman.	ì				
238.	Thank you, San San.		ì			

3.3.3. Data Interpretation

Some examples for each type of illocutionary acts are selected and presented as follows.

Laura: *I'm Laura Bowman.* (Representatives)

Aung Ko: My name is Aung Ko.

Laura introduced herself “I'm Laura Bowman” to Aung Ko when she met him on the street while she was

waiting for her new passport. This utterance shows something about the truth or fact of the speaker. So, it belongs to the function of representatives.

San: Blanket for you?

Laura: *Thank you, San San.* (Expressives)

In this utterance “Thank you, San San” belongs to expressives (thanking). Laura said these words when San San gave the blanket to her one night at Karen rebels’ refugee camp as a reorganization of her kind hospitality. The word “Thank” is used to show gratitude. So, “Thanking” functions as expressives illocutionary act expressed by the main character.

Andy: Oh, God. What?

Laura: It's okay. *Go back to sleep.* (Directives)

The sample above is taken from Laura’s utterance. It was found in her utterance “Go back to sleep” is classified as ordering in the conversation between Laura and Andy when she dreamed about the violent deaths of her husband and son like in the real world. Because of the nightmare, she suddenly shouted while she was sleeping and her sister woke up and got a shock of seeing her appearance. At that time, Laura told her sister to sleep back and she is okay with that.

Andy: Here, take my cash. You've got the number of The Oriental, right? I'm going to stay there until I hear from you.

Laura: Andy, don't worry about me. It's just a couple of days. *I'll be fine.* (Commissives)

The utterance “I'll be fine” above contains commissives (promising). Laura said these words to Andy Bowman, her sister when her tour group leaves the country, Laura cannot leave with them as her passport was stolen the previous night. Her sister worried about Laura for her felt alone in Rangoon. So, she told Andy not to worry about her and she will get the new passport. When she got it, she would get on the first flight to Bangkok.

4. FINDINGS AND DISCUSSION

In this chapter, findings and discussion are presented. According to the data collected of five types of illocutionary acts, only four types are found in the main character’s utterances in the movie “Beyond Rangoon”. They are representatives, expressives, directives and commissives. In this movie, the main character says 256 utterances. It was found that 155 utterances belong to representatives, 87 belong to directives, 20 to expressives and three utterances function as commissives. As the film director created the movie about a lady doctor whose husband and son were murdered, her lament, and her experiences during her stay in Myanmar (Burma), declarations are not found. In addition, the main character describes about her tragic story. Therefore, the type representatives is the most frequently uttered by the main character.

Table 2. Frequency and Percentage of Illocutionary Acts Found in Laura Bowman’s Utterances

No.	Illocutionary Acts	Utterances	Frequency	Percentage
1.	Dec	-	0	0 %
2.	Rep	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 29, 30, 34, 37, 38, 39, 42, 44, 48, 49, 54, 55, 57, 60, 62, 63, 64, 66, 67, 74, 76, 77, 80, 81, 82, 83, 84, 90, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 101, 103, 104, 105, 106, 107, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 118, 119, 120, 121, 125, 128, 131, 132, 133, 134, 141, 142, 149, 152, 153, 154, 159, 160, 161, 162, 163, 168, 169, 170, 180, 185, 186, 187, 188, 190, 191, 192, 193, 196, 197, 198, 200, 201, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 231, 232, 233, 235, 236, 237, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 259, 260, 262, 264	155	58.49 %
3.	Exp	9, 32, 46, 47, 100, 102, 122, 123, 135, 158, 164, 165, 166, 171, 174, 176, 177, 238, 258, 261	20	7.55 %
4.	Dir	13, 14, 15, 26, 28, 31, 33, 35, 36, 40, 41, 43, 50, 51, 52, 53, 56, 58, 59, 61, 65, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 75, 78, 79, 85, 86, 87, 88, 89, 91, 92, 108, 117, 124, 126, 127, 129, 130, 136, 137, 138, 139, 140, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 150, 151, 155, 156, 157, 167, 172, 173, 175, 178, 179, 182, 183, 189, 194, 195, 199, 202, 203, 204, 205, 206, 213, 220, 221, 222, 223, 230, 234, 257, 263, 265	87	32.83 %
5.	Com	45, 181, 184	3	1.13 %
Total			265	100 %

The above table shows the frequency and percentage of the types of illocutionary acts. It is found that 155 data of representatives are the most frequent illocutionary act and its percentage is 58.49 %. And it can

be seen 87 data of directives as the second frequent used in Laura Bowman's utterances and its percentage is 32.83 %. The type expressives is used 20 times and its percentage is 7.55 %. And, it is found that the least frequent used type is commissives which is used only 3 times (1.13 %). Declarations is not found in the utterances in the movie "Beyond Rangoon".

5. CONCLUSIONS

In this present research, the movie "Beyond Rangoon" was used to classify the main character's utterances through the five types of illocutionary acts proposed by Yule (1996). According to the classification, it is found that "representatives" is the most dominant type and "commissives" is the least dominant one, but "declarations" is not found in the main character's utterances. This is because the main character, Laura Bowman, tells about her tragic story of her husband and son. Though the story is based on actual events of 8888 uprising in Burma, the director is likely to give the audience the moral lesson of overcoming the difficulties by seeing the others' struggling to survive in the worse situation.

It is hoped that the present paper will be a partial help for other researchers (teachers and students). Future researches can be carried out based on illocutionary acts by using different materials or different genres.

ACKNOWLEDGEMENTS

We would like to express our profound gratitude to Dr. Myin Zu Minn, Pro-Rector, Mandalay University for her permission and great help in writing this research paper.

REFERENCES

- [1] Ani Fatafat Zulfa, The Types of Illocutionary Acts on the Hackerman's Utterances in Cyberbully Movie, a graduating paper, State Islamic University Sunan Kalijaga Yogyakarta, 2018, pp-1-37.
- [2] Beyond Rangoon (1995) - Plot Summary (2). Retrieved August 2020, from
- [3] Beyond Rangoon Movie Awards (1996). Retrieved August 2020, from
https://m.imdb.com/title/tt0112495/awards?ref_=mmttawd
- [4] Beyond Rangoon Movie Link. Retrieved August 2020, from
<https://www.facebook.com/100013451146936/videos/1058901897901505/>
- [5] Beyond Rangoon Movie Reviews. Retrieved August 2020, from
<https://www.rogerebert.com/reviews/beyond-rangoon-1995>
- [6] Beyond Rangoon Movie Script (2012). Retrieved July 2020, from
- [7] Fita Nur Rahayu, M. Bahri Arifin and Setya Ariani, Illocutionary Act in the Main Character's Utterances in Mirror Mirror Movie, Journal Ilmu Budaya Vol.2, No.2, Mulawarman University, 2018, pp-175-187.
- [8] Fitrahut Nisa, Indirect Speech Acts of Jan's and May's Utterances in the Single Moms Club Movie: Analysis of Illocutionary Acts, a graduating paper, State Islamic University Sunan Kalijaga Yogyakarta, 2017, pp-1-14, 102-137.
- [9] Garda Arif Wicaksono, An Analysis of Declarative Speech Act in the Movie My Lawyer, Mr jo: Pragmatics Approach, Journal of English Language studies Vol 3, University of Ahmad Dahlan Yogyakarta, 2018, pp-91-100.
<https://m.imdb.com/title/tt0112495/plotsummary>
https://subslikescript.com/movie/Beyond_Rangoon11245
- [10] Jack C. Richards and Richard Schmidt, The Longman Dictionary of Language Teaching and Applied Linguistics, Pearson Education Limited, London, England, 2010, pp-449.
- [11] John Searle, Expression and Meaning, Studies the theory of Speech acts, Cambridge University Press, New York. 1979, pp-12-20.
- [12] Karya Tulis Ilmiah, The analysis of Illocutionary Act in "American Sniper" Movie, Thesis, Jombang, Indonesia, 2015, pp-1-85.
- [13] Leech, Geoffrey, The Principle of Pragmatics, Longman Group Limited, London, 1983, pp-1.
- [14] Muhammad Azizul Chakim and Haris Dibdyaningsih, "An Analysis of Teacher Speech Act in Giving Motivation for English Students" Journal of English Language Teaching and Islamic Integration, Vol. 2, No.2, Surabaya, Indonesia, 2019, pp-218-229.
- [15] Yule George, Pragmatics, Oxford University Press, New York, 1996, pp-3, 47-48, 53-54.
- [16] Yule George, The Study of Language. Cambridge, UK; New York: Cambridge University Press, 2010, pp-131-132.

A Survey On Preferences Towards Learning Styles Of Undergraduate Arts And Science Students

Tint Tint Ei¹, Mar Mar Lwin², Hnin Lae Win³

^{1,2,3}Department of English

¹tinttintei1991@gmail.com, ²marmarwin.mdy@gmail.com, ³naykhyithin1987@gmail.com

ABSTRACT: The aim of this study is to investigate the preferred learning styles of the undergraduate Arts and Science specialization students at Mandalar University. The objectives are to classify Arts and Science students' preferred learning styles; to observe the similarities and differences between Arts and Science students; and to find out the most significant learning style and the least significant learning style. Perceptual Learning Style Preference Questionnaire (PLSPQ) designed by Reid 1987: 1998 (cited by Wissal Belhaj Rhouma 2016) is used to collect data. (80) Arts students and (80) Science students participated in this study. The findings showed that both of the two groups have the same preferences in Kinesthetic Learning Style rather than the rest three learning styles, but they have the different preferences in the fact that Arts students chose visual learning style as the second most preferred one while Science students chose auditory learning style. Moreover, the least preferred learning style of Arts students is auditory one and that of Science students is visual one. It is hoped that the current research will give a hand to extend more researches for both teachers and students in teaching-learning environment.

Keywords: environment; learning styles; preferences; survey; undergraduate

1. INTRODUCTION

Learning styles play an important role in education. The disparity between teaching and learning styles is the source of the problems that many students usually face. To be able to cope with these problems, teachers need to identify the students' preferred learning style. Therefore, determining the learning styles is the cornerstone of the successful teaching-learning process. Teachers should examine students' preferred learning styles. If teachers know the importance of comprehending learning styles, it cannot only help the students but also help the teachers to be more effective in their teaching-learning environment.

Learners may have different learning styles to get knowledge or message from something. Learners' learning styles depend on their former experience, former learning style, specialization, gender and age. In order to meet the teaching goal, teachers should examine their students' preferred learning style and choose the most suitable style that is in harmony with their preferences. Therefore, the researchers chose this title to investigate the preferred learning styles of the undergraduate Arts and Science specialization students at Mandalar University.

The present research deals with the following questions:

- a. What are the similarities and differences between Arts and Science students?
- b. What is the most significant learning style and what is the least significant style within two groups?

The aim is to investigate the preferred learning styles of the undergraduate Arts and Science Specialization students at Mandalar University. The objectives are to classify Arts and Science students' preferred learning styles, to observe the differences and

similarities between Arts and Science students and to find out the most significant learning style and the least significant learning style.

The present paper contains four chapters: Introduction, Theoretical background, Findings and Discussion followed by Conclusion.

2. THEORETICAL BACKGROUND

In this part, learning styles, the related research and research methodology are presented.

2.1. Learning Styles

Reid (1995) claims that learning style means the particular ways in which each student engages in learning. Individuals have different learning styles, that is, they differ in their "natural, habitual, and preferred way(s) of absorbing, processing, and retaining new information and skills". Learning styles are not fixed modes of behaviours, and based on different situations and tasks, styles can be extended and modified (Reid 1987; Oxford 2011). Views that understanding a student's learning style put the focus on that student's strengths, rather than on his or her weaknesses according to O' Neil (1990).

Therefore, learning styles play as a crucial role in teaching and learning process. Even when teachers know their students' learning styles, they can choose the most suitable teaching strategies for students to get good outcomes.

Reid (1987: 1998) proposed the Perceptual Learning Styles is selected for the current research (see Appendix-A). The original questionnaire or Reid (1987) contains two parts. The four sensory channels such as visual, auditory, kinesthetic and tactile are included in the first part. Social factors, group learning style and individual learning style connected with the second part. In the current research, the second part is ignored due to

the difficulty to collect data from students in this difficult situation due to Covid-19.

2.1.1. Visual Learning Style

Visual learning style is learning in which messages are taken in through the eyes. Visual learners prefer to learn using graphs, posters, maps, illustrations, charts, diagrams and videos etc, to catch information and communicate with each other. The best place for students who like visual learning is a classroom because they can learn the knowledge through overheads, the chalkboards or the whiteboards, pictures, flip charts, power-point presentations and many other visual items.

2.1.2. Auditory Learning Style

In auditory learning style, messages are taken in through the ears. The main way of auditory learners is listening and speaking. Therefore, they can easily understand and get information during a lecture. They love attending lectures and recording them so that they can listen to them again. They also like to discuss the concepts and share knowledge with others. They gain new knowledge well by reading aloud and listening to audio tapes, lectures and classroom discussions.

2.1.3. Kinesthetic Learning Style

Kinesthetic learning style is the style that is learnt by participating in classroom activities such as group work, pair work and by making charts or posters for group-work activities. Kinesthetic learners receive some benefits through such kind of experiences. Therefore, they prefer to take part in classroom activities to listen to the lecture or watch visual elements.

2.1.4. Tactile Learning Style

In tactile learning, messages are taken in through "hands-on" experiences with materials such as working on experiments in laboratories, handling and building models. Tactile learners can be in the most successful situation by touching and working with materials. Moreover, they can participate in the classroom activities: writing notes or instructions. Tactile is more moderate though it is often grouped with the Kinesthetic learning style.

2.2. Related Research

The first related research "Perceptual Learning Styles Preferences and Academic Achievement" was conducted by Wissal Belhaj Rhouma at Institut Supérieur des Langues de Tunis, Tunisia (2016). The aim is to investigate the relationship between academic achievement and students' perceptual learning style. The data were collected from 62 first year undergraduate students of Russian at ISLT by using Reid's (1987; 1998) Perceptual Learning Style Preference Questionnaire (PLSPQ). Though there are two parts in the original questionnaire, the researcher uses only the first part. Group Learning Style and Individual Learning Style included in the second part are removed. Collected data were categorized into four groups: Visual, Auditory, Kinesthetic and Tactile. The results show that Kinesthetic

Learning Style is the most preferred style whereas Tactile is the least preferred one.

The second related research "Learning-style Preference of ESL Students" was done by Almasa Mulalic, Parilah Mohd Shah and Fauziah Ahmad at the Department of Language and Communication, Universiti Tenaga Nasional (UNITEN) (2009). In the research, 160 students were selected as respondents. Then the Perceptual Learning Style (PLS) of ESL students was assessed by using the PLSPQ developed by Joy Reid (1987). 74 female students (46.3%) and 86 male students (53.8%) took part in the research. Among these 160 students, three different races such as 56 Malays (35.5%) included. The aim is to determine the Perceptual Learning Style (PLS) of ESL students and to analyse different learning styles according to gender and race. The results showed that students preferred kinesthetic most and minor preference for visual, auditory and group learning. Results also revealed that female students expressed their preferred learning styles that are related to feeling, and female students are more subjective, field-sensitive and reflective than males.

The last related research "Learning Style Preferences among College Students" was carried out by Lamya Alkoohiji and Abdulghani Al-Hattami at University of Bahrain. The purpose is to determine what factors affect undergraduate students' learning style preferences, gender, age, college affiliation and type of activities. A number of 185 students from four colleges: the University of Bahrain, the College of IT, the College of engineering, the College of Arts and the College of Science, took part in the research. An online VARK (Visual, Aural, Read/ Write and Kinesthetic) for "younger people questionnaire" by Fleming & Baume (2006) was used. The VARK questionnaire consisted of 16 items about learning style preferences. The results showed that the sort of activity had the most significant effect on learning style preferences. Visual was the most popular for IT students while the rest three groups preferred Kinesthetic learning style most.

3. RESEARCH METHODOLOGY

In this section, the current research was conducted by using perceptual learning style preference questionnaires designed by Reid (1987: 1998). Questionnaires were distributed to 160 undergraduate students at Mandalay University. Data were collected from 80 Arts students and 80 Science students. Data collection, data analysis and data interpretation were carried out.

3.1. Data Collection and Data Analysis

Firstly, Perceptual Learning Style Preference Questionnaire (PLSPQ) designed by Reid (1987:1998) is distributed to the students. There are 20 items in the questionnaire, five questions for each learning style (Visual, Auditory, Kinesthetic and Tactile). For each question, the respondents have to choose one of the five alternatives on a 5-point Likert scale: 'strongly agree (SA), agree (A), undecided (U), disagree (D), or strongly disagree (SD)'. If the respondent chooses 'strongly agree'

for an item, he will get a score of 5. When the answer is ‘agree’, the score is 4. When the participant chooses ‘undecided’, the score is 3. For choosing “disagree”, the score is 2 and for “strongly disagree”, the score is 1. The scores for each learning style are added to get a total score. Then, the total score for each style is multiplied by 2.

Reid (1987; 1998) constructed the scales of the learning style scores (cited by Wissal Belhaj Rhouma, 2016). These are the score of major learning style, the score of minor learning style and the score of negligible learning style. Major learning style score ranges between 38 and 50, Minor learning style score ranges between 25 and 37 while Negligible learning style score ranges between 0 and 24.

The collected data were analysed and, the frequency and percentages were shown in tables. Coding system is used as follows:

Visual Learning Style	=	V
Auditory Learning Style	=	A
Kinesthetic Learning Style	=	K
Tactile Learning Style	=	T
Major Learning Style	=	Maj
Minor Learning Style	=	Min
Negligible Learning Style	=	Neg
Frequency	=	Fre
Percentage	=	Per

Table 1. Frequency and Percentage of Preferred Learning Styles of Arts Students

Learning Style		Arts Students	
		Fre	Per
V	Maj	61	76.25%
	Min	19	23.75%
	Neg	0	00.00%
A	Maj	52	65.00%
	Min	28	35.00%
	Neg	0	00.00%
K	Maj	66	82.50%
	Min	14	17.50%
	Neg	0	00.00%
T	Maj	56	70.00%
	Min	24	30.00%
	Neg	0	00.00%

Table 1 shows the frequency and percentage of undergraduate Arts students’ preferred learning style at Mandalar University. According to the table, most of the Arts students chose kinesthetic learning style as their major learning style followed by visual, tactile and auditory learning styles. Most of the Arts students prefer auditory learning style to other three learning styles as

their minor learning style. But, they do not express any learning styles as their negligible learning style.

Table 2. Frequency and Percentage of Preferred Learning Styles of Science Students

Learning Style	Science Students		
	Fre	Per	
V	Maj	28	35.00%
	Min	50	62.50%
	Neg	2	2.50%
A	Maj	47	58.75%
	Min	33	41.25%
	Neg	0	00.00%
K	Maj	51	63.75%
	Min	29	36.25%
	Neg	0	00.00%
T	Maj	43	53.75%
	Min	34	42.50%
	Neg	3	3.75%

Table 2 points out the frequency and percentage of Science students’ learning style preferences at Mandalar University. Most Science students chose kinesthetic learning style as their major learning style like Arts students. However, many students are much more interested in visual as their minor learning style. Only a few students chose visual and tactile as their negligible learning style.

Table 3. Frequency and Percentage of Preferred Learning Styles of Arts and Science Students

Learning Style	Arts		Science		
	Fre	Per	Fre	Per	
V	Maj	61	76.25%	28	35.00%
	Min	19	23.75%	50	62.50%
	Neg	0	00.00%	2	2.50%
A	Maj	52	65.00%	47	58.75%
	Min	28	35.00%	33	41.25%
	Neg	0	00.00%	0	00.00%
K	Maj	66	82.50%	51	63.75%
	Min	14	17.50%	29	36.25%
	Neg	0	00.00%	0	00.00%
T	Maj	56	70.00%	43	53.75%
	Min	24	30.00%	34	42.50%
	Neg	0	00.00%	3	3.75%

According to the collected data, both of these groups mostly express strong preference for kinesthetic learning style as major learning style. Arts students tended to choose visual learning style as the second most preferred one in major learning style while Science

students chose auditory learning style as the second. For Arts students, auditory learning style is the least preferred whereas Science students chose visual learning style.

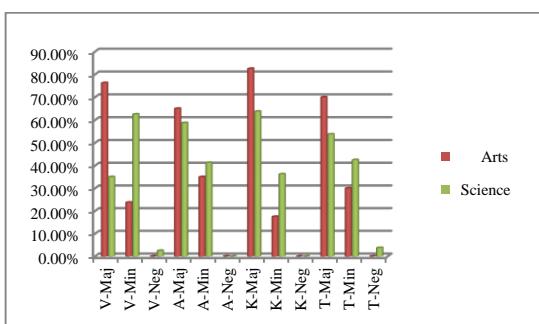
Table 4. Total Frequency and Percentage of Preferred Learning Styles of Arts and Science Students

Learning Style		Total	
		Fre	Per
V	Maj	89	55.62%
	Min	69	43.13%
	Neg	2	1.25%
A	Maj	99	61.87%
	Min	61	38.13%
	Neg	0	00.00%
K	Maj	117	73.12%
	Min	43	26.88%
	Neg	0	00.00%
T	Maj	99	61.87%
	Min	58	36.25%
	Neg	3	1.88%

Table 4 shows the total frequency and percentage of preferred learning style of 160 Arts and Science students. According to the data most students chose kinesthetic as their major learning style. Over half of the students chose auditory and tactile as their major learning style. Only one third of the students are interested in visual learning style as major learning style. On the other hand, many students chose visual learning style as minor learning style followed by auditory, tactile and kinesthetic. As negligible learning style, nobody chose auditory and kinesthetic learning style.

4. FINDINGS AND DISCUSSION

The findings and discussion of the preferred learning styles of undergraduate Arts and Science students are presented in this section. The following figure points out different learning styles of undergraduate Arts and Science students.

Figure1: Comparison of Arts and Science Students' preferred learning styles

As shown in Figure 1, the most significant similarity is that both Arts and Science specialization students prefer kinesthetic learning style to the rest three learning styles. Most of the Arts specialization students (82.50%) and most of the Science specialization students (63.75%) chose kinesthetic learning style as their major learning style. Though many Arts students prefer visual learning style as their second major learning style, Science students prefer auditory learning style as their second choice. Another difference is concerned with the students who chose visual as their major learning style. Though 76.25% of Arts students favour visual learning style as their major learning style, merely 35.00% of Science students are interested in it as their major learning style. Tactile is standing as third major learning style for both specialization students.

Kinesthetic learners naturally enjoy participating in classroom activities. Therefore, teachers should let the students do group work, pair work by creating charts or posters. Indeed, kinesthetic learners enjoy learning with action and movement as opposed to stillness and immobility. Therefore, more activities should be created for the students. Arts students chose visual learning style as their second preferred one while Science students chose auditory learning style as the second. Visual learners usually learn best when information is presented visually and in a picture. For those students, using graphs, posters, maps, pictures, flip charts, diagrams, videos, overheads, whiteboards, power-point presentation and many other visual items is an effective way for them to get the messages of the lessons easily. Auditory learners learn best by listening and speaking. They usually feel comfortable with lectures and discussions and they get the messages by using CD-ROM, audio tapes and videos with ease. Third priority of both specializations is tactile learning style. Such kinds of students usually enjoy doing artwork, laboratory experiments and building models. Moreover, they like taking notes and underline important information when they read.

According to the results, most of the Arts students are much more interested in each learning style than Science students. Though the Arts students' first priority is kinesthetic learning style, it is not greatly different from other learning styles. Their first priority, kinesthetic learning style is followed by visual (76.25%), tactile (70.00%) and auditory learning style (65.00%) respectively. It is found that most of the Arts students are interested in all learning styles whereas most of the Science students are less interested only in visual learning style. Only one third of the Science students enjoy visual learning. They prefer kinesthetic, tactile and auditory in order.

It is generally found that Arts students enjoy the major learning styles more than Science students whereas Science students enjoy most of the minor learning styles. On the other hand, Science students enjoy the minor learning styles more than Arts students.

5. CONCLUSIONS

When learners absorb the lessons, their preferred learning styles can be different from each others' style according to their background knowledge, level of understanding and learning experiences. If teaching styles match with students' learning style, students will have better achievements. Teachers should adopt a balanced approach to effective teaching strategies and activities that are compatible with the students' preferences. Therefore, the present research focuses on the investigation on the preferred learning styles of undergraduate Arts and Science specialization students at Mandalar University. Arts students chose kinesthetic learning style as their major learning style followed by visual, tactile and auditory in order. On the other hand, Science students chose kinesthetic learning style as their major learning style followed by auditory, tactile and visual in order. Both of the two specialization groups preferred kinesthetic learning style. The results show that both groups of students prefer active classroom activities or student-centred approach to traditional teaching style or teacher-centred approach. To meet the needs of the kinesthetic learners, teachers or instructors should design teaching strategies that include active classroom activities. It is hoped that the current paper will be a partial help for other researchers or learners. It is recommended that further studies can be carried out based on different participants by using different theories.

ACKNOWLEDGEMENT

Firstly, our special thanks go to the Pro-rector of Mandalar University, Dr. Myin Zu Minn, for her kind permission to carry out this paper. Secondly, we would like to thank our students who willingly participated in the study. Finally, we are thankful to all our colleagues who helped us in gathering all necessary information.

REFERENCES

- [1] Almasa Mulalic, Parilah Mohd Shah and Fauziah Ahmad. January, "Learning-Style Preference of ESL Students", International University of Sarajevo, National University of Malaysia, Article, Volume-1, No.2., 2009, pp- 9-17.
- [2] Lamya Alkoheji & Abdulghani Al-Hattami, "Learning Style Preferences among College Students", University of Bahrain, Bahrain, Internal Education Studies, Vol.11, No.10, September 27, 2018, pp-50-63
- [3] Naemeh Naghavi, "Learning Styles in the Classroom", Faculty of Engineering, March 18, 2015, pp-1-25
- [4] Pan Pwint San, "A Study of the Preferred Learning Styles of Postgraduate English Specialization Students at Yadanabon University", Yadanabon University, Yadanabon University Research Journal, Vol.11, No. 2, 2020.
- [5] Reid, J. "Perceptual Learning Style Preference Questionnaire", 1987:1998, pp-489-490
- [6] Wissal Belhaj Rhouma, "Perceptual Learning Styles Preferences and Academic Achievement", Tunisia, International Journal of Arts & Sciences, Institut Supérieur des Langues de Tunis, January 2016, pp-479-492.
- [7] <https://www.researchgate.net>
- [8] <https://www.queensu.ca>
- [9] <https://www.researchgate.net/publication/41389789>
- [10] <https://www.researchgate.net/publication/275567766>
- [11] <https://doi.org/10.5539/ies.v11n10p50>
- [12] www.googleleads.com

A Study of Reading Comprehension Questions from Matriculation English Question Papers By Using Bloom's Taxonomy

U Aung Kyi¹, U Zaw Moe Aung²

¹Associate Professor, ²Lecturer

^{1,2}Department of English, Maubin University

¹mraungkyi2012@gmail.com, ²zawmoeaungzawmoeaung21@gmail.com

ABSTRACT: *The purpose of the study was to investigate the level of cognitive difficulty that was tested in the reading comprehension question section of the Matriculation English question papers. The reading comprehension question items were collected from the English question papers that were tested during the four-year period (from 2017 to 2020 Myanmar Matriculation Exams). The reading comprehension questions were divided into two categories. The questions belonging to the category of 2017 and 2018 Matriculation Exams were based on seen reading passages whereas the questions belonging to the category of 2019 and 2020 Matriculation Exams were based on unseen reading passages. In this study the data were analyzed by means of Revised Bloom's Taxonomy (2001). The results showed that 2017 and 2018 reading comprehension questions contained only lower order thinking skills whereas 2019 and 2020 reading comprehension questions contained both lower order thinking skills and higher order thinking skills. This indicated a significant improvement in the cognitive level of the questions being tested in the standardized test. It was hoped that this research would be of some help to teachers who have been teaching English to matriculation students.*

Keywords: Bloom's Taxonomy; cognitive difficulty; higher order thinking skills; lower order thinking skills;

1. INTRODUCTION

Assessment is one of the vital pedagogical practices for both teaching and learning. It requires a collection of instruments and techniques which can be used in classrooms to help teachers accurately identify their learners' needs and competencies. In other words, it is a pedagogical tool to gather information about learners in order to properly identify their strengths and weaknesses.

Scriven (1967) coined the terms 'formative' and 'summative' assessment. According to Trumbull and Lash (2013), formative assessment is an effective tool to help students shape their own learning and bolster their ability to learn when they understand that the goal of teaching is to improve learning, not to get good marks. However, summative assessment is an appraisal of learning at the end of an instructional unit. It often compares students' knowledge or skills with set standards or benchmarks. Summative assessment tools include chapter-end test, semester exams, midterm exams, final project papers, teacher-designed tests, standardized tests, and high-stakes tests. Myanmar Matriculation Exam belongs to the category of standardized test. It is used to grade students before they enroll at different universities. This research is significant in that it can help teachers understand better question setting techniques. Even though there were a few studies on summative assessment of university exam questions in Myanmar, there was still a lack of robust research on standardized test assessment. Therefore, this research was carried out to understand the nature of question setting techniques.

It is assumed that there would be a rise in the level of cognitive difficulty for the section of reading comprehension questions in English Question Papers of the second category of 2019 and 2020 Matriculation Exams. The purpose of the study was to investigate the level of cognitive difficulty that was tested in the reading

comprehension question section of the English question papers. The reading comprehension question items were collected from the English question papers that were tested during the four-year period (from 2017 to 2020 Myanmar Matriculation Exams). Matriculation Exams for 2017 and 2018 contained only seen passages. However, Matriculation Exams for 2019 and 2020 contained unseen passages. Based on the assumption that there would be a rise in the level of cognitive difficulty in the comprehension questions of 2019 and 2020 Matriculation Exams, an attempt was made to analyze the reading comprehension questions set for the seen and unseen passages.

1.1. Research Questions

1. What levels of cognitive domain are assessed for reading comprehension questions of Matriculation Exams?
2. What kinds of thinking skills are mostly found in these questions?

1.2. Aim and Objectives

The aim of the research paper was to investigate the level of cognitive difficulty that was tested in the reading comprehension question section of the English question papers of 2017 to 2020 Matriculation Exams.

The objectives of the research paper are as follows:

1. to find out to what extent six levels of cognitive domain are assessed in the section of the reading comprehension questions
2. to identify the lower and higher order thinking skills that are tested in the reading comprehension questions of 2017 to 2020 Matriculation Exams

2. LITERATURE REVIEW

Anderson and Krathwohl (2001) revised Bloom's Taxonomy created by Bloom and his colleagues in 1956. It is a classification of intellectual behavior and learning in order to identify and measure progressively sophisticated learning of students. Bloom's taxonomy is especially important in assessing students' ability to use information given in a reading passage. They must not be trained just to recall and regurgitate the given information as learning requires higher order thinking skills.

In her M.Ed. thesis "Analyzing English Textbook Questions for the Elementary Eight Grade in Palestine Based on Bloom's Taxonomy of Educational Goals at its Cognitive Domain" Fatima M. Alul (2000) attempted to find out to which degree the prescribed eight grade textbook developed higher thinking skills through the instructional questions. The textbook questions were analyzed and compared according to Bloom's taxonomy (1956). The number of questions for each cognitive level was tallied. Then frequencies and percentages of lower and higher critical thinking skills were tallied and tabulated by means of bar graphs. It was found from her research that there was a preponderance of more low-order critical thinking skills in the questions analyzed. The researcher finally concluded that the current questioning techniques should be upgraded to raise cognitive level.

In their paper "A Content Analysis of the Wh-questions in the EFL Textbook *That's Right*" the researchers Dr. Igbaria, A.K. and Ghanayem, A. (2020) attempted to study the Wh-questions in the textbook of *That's Right* based on Bloom's taxonomy. The units of analysis used in their data were 324 questions collected from the five units of the book. Frequencies and percentages of the questions for each cognitive level were calculated. According to the results, it was found that 245 questions out of 324 questions belonged to lower order thinking skills. Only 79 questions belonged to higher order thinking skills. The researchers recommended in their paper that more questions that put more focus on higher order thinking skills should be developed by holding workshops so that cognitive level of students could be raised. They also recommended that future researches should be conducted with the aim of examining cultural content of a textbook so that cognitive level of students could be raised.

3. MATERIALS AND METHOD

The data used in the study were 40 questions (20 questions for local Matriculation students and 20 questions for Matriculation students who were away in a foreign country). They were collected and divided into two categories: the first category containing questions based on seen passages from 2017 and 2018 Matriculation Exams and the second category containing questions based on unseen passages from 2019 and 2020 Matriculation Exams.

The instrument employed in this study was Bloom's Taxonomy revised by Anderson and Krathwohl (2001). Six levels of cognitive domain were used to analyze reading comprehension questions from the English Question Papers of 2017 to 2020 Matriculation Exams held in Myanmar.

**Table 1. Six Levels of Cognitive Domain (Revised Bloom's Taxonomy, 2001)
(from Vanderbilt University Center for Teaching)**

Bloom's Taxonomy	
Create	Produce new or original work Design, assemble, construct, conjecture, develop, formulate, author, investigate
Evaluate	Justify a stand or decision Appraise, argue, defend, judge, select, support, value, criticize, weigh
Analyze	Draw connections among ideas Differentiate, organize, relate, compare, contrast, distinguish, examine, experiment, question, test
Apply	Use information in new situations Execute, implement, solve, use, demonstrate, interpret, operate, schedule, sketch
Understand	Explain ideas or concepts Classify, describe, discuss, explain, identify, locate, recognize, report, select, translate
Remember	Recall facts and basic concepts Define, duplicate, list, memorize, repeat, state

Sample Question Stems and Key Verbs for Different Levels

Remembering (What do you remember about ---? / How would you define / identify / recognize ---? / What would you choose ---? / Describe what happens when ---? / How / where is (are) ---? / Which one or what is (are) ---? / Why or when did ---? / Who was ---? / List, Label, locate, match, etc.)

Understanding (How would you generalize / express ---? / What can you infer from ---? / What did you observe---? / Which ones support ---? Explain, interpret, outline, discuss, translate, restate, describe, identify, etc.)

Applying (How would you demonstrate / present / change / modify ---? / Solve, use, predict, construct, perform, classify, apply, etc.)

Analyzing (How can you sort the parts ---? / What can you infer ---? / What ideas validate ---? / How would you explain --? / What is the function / main idea of ---? Analyze, identify, examine, investigate, etc.)

Evaluating (What criteria would you use to assess ---? / What data were used to evaluate ---? / How would you

verify-? / What information would you use to prioritize--? Evaluate, find, select, decide, justify, debate, judge, etc.)

Creating (What alternative would you suggest for ---? / What changes would you make to revise ---? / How would you generate a plan to ---? / What would you invent ---? Create, invent, compose, propose, plan, design, formulate, develop, etc.)

The steps involved in analyzing the data were as follows:

1. The reading comprehension questions were categorized into different levels of cognitive domain.
2. These questions were classified as Remembering, Understanding, Applying, Analyzing, Evaluating and Creating depending on their levels.
3. Overall tallies of both categories of lower order and higher order thinking skills were calculated to see whether there was a difference between the cognitive levels of the two sets of the reading comprehension questions.

For easy data analysis, the six levels of cognitive domain were coded as follows: remembering as Re; understanding as Un; applying as Ap; analyzing as An; Evaluating as Ev and Creating as Cr.

4. DATA ANALYSIS

Comprehension Questions	Re	Un	Ap	An	Ev	Cr
1. What were the diamond earrings in the form of and what did the author's mother do after wearing them?	✓					
2. How did his father buy those earrings?	✓					
3. What did the author say to his mother when she dressed up to go out? Why?	✓	✓				
4. What does his father do to the earrings and why?	✓					
5. How did his mother make extra money? Why?	✓					

Figure 1. (Data Analysis of Reading Comprehension Questions for 2017 Matriculation Examination) (Foreign)

Explanation: in Question Numbers 1, 2, 4 and 5 the answers can be easily identified and the information of the questions is easy to look for. Therefore, the cognitive level of these questions is remembering. However, in Question Number 3 not only remembering level but also understanding level is tested because the reordering of the idea is also required to answer the question. Therefore,

the cognitive level of this question is a little higher than that of the other questions.

Comprehension Questions	Re	Un	Ap	An	Ev	Cr
1. How many REM periods of dreaming do normal people have a night and how long does the last REM period last?	✓					
2. When do dreams become more intense and when do nightmares occur?	✓					
3. What do some people do to get relief from unpleasant dreams?	✓					
4. What kind of sentences do many people talk in their sleep?	✓					
5. How do people feel when they come to know they were talking in their sleep? Why?	✓					

Figure 2. (Data Analysis of Reading Comprehension Questions for 2017 Matriculation Examination) (Local)

Explanation: frequency and duration of REM periods in Question Number 1, time of dreams and nightmares in Question Number 2, action of those who do not get a sound sleep in Question Number 3, the things people talk in Question Number 4 and the feelings of those who talk in their sleep in Question Number 5 are the facts to be looked for in the passage. These answers can be directly lifted from the passage. Therefore, these questions belong to remembering level.

Comprehension Questions	Re	Un	Ap	An	Ev	Cr
1. What matters most to you and what is a foolish thing to suggest?	✓					
2. What is the key to the success of people with all kinds of "beauty handicaps"?	✓					
3. What does looking good mean and what doesn't it mean?	✓					
4. What can happen to you when you are on a diet and how can you improve your looks?	✓					
5. How can you prevent bad smell?	✓					

Figure 3. (Data Analysis of Reading Comprehension Questions for 2018 Matriculation Examination) (Foreign)

Explanation: the kind of personality and the suggestion in Question Number 1, the key to success for beauty-handicapped people in Question Number 2, the definitions of looking good and looking not good in Question Number 3, the consequence of being on a diet and the way of improving looks in Question Number 4 and the way of preventing bad smell in Question Number 5 are the facts to be searched for in the passage. The answers are very obvious in the passage. They can be directly lifted. Therefore, all of the questions belong to remembering level.

Comprehension Questions	Re	Un	Ap	An	Ev	Cr
1. What separates Malaysia into two sections and what are the sections?	✓					
2. Why should those who visit Malaysia not miss Kuala Lumpur?	✓					
3. How big are Melaka and Penang and what kind of cities are they?	✓					
4. What can visitors find in Melaka and Penang?	✓					
5. What kind of beach resorts does Malaysia have and what kind of sports can visitors do there?	✓					

Figure 4. (Data Analysis of Reading Comprehension Questions for 2018 Matriculation Examination) (Local)

Explanation: the name of the sea and the names of the two sections of Malaysia in Question Number 1, the reason of visiting Kuala Lumpur in Question Number 2, the size of Melaka and Penang and their types in Question Number 3, the sights to be seen in Melaka and Penang in Question Number 4 and the type of Malaysia's beach resorts and the sports visitors can do in Question Number 5 are the facts to be looked for in the passage. These questions also belong to remembering level because they can be easily lifted from the passage. These details are clearly stated in the passage.

Comprehension Questions	Re	Un	Ap	An	Ev	Cr
1. According to the author, in what forms can we drink water?	✓					
2. How much water should an adult drink a day according to the experts?	✓					

3. Why isn't drinking coffee the same as drinking water?	✓					
4. What will happen to you if you lose water in your body?	✓					
5. Why do you think drinking water helps you lose weight?						✓

Figure 5. (Data Analysis of Reading Comprehension Questions for 2019 Matriculation Examination) (Foreign)

Explanation: the forms of water that can be drunk in Question Number 1 and the amount of water to be drunk daily in Question Number 2 are the facts to be searched for in the passage. They belong to remembering level as they can be lifted directly from the passage. However, Question Numbers 3 and 4 belong to understanding level because it is necessary to reorder the ideas of drinking coffee and water in Question Number 3. In Question Number 4 it is necessary to link the cause with its consequence. Therefore, understanding is required for this question. Question Number 5 belongs to creating level because students' own answers are invited based on the information in the passage.

Comprehension Questions	Re	Un	Ap	An	Ev	Cr
1. What does someone want you to do when he says "After you"?	✓					
2. Why do many people rush and push others when they are lining up for tickets at a cinema hall?	✓					
3. What should Myanmar people do when they travel to other nations?	✓					
4. How can we show respect for each other and what kind of place will our nation become by doing so?	✓					
5. Do you let other people do things before you sometimes? Why?						✓

Figure 6. (Data Analysis of Reading Comprehension Questions for 2019 Matriculation Examination) (Local)

Explanation: the thing you should do when people say 'After you' in Question Number 1, the reason people rush and push in Question Number 2, the things Myanmar people should do in a foreign country in Question Number 3 and the way you show respect and the type of country if you show respect in Question Number 4 are the facts to be looked for in the passage. As they can be

easily lifted from the passage, these questions belong to remembering level. However, Question Number 5 belongs to creating level because students have to create their own ideas creatively.

Comprehension Questions	Re	Un	Ap	An	Ev	Cr
1. What happens when raindrops hit the ground?	✓					
2. What are large bodies of learning formed from?	✓					
3. What do you need to do to become an expert in your field? Why do you think so?		✓				✓
4. In the passage, what is “knowledge”			✓			
5. After reading this passage, will you stop learning? Why?						✓

Figure 7. (Data Analysis of Reading Comprehension Questions for 2020 Matriculation Examination) (Foreign)

Explanation: the things that can happen when raindrops hit the ground in Question Number 1 and the way large bodies of learning are formed in Question Number 2 are the facts to be looked for in the passage. They can be easily searched for in the passage. Therefore, these questions belong to remembering level. In Question Number 3 understanding is required because ideas need to be reordered. This question also belongs to creating level because students' own opinion is asked in the question. Question 4 belongs to analyzing level because students need to draw connections between ideas. Question Number 5 belongs to creating level because students need to think of their own ideas.

Comprehension Questions	Re	Un	Ap	An	Ev	Cr
1. What is the benefit of bathing every day?	✓					
2. How often should you condition your hair? Why?	✓	✓				
3. How often should you wash your face and why should you use a mild facial cleanser?	✓					
4. Why should you rinse your mouth with mouthwash?	✓					

5. What do you do to maintain your personal hygiene?						✓
--	--	--	--	--	--	---

Figure 8. (Data Analysis of Reading Comprehension Questions for 2020 Matriculation Examination) (Local)

Explanation: Question Numbers 1, 3 and 4 belong to remembering level. The facts to be looked for in these questions are obvious in the passage. Question Number 2 belongs to both remembering and understanding levels because the frequency of conditioning your hair can be easily looked for. However, understanding is also required to get the reason. Question Number 5 belongs to creating level because students have to think of their own opinions individually.

5. FINDINGS AND DISCUSSION

Levels	Number of Instances
Remembering	20
Understanding	1
Applying	-
Analyzing	-
Evaluating	-
Creating	-

Figure 9. (Total Tally of Different Cognitive Levels from Analysis of Seen Reading Passages)

Levels	Number of Instances
Remembering	12
Understanding	4
Applying	-
Analyzing	1
Evaluating	-
Creating	5

Figure 10. (Total Tally of Different Cognitive Levels from Analysis of Unseen Reading Passages)

Levels	Number of Instances in Seen Passages	Number of Instances in Unseen Passages
Remembering	20	12
Understanding	1	4
Applying	-	-
Analyzing	-	1
Evaluating	-	-
Creating	-	5

Figure 11. (Comparison of Total Tallies of Different Cognitive Levels from Analyses of Seen and Unseen Reading Passages)

Matriculation Exams for English Question Papers for 2017 and 2018 belonged to old question format. However, Matriculation Exams for English Question Papers for 2019 and 2020 belonged to new question format. In the old format the reading comprehension questions were based on seen passages taken from the prescribed textbook. Unlike the old format, unseen passages were used in the new format. It was found from the analysis of the data that remembering level at the cognitive domain was significantly reduced and creating level also significantly increased in the new format reading comprehension test section.

It was also found from the analysis of the data questions that the levels of understanding and analyzing were slightly increased in the new format questions. However, questions belonging to the levels of application and evaluation were not utilized in these questions. Most of the questions were confined to remembering level. It might have been due to the fact that the pass percentage of the final exam would be lowered if there was a significant rise in the cognitive difficulty level.

6. CONCLUSIONS

In the study of the 20 reading comprehension questions from the old format English Question Papers and the 20 reading comprehension questions from the new format English Question Papers there was a significant rise in the level of cognitive difficulty for the section of reading comprehension questions in new format English questions. The purpose of the study was to investigate the level of cognitive difficulty identified in the reading comprehension question section of the English question papers. The reading comprehension questions were collected from the English question papers of the old format 2017 and 2018 Myanmar Matriculation Exams and the new format 2019 and 2020 Myanmar Matriculation English Papers.

Revised Bloom's Taxonomy (2001) was used to analyze the data. The results indicated that 2017 and 2018 reading comprehension questions that followed the old format contained only lower order thinking skills whereas 2019 and 2020 reading comprehension questions that followed the new format contained both lower order thinking skills and higher order critical thinking skills. As the new format put more emphasis on twenty first century skills, there would be a shift towards the use of higher order critical thinking skills. They would be definitely reflected in the questions set in the exam papers. However, sample question papers were very few in the analysis. If many question papers were analyzed, more concrete results would be obtained for the better teaching and testing purposes. It was hoped that this research would help English language teachers who have been teaching English to matriculation students with their English language teaching and testing.

ACKNOWLEDGEMENTS

We would like to express our sincere gratitude to Rector Dr. Aung Kyaw from Maubin University and Professor Dr. Khin Khin Yone, Head of English Department, Maubin University for their encouragement and support. Our profound gratitude also goes to the members of the Ethical Research Committee of the University for their encouragement. Finally, we would like to express our greatest thanks to the administrative staff of the University for giving us the information to carry out this research paper.

REFERENCES

- [1] Alul, F.M., "Analyzing English Textbook Questions for the Elementary Eight Grade in Palestine Based on Bloom's Taxonomy of Educational Goals at its Cognitive Domain", An-Najah National University, College of Graduate Studies, Department of Teaching Methods, 2000.
- [2] Anderson, L.W. & Krathwohl, D.R., "A Taxonomy of Learning, Teaching and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives", Addison Wesley Longman, New York, 2001.
- [3] Igbaria, A.K. & Ghanayem, A., "A Content Analysis of the WH-questions in the EFL Textbook of That's Right", Advances in Social Sciences Research Journal, Vol. 7, No. 3, March 2020.
- [4] Scriven, M., "The Methodology of Evaluation", Lafayette, Ind, Purdue University, 1966.
- [5] Trumbull, E. & Lash, A., "Understanding Formative Assessment, Insights from Learning Theory and Measurement Theory", WestEd, 2013.

ရှင်ဥက္ကမကျို့တောလားလာ ရာသီဘွဲ့၏ သဘောသဘာဝများ လေ့လာချက်

ခင်ပြုး

မြန်မာစာဌာန၊ မြင်းခြံတိုက်သိုလ်

Pyonemar15@gmail.com

ဖြာဖြာခိုင်

မြန်မာစာဌာန၊ မြင်းခြံတိုက်သိုလ်

စာတမ်းအကျဉ်း - ဤစာတမ်းသည် မြန်မာစာပေနယ်ပယ်လာ ရှေးကဗျာကဏ္ဍတွင်ပါဝင်သော ရှင်ဥက္ကမကျို့တောလားလာ ကဗျာတွင် တွေ့ရသော ရာသီဘွဲ့များအကြောင်းကို လေ့လာထားပါသည်။ လေ့လာရာတွင် အကြောင်းအရာရှုထောင့်မှ ချဉ်းကပ် လေ့လာထားပါသည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ရာသီဘွဲ့တို့၏ သဘောသဘာဝကို ဖော်ပြလိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အလေ့လာခံအဖြစ် ရှင်ဥက္ကမကျို့တောလားလာ ကို အခြေပြု၍ လေ့လာထားပါသည်။ လေ့လာရှု၌ ရာသီသဘာဝ၊ ရာသီပွဲတော်၊ ရာသီပန်း၊ စန်းယဉ် နက္ခတ်၊ လုပ်နှင့်ခွင်ဝင်ပုံများဟူ၍ အပိုင်းခွဲလေ့လာထားပါသည်။ ရာသီဘွဲ့တို့၏ သဘောသဘာဝ လေ့လာသူများအတွက် အထောက်အကျိုးနှိမ်ပါသည်။

သေးချက်ဝါဟာရ- ရာသီသဘာဝ၊ ရာသီပွဲတော်၊ ရာသီပန်း၊ စန်းယဉ်နက္ခတ်၊ လုပ်နှင့်ခွင်းခွဲ

၁။ နိဒါန်း

စာပေပညာရှင်တို့သည် တည်တဲ့နေ့မျှမရှိသော သဘာဝ အလုတရားကြီးကို အမြဲတည်တဲ့ရှင်သန်နေအောင် စာပေဖြင့် မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ကြသည်။ သဘာဝတရားကြီး သက်ဝင်လှပ်ရှားနေဟန်ကို စိတ်ကူးညာ၏ကွန်းမြှုပ်နှံမှုများရေးဖွဲ့ခဲ့ကြသည်။ ထို့သို့ဖွဲ့ဆိုကြရာမှ ရာသီဘွဲ့ သဘောကဗျာများ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။

ပင်းယခေတ် ကာချင်းကဗျာများတွင် တွေ့ရသော ရာသီဘွဲ့သဘောများသည် အင်းဝခေတ်တွင် ပို၍ အခြေခိုင်မာလာသည်။ ရာသီဘွဲ့ကဗျာများ၏ ဦးဆုံးကာလဟုလည်း ဆိုနိုင်ပါသည်။ ဤစာတမ်းသည် ရှင်ဥက္ကမကျို့တောလားလာ ကဗျာအဖွဲ့တို့မှ သဘာဝ အလုတရားအပေါ် စိတ်ကူးညာ၏ ကွန်းမြှုပ်နှံသားပုံးပါသည်။ လေ့လာရာတွင် အကြောင်းအရာပိုင်း ရှုထောင့်မှ လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။

ဤစာတမ်း လေ့လာမှုအပိုင်းတွင် ရှင်ဥက္ကမကျို့တောလားလာ အင်းဝခေတ်စာဆို ဟုတ်သည်၊ မဟုတ်သည်နှင့် ပတ်သက်၍ အပြင်းပွားဖွယ်များ တွေ့ရှုပါသည်။ သို့သော် ပညာရှင် အများစုသည် အင်းဝခေတ်ဟု သတ်မှတ်ထားကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဤစာတမ်းသည် ရှင်ဥက္ကမကျို့ဖွဲ့ဆိုသည်ဟု ဆိုနိုင်သော တောလားလာ (၉) ပိုဒ်ကို လေ့လာထားပါသည်။

၂။ တောလားဝါဟာရ

တောလားဝါဟာရနှင့်ပတ်သက်၍ စာပေပညာရှင်များက အမျိုးမျိုး ကြံ့ခွဲကြပါသည်။ မြန်မာစာပေသမိုင်းတွင်-

"တောလားဟူသည်မှာ တော့တောင်၏ အခြေအနေ အလားအလာကိုဖော်ပြသော ကဗျာ အဖွဲ့ဖြစ်သည်"

ဟု မိန့်ဆိုထားသည်။ မြန်မာအော်ဓာတ်-

"တော့တောင်ရေမြေအကြောင်း ဖွဲ့ဆိုသောကဗျာ

မျိုး"ဟု ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ (၁၉၉၁၊ ၁၄၆။)

မြန်မာကဗျာစာတမ်းတွင်-

"ဖြတ်သန်းသွားသော တော်၏ အခြေအနေကို ဖွဲ့၍

တောလားဟုခေါ်ဆိုကြောင်း" (၁၉၈၃၊ ၂၅။)

ကြံ့ခွဲပြထားပါသည်။

ထို့ကြောင့် တောလားကဗျာသည် တော့ တောင် ခရီးသွားလာရှု၌ တွေ့မြင်ခဲ့စားရသော တော်၏ အခြေအနေ၊ အလားအလာ၊ ရာသီသဘာဝ အခြေအနေတို့ကို ဖွဲ့ဆိုစိုက်းရသော ကဗျာမျိုးဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

၃။ ရှင်ဥက္ကမကျို့တောလားလာ ရာသီဘွဲ့၏ သဘောဝများ လေ့လာချက်

"ကာဇူဒါယီအစ ရာသီဘွဲ့က" ဟု ဆိုသည့်အတိုင်း ဘုရားရှင်လက်ထက်ကပင် စတင်တွေ့ရှုရသော ရာသီဘွဲ့ သဘောလက္ခဏာများသည် အင်းဝခေတ် တောလားကဗျာ အဖွဲ့များထိ ဆက်လက် စီးဆင်းနေဆဲဖြစ်ပါသည်။ ရှင်ဥက္ကမကျို့ တောလားကဗျာများမှနေ၍ ရာသီဘွဲ့၏ သဘောသဘာဝများကို လေ့လာထားပါသည်။

၃- ၁။ ရာသီသဘာဝအဖွဲ့များ

ရှင်ဥက္ကမကျို့တောလားလာ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ရာဇ်ပြုလုပ်ပြည်မှ ကပါလဝတ်ပြည်သို့ ကြွတော်မူရ ခရီးစဉ် တစ်လျောက်၌ သက်ရှိ၊ သက်မဲ့တို့ ပူော်ကန်တော့ပန်းဆင်ကြပ် အကြောင်း ဖွဲ့ဆိုထားသည်။ ဘုရားရှင် ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ဖော်ထုတ်ရှင်းဆယ့်နှစ်လရာသီအကြောင်း ထည့်သွင်းဖွဲ့ဆိုထားသည်။

"ပုံရားလူင်၊ ပုန်းညက်ဆိုင်လည်း" (၁၉၈၆၊ ၄၇)
ဟူ၍လည်းကောင်း ရာသီပန်းတို့၏ ရန်များ သင်းပုံးကြိုင်လှိုင်စွာ
ဖူးပွင့်နေပုံးမြင်ကွင်းကို ဖော်ပြဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ ဝါခေါင်လ၏
ရာသီပန်းကို ခြုံပြရာတွင် -

"ကက္ခာရီဝါ ငွေခွဲဗာမှာ ထုံ့စားသင်းလျက်" (၁၉၈၆၊ ၅၈)
ဟူ၍လည်းကောင်း နတ်တော်လ၏ ရာသီပန်းကို ပုံးဖော်ရာတွင်-
"ရွှေလျှောင်း ဂမုန်းအင်လည်း ဥက်မြှင့်ဘောင်
ရန်လျှောင်းခဲ့" (၁၉၈၆၊ ၄၈)
ဟူ၍လည်းကောင်း ရာသီပန်းတို့၏ ဂုဏ်ရည်၊ ရာသီပန်းတို့
ရန်များ သင်းပုံးကြိုင်လှိုင်နေပုံးများကို အဆင်းရော့ ရန်ပါ မြင်
ယောင်လာအောင် ဖော်ပြဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ တပေါင်းလရာသီ
၏ ရာသီပန်းကို ဖော်ပြရာတွင်-

"ဝတ်စုညွှန်ချို့ သရီးမှာ ကြိုင်ဆီလှိုင်သတ်၊ ရေဖက်
ဆွဲတ်တည်" (၁၉၈၆၊ ၅၀)

ဟူ၍ ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ တပေါင်းလရာသီပန်းဖြစ်သော
သရီးမှာ ရန်များ သင်းပုံးကြိုင်လှိုင်နေပုံးတို့ကြောင့်
ရာသီသားဝါ အလုပ်သည် ပို၍ဖြင့်ယောင်လာသောသည်။

ရှင်ဗျာမကျော် တောလားတွင် ရာသီဘွဲ့များတွင် ပါဝင်
လေ့ရှိသော ယော့ယျာလက္ခဏာ တစ်ရပ်ဖြစ်သည့် ရာသီပန်း
တို့၏ သဘာဝအနေအထားကိုလည်း ထည့်သွင်းပုံ ဖော်ထားပါသည်။
ရာသီပန်းတို့၏ အနေအထားကို ဖော်ပြရာတွင် ရာသီပန်းတို့၏
ရန်သင်းပုံမှု အနေအထားကိုသာ အသွင်အမျိုးမျိုးပြ၍ ဖွဲ့ဆို
ထားပါသည်။

၃- ၄။ နက္ခတ်တာရာအဖွဲ့များ

ရာသီဘွဲ့ကဗျာတို့တွင် လရာသီအလိုက် ယုံးပြု
ထွန်းလုံးကြသော နက္ခတ်တာရာများအကြောင်းကို ထည့်သွင်း
ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်ကို တွေ့ရှုပါသည်။

တောလားကဗျာအဖွဲ့တွင် ရာသီဘွဲ့ကဗျာတို့၏ သဘော
သဘာဝအတိုင်း လရာသီအလိုက် ယုံးပြုထွန်းလုံးကြသော
နက္ခတ်တာရာများအကြောင်းကို လက်စွမ်းပြ ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။
တပေါင်း၊ တန်ခူး၊ ဝါဆိုလတို့တွင် ယုံးပြုထွန်းလုံးသော
နက္ခတ်တာရာများအကြောင်းကို တောလားကဗျာတွင်-

"ရွှေဖလ်ရိန်းလယ်လမ်းနိမ်လျက်၊ နာဂါန္းရာ၊ ဗျိုင်း
တာရာနှင့် မဟာလ္လာ၊ ရွှေကာကတို့" (၁၉၈၇၊ ၄၇)

ဟု ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ နေမင်းကြီးသင်းသည် အလယ်ဗဟိုမှ သွားနေပုံ
မိန်ရာသီတေပါဒ်းလတွင် ဖူးပွင့်လှိုင်စွာ မိသွားသင်းပုံ၊ မိသွားသင်း
တန်ခူးလတွင် ကာကဟုခေါ်သော ကျိုးတာရာထွန်းလုံးပုံ၊
ကရကာနှုံးရာသီ ဝါဆိုလတွင် ပုစ္စန်းတာရာ ထွန်းလုံးနေပုံများကို
ဖော်ပြထားပါသည်။

ထို့ပြင် ပြီသာရာသီ ကဆုန်လတွင် ဟသာတာရာ
ထွန်းလုံးနေပုံကို -

"ဟသာတာရာ၊ ရုဝေးကာလျက်၊ ညီလာစုံခံ၊ ကွန်မြို့း
စုံရှင်း" (၁၉၉၇၊ ၄၆)

ဟု ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။

ကဆုန်လကောင်းကင်တွင် ထွန်းလုံးတောက်ပနေ
သော ကြယ်တာရာများကို သေသပ်လုပေစွာခြယ်သထားသည်။
ပြာသိုလနှင့် ဝါခေါင်လတို့တွင် ယုံးပြုထွန်းလုံးကြသော
နက္ခတ်တာရာများ အကြောင်းကို -

"သသီရစက်၊ လများထက်၍၊ နေစက်ဗီမာန်၊ တိယာဉ်
ပုံဝယ်၊ ထိန်လျှော်ပြည်ပျောက်၊ ဆဒ္ဒန်ပေါက်မူ၊ ရောင်
ခြောက်မပြု၊ စွယ်များနဲ့လျက်၊ ကုံးကြုံးသိမ်၊ နဝ်း
အိမ်များ၊ ရွှေချိန်တာရာ၊ သံကောက်မာနှင့်၊ ရတနာစုံ၊
စန်းနိတုလည်း၊ ဘုံးဝေမျှ၊ ယုဂ်နိုင်၊ ပပတွန်းလျှော်"
(၁၉၉၇၊ ၄၇)

ဟု ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ မကာရရာသီ ပြာသိုလတွင် ယုံးပြုထွန်း
လုံးသော ဆင်တာရာအကြောင်း ရတုအမည်နှင့်ယုံးတွေ့
ထားသည်။ စာဆို၏ စိတ်ကူးဆန်းသစ်မှုကို ပေါ်လှုင်ပေါ်သည်။
ထို့ပြင် သဟ်ရာသီ ဝါခေါင်လတွင် ချို့ခွင့်တာရာနှင့်အတူ သံ
ကောက် ပုံသဏ္ဌာန်ရှိသော မာယနက္ခတ်ယုံးပြု ထွန်းလုံးပုံ
ကိုလည်း ဖော်ပြထားပါသည်။ နက္ခတ်များသည် ကြယ်များ၏
တည်နေရာကိုလိုက်၍ ပုံသဏ္ဌာန်အမျိုးမျိုး တည်ရှိနေပုံကို
စုတ်ချက်ပိုင်ပိုင် ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။

နက္ခတ်တာရာအဖွဲ့များတွင် တောလား ၉ ပိုဒ် တွင်
၇ ပိုဒ် ပါဝင်နေသည်ကို တွေ့ရှုပါသည်။ နက္ခတ်တာရာအဖွဲ့
များတွင် ရာသီအလိုက်ထွန်းလုံးသော တာရာများ၊ ရာသီအမည်
များနှင့်အတူ စန်းယုံးနက္ခတ်များ ယုံးပြုပြု ထွန်းလုံးပုံကို
စုံလုံးတွင် လက်စွမ်းပြ ရေးဖွဲ့ထားသည်ကို တွေ့ရှုပါသည်။

၃- ၅။ လုပ်ငန်းခွင်ဝင်ပုံအဖွဲ့များ

ရှင်ဗျာမကျော် တောလားကဗျာများတွင် ရာသီသ
ဘာဝအလိုက် လုပ်ငန်းခွင်ဝင်ကြပုံအဖွဲ့များကိုလည်း ထည့်သွင်း
မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။ တောင်ပေါ်ဒေသများတွင် တပေါင်း၊
တန်ခူးလမ်းတွင် မြေရိုက်ပေါ်ရှိသော မာယနပိုင်များကို မီးနှုံး
ယာမြေအသစ်များ ချွဲတွင်လေ့ရှိကြသည်။ မိုးရာသီအမိ စိုက်ပျိုး
နိုင်ရန် ကြိုက်တင်ဆောင်ရွက်ပုံကိုလည်း

"တော့တွင်တော်ထဲ၊ ပျော်ကြောင်းလုသည်၊ တော်
သူမလေ့၊ ယာမြေးကြေား" (၁၉၉၇၊ ၄၆)

ဟု ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ ထိုအတူ ပလောင် တိုင်းရင်းသားများသည်
မိန်ရာသီတေပါဒ်းလတွင် တောင်ယာများ ရှင်းလုံးနေပုံကို -

"မိန်တန်ဆောင်မှ၊ ပလောင်တော်သား"

(၁၉၆၇၊ ၅၇)

ဟု ဖွဲ့ဆိုထားသည်။ ထိုသို့ မီးရှိရင်းလင်းထားသော မြေရိုင်းများအပေါ် မိုးရာသီကာလတွင် တောင်ယာများ၌ ကောက်ပါသီးနှံများ စိုက်ပျိုးရှင်းလင်းနေပုံကို -

"ဝသုန္တကာလ၊ ရာသီစတွင် ထွန်ချမ်းလာ တောင်သူ
မှာလည်း၊ ဘာသာစလေ့၊ ပျော်မွေ့စိုက်ပျိုး၊ ကောက်ပါ
မျိုးလို့" (၁၉၆၇၊ ၅၇)

ဟု ဖွဲ့ဆိုထားသည်။ တော့လားကဗျာတွင် ရာသီသဘာဝ အဖွဲ့
များကဲ့သို့ တောင်သူလယ်သမားတို့၏ ဂုဏ်ရည်ကို ဖော်ထုတ်
မှတ်တစ်းတင်ထားသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

၄။ ခြိုင်သုံးသပ်ချက်

ရှင်ဥ္ဓာမကျော် တော့လားကဗျာမှ ရာသီဘွဲ့များ၏
သဘောသဘာဝများကို အကြောင်းအရာပိုင်းရှုထောင့်မှ ချဉ်း
ကပ်လေ့လာထားပါသည်။ ဤတော့လားကဗျာတွင် ရာသီသ
ဘာဝများ၏ အခြေအနေကို ကြည်ညဵးဖွံ့ဖြိုး တရားအပေါ်
အခြေခံ၍ ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်အား ပူဇော်
ကြသော သတ္တာလောက၊ ဥကာသတို့၏ ရာသီသဘာဝများကို
အတွေးစိတ်ကူးတို့ဖြင့် ပေါင်းစပ်ပြီး အနုပညာမြောက်စွာ ရေး
ဖွဲ့ထားပါသည်။

တော့လားကို ဖွဲ့ဆိုရာတွင် မြတ်စွာဘုရားရှင် ကပိုလ
ဝတ်ပြည်သို့ ကြချိရာခရီးစဉ်တစ်လျှောက်၌ ဘုရားရှင်အား ဖူး
မြင်ရန် စောင့်စားနေသော မြင်ကွင်းအခြေအနေများတွင် ရာသီ
သဘာဝတို့၏ ကြည်နှုန်းဖွံ့ဖြိုး မြင်ကွင်းများကို ဥတုရာသီ အလိုက်
ဖြစ်တည်နေမှုများ၊ ပတ်ဝန်းကျင် မြင်ကွင်းများကို စုတ်ချက်
ပိုင်ပိုင်ဖြင့် ပုံဖော်ထားသည်။ ထိုမြင်ကွင်း အခြေအနေများတွင်
ရာသီပွဲတော်၏ မြင်ကွင်းများကို သာမန် ချဉ်းကပ်၍ ဖော်ပြု
ထားသည်။ ရာသီပန်းများကို ပုံဖော်ရာတွင် ရာသီပန်းတို့၏
ရန်းများ သင်းပျီးနေပုံများကို ရန်းရောသွင်ပြင်ပါ မြင်ယောင်လာ
အောင် ဖွဲ့ဆိုထားသည်။ စာဆို၏ဖွဲ့နဲ့ပုံ၊ ခြုံသုံးလုပ်မှုတို့
ကြောင့် ရာသီသဘာဝမြင်ကွင်းကြီးသည် ပို၍ လုပ်ရှင်သန်
လာပါသည်။

နက္ခတ်တာရာများဖွဲ့ဆိုရာတွင် ရာသီအလိုက် ပေါ်
ထွန်းသော စန်းယဉ်နက္ခတ်များအကြောင်း ဖွဲ့ဆိုရာတွင် စာဆို
သည် လက်တွေ့ဟန်တူသည်။ အစွမ်းပြ၍ အသွင်အမျိုးမျိုး
ဖြင့် ခြယ်သပြခဲ့သည်။ လရာသီအလိုက် နက္ခတ်၊ တာရာများ
၏ ဖြစ်တည်မှု၊ ဖြစ်ထွန်းမှုများကို မေးနားမြှင့်ဆိုင်စွာ ပုံဖော်
ထားသည်။ စာဆို၏ ပုံဖော်ကောင်းမှုကြောင့် နက္ခတ်၊ တာရာ
တို့၏ တည်ရှိမှုသည် သက်ရှိအသွင် ဖြောင်းလဲစေနိုင်ခဲ့ပါသည်။

လုပ်ငန်းခွင်ဝင်ပုံများကို တော့လားအဖွဲ့များ၌ နေရာ
ပေးဖွဲ့ဆိုထားသည်။ ရာသီသဘာဝအဖွဲ့များတွင် လက်တွေ့
ဘဝတို့ဖြင့် တည်ရှိနေရသော တောင်သူလယ်သမားတို့၏
တောင်ယာ လုပ်ကိုင်မှုများကိုလည်း မှတ်တမ်းတင် ဂုဏ်ပြု
ထားပါသည်။ ဂုဏ်ပြုထားသော အဖွဲ့တို့ကြောင့် တောင်ယာ
လုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်ရန် ပြင်ဆင်နေသူတို့၏ သဘာဝအလုတေား
တို့သည်လည်း ပေါ်လွင်လာပါသည်။ ရှင်ဥ္ဓာမကျော် တော့လား
ကဗျာတွင် သဒ္ဓါတ်ရားကို အခြေခံ၍ ရာသီဘွဲ့ ကဗျာတို့၏
သဘောသဘာဝအတိုင်း ဥကာသလောက၊ သတ္တာလောကရှိ
ရာသီသဘာဝ အခြေအနေများကို ထင်ရှားမြင်ယောင်လာအောင်
ဖွဲ့ဆိုထားပုံကို တွေ့ရှိရပါသည်။

ရှင်ဥ္ဓာမကျော် တော့လားကဗျာ အဖွဲ့များသည် အရောင်
အသွေးပို့အောင် ခြယ်သထားသည်။ ရာသီဘွဲ့များတွင် ရာသီ
အစဉ်အလိုက် ဖွဲ့ဆိုထားခြင်းမျိုးမဟုတ်ပဲ။ ဤရာသီဘွဲ့ ကဗျာ
များသည် နောက်နောင်းပေါ် ရာသီဘွဲ့ကဗျာများ၏ ရှုံးပြုး
ကဗျာဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

၅။ နိုင်း

ဤစာတမ်းသည် ရှင်ဥ္ဓာမကျော်တော့လား ကဗျာ
တို့မှ ရာသီဘွဲ့သဘောသဘာဝများကို လေ့လာထားပါသည်။
လေ့လာရာတွင် ရာသီဘွဲ့သဘော ထင်ရှားမှု အပိုင်းကိုသာ
ဆန်းစစ် လေ့လာထားပါသည်။ လေ့လာရာတွင် အများလက်
ခံထားသော တော့လား ကိုးပို့ပို့ကိုသာ လေ့လာထားပါသည်။
တော့လားဘွဲ့များ လေ့လာလိုသူများ၊ ရာသီဘွဲ့များ လေ့လာ
သူများအတွက် အကျိုးကျေးဇူးများစွာ ရှိနိုင်ပါသည်။ ဤတော့
လားကိုးပို့ပို့ကို အရောင်အသွေးရှုံးထောင့်၊ အရေးအဖွဲ့ရှုံးထောင့်၊
နက္ခတ် တာရာရှုံးထောင့်များမှ ဆက်လက်လေ့လာနိုင်ပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- ၁။ ကော်ကျိုး(၁၉၆၆)။ စာလေလောကာ၊ ရန်းကုန်း၊ ရုပြည့်စာအုပ်တို့၏
- ၂။ တင်မောင်ငွေး၊ ဦးနှင့်အဖွဲ့။ (၁၉၈၃)။ မြန်မာကဗျာ စာ
တမ်းများ(ပထမတွဲ)။ ရန်းကုန်း၊ စာပေါ်မာန် ပုံနှိပ်တို့၏
- ၃။ ပါရဂါး၊ (၂၀၀၄)။ သဘာဝအသွင်နှင့် ရှင်ဥ္ဓာမကျော် အဖြင့်
(တကြိမ်)။ ရန်းကုန်း၊ သိန်းသန်းပုံနှိပ်တို့၏
- ၄။ ဖေမောင်တင်၊ ဦး (၁၉၈၈)။ မြန်မာစာပေသမိုင်း၊ ရန်းကုန်း၊
ခေတ္တရာပုံနှိပ်တို့၏
- ၅။ မြန်မာစာအဖွဲ့။ (၁၉၉၉)။ မြန်မာအဘိဓာရာ။ ရန်းကုန်း၊ ဖိတိ
လစ်သိပုံနှိပ်တို့၏
- ၆။ ဥတ္တာမကျော်၊ ရှင်း (၁၉၆၇)။ တော့လားနှင့်အခြား၊ တော့
လားရေလားကဗျာများ၊ ရန်းကုန်း၊ ဟံသာဝတီ ပုံနှိပ်တို့၏

မြတ်ဒေသိယစကားကို အတွေ့ဖော်ဆူထောင့်မှ လွှဲလာချက်

ရှင်းမောင်မောင်

နှည်းပြု၊ မြန်မာစာငွောန၊ မြိတ်တက္ကသိုလ်

shinemaungmaung93@gmail.com

စာတမ်းအကျဉ်း - ဤစာတမ်းသည် မြတ်ဒေသပိုင်ဆိပ်မှု နာမ်ဝါဘာရဓကားလုံးများကို ဘာသာဇာနယ်ပယ် အထွေထွေ ရှုထောင့်မှ လေ့လာထားသော သုတေသနစာတမ်းဖြစ်သည်။ ဤစာတမ်းကို ပြုစုစုပေါင်းမှာ စံမြန်မာစာကားနှင့် ကွဲပြားနေသော မြတ်ဒေသပိုင်ဆိပ်မှု ကောင်း၊ တည်ဆိုလုပ်အသီးသီးရှိ မြန်မာစာသင်ကြားရေးနှင့် ဘာသာရပ်အထူးပြု ပထမနှစ် သင်တန်းအားလုံး၏ အထောက်အကူပြု ဘာသာရပ်ဖြစ်သော မြန်မာရေးရာဘာသာရပ်ပါ ဒေသပိုင်ဆိပ်ကား ဂေါင်းစဉ်အတွက် တစ်ဖက်တစ်လမ်းမ အထောက်အကူပြုလိုသော စေတနာရည်ရှုပ်ချက်ဖြင့် ရေးသားပြုစုထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသုတေသန စာတမ်းတွင် မြတ်ဒေသပိုင်ဆိပ်မှု ဝါဘာရများ၏ အခေါ်အဝေါ်များနှင့် ခေါ်ဆိုရသည့် အကြောင်းအရင်း၊ အမို့ပွားယ်ကို သိရှိ အောင် သုတေသနပြု လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ ထိုကြောင့် ဤစာတမ်းသည် ဘာသာစာကားကို လေ့လာမည့်သူများ အနေဖြင့် ဘာသာစာကား၏ အဆင့်အတန်ကိုလည်းကောင်း၊ ပြောဆိုသူတို့၏ လူနေမှုအဆင့်အတန်ကိုလည်းကောင်း သိရှိစေရန် အထောက်အကူပြုပေးနိုင်သည့် စာတမ်းတစ်စောင်ဖြစ်မည်ဟု ယုံကြည်မိသည်။ ထိုပြင် မြတ်ဒေသပိုင်ဆိပ်မှု နှင့် စံမြန်မာစာကားပို့၏ ကွဲပြားခြားနားမှု၊ မြတ်ဒေသပိုင်ဆိပ်မှု ဝါဘာရများ၏ အနက်အမို့ပွားပြည့်ဝါကို လေ့လာသိရှိနိုင်မည် သာမက မြန်မာစာသင်ကြားရေးနှင့် မြန်မာရေးရာဘာသာရပ်သင်ကြားရေးအတွက်ပါ အထောက်အကူပြုနိုင်သည့် အကျိုးကျေးဇူးများကို ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

သော့ချက်ဝါဟာရ-မြတ်ဒေသိယစကား၊ စံမြန်မာစကား၊ အတွေ့ဖော်၊ နှာမ်စကားလုံး

၁။ နိဒါန်း

ଭ୍ରିତାତଳଃବ୍ଲ୍ୟ ମ୍ରିତ୍ରେଵେହିଯଥକାଃଗ୍ରୀ ଵାଚ
ଷେଷଫର୍ଦ୍ଦପର୍ଯ୍ୟ ଅନ୍ତରେଷ୍ଟିରେଣ୍ଟମୁ ଲେଲାତର୍ଦ୍ଵିଷ୍ଟାଃବୋ
ତାତଳଃପ୍ରେତିଵନ୍ଦ୍ରୀ॥ ତ୍ରୈଷିତର୍ଦ୍ଵିଷ୍ଟିପ୍ରାତ୍ମାତ୍ମନ୍ ଦେଖେଷ୍ଟମେଃମ୍ରିଷ୍ଟିମୁ
ମୂର୍ଖାଃମୁ ଗୋକର୍ଣ୍ଣରକ୍ଷିଲାଦେଵ ମ୍ରିତ୍ରେଵେହିଯ ଠକାଃଲ୍ୟଃ
ମୂର୍ଖାଃମୁ ଶାତ୍ରତକାଃଲ୍ୟଃମୂର୍ଖାଃଗ୍ରୀ ଶ୍ରେଷ୍ଠୁଯକ୍ଷମ୍ଭୁ ଆହିତାକ୍ଷନ୍ଦ୍ରୀଃପ୍ରିଦିତ
ଆକର୍ଷଣ୍ଟକା ଲେଲାତଥାଃବ୍ଲ୍ୟନ୍ଦ୍ରୀ॥ ତ୍ରୈକ୍ରୋଦ୍ଧ ମ୍ରିତ୍ରେଵେହିଯ
ଠକାଃଫ୍ଳାନ୍ ତ୍ରୁଷିମାଵାଵାତକାଃଣୀ କୃପ୍ରାତ୍ମାଃମୁ ମ୍ରିତ୍ରେଵେହିଯ
ଠକାଃମୂର୍ଖାଃମୁ ଦେହାରମୂର୍ଖାଃଗ୍ରୀ ମନ୍ଦ୍ରିଵନ୍ଦ୍ରୀଃଅତ୍ସର୍ଵକ୍ରୋଦ୍ଧ ତ୍ରୀ
କୃତ୍ତିରୋରୋର୍ବ୍ଲ୍ୟ ମନ୍ଦ୍ରିଵନ୍ଦ୍ରୀଃଅଭିପ୍ରାୟକ୍ଷମ୍ଭୁକ୍ରୋଦ୍ଧଃଗ୍ରୀ ଲେଲା
ତର୍ଦ୍ଵିଷ୍ଟାଃପିଵନ୍ଦ୍ରୀ॥ ଅନ୍ତରେଷ୍ଟିରେଣ୍ଟମୁ ଆକର୍ତ୍ତାଭିପ୍ରାୟ
ଗ୍ରୀ ଲେଲାଦେଵ ପଲ୍ଲ୍ୟାରପ୍ରେତିଵନ୍ଦ୍ରୀ॥ ଵାଚକାଃଣୀ
ଆତିର୍ତ୍ତାଭ୍ୟନ୍ଦ୍ରୀଃମୂର୍ଖାଃପ୍ରେତିଦେଵ ରିଣ୍ଟରିଣ୍ଟଃ ଠକାଃଲ୍ୟଃ ପୁତ୍ରା ଦୀକ୍ଷ
କଣ୍ଠା ଦୀକ୍ଷାତ୍ମିଣୀ ଆକର୍ତ୍ତାଭିପ୍ରାୟଗ୍ରୀ ଲେଲାଦେଵ
ପଲ୍ଲ୍ୟାରପ୍ରେତିଵନ୍ଦ୍ରୀ॥ ତ୍ରୀକଣ୍ଠାମୂର୍ଖାଃଆକର୍ତ୍ତା ଠକାଃଲ୍ୟଃ କଣ୍ଠା
ଗ୍ରୀଵା ଭ୍ରିତାତଳଃତ୍ରୀ ଲେଲାତର୍ଦ୍ଵିଷ୍ଟାଃପିଵନ୍ଦ୍ରୀ॥

၂။ မြတ်ဒေသိယစကားမ နာမ်စကားလုံးများ

မြတ်မြို့သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တောင်ဘက်စွန်း
ဆုံးပိုင်းတွင် တည်ရှိပြီး စံမြန်မာစကား ပြောဆိုသုံးနှစ်း
သော နေရာအေသများနှင့် ဝေးကွာလှသည့်အတွက် ပြော
ဆိုသော ဘာသာစကားတွင်လည်း ပြောင်းလဲမှုများရှိသည်။
ဤသုတေသနစာတမ်းတွင် မြတ်ဒေသိယစကားမှ နာမဲ

စကားလုံးများဖြစ်သည့် ကဏန်းတပ်ကြီး၊ ကင်းဖိုကင်းမ၊
ကင်းနှီး ကြီးပြား၊ တာအိုးသီး၊ ခရမ်းပေါင်းမဲသီး၊ ပဂျိုလ်
သားခိုး၊ ပိရယ်၊ အား၌ပိုင်း၊ သင်းချေတုံး၊ ဟင်းစပ်စသည့်
စကားလုံးများကို ဘာသာဖော်နယ်ပယ် အထွေဖော်ရှုထောင့်
မ လွှေလာတင်ပြထားပါသည်။

အထွေထွေအရှုထောင်းအရ စကားလုံးတို့ကို လေ့လာရာတွင်-

၁။ အနက်ရိုး

၁၀၁

၃။ ခံစားမှပါအနက်

ଦ୍ୱାରା ଲୁହା ଆବଶ୍ୟକତା ପାଇଲା

ପ୍ରକାଶକ ନାମ

୬॥ ଛର୍ତ୍ତରଙ୍ଗିରୁହାଃଅନଗ୍ର

୭୩

စသည်ဖြင့် အနက် (၇)

များကမူ အနက်ရိုး (အဘိဓာန်အနက် (ခေါ်) သဘော
လက္ခဏာပြ အနက်ကိုသာ အနက်အဓိပ္ပာယ်ဟု သတ်မှတ်
လိုကြသည်။ ဤစာတမ်းတွင် မြတ်ဒေသိယ စကားများမှ
နာမ်စကားလုံးများကို အဓိကအားဖြင့် အနက်ရိုး (အဘိဓာန်
အနက်) ဖြင့်ဖွင့်ဆိုကာ လေ့လာတင်ပြသွားပါသည်။ အနက်ရိုး
ဆိုသည်မှာ စကားလုံးများဖြင့် ရည်ညွှန်းသော အညွှန်းခံ
များ၏ သဘောလက္ခဏာများကို ဖွင့်ဆိုသော အနက်မျိုး
ဖြစ်သည်။ ထိအနက်မျိုးကို ပညာတ်အနက်ဟူ၍လည်းကောင်း

သရုပ်ဖော်အနက်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ သိမှုအနက်ဟူ၍
လည်း ကောင်း အမျိုးမျိုးခေါ်ကြသည်။

J-၁။ ကဏ္န်းတုပြီး /kə ñā tɔu? tɕø/

စိတ်ဖြာအနက်

ကဏ္န်း	+ တုပ်	+ ကြီး
ပုစ္စန်လုံး	+ မရွှေ့လျား	+ ချဉ်တုပ်ရန်သုံး
တစ်မျိုး	နှင့်အောင်	သော ရှည်လျားသည်
	ချဉ်နှောင်	အရာ
	သည်	

ကဏ္န်းကို ချဉ်တုပ်ရာတွင် အသုံးပြုသော ကြီး (စကား
ပေါင်းအနက်) ကဏ္န်းတုပ်ကြီးဟူသော စကားလုံးသည်
မူလက မြိုတ်ဒေသရှိ ရေလုပ်ငန်းများမှ ကဏ္န်းလုပ်ငန်း
တွင် သုံးနှုန်းသော လုပ်ငန်းသုံး ဝါဟာရသာဖြစ်သည်။
ရေလုပ်သားများက ဖမ်းယူရရှိလာသော ကဏ္န်းအရှင်
များကို ဈေးကွက်အတွင်းသို့ တင်ပို့ရောင်းချရာတွင် ကဏ္န်း
များ ပြိုမ်သက်နေစေရန်အတွက် တုပ်နှောင်သော ပလ်
စတစ်ကြီးကို ခေါ်ဝေါခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုလုပ်ငန်းသုံး
ဝါဟာရသည် ဒေသိယစကားအတွင်းသို့ ပုံနှိုးရောက်ရှိ
လာပြီး မြိုတ်ဒေသိယစကားလုံးအဖြစ် အသုံးတွင်ကျယ်
လာသည်။ စံမြန်မာစကားတွင် ပလ်စတစ်ကြီးဟူလည်း
ကောင်း၊ ကျုပ်ကျုတ်ကြီးဟူလည်းကောင်း ခေါ်သည်။

J-၂။ ကင်းဖိကင်းမ /k̥i phō k̥i mā/

စိတ်ဖြာအနက်

ကင်း	+ ဖို	+ ကင်း	+ မ
ကင်းခြေများ	+ အဖို	ကင်းခြေများ	အမ
ကင်းမြီးကောက်စ		+	
သည့် အဆိပ်ရှိ		ကင်းမြီးကောက်	
အကောင်မျိုး		စသည့်အဆိပ်ရှိ	
		အကောင်မျိုး	

အမကိုယ်ပေါ်တွင် အဖိုကိုတင်၍ သွားလာတတ်သည့်
ခြေများသော ပင်လယ်ရောင်နေသတ္တဝါတစ်မျိုး (စကား
ပေါင်းအနက်) ကင်းဖိုကင်းမသည် ရောင်နေသတ္တဝါတို့
ဖြစ်သည်။ အမ၏ ကိုယ်ပေါ်တွင် အဖိုကိုတင်၍ သွားလာ
ကျက်စားတတ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ အဖို အမနှစ် ကောင်ဗူး၍
နေသည်ကိုအဖွဲ့ဖြစ်၍ ထိုသတ္တဝါကို မြိုတ်ဒေသိယ စကား
တွင် ကင်းဖိုကင်းမဟုခေါ်သည်။ မိုင်းဒါးဟူ၍လည်း ခေါ်

သည်။ စံမြန်မာစကားတွင် အသုံးအနှုန်းအားဖြင့် မတွင်
ကျယ်သော်လည်း အချို့ကမူ ဖိုလားကောင်ဟုခေါ်သည်။

J-၃။ ကင်းနီး /k̥i ñi/

စိတ်ဖြာအနက်

ကင်း	+ နီး
ကင်းခြေများကင်းမြီးကောက်	+သွေးရောင်ကဲ့သို့
စသည့်အဆိပ်ရှိသောအကောင်	အရောင်ရှိသော
မျိုး	

အဆိပ်ရှိပြီးခြေများသည့် အနီရောင်ကင်းတစ်မျိုး (စကား
ပေါင်းအနက်) ရေကင်း၊ ကုန်းကင်းရှိသည့်အနက် ကုန်း
ပေါ်တွင် ကျက်စားသောကင်းတစ်မျိုးဖြစ်သည်။ စံမြန်မာ
ဘာသာစကားတွင် ကင်းခြေများဟုခေါ်သည်။ မြိုတ်
ဒေသိယစကားတွင်မူ ထိုကင်း၏ အနီရောင်အဆင်းကို
အဖွဲ့ဖြစ်၍ ကင်းနီးဟုခေါ်ပေါ်သည်။

J-၄။ ကြီးပြား /tɕ̥e bja/

စိတ်ဖြာအနက်

ကြီး	+ ပြား
မသေးသော၊ မငယ်သော + မျက်နှာပြင်ပြန်သော၊	ချပ်သော

ကြီးမားသော အပြား (စကားပေါင်းအနက်) မြိုတ်ဒေသိယ
စကားတွင် ပိုက်ဆံကို ကြီးပြားဟူ၍လည်းကောင်း၊
ကြီးပြားဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်သည်။ စကားပေါင်း
သက်ရောက်အနက်အရ ကြီးပြားဟူသော မြိုတ်ဒေသိယ
စကားသည် ထူးခြားသော အနက်အဓိပ္ပာယ်မရှိပေ။ ရှေး
ယခင်က မြန်မာတို့သည် ကုန်စည်ကူးသန်းရောင်း ဝယ်ရေး
တွင် အဆင်ပြေစေရန်အတွက် ဒါးများကို ဈေး ငွေ၊ ကြေး
စသည့်တို့ဖြင့် ပြုလုပ်၍ အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။ ထိုသို့ ကြီး
ဖြင့်ပြုလုပ်ထားသော ဒါးပြားကို အဖွဲ့ဖြစ်၍ ကြီးပြားဟု
ခေါ်ဆိုဟန်တူသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ‘အေ’ သရသည်
‘အီ’ သရသို့ ပြောင်းလဲလာပြီး ကြီးပြားမှ ကြီးပြားဟူ၍
ဖြစ်လာကြောင်း ယူဆရသည်။ ထိုအခေါ်အဝေါ်သည်
အရာဝါး၏ ပြုလုပ်ပုံကို အဖွဲ့ဖြစ်၍ ခေါ်ဝေါသော မြိုတ်
ဒေသိယစကားဖြစ်သည်။

J-၅။ တာအိုးသီး /tā ဝ မီ/

စိတ်ဖြာအနက်

တာအိုး + သီး

သကြန်အချိန်တွင် အသုံးပြုသော + သစ်သီး

မြေအိုးတစ်မျိုး

တာအိုးနှင့်တူသောအသီး (စကားပေါင်းအနက်) တာအိုးသီးဟူသော မြိတ်ဒေသီယာစကားသည်လည်း ပုံသဏ္ဌာန်ကို အစွဲပြု၍ ခေါ်ဝါးသော စကားလုံးဖြစ်သည်။ တာအိုးနှင့်တူသော ပုံသဏ္ဌာန်ကို အစွဲပြု၍ တာအိုးသီးဟူခေါ်သည်။ စံမြန်မာ ဘာသာစကားတွင် ကျွေကောသီးဟူခေါ်သည်။ ကျွေကောသီးကို စံမြိတ်ဒေသီယာစကားတွင် တာအိုးသီးဟူ၍လည်းကောင်း၊ တာအိုးသီးဟူ၍လည်းကောင်း တောင်အုန်းပေါ်သည်။ အုန်းပင်သည် ယော်ယျအားဖြင့် ပင်လယ်ကမ်းရှိုးတန်း ဒေသများတွင် ပေါက်ရောက်သော အပင်မျိုးဖြစ်သည်။ အုန်းပင်မှသီးသော အသီးကို အုန်းသီးဟူခေါ်သည်။ တောင်အုန်းသီးဟူ ခေါ်ဆိုရခြင်းမှာ အုန်းသီးနှင့် ပုံသဏ္ဌာန်တူသည်က တစ်ကြောင်း၊ ထိုအပင်သည် ပင်လယ်ကမ်းစပ်တွင် ပေါက်ရောက် မဖြစ်ထွန်းဘဲ ကုန်းခေါင်ခေါင်အရပ်တွင်သာ စိုက်ပျိုးဖြစ်ထွန်းသည်က တစ်ကြောင်းကြောင့် တောင်အုန်းသီးဟူ ခေါ်ဆိုခြင်းဖြစ်ဟန်တူသည်။ မြိတ်ဒေသီယာစကားများကို လေ့လာကြည့်လျှင် စံမြန်မာစကားကိုချုံ့၍ ပြောဆိုတတ်ကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုသဘောသာဝါ အရ မူလကတောင် အုန်းသီးဟူခေါ်ဆိုရာပြီး ထိုမှ လွယ်ကူအောင်ချုံ့၍ ပြောဆိုကြရာမှ တအုန်းသီး၊ တာအိုးနှင့် တူသည့်အသီးကို တာအိုးသီး၊ ငှုံးကိုချုံ့၍ ခေါ်ဆိုရာမှ တာအိုးသီးဖြစ်လာကြောင်း ယူဆရသည်။

J-၆။ ခရမ်းပေါင်းမဲသီး /kʰə j̥á pàɪ̥ mè မီ/

စိတ်ဖြာအနက်

ခရမ်း	+ပေါင်း	+မဲ	+သီး
ပြောင်ရွှေ	+ရေရွေးငွေး	+မိုးသွေ့၏	+သစ်
သောအသီးမျိုး	ဖြင့် ကျက်	အရောင်	သီး
	နပ်စေသည်	ကဲ့သို့	
		အရောင်	
		မျိုးရှိသော	

ပေါင်းလိုက်သောအခါ အမည်းရောင်သို့ ပြောင်းသွားသော ခရမ်းသီးတစ်မျိုး (စကားပေါင်းအနက်) မြိတ်ဒေသီယာ စကားတွင် ခရမ်းပေါင်းမဲသီးဟူခေါ်သော အသီးမျိုးကို စံမြန်မာစကားတွင် ခရမ်းသီးဟူခေါ်သည်။ ထိုအတူ စံမြန်မာစကားတွင် ခရမ်းသီးနပ်ကို မြိတ်ဒေသီယာ စကားတွင် ခရမ်းသီးပေါင်းဟူခေါ်သည်။ ထိုခရမ်းသီးသည် ပေါင်းလိုက်သောအခတွင် အမည်းရောင်သို့ ပြောင်းသွားလေ့ရှိသည်။ ထိုကဲ့သို့သောသဘာဝကို အစွဲပြု၍ ခရမ်းသီးကို မြိတ်ဒေသီယာစကားတွင် ခရမ်းပေါင်းမဲသီးဟူ ခေါ်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

J-၇။ ပဂျယ်သားခိုး /pə dçé ဓား khò/

စိတ်ဖြာအနက်

ပဂျယ်	+ သား	+ ခိုး
နဂျယ်ကောင်	+သတ္တဝါမှု	+တိတ်တဆိတ်
	ပေါက်ဖွား	ယဉ်သည်
	သောသတ္တဝါ	
	ယ်	

ပဋိကူ ပိုးတုံးလုံးတို့ကို ခိုးယဉ်တတ်သော နဂျယ်ကောင် (စကားပေါင်းအနက်) စံမြန်မာစကားတွင် နဂျယ်ကောင်ဟူခေါ်သော သတ္တဝါကို မြိတ်ဒေသီယာစကားတွင် ပဂျယ်သားခိုး ဟူခေါ်သည်။ နဂျယ်ကောင်များသည် မိမိ၏သားလောင်များအသက်ရှင်ရေးအတွက် အခြားသတ္တဝါငယ်များကို ခိုးယဉ်၍ မိမိဆောက်လုပ်ထားသော မြှေအောက်တွင် ထည့်သွင်းသို့လေ့လာင်ထားသည့် သဘာဝရှိသည့်သတ္တဝါများဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့ အခြားသတ္တဝါငယ်များအား ခိုးယဉ်တတ်သောသဘာဝကို အစွဲပြု၍ ပဂျယ်သားခိုးဟူခေါ်ဆိုသည်။ စံမြန်မာစကားတွင် နဂျယ်ကောင်ဟူ ခေါ်သောသည်း မြိတ်ဒေသီယာစကားတွင် နဂျယ်မှ ‘န’ မျည်းကို ‘ပ’ မျည်းနှင့် ဖလှယ်၍ ထိုသတ္တဝါငယ်၏ သဘာဝနှင့်ပေါင်းစပ်ကာ ပဂျယ်သားခိုးဟူခေါ်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

၁၃။ ဝိရယ် /pí jé/

စိတ်ဖြာအနက်

ဝိ	+ ရယ်
ငါးဝိ	+ အရည်

ငါးဝိမှ ထွက်လာသောအရည် (စကားပေါင်းအနက်)

ပင်လယ်ကမ်းရှိုးတန်းဒေသများမှ အများအားဖြင့် ထွက်ရှိသော ငါးပိဿာ၏ ပင်လယ်မှ ဖမ်းယဉ်ရရှိသော စွဲးဟု ခေါ်သည့် မျှင်ကောင်များကို ဆားအနည်းငယ်နှင့် ရော၍ထောင်းရာမှုရရှိသည်။ ထို့ကြောင့် အချိန်ကာလကြာလာသောအခါ ငါးပိဿာပါဝင်သောဆားများ အရည်ပျော်၍ အပြင်သို့ စိမ့်ထွက်လာသည်။ မြိုင်ဒေသောသိကားတွင် ‘ငါးပို’မှ ‘ငါး’ ကို ချေ၍ ‘ပို’ ဟူ၍ တစ်လုံးတည်းသာ သုံးနှင့်ပြောဆိုသည်။ ထိုအတူ မြိုင်ဒေသောသိကားတွင် စံမြန်မာဘာသာသိကားမှ ‘အီ’ သရကို ‘အယ်’ သရဖြင့် အစားထိုး၍ သုံးနှင့်ပြောဆိုလေ့သည်။ ထို့ကြောင့် စံမြန်မာသိကားတွင် ငံပြောရည်ဟုသုံးနှင့်သော်လည်း မြိုင်ဒေသောသိကားတွင်မှ ငါးပိုမှ ထွက်လာသောအရည် ဖြစ်သည်ကို အစွဲပြု၍ ပိုရယ်ဟုခေါ်သည်။

J- ၉။ အားဥပုံး /phà ú bái/

စိတ်ဖြာအနက်

အား	+ ဗြ	+ ပိုး
ခုနှံ၏ခုနှံ၏သွား	+သတ္တဝါတိ၏	+အဝတ်စ
တတ်သော ရေ	မျိုးဆက်ဖြစ်	
ထဲနှင့် ရေစပ်	သည့်အလုံး	
တွင် နေလေ့ရှိ	အဝန်း	
သော သတ္တဝါ		

အားဥပုံးတူသော အလုံးအဝန်းများပါရှိသည့် အဝတ်စ (စကားပေါင်းအနက်) အားဥပုံးဟူသော ဝေါဟာရသည် မြိုင်ဒေသတွင် ပြောဆိုသုံးနှင့်သော စကားလုံးဖြစ်သည်။ စံမြန်မာဘာသာသိကားတွင် မျက်နှာသုတ်ပဝါဟု ခေါ်သည်။ မျက်နှာသုတ်ပဝါတွင် ပါရှိသော အားဥပုံကေးများနှင့်တူသည့် ချဉ်လုံးငယ်များကို အစွဲပြု၍ အားဥပုံးဟု ခေါ်ဆိုပြုးဖြစ်သည်။ ထိုစကားလုံးသည် အရာဝါး၏ သွင်ပြင်ပုံသဏ္ဌာန်ကို ခေါ်ဝါးသော အနက်ရှိုးဖြစ်သည်။ ထိုအသုံးသည် မြိုင်ဒေသောသိကားတွင် ပျောက်ကွယ်လုန်းပါးဖြစ်နေသော ဝေါဟာရစကားလုံး ဖြစ်သည်။

J- ၁၀။ သင်းချေတုံး /θí t̥chē dōm/

စိတ်ဖြာအနက်

သင်း	+ ချေ	+ တုံး
စင်းသည်	+ ချေဖျက်သည်	+ သစ်တုံး
အရာဝါးများကို အပိုင်းပိုင်းချေဖျက်ရန် အသုံးပြုရသော သစ်တုံး (စကားပေါင်းအနက်) အရာဝါးများကို အပိုင်း		

ပိုင်းချေဖျက်ရန် အသုံးပြုရသော သစ်တုံးကို စံမြန်မာဘာသာစကားတွင် စဉ်းနှီးတုံးဟု ခေါ်သည်။ ငါး ဟင်းသီးဟင်းရှာ့ကြတို့ကို ချက်ပြုတဲ့ရန် ပြင်ဆင်သည်ကို ငါးသင်သည်၊ ဟင်းရှာ့ကြသင်သည်စသည်ဖြင့် သုံးနှုန်းခေါ်ဆိုလေ့ရှိသည်။ သင်သည်နှင့် ချေသည်ဟူသော ဝေါဟာရများသည် အရာဝါးတွင် ခုနှံခုနှံတို့ကို မူလအနေအထားမှ ပျက်စီးသွားအောင် ပြလုပ်သည့် သဘောသဘာဝရှိသည်။ ထို့ကြောင့် အရာဝါးတွင် ခုနှံရှာ့များကို မူလအနေအထားမှ ပြောင်းလဲ သွားအောင် ပြလုပ်ရာတွင် အသုံးပြုရသော သစ်တုံးကို သင်ချေတုံးဟုခေါ်ဟန်တူသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် အသုံးရွှေလျားလာပြီး သင်ချေတုံးမှ သင်းချေတုံးဖြစ်လာသည် ဟုယူဆရသည်။

J- ၁၁။ ဟင်းစပ် /θí za/

စိတ်ဖြာအနက်

ဟင်း + စပ်

ထမင်းနှင့်တွဲဖက်စားရသော + ငရှတ်သီး၏အရသာ စားဖွယ် မျိုးရှိသော အစပ်အရသာရှိသောဟင်းလျာ (စကားပေါင်းအနက်) ဟင်းစပ်သည် ငါး၊ အသားတစ်မျိုးမျိုးကို ငရှတ်သီး အနေစီး ကြက်သွန်တို့ဖြင့် ရောနောချက်ပြုတဲ့ရသော ဟင်းလျာတစ်မျိုးဖြစ်သည်။ ငရှတ်သီးအနေစီးနှင့် တွဲဖက်ချက်ရသည့်ဂုဏ်ရည်ကို အစွဲပြု၍ ထိုဟင်းကို မြိုင်ဒေသောသိကားတွင် ဟင်းစပ်ဟုခေါ်သည်။ မြိုင်ဒေသောသိကားတွင် တွဲဖက်ချက်ရသည့်ဂုဏ်ရည်ကို အစွဲပြု၍ ထိုဟင်းကို စံဘာသာစကားတွင် ချို့ပြန်ဟင်းဟုခေါ်သည်။

၃။ ခြိုင်းသုံးသပ်ချက်

ဤစာတမ်းသည် မြိုင်ဒေသောသိကားမှ နာမ်စကားလုံးများကို ရွေးချယ်ကောက်နှုတ်၍ ဘာသာဇာဒန်ယ်ပယ် အတွေ့ဖေဒရှေထောင့်မှ သတေသနပြုထားသော စာတမ်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အတွေ့ဖေဒရှေ၏ သဘောတရားကို လေ့လာသိရှိနိုင်ပြီး ဘာသာစကားများတွင် အတွေ့ဖေဒ ပညာရပ်၏ အရေးပါမှုကို လေ့လာတွေ့ရှိရမည်ဖြစ်သည်။ ဒေသောသိကားသည် အေသာအလျောက် ပြောင်းလဲလာသော ဘာသာစကားဖြစ်သော်လည်း ထိုဒေသောသိကား ထဲတွင် နယ်တိုင်နေသော ဝေါဟာရများ၏ အမို့ယ်နှင့် သဘောသာဝါးကို အတွေ့ဖေဒပညာရပ်က ဖော်ပြနိုင်ပေသည်။ ဤစာတမ်းတွင် မြိုင်ဒေသောသိကားမှ ဝေါဟာရများ၏ အမို့ယ်နှင့် ခေါ်ဆိုရသည့် အကြောင်းအရင်း

များကို လေ့လာတွေရှိရပါသည်။ ကဏ္န်းတုပ်ကြီး၊ ကင်းဖိုကင်းမ၊ ကင်းနှီး၊ ကြီးပြား၊ တာဒိုးသီး၊ ခရမ်းပေါင်းမသီး၊ ပဂျိုလ်သားနီး၊ ပိရယ်၊ ဖားဉာဏ်း၊ ဟင်းစပ် စသည့် ဝေါဟာရများ၏ အဓိပ္ပာယ်၊ သဘော သဘာဝနှင့် အသုံးပြုပုံတိုကို စိတ်ဝင်စားဖွယ် လေ့လာတွေရှိရပါ သည်။ ထိုအပြင် စံမြန်မာဘာသာစကားနှင့် မြိုတ်ဒေသိယ စကားတို၏ ကွဲပြားမှုကိုလည်း လေ့လာတွေရှိရသည်။

၄။ နိဂုံး

မြိုတ်ဒေသိယည် စံမြန်မာဘာသာစကားပြောဆို သော နေရာဒေသများနှင့် ဝေးကွာသည့်အလျောက်ပြော ဆိုသော ဘာသာစကားတွင်လည်း ဝေါဟာရ အသုံးအနှစ်း ပိုင်း၊ အသံထွက်ပိုင်းတို့တွင် ကွဲပြားမှုများစွာရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဒေသိယစကားသည် ပြောဆိုသူတို၏ စီးပွားရေး၊ လူနေမှုအဆင့် အတန်း၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ကိုးကွယ် ယုံကြည်မှုစသည့် အကြောင်းအရာများနှင့် ဆက်စပ်နေ ပေသည်။ ထိုကြောင့် ဒေသိယစကားသည် ဒေသတစ်ခု၏ လူနေမှု အမြှေအနေများကို ဖော်ပြနိုင်သည့်အတွက် ဒေသိယစကား ထိန်းသိမ်းခြင်းသည် အရေးကြီးသော သုတေသန လုပ်ငန်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ သိဖြစ်၍ ဒေသိယစကားများကို မပျောက်မပျက်အောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရောက်ရန် များစွာလိုအပ်လှပေသည်။ ဤစာတမ်းသည် ဒေသိယစကား လေ့လာသူများနှင့် ဒေသိယစကား ထိန်းသိမ်းမှုကို အထောက်အကူ ပြုပေး နိုင်သော သုတေသနစာတမ်း တစ်စောင်ဖြစ်လိမ့် မည်ဟု မျှော်လင့်မိပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- ၁။ ကျော်ဒောင်စံထားဆရာတော်(ဒုတိယ)။ (၁၉၆၆)။ ဝေါဟာရလွှာပကာသနကျမ်း။ ဒု-ကြိမ်၊ ရန်ကုန်၊ လယ်တိ မလျှိုင်ပုံနှိပ်တိုက်။
- ၂။ ခင်မင်၊ မောင် (စန့်ဖြူ)။ (၂၀၀၁)။ ဘာသာအမြိုင် စာပေအမြိုင်။ ရန်ကုန်၊ စိတ်ကူးချို့ချို့စာပေ။
- ၃။ ခင်မင်၊ မောင်(စန့်ဖြူ)။ (၂၀၀၇)။ အထွေးဖွံ့ဖြိုး။ ရန်ကုန်၊ the key collection
- ၄။ ခင်မင်၊ မောင်(စန့်ဖြူ)။ (၂၀၀၃)။ ဘာသာနှင့် စာပေ စာပေနှင့် ဘာသာ။ ရန်ကုန်၊ ကုံကော်ဝတ်ရည်စာပေ။
- ၅။ ခင်မင်၊ မောင်(စန့်ဖြူ)။ (၂၀၀၇)။ လက်တွေ့အထွေးဖွံ့ဖြိုး။ ရန်ကုန်၊ the key collection
- ၆။ ထွန်းမြှင့်၊ ဦး။ (၂၀၀၇)။ ဘာသာဇာဌား။ တ-ကြိမ်၊ ရန်ကုန်၊ ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်။
- ၇။ ထွန်းမြှင့်၊ ဦး။ (၂၀၀၈)။ သွွှေ့ဇာဌား။ ဒု-ကြိမ်၊ ရန်ကုန်၊ ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်။
- ၈။ မြန်မာစာအဖွဲ့။ (၂၀၀၈)။ မြန်မာအဘိဓာန်အကျဉ်းချုပ်။ တ-ကြိမ်၊ ရန်ကုန်၊ မြန်မာစာအဖွဲ့ဦးစီးဌာန။

တွေ့ဆုံးမေးမြန်းသူ

- ၉။ ရှိသက်၊ မြိုတ်ဖြူ၊ တန်သာရီတိုင်းဒေသကြီးး။
- ၁၀။ သက်ရှင်၊ မြိုတ်ဖြူ၊ တန်သာရီတိုင်းဒေသကြီးး။
- ၁၁။ ချောစုဝေ၊ စာရေး၊ မြန်မာစာဌာန၊ မြိုတ်တက္ကသိုလ်။
- ၁၂။ မောင်အောင်ထက်စီး၊ မြိုတ်ဖြူ၊ တန်သာရီတိုင်းဒေသကြီးး။
- ၁၃။ ဦးပိန်သေး၊ မြိုတ်ဖြူ၊ တန်သာရီတိုင်းဒေသကြီးး။
- ၁၄။ ဦးဝင်းတင်၊ မြိုတ်ဖြူ၊ တန်သာရီတိုင်းဒေသကြီးး။
- ၁၅။ ဦးသန်းတင်၊ မြိုတ်ဖြူ၊ တန်သာရီတိုင်းဒေသကြီးး။

တရုတ်သံရောက်မောက်ကွန်းမှ နှစ်းစလေ့ယဉ်ကျေးမှုများ

ကြပ်တင်

ဒေါက်တာ၊ တွဲဖော်ပါမောက္ခ၊ မြန်မာစာင့်နာ၊ နည်းပညာတက္ကသိုလ်(တောင်င့်)

သော့ချက်ဝေါဟာရများ - မော်ကွန်း၊ ယဉ်ကေားမှာ နှစ်းစလေ့၊ နှစ်းတွင်းသူ နှစ်းတွင်းသားများ။

၁။ နိဒါန်း

ထိအဆိုများနှင့်အညီ တရုတ်သံရောက်မော်ကွန်းသည်
ဘကြီးတော်ဘုရားလက်ထက် တရုတ်ဗြာတည်မင်းနှင့် နိုင်ငံရေး
ဆက်သွယ်မှုတွင် မည်မျှပြုဖြစ်ချောမောကြားငါးကို ဖော်ပြသည့်
ချစ်ကြည်ရေး မှတ်တမ်းတစ်စောင်ဖြစ်ပါသည်။ ဘဝရွှေ ခုနှစ်တွင်
ဘကြီးတော်ဘုရားက တရုတ်ဗြာတည်မင်းမှ ချစ်ကြည်နေးအတွက်
မြန်မာပြည်သို့ စေလွှတ်လိုက်သော တရုတ်သံတမ်းများကို
ရှုံးတော်မြောက်ရောက်စေလျှက် ဗိုလ်ရှုံးခံသဘင် ဆင်နွဲလေသည်။
ဒုတိယနိုဝင်ဘေးကြီးသည် တရုတ်မြန်မာချစ်ကြည်ရေး အုတ်မြစ်
ကြီးကို မှတ်တမ်းတင်လိုသဖြင့် ထိနှစ်တွင်ပင် တရုတ်သံရောက်
မော်ကွန်းကို ရေးသားပြုစွဲပါသည်။

ထိမောက္နဲ့တွင် တရာတ်တို့လာရောက်ပုံ၊ နိုင်ငံခြားသံ
အဖွဲ့ကို ကြိုလျှို့ဓည်ပုံပုံ၊ ကန်တော့ခံအခမ်းအနားကျင်းပပုံ၊
ရေသာင်ပဲကျင်းပပုံ၊ သံတမန် အတူ့အလှယ်လွတ်ပုံ၊ တရာတ်သံ
တို့ကို ဘွဲ့အမည်ပေးပုံ၊ နယ်ခြားကိစ္စဆွေးနွေးပုံ၊ တရာတ်ပြည်သို့
မြှင့်မာသံအဖွဲ့ သွားရောက်ပုံ၊ တရာတ်မင်းက မြှင့်မာသံအမတ်တို့
ကို ဓည့်ခံပုံစသည်တို့ကို စာဆိုက မိမိကိုယ်တွေ့မျက်မြင်အတိုင်း

သရုပ်ဖော်ခဲ့သည်။ ထိုသရုပ်ဖော် ရေးသားချက်များမှ နှစ်းခလေး
ယဉ်ကေားများကို လွှေလာတင်ပြပါမည်။

၂၁၁

ဝက်မစွတ်ခြားစား ဒုတိယနေအေးသည် စစ်ကိုင်းမြှုနယ်
မြောက်လက်ဆားတောင် ငါးရွာအပါအဝင် ရွာဝေးရွာ သူတိုးမျိုးရုံး
ဖြစ်သည်။ သဲ့ရာမျိုး သာရာ ခုနှစ်တွင်ဖွားမြင်သည်။ ငယ်မည်မှာ
မောင်နှဖြစ်၍ သူတိုးဘွဲ့မှာ ဗလန္တန္တသူဖြစ်သည်။ ကုန်းဘောင်
အောင်တွင် ဘိုးတော်ဘုရား၊ ဘာတိုးတော်ဘုရား၊ သာယာဝတီမင်း
(ရွှေဘိုးမင်း) မင်းသုံးဆက်တိုင် ထင်ရှားခဲ့သော စာဆိုတော်
ဖြစ်သည်။ ဘိုးတော်ဘုရားလက်ထက် ဘာရွှေ ပြည့်နှစ်တွင်
မောင်နှအား "အချိုတော်ဝန်" ခန်း၍ ကျော်ထင်ပေါ်သူဘွဲ့ ချီးမြှင့်
တော်မှုသည်။ ဘာရွှေ ခုနှစ်တွင် ဘိုးတော်ဘုရား မိဋ္ဌားလာသို့ချို၍
ဆည်ဖြိုးအပြန်တွင် "ရှုလေ့စဉ်ရည်" ချီးမြှင့်လာကန်တော်ဘွဲ့
မော်ကွန်းကို ရေးသားဆက်သွင်းသဖြင့် အချီးမြှမ်းခံရသည်။
သဲ့ရာမျိုး ဘာမြေ ပြည့်နှစ်တွင် ပုံခန်းမင်းသား သတိုးမင်း
ရဲကျော်ခေါင်နှင့် ရွှေ့မင်းသီးတို့ စုံမက်ရာတွင် "တက်ဖြီးလျှော့ဝေး"
ချီးလက်ထက်မင်းလာရတူ ရေးသားခဲ့သည်။ ထိုရတုဖြင့်ပင် "နဝေး"
ဟူသောဘွဲ့ကို ချီးမြှင့်ခဲ့ရသည်။ သံတော်ဆင့် ရာထူးသို့လည်း
ချီးမြှင့်ခံရသည်။ တွင်းသင်းတိုက်ဝန် ဦးထွန်းညို့ ကွယ်လွန်
သောအခါ ဘိုးတော်ဘုရားက "တွင်းသင်းတိုက်ဝန်" ရာထူးကို
တိုး၍ခန်းသော် ဘကြီးတော်ဘုရားလက်ထက်တွင် "တက်ထွန်း
ဖြီးကြွယ်" ချီံဘုန်းတော်ဘွဲ့ရတူကို ရေးသားဆက်သွင်းရာ ရွာ
လေးရွာကိစားရသည်။ မင်းကြီးဥွားမသီရိမဟာစည်သူ ဟူသော
ဘွဲ့ထူးကို ထပ်မံအပ်နှင့်ခြင်းခံရ၏။ ရွှေဘိုးမင်းလက်ထက်တွင်
ယာဉ်စီး၍ ဝင်ထွက်ခေါးစေတော်မှုသည်။ သဲ့ရာမျိုး ၁၂၂၂ ခုနှစ်
ပြာသို့လပြည့်ကျော် သာ ရက် အသက် ၈၅ နှစ်တွင် ကွယ်လွန်အနိစ္စ
ရောက်ခဲ့ပါသည်။ နဝေးကြီးသည် မော်ကွန်း ၁၆ စောင်

အပြင် ဆောင်း၊ ရတု၊ ကဗျာလက်ဗုံများမှာလည်း ရေးသား ခဲ့ပါသည်။ ထိုကြောင့်လည်း မြန်မာစာပေလောကတွင် စာဆို တော် ဒုတိယ နိုင်အေးကြီးဟု ထင်ရှားကျော်စေခဲ့ခြင်း ဖြစ် ပါသည်။

၃။ တရုတ်သံရောက် မော်ကွန်း၏ အခြေခံရာဇ်ဝင် သမိုင်းအကျဉ်း

ဘကြီးတော်ဘုရား လက်ထက်၌ တရုတ်ဘုရင် ထောက်ကွန်းဥ္တာည်မင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံသို့ သံတဗုံများ စေလွှတ်ပြီး လက်ဆောင်များပေးပိုကာ မဟာမိတ်အဖြစ် ဆက်သွယ် လာကြောင်း ဤမော်ကွန်းတွင်တွေ့ရသည်။ ဘာကု ခုနှစ် တန်ခူး လပြည့်ကျော် င ရက် ကန္တာလရှိတိုင်း တရုတ်ပြည် ဥ္တာည်မင်းက ရမှုဆင်ရဲ ရမှုတာလောရဲ စောလေနဲ့ တုံလေနဲ့ လဆင်ရဲတို့ကို သံတဗုံမှုနှင့် အဖြစ်ခေါ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သံတဗုံမှုနှင့်အား ဆက်သရန် လက်ဆောင်များ၊ အနောက်မျက်နှာမိုင်းဆည်စုံတူ၊ မိုးမျည်းမြို့ဝန် တို့၏ အမှာစာနှင့်အတူ မြန်မာပြည်သို့ စေလွှတ်လိုက်သည်။ (စ-၉) တရုတ်သံတို့ ဗန်းမော်မြို့သို့ ဆိုက်ရောက်လာသည်။ ဗန်းမော်မြို့ဝန် မဟာသီရိ သီဟသူက ရောက်ရှိလာသည်။ သံတို့ကို စုံစမ်း မေးမြန်းရာ မြို့ဝန်၏ အမှာစာနှင့်အတူ လက်ဆောင်များပါရှိ ကြောင်း ထွက်ဆိုသည်။ ဗန်းမော်မြို့ဝန်သည် တရုတ်သံတို့ကို ကောင်းစွာအညွှန်ခြားပြီး ရွှေဘုံးတော်အောက်ရှိ သေနာပတိဝန်ကြီးများထံ ဝင်ရောက်၍ အကြောင်းစုံကို ပြန်လည်လျှောက်တင် လေသည်။

ယခုရောက်လာသော သံများမှာ မြို့ဝန်ထံမှ အမှာစာသာ ပါရိုပြီး တရုတ်မင်းတံမှ ရွှေပေလွှာမပါပေ။ ဤသည်မှာ တိုင်းနိုင်ငံ အချင်းချင်း မဟာမိတ်ပြုရေးတွင် ရှေးအစဉ်အလာ ထုံးစုံနှင့် မည်၍ ရွှေနားတော်မတင် လျှောက်နိုင်သေးပါ။ တရုတ်မင်းတံမှ ရွှေပေလွှာ နှင့်အတူ ရောက်ရှိမှုသာ တင်လျှောက်ပေးမည်ဟု သေနာပတိ ဝန်ကြီးများက ပြန်လည်ပြောကြားလိုက်ပါသည်။ ထိုအကြောင်း အရာကို တရုတ်သံတို့အား ပြန်ပြောပြရာ သံတိုက်လည်း လက်ခံ သည်။ လက်ဆောင်များနှင့် လူအချို့ကို ဗန်းမော်မြို့တွင် ထားခွဲပြီး တရုတ်ပြည်သို့ ပြန်သွားပါသည်။ အကြောင်းစုံကို တရုတ်မင်းအား လျှောက်တင်သောအား ဥ္တာည်မင်းက ရွှေပေလွှာရာသောနှင့်တက္က လက်ဆောင်များ ထပ်မံပေးအပ်လိုက်လေသည်။

ဘာကု ခုနှစ် ပြာသံလဆန်း ၆ ရက်နေ့တွင် တရုတ်သံ တို့သည် ရာသံရွှေပေလွှာနှင့် ထပ်မံပေးလိုက်သော လက်ဆောင် ပဏာများကိုပါ ဆောင်ယူခဲ့ပြီး ဗန်းမော်မြို့သို့ ပြန်လာခဲ့သည်။ (စ-၁၂) ဗန်းမော်မြို့ဝန် လျှောက်ထားချက်အရ ဘကြီးတော်ဘုရား က ဗန်းမော်မြို့ဝန်ကိုယ်တိုင် ကြိုမဆောင်ယူ၍ ရွှေဘုံးတော်

အောက် လာစေရမည်ဟု အမိန့်တော်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ထိုအခါ တရုတ်သံတို့ကို ဗန်းမော်မြို့ဝန်က ကြီးကြော်၍ အခမဲးအနား များဖြင့် မြို့တော်သို့ ခေါ်ဆောင်ခဲ့သည်။ မြို့တော်သို့ ရောက်သောအား ဘကြီးတော်ဘုရားက တရုတ်သံများကို ရင်နှီးစွာ တွေ့ဆုံးမွေးအညွှန်ခံပါသည်။ ထိုနောက် တရုတ်သံများ ပြန်သွားသောအား တရုတ်ပြည်သို့ မြန်မာသံအဖွဲ့ကို တစ်ဖန်စေလွှတ်ခဲ့ပြန်သည်။ ထိုအခါတွင်လည်း မြန်မာသံတို့ကို တရုတ်ဥတည်မင်းက ကောင်းမွန်စွာ အညွှန်ခံပြီ့ဆိုခို့ခဲ့ပါသည်။

၄။ တရုတ်သံရောက်မော်ကွန်းမှ နန်းဓလ္လာယ်ကျေးမှု များ

တရုတ်သံရောက် မော်ကွန်းတွင် စာဆိုနိုင်ဝဒေးသည် တရုတ်နိုင်ငံမှ သံတဗုံများ မြန်မာနိုင်ငံသို့ လာရောက်ပုံအကြောင်းကို ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ ဤမော်ကွန်းမှနေ၍ မြန်မာနိုင်ငံသို့ နိုင်ငံခြားသံတဗုံများ လာရောက်သည့်အား ကြိုဆိုမည့်ခံပုံနှင့် ထုံးတမ်းစဉ်လာများကို သိရှိပါသည်။ ထိုပြင် နိုင်ငံအချင်း ချင်းဆံးစဉ်အား ထားရှိရမည့် ထုံးတမ်းစဉ်လာများ နည်းတူ မြန်မာနိုင်ငံမှ သံတဗုံများ သွားရောက်သည့်အား တွင်လည်း တရုတ်နိုင်ငံ၏ ထုံးတမ်းစဉ်လာ ယဉ်ကျေးမှုများကို လည်း သိရှိရပါသည်။

နိုင်ငံခြားသံတဗုံများ မြန်မာနိုင်ငံသို့ လာရောက်သည့်အား သံတဗုံများသံတဗုံရာနိုင်ငံ ဘုရင်မင်းမြတ်၏ ရာသံပါရဲ ပါမည်။ ဘုရင်ရာသံမဟုတ်ဘူး အခြားသွားသံတဗုံရာနှင့် အမှာစာနှင့် ဆိုလျှင် ဘုရင်ကလက်ခံရှိုး ထုံးစုံမရှိပါ။ တရုတ်သံတို့ လာရာ တွင် ပထမဗျားမြို့ဝန်တို့၏ အမှာစာသာ ပါလာပါသည်။ ထိုအား ဘကြီးတော်ဘုရားက လက်မခဲ့ပါ။ ထိုကြောင့် တရုတ်သံတို့ သည် တရုတ်ပြည်သို့ ပြန်သွားပြီး ရာသံရွှေပေလွှာ တောင်းခဲ့သည်။ ဥ္တာည်မင်းက မြန်မာမင်းအပေါ် ဆယ်ပြန်ဆယ်ဆတို့၍ ကြည်ညီ လေးစားကြောင်းကို မော်ကွန်းတွင် -

"မဂ်လာဇူး။ သန်လျက်ရှုံးဝယ်၊ ပြောင်ဖြူမှန်းရှုံး၊ ရွှေပေလွှာနှင့် လူများ၊ ငံ့ဖွဲ့မွင်းရိပ်၊ စောရန်နိုင်ကို၊ ဦးထိုင် မပြောင်း၊ ဆင့်ဆင့် လောင်းလျက်၊ ယုံကြောင်းယုံရန်၊ သင်ဝေဘန်သည်၊ ဆယ်ပြန် ရှေးထက်ဖြူးကဲတည်း" (ပိုဒ်ရေ - ၄)

ဟူ၍ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ မြန်မာသံထံးနန်းဆိုင်ရာ ယဉ်ကျေးမှုတွင် နိုင်ငံခြားသံတဗုံများလာပါက သံတဗုံရာနှင့်ရာရှင်၏ ရာသံပါမှုသာ ထိုသံတဗုံနှင့် လက်ခံကြောင်းသံရှိပါသည်။

တရုတ်တို့ မြန်မာနိုင်ငံလာရာ လမ်းကြောင်းတစ်လျှောက် တွင် မြန်မာမှုးမတ်များက ကြိုဆိုကြသည်။ တရုတ်သံတို့သည်

လက်ဆောင်များနှင့်အတူ သဘောကြီးနှင့် လာခဲ့ကြပါသည်။ မြန်မာ မျှေးမတ်တို့က ရေလမ်းမှနေ၍ ကြိုဆိုကြကြောင်းကို မောက်ကွန်းတွင် -

"အရှိကုန်အောင် ပုံသည်တောင်သို့ လက်ဆောင်လက်ကူ ကြိုဆိုယူ၍ မွေးရည်ရည် ရွှေလောင်းဝင်သည်။ မြစ်ပြင် ကျော်ပြော့ခဲ့ခဲ့သွားတော်" (ပိုဒ်ရေး-၉)

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ သံတမန်များလာလျှင် သောင်းသောင်းဖျော် ကြိုဆိုကြကြောင်းကို နှစ်းစလေ့ယဉ်ကျေးမှု တစ်ရပ်အဖြစ် တွေ့ရ ပါသည်။

တရုတ်သံများ ဖြူတော်သို့ ရောက်လာသောအခါ သံတွင်နေဖော်း အစောင့်အရှေ့က်များလည်း ထားရှိပါသည်။ တရုတ်သံတို့ စိတ်ချင်လန်းစေရန် အတိုးအမှုတ်တို့နှင့်အညွှေ့ခဲ့သည်။ ဇည်ခံကျေးမွေးရာတွင် ဟင်းပွဲများမှာ စာင်ယန်ငယ်များ ကောင်းကင်သို့ ခုနှစ်ပုံတက်နေကြသည့်အလား အဆန်းအကြယ် စီရင်ကာ အညွှေးခံကျေးမွေးကြောင်းကို မောက်ကွန်းတွင် -

"မြို့ဟ္မာပြော၊ နှုတ်လျှောမြို့နှင့်၊ ဟင်းမျိုး သားမဲ မြိုက်ရည်ခဲ့ကို စာဆောင်လျက် ပွဲကတွက်၍ ကျေးဇူးကြ တွန်ပုံးနှစ်သူငယ်၊ ကိုယ်ဝယ်လက်ရုံး၊ ပခုံမေးဖျား၊ ထိပ်ထက်နားသော်" (ပိုဒ်ရေး-၁၁)

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ သံတမန်များကို ထူးခြားဆန်းပြား စွာ အညွှေးခံကျေးမွေးတတ်သော မြန်မာတို့၏ စလေ့မှာ ယဉ်ကျေးမှု တစ်ရပ်ဖြစ်ကြောင်း သိရှိရပါသည်။

ဘကြီးတော်ဘုရားသည် တရုတ်သံတို့ လာရောက်သည့် အခါတွင် နှစ်သစ်ပွဲ ကန်တော့ခဲ့ အခမ်းအနားနှင့်အတူ တရုတ်သံတို့၏ ပူော်ခြင်းကိုလည်း ခံယူတော်မူခဲ့သည်။ ထိုကန်တော့ခဲ့ အခမ်းအနားတွင် မင်းညီမင်းသားမှုစွဲ၍ သူဇွေးပါမကျန် ပါဝင် ကြရသည်။ စစ်အကိုလေးပါး ငင်းကျင်းကာ ပူော်ပွဲကျင်းပကြ သည်။ မြန်မာဘုရင် ဘကြီးတော်၏ နှစ်သစ်တက်ပွဲ အခမ်းအနားကို မြှင့်ရသောအခါ တရုတ်သံတို့သည် ဘကြီးတော်ဘုရားအပေါ် ပိုမိုကြည်ညိုစိတ်များ ဖြစ်ပေါ်လာကြသည်။ ထိုသို့ကျင်းပခြင်း မှာ ဘကြီးတော်ဘုရားလက်ထက် တိုင်းပြည့်အေးချမ်းသာယာ ကြောင်း တင်ပြလိုခြင်းဖြစ်ကြောင်းကို မောက်ကွန်းတွင် -

"ထိုအခါကား၊ ရတနာရည်၊ ရောင်ပြန် စည်သား၊ တောင်လည်ရုပ်တု၊ မြင့်မိုင် ထွတ်ထက်၊ ပြသာ့ဝ ဝေယန်၊ သိကြားဖန်သို့ မိမာန်နှင့်အိမ်၊ ချမ်းရို့ပြု ပြုခို့သို့" (ပိုဒ်ရေး-၁၄)

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ နိုင်ငံခြားသံအမတ်များလာရာတွင် တိုင်းပြည့်သာယာဝပြောကြောင်း ပြဆိုခြင်းသည်လည်း ထိုးနှစ်းဆိုင်ရာ ယဉ်ကျေးမှုတစ်ရပ် ဖြစ်ကြောင်းသိရှိရပါသည်။

ပွဲသာင်တွင် တရုတ်သံအဖွဲ့ကို မြန်မာမင်းတို့၏ ဂုဏ်ယူ မြှင့်မြတ်ဖွေ့ဖြတ်သွေ့သွေ့ နိုင်းပြုဖွေ့ဖြတ်သွေ့သွေ့ သံအားဖြောက်သွေ့သွေ့ အပြည့် ဆင်ယင်ကာပြသားကြောင်းလည်း တွေ့ရသည်။

ဝရမြိန်လက်နက်ကဲ့သို့ ထွန်းတောက်ထက်မြှောက်သည့် ဆင်မင်းကို ပတ္တမြား၊ စိန်မြို့ပုံးရတနာတို့ဖြင့် စိခြုံထားသော ပန်းကုံး၊ ရတနာအဖြိုးဖုံး၊ စွယ်တော်အစုံးကို ကွပ်ရန်ထားသော ရတနာ စွယ်ကွပ်၊ လက်တော်၌ စွပ်ရသော ရတနာလက်ကောက် တစ်စုံ၊ နှာမောင်းတန်ဆာ၊ အစွယ်တန်ဆာတို့ဖြင့် ကျော်ပြင်၊ ရင် အနှစ်ဆင်ယင်ပြသားကြောင်းကို မောက်ကွန်းတွင် -

"ဝရမြိန်တောက် စိန်ချုပ်ဆုံးမှ ရှိုးလှသန္တာ သိသူ့သွေ့နစ် ခွော့ရစ်နား၊ ချုံးချုံးစားလျှက်၊ ဦးနားပန်းကုံး၊ မြို့ဖုံး လည်ချုံး စွယ်ချုံးအကွပ်" (ပိုဒ်ရေး-၁၅)

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ဆင်ဖြူတော်ကို ကြိုးကျယ် ခမ်းနားသော အဆောင်အယောင်များ စိခြုံကာ ပြသားသည်မှာ ရှုံးမြန်မာမင်းတို့၏ နှစ်းစလေ့ယဉ်ကျေးမှု တစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။ ဆင်ဖြူတော်ကို အမြတ်တန်းထားရှိကြောင်းလည်း သိစေလို့ဖြစ်သည်။

နှစ်သစ်ပွဲတက် ကန်တော့ခဲ့ အခမ်းအနားတွင် လျေားသာင်ပွဲ ကျင်းပကြောင်းကိုလည်း ဖွဲ့ပြပါသည်။ ကန်တော့ခဲ့ အခမ်းအနားတွင် ဘကြီးတော်မင်းက လျေားဖောင်တော်များဖြင့် ပူော်ကန်တော့ခြင်းကို ခံယူတော်မူလေသည်။ ဘုရင်စီးတော် မူသော လျော်းသည် ရတနာအတိပြီးသည်။ အသူရာရှုပ်ထူး သိကြားမင်းရုပ်ထူး၊ နားရုပ်ထူးတို့ကို ကျောက်မျက်းရတနာများ ဖြင့် ပုံဖော်မွမ်းမံထားပါသည်။ ထိုရုပ်ထူးတို့မှာ ကောင်းကင်သို့ ပုံတက်တော့မည့်အလား ထင်မှတ်ရပါသည်။ ရွှေဖောင်တော်တွင် ထူလုပ်တပ်ဆင်ထားသော ငါးရုပ်သည်လည်း ခုန်ပေါက်တော့ မည်ကဲ့သို့ ထင်ရပ်သည်။ ကြုံနှင့်နှုန်းတို့ ချစ်ကြည်ပြော်မွေ့ နေဟန် ပုံဖော်ထားသော ပြည်ကြီးမွန် လျော်းမှာလည်း မွှေ့ဖြို့ပါ ကျွန်းတွင် တံခွန်ကဲ့သို့ ထင်ရှားမြင့်မြတ်ကြောင်းကို မောက်ကွန်းတွင် -

"အကန်းခုန်ကြား၊ ကလျှင်စွား၍၊ နားချစ်ပြော့၊ ပျော်မွေ့ နှစ်လျက်၊ မိတ်ခွေ့စေတော် များဖော်ရွေ့စေတော် ကျော်သွေ့ သွေ့ မျှော်တံခွန်းဖြစ်ပါသည်။ နားရုပ်ထူးတို့၏ ချုံးချုံးမံ့မံ့ ပြည်ကြီးမွန်"

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ မြန်မာမင်းတို့၏ နှစ်းစလေ့ ယဉ်ကျေးမှုတွင် အရ ဘုရင်စီးမြတ်မြတ်ဖြတ်တော် စီးတော်မူသော လျော်ဖောင်တော်အကြောင်းကို သိရှိရပါသည်။

ရေသာင်ပွဲကျင်းပရာတွင် အင်းဝတစ်ဖက်ကမ်းရှိုး မင်းဝတော်နှစ်းကို ရစ်ပတ်၍ ကျင်းပသည်မှာ မြစ်တပ်ငလ်းလုံး၊ ရဲရဲတော်နေသည်။ "သုံးလူတော်ကိုပါ" လျော်တွင် ဦးပိုင်း၌ နားမက ပတ္တမြားကို ကိုက်ချိုာန်ပုံး ပုံပိုင်းတွင် မြတ်စွာဘုရား အား ပြုဟန်မင်းက ထိုးဖြူးထိုးတို့ကို မောက်ကွန်းတွင် -

"သုံးလူပူော်၊ လျော်တော်ထွဲဗြို့ဗြို့၊ ဦးပတ္တမြား၊ နား ကိုယ်ဟန်၊ ပုံစွဲမြို့ပုံး၊ လူနှားအောင်၊ နရတုတ်စွဲနှင့် အိမ်းညီးညီး၊ သားရှိုးဝေမြှုပ်၊ ရွှေပန်းကိုင်လျက်၊ သုံးခရိုင်သူ၊ နတ်လူဖြို့လျှော်တံခွန်းဖြစ်ပါသည်" (ပိုဒ်ရေး-၇)

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ထိုပြင် "နာဂတေဝါ" လျှော်စွာဘုရားအား နိုင်းပြည်သို့ ပင်ဆောင်ရန် လျောက်တင်ပုံ၊ "နာဝရလျှော်" တွင် လျော်းပိုင်းတွင် ပြဟွာရပ် ၅ ရပ် ပဲပိုင်းတွင် ၄ ရပ်ထဲ လုပ်ထားပုံ၊ "မန္တသိဟာ" လျှော်တွင် ခြေသံးကိုယ်နှင့် လူမျက်နှာတို့ ပေါင်းစပ်ထုလုပ်ထားပုံ စသည်ဖြင့် တပ်ဆင်ထားကြောင်းတွေ့ရသည်။ ငါးလော်တော်များသည် ရှေးမြန်မာမင်းတို့၏ နှစ်းစေလေ ယဉ်ကျေမှုကို ဖော်ပြန်သော လျောတော်များဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ငင်းကျွေးပြသထားသော လျောတော်တို့မှာ အမျိုးအစားစုံလင် လှသည်။ ဧရာဝတီမြစ် အထက်အောက်တွင် လျှော်ခဲ့ နေကြသည်မှာ မိုးပေါ်သို့ ပုံပဲနေသည့်ငြက်ကဲ့သို့ ရှုမြင့်းဖွယ် တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ မြန်မာရှိုးရာ အစဉ်အလာအရ ငင်းကျွေးပြသထားသော လျောသဘင်ပဲကြီးဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ထိုပြင် ဖော်တော်များလည်း လျောသဘင်တွင် ပါဝင်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ စက္ကပိတ်ဆောင် စာမရှိဆောင် အော်ဆောင်၊ ဥက္ကဇာ်များ၊ တိုးဖော် ကရပိတ်ဆောင်တို့သည်လည်း သားငြက်သဏ္ဌာန်အသီးသီး ပြုလုပ်ထားကြောင်းကို မော်ကွန်းတွင် -

"စက္ကပိတ် စာမရှိက၊ အော်ဆောင်း၊ တိုးအောင်းကရပို့ ဖော်ပြုင်ညိုလျက်၊ သီရိဟောမပါ၊ ဝန်ကလာသား၊ ကေသရာယောင်၊ စံရွှေဘောင်လည်း၊ ရွှေတော်များမား၊ နှိုးငါးဖွေနောက်၊ ရေကပါက်သို့" (ပိုဒ်ရေ - ၂)

ဟူ၍ ဖွဲ့ဆိုထားသည်။ ရေသဘင်ပဲတွင် လျောများသာမက ဖော်များနှင့်ပါ ငင်းကျွေးပြသထားသည်မှာ ရှေးမြန်မာမင်းတို့၏ နှစ်းစေလေ ယဉ်ကျေမှုတစ်ရပ်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ စာဆိုသည် သဏ္ဌာန်သာရေး ခုနှစ် ကဆုန်လပြည့်နေ့တွင် နှစ်သစ်ကန်တော့ခံရာသို့ တရှတ်သံအဖွဲ့အား ခေါ်ဆောင်ပြသခြင်းကိုလည်း မှတ်တမ်းတင်ထားပါသည်။ တစ်နည်း မြန်မာမင်းတို့၏ နှစ်းစေလေ ယဉ်ကျေမှုကို သိရှိစေချင်ရှုဖြစ်သည်။

မင်းတရားကြီးသည် ရှေးရေးကိုမျှော်တွေးပြီး အဝေး၌ ရှိသော - မိုင်းဆန်ဖြူဝန် မိုးမျည်းတာရင်းကို မဟာပေါ်သူရှုံး၊ မိုးမျည်းဖြူဝန် ဟူတာလောရှုံးကို နော်ရထာကျော်သူဘွဲ့၊ မိုးမျည်းဗိုလ်များ၊ အာတာလောရဲကို နော်ရထာကျော်စွာဘွဲ့များ ပေးသနားချို့မြင့်ခဲ့ပါသည်။ ပြီးလျှင် သံတမန်ဆိုင်ရာ အကြီးအကဲများကိုလည်း ချို့မြင့်ခဲ့ပါသည်။ သံကြီးရမဲ့ တာလောရဲကို ရာဇ်ကျော်ထင်ဘွဲ့၊ ရမ်းဆင်ရဲကို ရာဇ်ကျော်စွာဘွဲ့၊ သံလတ်စောလော့ကို ရာဇ်ရေသိခဲ့ဘွဲ့၊ တုလော့ကို ရာဇ်ရေသူရွှေ့ဘွဲ့၊ လဆင်ရဲကို ရာဇ်ကျော်သူဘွဲ့များ ချို့မြင့်ခဲ့ပါသည်။ ထိုဘွဲ့ချို့မြင့်ပုံမှတစ်ဆင့် ရှေးမြန်မာတို့၏ နှစ်းစေလေ ယဉ်ကျေမှုတစ်ရပ်ပင်ဖြစ်သည်။ မှတ်တမ်းတင်နိုင်ခဲ့ပါသည်။

ဘကြီးတော်မင်းတရားကြီးသည် တရှတ်သံတို့အား နှစ်းစေလေယဉ်ကျေမှု ထုံးစံနှင့်အညီ ဘွဲ့ထူးများအပြင် ရွှေငြော

ချို့ပုံးထည်များ ပေးသနားခဲ့ပြန်ပါသည်။ ထိုနောက် သံတို့အား ရွှေကြောက်ယက်ဆိုင်သို့ ပြန်လည်ပို့ဆောင်ခဲ့ပါသည်။

တရှတ်တို့ဖက်မှ ကိစ္စရပ်များပြီး၍ ပြန်သွားသော အခါတွင်လည်း မြန်မာတို့ဖက်မှ တရှတ်ပြည်သို့ တဖန်သွားရောက်ရန် မင်းတရားကြီးက မိန့်တော်မူပါသည်။ ထိုအခါ အမိန့်အတိုင်း သံတမန်ခန့်ထားရန် ရွေးချယ်ကြသည်။ စကားပြော လီမ္မာကျိုးကျင်ကာ ဗဟိုသကြော်ပို့သော နေချိုးမင်းလှ အမတ်ကြီးကို ရွေးချယ်သည်။ ထိုအတူ ပညာအရာ၌ ထက်မြက်စူးရှုသည့် လူ ၅ ဦးကို ထပ်မံရွေးချယ် ခန့်အပ်ကာ အဆောင်အယောင်များ ချို့မြှင့်၍ စေလွှတ်ခဲ့ပါသည်။

မြန်မာမင်း၏ ရာသံးကို ရွှေပေလွှာပေါ်တွင်ရေး၍ မြေသွေ့ဘွားတွင်ထည့်ကာ ဥဒေဝါးတံဆိပ် ရိုက်နိုင်ပါသည်။ ကျောက်ဖြူရပ်များဆင်းတုတော် ၃ ဆူကို ပြည်လုံးကျော် လျှော်ပေါ်တွင် ကြေးပြသာ့နှင့်ဆောင်စေ၍ တရှတ်မင်းအား လက်ဆောင်အဖြစ် ပေးပို့တော်မူသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှိုး ရှုပ်များတော်များ လက်ဆောင်ပေးရခြင်းမှာ မိတ်ဆွေရင်းချာ ဖြစ်သွားပြီးဖြစ်သော တရှတ် ဥတည်မင်းအတွက် မိစ္စာဒ် အယူများကို ပယ်ဆွာ၍ ကောင်းမြတ်သော သမ္မာဒို့စွဲတဲ့သို့ သွေးဆောင်လိုသော ကြီးမားသည့် စေတနာ ဖြစ်ပါသည်။ မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို တည်မြှေရန် သာသနာ ပြုခြင်းလည်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုပြင် ဆင် ပိုးထည် ချည်ထည်မျိုးစုံ၊ အဖိုးတန်ကျောက်မျက်ရတာနာများသာမက ရှားပါးသော ဆေးပင်မျိုးစုံ၊ နှစ်းသုံးဆေး အမျိုးမျိုးတို့ကိုလည်း လက်ဆောင်ပါးလိုက်သည်။ ထိုကဲ့သို့ လက်ဆောင်ပေးခဲ့ခြင်းသည် တရှတ်ဘုရင်၏ လက်ဆောင်ထက်ပင် ဆယ်ဆသာကြောင်းကို မော်ကွန်းတွင် -

"ပဏ္ဍာလာရာ သူတစာကို အမရရွော၊ မြန်မာ သွော်ပန်၊ တောင်ဆယ်ပြန်တည်" (ပိုဒ်ရေ - ၂၀)

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားသည်မှာ ဂုဏ်ယူဖွယ်ဖြစ်သည်။ ဥတည်မင်းကလည်း မြန်မာဘုရာ်ရင်ကို လက်ဆောင်များစွာ ပြန်လည်ပေးအပ်ကြောင်း သံရပါသည်။ ဤကဲ့သို့ နိုင်ငံအချင်းချင်း ချုစ်ကြည်ရှင်းနှီးမှာအနေဖြင့် အပြန်အလှန် လက်ဆောင်ပေးခြင်းသည်းနှင့် ပေးသနားခဲ့ပါသည်။ နှစ်းစေလေ ယဉ်ကျေမှုတစ်ရပ်ပင်ဖြစ်သည်။

နေချိုးမင်းလွှေးစီးသော မြန်မာသံအဖွဲ့သည် အင်းဝ မြှေးတော်မှ ခန့်များအကွားအဝေးတာပေါင်း၊ ကိုးသိန်းကိုးသောင်း လေးထောင်ရှုံးသော တရှတ်နိုင်ငံ ပဲကျင်မြှေးသို့ စခန်းပေါင်း ၁၄၀ ဖြတ်သန်းပြီး ရောက်ရှိလာပါသည်။ နောက်တစ်ရက်တွင် မြန်မာသံအဖွဲ့ကို တရှတ်မင်း ကိုယ်တိုင် အဖူးတွေ့ခဲ့ ထိုအပ်ကို တရှတ်သံတို့အား မြန်မာတို့အား မြှေးတွေ့ခဲ့ပါသည်။

"မြတ်ဆွေတော်ရင်း၊ လောင်းမင်းတရား၊ မင်းခေါင်ဖျားက
မိဖျားစော၊ ကျိန်းတော့သာပျော်၊ မာတော်မူကြောင်း၊
နိုးလည်းကောင်းလျက်" (ပိုဒ်ရေ - ၄၉)

ဟူ၍ နှုတ်ဆက်မေးမြန်းထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဥတည်မင်း
သည် စကားအရာ လိမ္မာကျမ်းကျင်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ထို့ပြင်
အရာသာနှင့်ပြည့်စုံသော နားနှီးပျားရည်တို့ကိုလည်း ချီးမြှင့်ပါသည်။
သဘောရှိ သာရေး နှစ် တပိုတဲ့လပြည့်နေ့တွင် ပဲကျင့်
မြို့မင်းညယာသို့ မြန်မာသံအမတ်ကြီးများကို မီးရှူးမီးပန်းများ
လွှတ်တင်၍ ၅ ရက်ကြာ အော်ခဲ့ခဲ့ကြောင်းကို -

"နှစ်းချင်းကျျှေး၍ မီးရှူးမီးပျုံ ထောက်လျှော့ချား၊ ဘုံးမီးအိုးကာ
မီးမျိုးပည်းသို့၊ များစုံစိသားဖြူနှီးညိုပြာ၊ အဝါရဲရဲ၊
ဥပါခဲတည့် ပုလဲပြီးပေး၊ ခဲ့ကိုကဲ့သို့မို့လုံး အတိ
ထိန်ထိန်ညိုသည်" (ပိုဒ်ရေ - ၅၀)

ဟု ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ပွဲလမ်းသဘာင်များ ကျင်းပ၍ မြန်မာသံ
တို့အား အော်ခဲ့သည်။ တေးသီချင်းများ သိဆိုဖျော်ဖြေကြသည်။
မီးရှူးမီးပန်းများ ဖောက်၍လည်းဂုဏ်ပြုသည်။ ထိမီးရှူးမီးပန်း
များ၏ အရောင်သည် ကောင်းကင်တပြင်လုံး လင်းထိန်လှပ
နေပါတော့သည်။

တရုတ်ပြည့်မှ မြန်မာသံတို့အား ကြိုဆိုပုံသည်လည်း
နှစ်းခေါ်လေ့လေ့ကျေးမှု တစ်ခုပင် ဖြစ်ပါသည်။

၅။ ခြုံငါးသုံးသပ်ချက်

စာဆို ဒုတိယနိုင်ဒေါ်ကြီးသည် အဝမြှုံစတုထွေမြောက်
မြှုံတည်နှစ်းတည် ဘကြီးတော်ဘုရား လက်ထက်တော်မြှုံ တရုတ်
ဥတည်မင်းထံမှ သံတမန်များ စေလွတ်ပြီးလျင် လက်ဆောင်
ပန္တာများပေးကာ နိုင်ငံအချင်းချင်း မေတ္တာအရင်းခံ၍ မဟာမိတ်
အဖြစ် ဆက်သွယ်ခဲ့ကြောင်း တရုတ်သံရောက်မော်ကွန်းတွင်
မှတ်တမ်းကမ္မာည်း တင်ထားခဲ့ပါသည်။ ရောက်ရှိလာသော
တရုတ်သံတို့ကို မြန်မာမင်းက နှစ်းခေါ်အရ ကြိုဆိုအော်ခဲ့ခဲ့ပါ
သည်။ မော်ကွန်းတွင် နှစ်းခေါ်လေ့လေ့ကျေးမှုအရ တရုတ်နှင့်
မြန်မာ အပြန်အလှန် ဆက်ဆံရေးအခြေအနေကို အသေးစိတ်
သိရပါသည်။ အပြန်အလှန် လက်ဆောင်ပစ္စည်းပေးခြင်း၊ ဘွဲ့အမည်
ပေးခြင်း၊ လှေဖောင်တော်များ ခင်းကျင်းပြုသခြင်း၊ ကြိုဆို
အော်ခဲ့ကျေးမွေးခြင်း နယ်ခြားကိစ္စဆောင်ရွက်ပုံ၊ တရုတ်ပြည့်
သွားခရီးစဉ် စသည်တို့ကို ကိုယ်တွေ့မျက်မြင်အရ သရိပ်ဖော်
ထားပုံမှာ သုတေဖြစ်ဖွယ် မှတ်သားရပါသည်။ သံတမန်တို့၏
လုပ်နည်းဥပဒေများကိုလည်း မှတ်သားရပါသည်။ ထို့အပြင်
မော်ကွန်းပါ အကြောင်းအရာများမှတစ်ဆင့် နှစ်းခေါ်
ယောက်ရှိမှုကို အထောက်အကူပြုသော မော်ကွန်းတစ်စောင်
ဖြစ်ကြောင်းလည်း တွေ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် တရုတ်သံရောက်

မော်ကွန်းသည် ရာဇ်ဝင်သမိုင်း အထောက်အထားပြုအပ်သော
မှတ်တမ်းတစ်စောင် ဟုဆိုနိုင်ပါတော့သည်။

၆။ နိုင်း

ဒုတိယ နိုင်ဒေါ်ကြီးသည် တရုတ်မြန်မာ ချို့ကြည်ရေး
အုတ်မြစ်ကြီးကို မှတ်တမ်းတင်လိုသဖြင့် တရုတ်သံရောက်
မော်ကွန်းကို ရေးသားပြုစုံသည်။ ထိုမော်ကွန်းကို ဖတ်ရှုလေ့လာ
ရသဖြင့် ရှေးမြန်မာမင်းတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုများကို သိရှိမှတ်သား
ရပါသည်။ ဆက်လက်၍လည်း မော်ကွန်းနှင့် ပတ်သက်၍
သုတေသနပြုကြပါရန် တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- ၁။ နိုင်ဒေါ် ခုတိယ၊ (၁၉၆၃)။ တရုတ်သံရောက် မော်ကွန်း (ပ-ကြိမ်)။
- ၂။ ရန်ကုန်၊ ဟံသာဝတီပုံနှိပ်ပို့ကို။ (၁၉၆၆)။
- ၃။ ဘသောင်း၊ ဗိုလ်မှူး။ (၁၉၆၆)။ စာဆိုတော်များ အတွေ့အဖွဲ့ (ဒ-ကြိမ်)။ ရန်ကုန်၊ ဟံသာဝတီ ပုံနှိပ်ပို့ကို။
- ၄။ လှေမောင်။ ဦး။ တင်တင်မြင့်။ ဒေါ်။ (၁၉၇၆)။ တရုတ်သံရောက်
မော်ကွန်း စကားပြုနှင့်အဖြော်။ ရန်ကုန်။

မြန်မာသုဒ္ဓဘိသုမြင်းကြောင်းလွှဲလာချက်

ဒေါက်တာနိုင်နိုင်
တွဲဖက်ပါမောက္ခ
မြန်မာစာဌာန၊ နည်းပညာတက္ကသိုလ်
(မကျွေး)
dr.khinekhine@tumg.edu.mm

ဒေါက်တာသိန်းဝင်း
တဲ့ဖော်ပါမောက္ခ
မြန်မာစာငွာနာ
မိတ္ထိလာတူးသို့လ်

ဒေဝါက်တာခင်စုလို့
တွဲဖက်ပါမောက္ခ
မြန်မာစာဌာန၊ နည်းပညာတက္ကသိုလ်
(ကျိုင်းတဲ့)
drkhinsuhlaing@gmail.com

သော့ချက်ဝါဟာရများ - မြန်မာသုဒ္ဓိပါလို့ ပူ။ မြန်၊ သုဒ္ဓိသမိုင်း။

၁။ နိဒါန်း

ଭ୍ରତାତଳଃବନ୍ଦ ଫ୍ରଣ୍ଟମାହୁତି ଯଥିନ୍ଦଃଗ୍ରୋହନ୍ଦଃକ୍ରି ଅଗ୍ନିଃ
ଭୂତା ତର୍ଦପ୍ରତ୍ୟାଃପ୍ରିଣ୍ଦଃପ୍ରେତିଵନ୍ଦି ॥ ତାତାତାତଗାଃତାତ୍ତ୍ଵାଗ୍ନି ଲେଲା
ଲ୍ୟାନ୍ ତ୍ରୀତାତାତଗାଃତାନ୍ ଯତ୍ତିଗ୍ନି ଗ୍ରହିଲ୍ୟାନ୍ତମାଧିପା ॥ ଲ୍ୟାମ୍ବୀତାତାନ୍ ମ୍ରିତ୍ତିର୍ମି
ତାତାତାତଗାଃତାତ୍ଵାନ୍ ଆପ୍ରେତାତାତଗାଃତାନ୍ ଆରେଃତାତାତଗାଃ
ତ୍ରୀର୍ମିତାନ୍ ॥ ତାତାତାତଗାଃତାନ୍ତିଲ୍ୟାନ୍ ଯତ୍ତି ରୀରୀମନ୍ତିପ୍ରେତିଵନ୍ଦି ॥ ଲ୍ୟାମ୍ବୀ
ତାତ୍ତ୍ଵାନ୍ ଆପ୍ରେତାତାତଗାଃ ଆରେଃତାତାତଗାଃମ୍ରାଃଗ୍ନି
ଲେଲାର୍ପାତ୍ରାନ୍ ଯତ୍ତିତାନ୍ ଆରେଃପିତାନ୍ ॥ “ଯତ୍ତିମତାତାନ୍ତିଲ୍ୟାନ୍ ତା
ମତାତାନ୍” ଭୂତା ଆଶ୍ଚିଆମିନ୍ଦାନ୍ତାର ଫ୍ରଣ୍ଟମାତା ଫ୍ରଣ୍ଟମାତଗାଃତ୍ରାନ୍
ଯତ୍ତିତାନ୍ ଆପ୍ରେତାତାନ୍ ଆରେଃପିତାନ୍ ଆତିତାଅଭିନ୍ଦିନ୍: ତାତ୍ତ୍ଵାଗ୍ନି
ପ୍ରେତିଵନ୍ଦି ॥ ଯାନ୍ଦଃଆରେଃପିତାନ୍ତ୍ରେ ଯତ୍ତିତାନ୍ତିଲ୍ୟାନ୍ତିଗ୍ରୋହନ୍ଦଃକ୍ରି ଯତ୍ତିର୍ମିତାନ୍
ଲ୍ୟାନ୍ତିଅଭିନ୍ଦିନ୍ତାନ୍ ॥ ଫ୍ରଣ୍ଟମାହୁତିଯତ୍ତିତାନ୍ତିଗ୍ରୋହନ୍ଦଃକ୍ରିତାନ୍ ଅଭିନ୍ଦିନ୍ତାନ୍
ପ୍ରେତିଵନ୍ଦି ॥ ଅଭିନ୍ଦିନ୍ ଯତ୍ତିଗ୍ରୋହନ୍ଦଃକ୍ରିତାନ୍ ଅଗ୍ନିର୍ମାଣଃପ୍ରିଣ୍ଦଃ
ଲ୍ୟାନ୍ତିପ୍ରେତିପିତାନ୍ ॥ ତ୍ରୀଅଗ୍ନିର୍ମାଣଃଗ୍ନି ଲେଲାର୍ପାତ୍ରାନ୍ ଅଭିନ୍ଦିନ୍ତାନ୍
ଫ୍ରଣ୍ଟମାହୁତିଯତ୍ତିଗ୍ରୋହନ୍ଦଃକ୍ରିତାନ୍ ତାପେ ଯନ୍ତ୍ରଗ୍ରୋହନ୍ଦଃମ୍ରାଃ ତାତାତାତାନ୍
ଫ୍ରଣ୍ଟମାହୁତିଯତ୍ତିଗ୍ରୋହନ୍ଦଃକ୍ରିତାନ୍ ତାପେ ଯନ୍ତ୍ରଗ୍ରୋହନ୍ଦଃମ୍ରାଃ ତାତାତାନ୍
ତାତାନ୍ ତାତାନ୍ - ତାତାନ୍ ତାତାନ୍ ତାତାନ୍ ତାତାନ୍

မျက်မောက်ခေတ်တိုင် တည်ရှိသော သွှေ့ကျမ်းစဉ်ဆက်ကို လေ့လာ
တင်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤစာတမ်းသည် ခေတ်အဆက်ဆက်
ကရှိခဲ့သော သွှေ့သမိန္ဒားကြောင်းကို သိရှိစေလိုသော ရည်ရွယ်ချက်
ဖြင့် လေ့လာထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၂၁၁

၃။သုတသနနည်းလမ်း

၃၁။ သုတေသနမေးခွန်း

မြန်မာသုဒ္ဓတိပိုင်းကြောင်းကို လွှဲလာခြင်းဖြင့် မည်သည့်
အကျိုးကျေးဇူးများ ရရှိနိုင်သနည်း။

မြန်မာသုဒ္ဓိသီပိုင်းကြောင်းကို လေ့လာခြင်းဖြင့် မြန်မာသုဒ္ဓိကျမ်းများ၏ တန်ဖိုးကြီးမှားပုံ၊ အိမ်နီးချင်းနိုင်ခံချင်း စာပေ၊ ယဉ်ကျေမှု ဆက်နွယ်မှုရှိခဲ့ပုံ၊ ဘီစီ-၄ ရာစုကာတည်းက ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော သုဒ္ဓိကျမ်းများနှင့် မြန်မာသုဒ္ဓိကျမ်းများ ဆက်နွယ်မှုရှိပုံ၊ မြန်မာဘာသာစကားသည် သုဒ္ဓိရှိသော ဘာသာစကားဖြစ်ပုံ၊ စသည့် အကျိုးကျေးဇူးများ ရရှိပါသည်။

၄။ မြန်မာသုဒ္ဓဘိုရိုင်းကြောင်းလွှဲလာချက်

မြန်မာနိုင်တွင် အသုံးပြုခဲ့သော ပျူအက္ခရာ၊ မြန်မာအက္ခရာများသည် အိန္ဒိယပြည်တွင် အသုံးပြုခဲ့သော ရှုံးဟောင်းအက္ခရာများမှ ဆင်းသက်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်တွင် စာပေပညာရှင်၊ စာပေသုတေသနများ၏ သုတေသနပြုချက်အရ သိရှိပါသည်။

အိန္ဒိယရှေးဟောင်း မြောက်ပိုင်းသုံး အကွဲရာနှင့်
တောင်ပိုင်းသုံး အကွဲရာများသည် အိန္ဒိယပြည်၏သာမက မြန်မာပြည်
အပါအဝင် အရေးတောင်အရာတစ်ခွင့် ပုံစံထိန်းကားလာသည်။

အိန္ဒိယတောင်ပိုင်းသုံး တေလူဂု-ကန္တာရှိ အကွဲရာမှ ပျော်
မွန်နှင့် မြန်မာအကွဲရာတိ ဆင်းသက်လာခဲ့သည်။ အိန္ဒိ
အရှေ့တောင်ပိုင်းမှ ပလ္လာဝမ်းတို့၏ မြို့တော် ကဗြိုဟရ
မြို့တော်နှင့် မွန်တို့၏အရာမည်တိ ရေးက ရင်းရင်း
နှီးနှီး ကူးလူးဆက်သွယ်မှုရှိခဲ့သည်။ ကဗြိုဟရ
မြို့တော်မှ ပါဉိဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသော ဗုဒ္ဓ
ကျွမ်းစာများသည် မွန်တို့တံ့သို့ ရောက်ခဲ့ပေမည်။ မွန်
တို့သည် ပလ္လာဝအကွဲရာဖြင့် ရေးသားထားသော ဗုဒ္ဓ
ကျွမ်းစာများကို လေ့လာဖတ်ရှုကြရာမှ ထိအကွဲရာကို
အခြေခံ၍ မွန်အကွဲရာကို တိတွေ့ခဲ့သည်ဟုယေရသည်။

ပုဂံခေတ်က အနောက်ရထာမင်းသည် သထုပြည့်မှ ပိဋကတ်တော်များကို ရှင်အရဟံအကူအညီဖြင့် ပုဂံပြည်သို့ ယဉ်ဆောင်ခဲ့သည်။ ထိပိဋကတ်တော်များကို မွန်အကွဲရာဖြင့် ရေးသားထားပေလိမည်။

ပုဂံသူပုဂံသားတို့သည် ယင်းပိဋကတ်တော်များကို
ဖတ်ရှုလေ့လာရာမှ မွန်အကွဲရာကို အခြေခံပြီး မြန်မာ
အကွဲရာကို တိစ္ထင်ခဲ့လိမ့်မည်ဟု ယူဆဖွယ်ရှိသည်။

သိမြတ်၍ မြန်မာအကွရာသည် ပထာဝအကွရာကို
အခြေခံပြီး တိတွင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် ပျူအကွရာ၊
မွန်အကွရာ၊ မြန်မာအကွရာများသည် အိန္ဒိယရေးဟောင်း
အကွရာဖြစ်သော ဗြာဟိုအကွရာမှ အဆင့်ဆင့် ဆင်းသက်
ပြောင်းလဲလာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် အိမ်နီးချင်းနိုင်များဖြစ်သော အိန္ဒိယ
ပြည်၊ သီဟိုင့်ပြည်၊ တရာတ်ပြည် စသည်တို့နှင့် ရွှေးယခင်ကတည်း
က ကူးလူးဆက်ဆံမှုရှိခဲ့သည်။ ဤသို့ ဆက်သွယ်ရာမှ သတ္တာတ
ဘာသာကျမ်းများ၊ ပါဌီဘာသာကျမ်းများ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ရောက်ရှိ
ခဲ့ပါသည်။ ယင်းဘာသာများဖြင့် ရေးသားပြုစုထားသော ဘာသာရေး
ဆိုင်ရာကျမ်းများ၊ စာပေဆိုင်ရာကျမ်းများကို ရဟန်းရှင်လူတို့
လွှဲလာဆည်းပူးရာမှတစ်ဆင့် ပါဌီဘာသာကျမ်းများ၊ မြန်မာ
ဘာသာကျမ်းများလည်း ပြုစုလိမ့်မည်ဟု ယူဆရပါသည်။

ပါဋ္ဌဘာသာတွင် သဒ္ဓကျမ်းရှိသကဲ့သို့ မြန်မာဘာသာ
တွင်လည်း သဒ္ဓကျမ်းရှိသည်။ သဒ္ဓဟူသည် ပါဋ္ဌဝါဟာရ
သဒ္ဓမှ ပြောင်းလဲလာသော စကားဖြစ်သည်။

လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၂၀၀၀-ကျော်က အိန္ဒိယနိုင်ငံ
တွင် ပါကိန္ဒိဆရာကြီး ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ဆရာကြီးသည် သူ၏
(များကရာဇ်၏) ကျမ်းမားကို သတ္တုတာဘာသာဖြင့် ပြုစွဲခဲ့သည်။ ထိုနောက်
အိန္ဒိယဘာသာစကား အမျိုးမျိုးအတွက် သုဒ္ဓါကျမ်း
များ တစ်တစ်ပေါ်ပေါက်လာရာ ပိဋ္ဌစကားအတွက်
လည်း ကစားယနုံများကရဏအစရှိသော သုဒ္ဓါကျမ်း
ထို ပေါ်ပေါက်လာသည်။ [၈] (၁၁-၆)

ဟုဆိုထားပါသည်။ ထိုကြောင့် သတ္တတသာဒ္ဓကျမ်း၊ ပါဠိကျမ်းများ သမိုင်းကို သိရသည်။

ယနေ့ ထင်ရှားရှိနေသော သုဒ္ဓကျမ်းများတွင် င-ရာစ် ဘီစိက ရေးသားသော ပါတီနိခေါ်သတ္တကျမ်းသည် အစောဆုံးဖြစ်သည်။ ထိုပါတီနှင့်သုဒ္ဓကျမ်း၏ အဖွဲ့မဟာ ဘာသုဒ္ဓကို ပတ္တုလီဆရာတြီးက ပြုစုရေးသားခဲ့သည်။ ပတ္တုလီဆရာတြီးနှင့် ဝေးပဒေဝေ ဆရာတြီးတို့ အခိုအရှု ဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓကရဏ်းသည် ကမ္မားအစောဆုံး ပထမဆုံးသုဒ္ဓ ဖြစ်သည်။ [၁၀] (စာ- နိဂုံး-ဆ)

ထေရဝါရဗုဒ္ဓဘာသာ ပိဋကတ်တော်များသည် ပါ၌
ဘာသာဖြူရှိခဲ့သည်။ ထိပိဋကတ်တော်တို့၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို
သိရှိနိုင်ရန်အတွက် ပါ၌သွေ့ကျမ်းများကို သင်ယူကြရပေမည်။
အစောဆုံးနင့် ဉာဏ်အသက်ရောက်ဆုံးသွေ့မှာ ရှင်မဟာကုစွား

သဒ္ဓါကျမ်းများကို နည်းမှုပြု ပြစ်လေ့ရှိကြသည်။ ဤအချက် နှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာမှာယက -

ထိုကြောင့်ပင် ရွှေအခါက မြန်မာသဒ္ဓါကျမ်း သက်သက်ကို ပြစ်ကြရာဖွံ့ဖြိုးစေ မြန်မာသဒ္ဓါကျမ်းနှင့် နီးနှံယ်သည့် ကျမ်းများကို ပြစ်ကြရာဖွံ့ဖြိုးစေ ပါ၌သဒ္ဓါကျမ်း (မာဂါးသဒ္ဓါကျမ်း) များကို အများဆုံး နည်းမှုကာ ပြစ်လေ့ရှိခဲ့ကြလေသည်။ ဒုတိယအနေဖြင့် သဏ္ဌာတသဒ္ဓါကျမ်းများ ကိုလည်း နည်းမှု ပြစ်လေ့ရှိခဲ့ကြလေသည်။ [၁၀] (စာ- အမှာစာ(၆၅))

ဟု ကောက်ချက်ချဖိုသည်။

မြန်မာဘာသာဖြင့် ရေးသားပြစ်သော သဒ္ဓါကျမ်းများတွင် ဒုတိယကျော်အောင် စံထားဆရာတော် ရေးသားပြစ်ခဲ့သည့် ဝေဟာရတ္ထပကာသနကျမ်းသည် အစောဆုံး၊ ရှေးအကျဆုံး ဖြစ်သည်။ ဒုတိယကျော်အောင် စံထားဆရာတော်သည် ကုန်းဘော် ခေတ် ၁၃၃၁ ခုနှစ်တွင် ဝေဟာရတ္ထပကာသနကျမ်းကို ပြစ်ခဲ့သည်။

ဝေဟာရတ္ထပကာသနကျမ်း မြန်မာဝေဟာရတ္ထိ၏ အနက် အမိပှာယ်ကိုဖွံ့ဖြိုးပြသော ကျမ်းဖြစ်သည့်အတွက် “မြန်မာ အဘိဓာ” ဟုလည်းဆိုနိုင်ကြောင်း၊ ထိုပြင် သဒ္ဓါကျမ်းရာ အချက်အလက်များကို ထည့်သွင်း ရှင်းလင်းထားသည့် အတွက် “မြန်မာသဒ္ဓါကျမ်း” ဟုလည်းဆိုနိုင်ကြောင်း၊ ထိုပြင် အပင့် အရရှိအသတ် အလတ်ဆိုင်ရာ အချက် အလက်များကို ထည့်သွင်း ရှင်းလင်းထားသည့်အတွက် “မြန်မာရေးထုံးသတ်ပုံကျမ်း” ဟုလည်းဆိုနိုင်ကြောင်း နောင်းခေတ်ပညာရှင်တို့ ချီးကျျး မိန့်ဆိုကြပါသည်။

[၃](စာ-၆)

ဝေဟာရတ္ထပကာသနကျမ်း၏ ရှေ့ပိုင်းတွင် ဆရာတော်

သည်

- ၁။ ကစွာယနဘောဒုံးကာသစ်
- ၂။ ကစွာယနဘောဒ
- ၃။ ကစွာယနဝါယန
- ၄။ ကစွာယနသာရ
- ၅။ ကစွာည်းသဒ္ဓါကြီးအစုံသော ပါ၌သဒ္ဓါကျမ်း ဆန်းကျမ်း [၅] (စာ-၇)

တို့ကို မီးပြစ်းကိုးကားကာ မြန်မာစကား၊ မြန်မာအကွာရာ၊ မြန်မာအသံတို့ကို သဒ္ဓါနည်း၊ ဆန်းနည်းတို့အရ အမိပှာယ် ရှင်းလင်းဖော်ပြသည်။

တောင်တွင်းဆရာတော် ခင်ကြီးဖျော်သည် သဒ္ဓါဟာ ကျမ်းကို ၁၀၈၄-ခုနှစ်တွင် ပြစ်တော်မှုခဲ့သည်။ သဒ္ဓါဟာကျမ်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာဝါရဂူက -

“သဒ္ဓါဟာကျမ်းများမှ ပါ၌သဒ္ဓါကျမ်းများကို သာမက သဏ္ဌာတသနကျမ်းများကိုလည်း မီးပြစ်းပြထားသည်။ သို့ရာတွင် ပါကိုနို ကစွာယန၊ ပတ္တာဇ်လို ကာတန္တရ စသော သဏ္ဌာတသနကျမ်းများအနက် ကာတန္တရ

(ကလာပ်) ကျမ်းတစ်ခုတည်းကိုသာ မီးပြစ်းပြထားသည်။ [၈](စာ-အမှာစာ)

ဟု အမှာစာရေးထားရာ သဒ္ဓါဟာကျမ်းသည် ပါ၌ကျမ်းရောသဏ္ဌာတသနကျမ်းကိုပါ မီးပြစ်းပြထားကြောင်း သိရသည်။

သို့ဖြစ်၍ ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် ပထမကျော်အောင် စံထားဆရာတော်၊ ဒုတိယကျော်အောင် စံထားဆရာတော်နှင့် တောင်တွင်းဆရာတော်ခင်ကြီးဖျော် အစရှိသော မြန်မာသဒ္ဓါကျမ်းပြပုဂ္ဂိုလ်များ ပေါ်ထွန်းခဲ့ကြောင်း သိရှိရသည်။

ရှေးဆရာတော်များသည် ပါ၌သဒ္ဓါကျမ်း၊ သဏ္ဌာတသနကျမ်းတို့ကို မီးပြစ်းပြ၍ မြန်မာသဒ္ဓါကျမ်းကို ပြစ်ခဲ့ကြသည်။ ဆရာတော်မူးဗုံးဗုံးကူမှ ကဗျာလက်ာဖြင့် သဒ္ဓါကျမ်းပြစ် တော်မူးဗုံးသည်။ ကဗျာလက်ာဖြင့်ပြစ်ရာ၌ ဆရာတော်သည် ရည်ရွယ်ချက် အထူးရှိပါသည်။ ကဗျာသဒ္ဓါသံ့ဟကျမ်းတွင် သဒ္ဓါတတ်လိုသူ ရဟန်းရှင်လူအပေါင်းတို့ နှုတ်တက်အာရုံဆောင်ယူ မှတ်သားလွယ်စေခြင်းငှာ သဒ္ဓါကို ကဗျာလက်ာဖြင့် အကျဉ်းချုံး၍ ပြစ်စီရင်တော်မူသည်။

[၉] (စာ-၁၂၆)

ဟု ဖော်ပြပါရှိပါသည်။ သဒ္ဓါလေ့လာသူတို့ အာရုံဆောင်နိုင်ရန် နှုတ်တက်ဆောင်နိုင်ရန် လွယ်ကူအောင် ရှေ့ရှုံးသဖြင့် ဆရာတော်၏ ကျမ်းသည် အခြားကျမ်းများမတူ အသွင်ထူးနေပေသည်။

ဌာန်၊ ကရိုဏ်း၊ ပယတ်၊ သဒ္ဓါ စသည့် ပါ၌အခြား သဒ္ဓါအဆိုအမိန်များကို လက်ာဖြင့် ရေးထားသည်။

စကားပြုဖြင့် ရှင်းသည်။ [၆] (စာ-၄၃)

ထိုကြောင့် စာသင်သားတို့အတွက် များစွာအကျိုးရှိပါသည်။

မြန်မာသဒ္ဓါသမိုင်းကို လေ့လာသည့်အခါ သဏ္ဌာတဘာသာ ပါ၌ဘာသာမှ မြန်မာဘာသာပြန်၍ မြန်မာသဒ္ဓါကျမ်းပြစ်သက္ကာ သို့ တိုင်းတစ်ပါးသားတို့ကြလည်း အက်လိပ်ဘာသာဖြင့် မြန်မာသဒ္ဓါကျမ်း ပြစ်ခဲ့ကြသည်။ တိုင်းတစ်ပါးသားတို့သည် မြန်မာစာကို လေ့လာပြီး မြန်မာသဒ္ဓါကို လူမျိုးခြားရော မြန်မာလူမျိုးတို့ပါ သိရှိစေရန် သဒ္ဓါကျမ်းပြစ်ခဲ့ကြသည်။

ဤသိအားဖြင့် ကိုလိုနိုင်ခေတ်၌ နိုင်ငံခြားသာသနာ ပြုများ၊ နိုင်ငံခြားသားများ၊ အက်လိပ်ဘာသာဖြင့် မြန်မာသဒ္ဓါကျမ်းပြစ်ခဲ့ကြောင်း သိရှိရသည်။ သာခကအားဖြင့်-

၁။ ၁၈၁၄-ခုနှစ်တွင် Felix Carey ပြစ်သော A Grammar of the Burman Language [၁၀] (စာ-၅၀၉)

၂။ ၁၈၄၅-ခုနှစ်တွင် Thomas Lonsdale ပြစ်သော A Grammar and Grammatical Analysis [၁၀] (စာ-၅၁၃)

၃။ ၁၈၇၉-ခုနှစ်တွင် A.Judson ပြစ်သော A Grammar of The Burmese Language [၁၀] (စာ-၅၀၉)

၅။ ၁၉၄၄-ခုနှစ်တွင် W.S Cornyn ပြုစွာသော Outlines of Burmese Grammar [၁၀] (စာ-၅၁၇)

၆။ ၁၉၆၉-ခုနှစ်တွင် John Okel ပြုစွာသော A Reference Grammar of Colloquial Burmese Part 1 and 11 [၁၀] (စာ-၅၂၀)

စသည်တို့ကို တွေ့ရှုရပါသည်။ ဤသာမကများကို ထောက်၍ ခရစ်နှစ် ၁၈၁၄-ခုနှစ်တွင် Felix Carey သည် A Grammar of the Burman Language ကို ပြုစွာခဲ့ကြောင်း၊

ထိုကျမ်းသည် မြန်မာသူ့ကို လက်တင်အင်းလိပ် ပုံစံ သွင်းထားသည့် ပထမဆုံးသူ့ကျမ်းဖြစ်ကြောင်း သိရှိရသည်။ [၁၀] (စာ-ကျမ်းမြို့နိဝင်း)

A.Judson ပြုစွာသော A Grammar of the Burmese Language တွင်

မြန်မာစကားကို နာမ် နာမ်စား ကြိယာ နာမ်စီသေသန ကြိယာပိသေသန အာမေနိုင် ဟူ၍ ဝါစံခြောက်ပါးဖြင့် ချွေးစော်ထားသည်ဟု ဆရာကြိုးဝန်က မြန်မာစကား ဆောင်းပါးတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။ [၈] (စာ-၁၅)

W.SCornyn ပြုစွာသော Outlines of Burmese Grammar သည် ဒေါက်တာဘွဲ့စာတမ်း (ပါရဂူဘွဲ့ဟူစာတမ်း) ဖြစ်သည်။ ထိုစာတမ်း၊ ထိုကျမ်းတွင်

မြန်မာဘာသာ၏ နာမ် ကြိယာ ပစ္စည်း ဟူ၍ ဝါစံ သုံးမျိုး သာ ရှိသည်ကို တွေ့ရှုတင်ပြသည်။ [၈] (စာ-၂၅)

တိုင်းတစ်ပါးသားများက မြန်မာသူ့ကျမ်းကို အင်းလိပ် ဘာသာဖြင့် ရေးသားပြုစုသက္ကာ မြန်မာလူမျိုးများကလည်း မြန်မာသူ့ကျမ်းကို အင်းလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားပြုစုပြသည်။

၁။ ၁၈၇၄-ခုနှစ်တွင် Ko Shwe Bwin ပြုစွာသော A New and Complete Grammar of the Burmese Language [၁၀] (စာ-၅၁၀)

၂။ ၁၈၉၁-ခုနှစ်တွင် TawSeinKo ပြုစွာသော An Elementary Grammar of the Burmese Language [၁၀] (စာ-၅၁၂)

၃။ ၁၈၉၄-ခုနှစ်တွင် Maung Maung ပြုစွာသော Hints in Burmese Language [၁၀] (စာ-၅၁၂)

၄။ ၁၉၀၂-ခုနှစ်တွင် MaungSanShwe ပြုစွာသော Questions And Answers on Burmese Grammar [၁၀] (စာ-၅၄)

၅။ ၁၉၀၄-ခုနှစ်တွင် MaungShweHla ပြုစွာသော Colloquial Burmese [၁၀] (စာ-၅၁၄)

စသည်တို့ကို တွေ့ရပါသည်။

ကိုဇူးမြှင့်သည် မြန်မာလူမျိုးထဲမှ မြန်မာသူ့ကို ပထမဆုံးရေးသာ ဖြစ်သည်။ ကိုဇူးမြှင့်သည် ၁၈၇၅-ခုနှစ်တွင် “သူ့ကျမ်း” အမည်ဖြင့် မြန်မာသူ့ကျမ်းပြုစွာခဲ့သည်။ [၆] (စာ-၄၅)

မြန်မာသူ့လေ့လာလိုသော တိုင်းတစ်ပါးသားတို့ အတွက် အခက်အခဲမရှိစေရန်၊ လေ့လာဆည်းပူးမိုင်စေရန် ရည်ရွယ်၍ မြန်မာများက အင်းလိပ်ဘာသာဖြင့် မြန်မာသူ့ကျမ်းများ ပြုစွာခဲ့ကြခြင်းဖြစ်မည်ဟု ယူဆရပါသည်။

မြန်မာသူ့ကို တတ်သိလိုသူများအတွက် အထူးသဖြင့် တိုင်းတစ်ပါးသားများအတွက် အင်းလိပ်ဘာသာဖြင့် ပြုစွာခဲ့ကြသည့်နည်းတူ မြန်မာကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူများ စနစ်တကျ မြန်မာစာရေးတတ်စေရန်၊ စကားအသုံးအနှစ်နှင့် ဝါကျွဲ့ထုံး မှန်စေရန် ကျောင်းသုံးမြန်မာသူ့ စာအုပ်များပြုစွာခဲ့ကြသည်။ ထိုသူ့စာအုပ်များကို ပြောန်းစာအဖြစ် သတ်မှတ်ပြီး မူလတန်း အလယ်တန်း၊ အထက်တန်းအဆင့်၊ တက္ကသိုလ်အဆင့်များ ပါသင်္ကြားပိုချ ပေးခဲ့ပါသည်။ ၁၈၉၇ ခုတွင် ကျောင်းသုံးစာအုပ် ကော်မတီက

“အလယ်တန်းကျောင်းသုံး မြန်မာသူ့” ပြုစွာ၍ ပြောန်းခဲ့သည်။ [၁၀] (စာ-၅၁၃)

၁၈၉၇-ခုနှစ်တွင် ဆရာတိုးသာနိုးက

“မြန်မာသူ့သူ့” စာအုပ်ကို ရေးသားပြုစွာခဲ့သည်။ [၉] (စာ-၅၁၃)

၁၉၃၁-ခုနှစ်တွင် ဦးဖိုးစိန်းစာ

“မြန်မာစာကိုဘုရားကျောင်းကို ပထမစာစာတောင်နှင့် မြန်မာစာစာကိုဘုရားကျောင်း ဒုတိယစာစာတောင်” ကို ရေးသားပြုစွာ၍ ကျောင်းသုံးပြောန်းခဲ့သည်။ [၁၀] (စာ-၅၁၆)

လွတ်လပ်ရေးရပြီးခေတ် နောက်ပိုင်းတွင် ကျောင်းသုံးသူ့များအနက် ဆရာကြိုးဦးဖေမောင်တင်၏ သူ့ကျောင်းများသည် အလွန်ထင်ရှားပါသည်။ ဆရာကြိုးဦးဖေမောင်တင်က -

၁။ ၁၉၉၁-ခုနှစ်တွင် “မြန်မာဝါကျွဲ့ထုံးကျမ်း” [၁၀] (စာ-၅၁၇)

၂။ ၁၉၉၅-ခုနှစ်တွင် “မြန်မာသူ့” [၁၀] (စာ-၅၁၈)

၃။ ၁၉၉၅-ခုနှစ်တွင် “အလယ်တန်းမြန်မာသူ့” [၁၀] (စာ-၅၁၉)

၄။ ၁၉၉၆-ခုနှစ်တွင် “တန်းမြှင့်မြန်မာသူ့နှင့် အသုံးအနှစ်း” [၁၀] (စာ-၅၁၀)

တိုကို ရေးသားပြုစွာခဲ့သည်။ ဤသူ့စာအုပ်များအနက် မြန်မာဝါကျွဲ့ထုံးကျမ်းကို တက္ကသိုလ်အဆင့်တွင် ပြောန်းခဲ့သည်။ မြန်မာသူ့ကို မူလတန်းအဆင့်တွင်လည်းကောင်း၊ အလယ်တန်းမြန်မာသူ့ကို အလယ်တန်းအဆင့်တွင်လည်းကောင်း တန်းမြှင့်မြန်မာသူ့နှင့် အသုံးအနှစ်းကို အထက်တန်းအဆင့်တွင် လည်းကောင်း အသီးသီးပြောန်း၍ သင်္ကြားပေးခဲ့သည်။

ဆရာကြိုးဦးဖေမောင်တင်ကဲ့သို့ ကျောင်းသုံးပြောန်းစာ မြန်မာသူ့စာအုပ်များ ပြုစုသူဆရာကြိုးဦးဖေမောင်တင်ကဲ့သို့ မူလတန်းမြန်မာသူ့နှင့် စာစီစာကိုး မြန်မာသူ့နှင့် စာစီစာကိုးစာအုပ်များလည်း ရေးသားပြုစွာခဲ့သည်။

ဆရာကြိုးဦးဖေမောင်တင်နှင့် ဦးဇေယ်တို့ ဆရာကြိုးဦးစောင်းသုံးမြန်မာသူ့ စာအုပ်များ ပြုစွာခဲ့သည်။ ဆရာကြိုးဦးဂရာနှင့်စာအုပ်များ အလယ်တန်းမြန်မာသူ့ အထက်တန်းမြန်မာသူ့ သာမက သူ့မျက်လုံး ဗျာကရှိက်း

କ୍ଷିତିଗବ୍ବାଃ କ୍ଷିତିର ଯତ୍ତିକ୍ଷିତିଲୁଲାଗ୍ରେଣ୍ଟଃ ଯତ୍ତିଅଭ୍ରିନ୍ ତାଅଭ୍ରିନ୍ ଆଭ୍ରୋପ୍
ଭ୍ରିନ୍ଦମାଵତ୍ତି ଆଶ୍ରୀଯତ୍ତ୍ଵେ ଭ୍ରିନ୍ଦମାଵତ୍ତିଶ୍ଚିନ୍ଦିନ୍ଦରା ତାଙ୍କୁଥୁବାଃ ତୁପ୍ରିତ୍ତ
ତୁପ୍ରିତ୍ତସ୍ତ୍ରୀଃ ॥

အထက်ပါ ဆရာတိုးများ၏ စာအုပ်များကဲ့သို့ ကျောင်းသုံးစာအုပ်မဟုတ်သော်လည်း မြန်မာသွှေနှင့် ပတ်သက်၍ သိရှိမှတ်သား လိုက်နာဖွယ်ကောင်းသော စာအုပ်များ ပေါ်ထွက်ခဲ့ပါသည်။ ဆရာတိုးမြို့သာထိုက “မြန်မာသွှေအသစ်”၊ ဆရာတိုးမောင်ဘာသက်က “မြန်မာသွှေအကျဉ်းချုပ်”၊ ဆရာတိုးမောင်နေ့ခွန်းက “မြန်မာသွှေ”၊ ကိုရင်ဂျမ်းက “မြန်မာသွှေ”၊ မေ့မြို့မိုးကြည်က “မြန်မာသွှေနှင့်ဘာသာစကားအသုံးအနှစ်နှင့်”၊ ဆရာတိုးမြို့ထွန်းရွေ့က “အခြေဖြေမြန်မာသွှေနှင့်အသုံးအနှစ်နှင့်” စသည် ဖြင့် အသီးသီး ရေးသားပြုစွဲခဲ့ကြပါသည်။

ဖော်ပြပါ သဒ္ဓိကျမ်းများ ပြုစုသည့် ဆရာတိုးများကဲ့သို့
ထင်ရှားသော သဒ္ဓိကျမ်းပြုဆရာတစ်ဦး ရှိပါသေးသည်။ ထို့ဂုဏ်လု
မှာ ဦးသောင်းလွင် (ဘီအေ၊ အစိုးရာမွှာစရိယ၊ သကျသီဟဝါး
သကာ) ဖြစ်ပါသည်။ ဦးသောင်းလွင်သည် ပါဋ္ဌာန္တိ၊ အက်လိပ်
သဒ္ဓိ၊ မြန်မာသဒ္ဓိများကို ကျမ်းကျင့်နိုင်နင်းသည့် အလျောက်
“နည်းသစ် အက်လိပ် သဒ္ဓိ”၊ “မြန်မာအကွာရာ ဖောကျမ်း”၊
“နည်းသစ်မြန်မာသဒ္ဓိ” များကို ပြုစုခဲ့သည်။ ပြုဌာန်းစာအုပ်များ
မဟုတ်သော်လည်း ပညာလိုလားသော သုတေသနများအတွက်
မှားစွာအကြိုးပြုပေသည်။

ဆရာမောင်သာနိုးသည် မြန်မာစကားနှင့် ပတ်သက်၍
ဆောင်းပါး ၂၅-ပုဒ်၊ မြန်မာစာပေနှင့် ပတ်သက်၍ ဆောင်းပါး
၁၆-ပုဒ် စုပေပါး ၄၁-ပုဒ်ကို “မြန်မာစကား နဲ့စာပေ” အမည်ဖြင့်
စာအုပ်တစ်အုပ် ထုတ်ခဲ့သည်။ ထိုမြန်မာစကားနဲ့ စာပေစာအုပ်တွင်
မြန်မာသွေ့နှင့် ပတ်သက်၍ “ဘာသာစကားတိုင်းမှာ သွေ့ရှိမရှိ
ဆရာယူဒသန်ရဲ သွေ့ကျမ်း၊ နာမ်နဲ့ပတ်သက်သမျှ၊ ကြိယာနဲ့
ပတ်သက်သမျှ၊ မြန်မာဝါကျနှစ်မျိုး၊ သွေ့သော့၊ ပမာစကား
နဲ့သမ္မန္တာ၊ ဝိဘတ်သွယ်တယ်ဆိုတာ၊ မြစ်တို့သွေ့” အစရို့သော
ဆောင်းပါးများ တွေ့ရသည်။ ဤဆောင်းပါးကိုထောက်၍ ဆရာ
မောင်သာနိုးသည် မြန်မာသွေ့နှင့် ပတ်သက်၍ လေ့လာဆန်းစစ်ပြီး
မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ကြောင်း သိရှိရသည်။

ထိုပြင် ဆရာမောင်သာနီးသည် ဗမာစာ၊ ဗမာစကား၊
ဗမာသွိန္တနှင့်ပတ်သက်၍ “ဗမာစာ၊ ဗမာစကား”၊ “ဗမာစကား၊
နှင့်ဗမာသွို့” စာအုပ်များလည်း ပြစ်ခဲ့သေးသည်။ စာပေပညာ
ရှင်များ၊ သွို့ပညာရှင်များက မိမိတို့၏ လေ့လာကျမ်းကျင့်မှု
အရ ဖြန့်မာသွို့ကျမ်းများ ပြစ်ခဲ့ကြသည်။ အချို့မှာ အများပြည်သူ
တို့ လေ့လာမှတ်သားရေးဖြစ်ပြီး အချို့မှာ ကျောင်းသုံးပြောနီး
စာများ ဖြစ်ကြသည်။ အယူအဆ ဂွဲပြားသည့်အလျောက် မူလည်း
ကွဲပြားသဖြင့် ၁၉၆၂-ခုနှစ်မှစ၍ ဖြန့်မာသွို့ ပြစ်မှုသည် ပုဂ္ဂိုလ်
တစ်ရီးခါး အသင်သိကား ပြောင်းခဲသည်။

မြန်မာစာပေပြုစရေးနှင့် ဘာသာပြန်ကော်မရှင်သည်
ဖော်ပြပါ သဒ္ဓရအုပ်တိုကို ပြုစုသည်။

၁။ ၁၉၆၅-ခုနှစ်တွင် မြန်မာသူ့သိပ္ပါယ် ပထမအုပ်

၂။ ၁၉၆၇-ခုနှစ်တွင် လက်တွေ့မြန်မာစာစီစာကိုကျမ်း

၃။ ၁၉၇၀ပြည့်နှစ်တွင် လက်တွေ့မြန်မာသုဒ္ဓါန် စာစီ

စာကိုးကျမ်း ပထေမအုပ်

မြန်မာစာကော်မရှင်သည်လည်း ဖော်ပြပါ သဒ္ဓစာအပ်တိုကို ပြစ်ခဲ့သည်။

၁။ ၁၉၇၂ ခုနှစ်တွင် အထက်တန်း မြန်မာသွေ့
(ဒဂုံးရွိုးစန်းငွေ)

၂။ ၁၉၇၂ ခုနှစ်တွင် အလယ်တန်း မြန်မာသွို
(ဒဂုံးနှင့်အနေးငွေ)

၃။ ၁၉၇၃-ခုနှစ်တွင် အခြေခံသွေ့ (ဒဂုံနှစ်းစန်းငွေ)

“မြန်မာစာအဖွဲ့သည် ပါတီဥက္ကပြုကြီး၏ လမ်းညွှန်မှု အရ “မြန်မာသုဒ္ဓအခြေခြား” ကို ဖြစ်ခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် မြန်မာစာအခွန်ရည်စွာ တည်တဲ့ပိုင်မြေးကို ရည်သန်၍ မြန်မာစာအဖွဲ့အီးစီးပါးမှာ သည် “မြန်မာသူ့၏ အခြေခြားများ” ကို ရေးပြီးစွာ ပြရှုခဲ့ပါသည်။

ထိမြန်မာသူ၏ အခြပ်ကျဉ်းကို အခြေခံလျက် ကျော်း
များတွင် မြန်မာသူ၏ကို လွယ်ကူစာ လေ့လာသင်ယူ
နိုင်ရန်အတွက် ကျော်းသူ၊ ကျော်းသားတို့၏ အသက်၊
ညောက်ရည်နှင့် ဆီလျော့မည့် သူ၏ကျွမ်းများကို ဆက်လက်
ပြန္တခဲ့ပါသည်။ [၁] (စာ-အမှာစာ)

မြန်မာသုဒ္ဓကို ၁၉၈၄-ခုနှစ်၊ နေ့နတ်ရီလတွင် အတွဲ (၁) ကိုလည်းကောင်း၊ ၁၉၈၅-ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင် အတွဲ (၂) ကို လည်းကောင်း ၁၉၈၈-ခုနှစ်၊ မတ်လတွင် အတွဲ (၃) ကိုလည်းကောင်း ကျောင်းသုံးအဖြစ် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ အတွဲ (၁) အခန်း (၁) မှ အတွဲ (၁) အခန်း (၄) အထိ အလယ်တန်း အတွဲ (၂) အခန်း (၅) မှ အတွဲ (၂) အခန်း (၆) အထိ အထက်တန်းတဲ့ အတွဲ (၃) ကို အဆင့်မြင့်ပညာအတွက် ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။ ယနေ့ မြန်မာနိုင်ငံ၌ မြန်မာစာအဖွဲ့က ပြုစဉ်သော “မြန်မာသုဒ္ဓ” ကျမ်းကို အတည်ပြုပြုသုန်းထားပါသည်။

၅။ ခြုံင့်သုံးသပ်ချက်

မြန်မာသွေးစိုင်းကြောင်းကိုချုပ်၍ တင်ပြရသွင် မြန်မာသွေးမပေါ်မီက သက္ကတသွေး၊ ပါဉိုသွေးများ ပေါ်ထွန်းနေသည်။ ထိုသွေးများကို လေ့လာပြီး ပညာရှင်များက မြန်မာသွေးကြောင်းများ ပြုစုံခဲ့ကြသည်။ ယနေ့ ထင်ရှားရှိနေသော သွေးကြောင်းများတွင် ငါ-ရာစုံဟိုစိုက ရေးသားခဲ့သော ပါဏီနီ ၏ သက္ကတသွေးကြောင်းသည် အစောဆုံးဖြစ်သည်။ အေဒီ ၇-ရာစုံ တွင် ရှင်မဟာ ကစွဲည်းမထောရ် ပြုစုံသော ကစွဲည်းသွေးကြိုး ကြောင်းသည် အစောဆုံး ပါဉိုသွေးကြောင်းဖြစ်သည်။ ပုဂံခေတ်

ကျိန်စစ်သား မင်းကြီးလက်ထက် ရှင်ဓမ္မသေနာပတီ ပြုစွဲသော ကာရိကာကျမ်းသည် ပထမဆုံး မြန်မာနိုင်ငံဖြစ် သုဒ္ဓါကျမ်းဖြစ်သည်။ မြန်မာဘာသာဖြင့် ရေးသားပြုစွဲသော သုဒ္ဓါကျမ်းများ တွင် ဒုတိယကျော်အောင် စံထားဆရာတော်၏ ဂေဟာရထူးပကာသနိကျမ်းသည် အစောဆုံး၊ ရေးအကျဆုံး ကျမ်းဖြစ်သည်။ ထို့နောက် တိုင်းတစ်ပါးသားတို့က မြန်မာသုဒ္ဓါကျမ်းကို ပြုစွဲသကဲ့သို့ မြန်မာလူမျိုးများကလည်း ပြုစွဲကြရာ မြန်မာလူမျိုးထဲမှ မြန်မာသုဒ္ဓါကို ပထမဆုံးရေးသူများ ကိုရွှေပွင့် ဖြစ်သည်။ သုဒ္ဓါပညာရှင် အမျိုးမျိုး ရှိသကဲ့သို့ ဝါစ် သတ်မှတ်ရာတွင်လည်း အမျိုးမျိုး ကွဲပြားသည်ကို တွေ့ရသည်။ မြန်မာသုဒ္ဓါ၏ သမိုင်းစဉ်ဆက်သည် အိန္ဒိယ တောင်ပိုင်းသုံး အခြေခံ၍ ပြုစွဲခဲ့သော ပို့သုဒ္ဓါကျမ်းဖြစ်သည့် ကစားသနများကရဏ အစရှိသည့် သုဒ္ဓါကျမ်းများကို အခြေခံခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသုဒ္ဓါကျမ်းများသည် အများပြည်သူလေ့လာရန် ဖြစ်သကဲ့သို့ ကျောင်းသုံးပြွော်နှင့် လျက်လည်းဖြစ်ခဲ့သည်။ သုဒ္ဓါပညာရှင် အမျိုးမျိုးကွဲပြားသကဲ့သို့ အယူအဆလည်း အမျိုးမျိုးကွဲပြားခဲ့သည်။ ထိုသို့ကွဲပြားမှာ ကွဲလွှာမှုဖြစ် စေရန် မြန်မာစာအဖွဲ့က ပညာရှင်များ စုပေါင်းညီးနှင့်ဖြော်ပြန်မှုမြန်မာသုဒ္ဓါကျမ်းပြုစွဲရာ မြန်မာသုဒ္ဓါမှုသည် အမျိုးမျိုးမကွဲပြားတော့သဖြင့် တစ်မှတ်တည်း၊ တစ်သေားတည်း တစ်အာဘော်တည်း အခိုင်အမာ ရှိနေပါတော့သည်။

၆။ နိဂုံး

ဤစာတမ်းသည် မြန်မာသုဒ္ဓါသမိုင်းကြောင်းကို အကျိုးများလေ့လာတင်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာသုဒ္ဓါသမိုင်းကြောင်းကို ဘီစီ ၃၊ ၄ ရာစု လောက်ကတည်းက ခရော သွေ့ခြားအကွဲရာများမှ ဆင်းသက်လာခြင်းဖြစ်ကြောင်း အကိုးအကားများနှင့် တင်ပြခဲ့ပါသည်။ ထိုကြောင့် မြန်မာသုဒ္ဓါသမိုင်းကြောင်းသည် အိန္ဒိယ ရေးဟောင်း အကွဲရာများမှတစ်ဆုံး ပလုဝေအကွဲရာ၊ ပါဌို့ခွဲကျမ်းစာ၊ ပါဌို့ပို့ဇွဲကတ်တော်၊ ပျော်အကွဲရာ၊ မွန်အကွဲရာ စသည် တို့မှ အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲလာခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ ယင်းအကွဲရာများမှ သုဒ္ဓါကျမ်းအမျိုးမျိုး ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ ဘီစီ ၄-ရာစုက ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော ပထမဆုံး သုဒ္ဓါကျမ်း ဖြစ်သည့် ပါန်တိသုက္ကတသုဒ္ဓါကျမ်းမှသည် ကစားသုဒ္ဓါကျမ်း (အေဒီ-၇ရာစု)၊ ရှင်ဓမ္မသေနာပတီ (သူလှေရှင်-၄၂၆) ၏ ကာရိကာသုဒ္ဓါကျမ်း၊ ရှင်ဒီသာပါမောက္ခ (နာရီဟပတော် လက်ထက်)၏ ဂုဏ်ရထူးကို သုဒ္ဓါကျမ်းအနက် စသည် ပါဌို့သုဒ္ဓါကျမ်းများ၊ မြန်မာစာအဖွဲ့၏ မြန်မာသုဒ္ဓါကျမ်းများ ကျော်များကြောင့် သုဒ္ဓါသမိုင်းကို သိရှိရပါသည်။ ထိုကြောင့် သုဒ္ဓါများ၊ သုဒ္ဓါသမိုင်းကာလမည်သို့ ခြားနားစေကာမူ ယခုမျှက်မောက်ကာလတွင် မြန်မာစာအဖွဲ့မှ ပညာရှင်များ၏ ကျော်များကြောင့် မြန်မာသုဒ္ဓါ၏ သမိုင်းစဉ်ဆက်ကို သိရှိရပါသည်။ မြန်မာစာပေလေ့လာသူများ၊ ရေးသား

ပြောဆိုသူများအတွက် အရေးပါသော သုဒ္ဓါသမိုင်းကြောင်းဆိုင်ရာ များကို လေ့လာဖော်ထဲတ် သုတေသနပြုခွင့်ရသည်အတွက် ကျော်များအတူး တင်ရှိပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- ၁။ ခင်ကြီးဖျော်၊ တောင်တွင်းဆရာတော်။ (၁၉၇၁)။ သုဒ္ဓါပူဗ္ဗာကျမ်း၊ လိပ်ဒီပိကာနှင့်လိပ်ကိပန်း၊ ရန်ကုန်၊ ၉၆ စာပုံနှင့် တိုက်။
- ၂။ ခင်စောဒေါ်။ ကထိကာ။ (၁၉၇၂)။ မြန်မာစာပေသမိုင်း အပိုင်း (၁)။ ပုဂံခေတ် အခန်းသား၊ မြန်မာအကွဲရာသမိုင်း ဖွစ်ပေါ်လာပုံ၊ လက်နှင့်စက်မူး။
- ၃။ ခင်မင်း၊ မောင် (စန္ဒဗြို့)။ (၁၉၉၂)။ မြန်မာဘာသာစကားပညာရှင်များနှင့် ဘာသာစကားအမြင်၊ ရန်ကုန်၊ ချင်းတွင်းပုံနှင့်တိုက်။
- ၄။ ဆန်းထွန်း (မန်းတက္ကသိုလ်)။ (၁၉၆၇)။ စာပေဘဏ်။ ရန်ကုန်၊ ချိုးပြုပုံနှင့်တိုက်။
- ၅။ မိုးကြည်း၊ မေမြို့ (တည်းဖြတ်သူ)။ (၁၉၆၂)။ မြန်မာသုဒ္ဓါနှင့်စောင်တဲ့၊ ရန်ကုန်၊ ဟံသာဝတီပုံနှင့်တိုက်။
- ၆။ မောင်မောင်ညုန့်၊ ဦး (ညွန့်ကြူး)နှင့် မြတ်စိုး။ (၁၉၈၄)။ မြန်မာဘာသာစကားစာစုစာရင်း၊ ရန်ကုန်၊ စာပေမှုမာန်ပုံနှင့်တိုက်။
- ၇။ မြန်မာစာအဖွဲ့။ (၂၀၀၅)။ မြန်မာသုဒ္ဓါ။ ရန်ကုန်၊ တက္ကသိုလ်များပုံနှင့်တိုက်။
- ၈။ ဝန်း ဦးနှင့် အများ။ (၁၉၇၅)။ မြန်မာစကား၊ သဘာပတီးသိုးနှင့်ဟန်၊ မြန်မာမှုစာတုံး၊ လက်နှင့်စက်မူး။
- ၉။ သာနိုးဦး။ (၁၉၇၈)။ မြန်မာသုဒ္ဓါသစ်။ ရန်ကုန်၊ ဟံသာဝတီသတ်းစာတိုက်။
- ၁၀။ သောင်းလွင်ဦး။ (၁၉၇၈)။ နည်းသစ်မြန်မာသုဒ္ဓါ။ ရန်ကုန်၊ ကဗျာအေး၊ သာသနာရေးဦးဦးဌာနပုံနှင့်တိုက်။
- ၁၁။ အုန်းကြည်း၊ ဒေါ်နှင့် အများ။ (၂၀၀၄)။ တက်နှယ်ကျောင်း၊ ကျောက်စာလေ့လာချက်။ မြန်မာသမိုင်းသုတေသနစာစောင်၊ အမှတ်-၁၃၊ လက်နှင့်စက်မူး။

မြန်မာဝါကျရိုးဖွဲ့စည်းပံ့ရှိ စကားမြှုပ်စနစ်နှင့်ဘာသာဇာအမြိုင်

ရီရိရှိ

ဒေါက်တာ၊ တွေဖက်ပါမောက္ဂ၊ မြန်မာစာဌာန၊ တောင်ငူတက္ကသိုလ်

yeecho291@gmail.com

စာတမ်းအကျဉ်း - ဤစာတမ်းသည် မြန်မာဝါကျရိုးဖွဲ့စည်းပံ့ရှိ စကားမြှုပ်စနစ်ကို ဘာသာဇာအရှုထောင့်မှ လေ့လာတင်ပြထားသည့် စာတမ်းဖြစ်သည်။ အလေ့လာခံအဖြစ် နေ့စဉ်သုံး မြန်မာအပြောစကားများနှင့် မြန်မာဝါကျရိုးဖွဲ့စနစ်ကို အပြောစကားများကို ရွေးချယ်ထားသည်။ လေ့လာရာတွင် ဝါကျဖွဲ့ပုံဆိုင်ရာ ဘာသာဇာသီအိုရီများကို အသုံးပြထားသည်။ ဤစာတမ်းတွင် မြန်မာဝါကျရိုးဖွဲ့စနစ်ကို လေ့လာတင်ပြထားသည်။ စကားမြှုပ်ဟူသော ဝါယာရန်း အဓိပ္ပာယ်ဖွဲ့ဆိုချက်၊ မြန်မာဘာသာစကားရှိ ဝါကျဖွဲ့မှုဆိုင်ရာ စကားမြှုပ်စနစ်၊ မြန်မာဝါကျရိုးတွင် နာမ်ပုဒ်မြှုပ်သည့်စနစ် ဟူ၍ သုံးပိုင်းခွဲခြား တင်ပြထားသည်။ ဤစာတမ်းပြရာသည့် ရည်ရွယ်ချက်မှာ မြန်မာဘာသာစကား၏ သဘောလက္ခဏာတစ်ရပ်ကို အများသတိပြု သိရှိလာစေရန်နှင့် စည်းစနစ်တကျ အသုံးပြုတတ်စေရန်ဖြစ်သည်။ ဤစာတမ်းသည် မြန်မာဘာသာစကား၏ သဘောသာဝာဝါယာရန်း လေ့လာလိုသည့် မြန်မာတိုင်းရင်းသားများနှင့် ဘာသာခြားစကားပြောသူတို့အတွက် အထောက်အကူပြုမည်ဖြစ်သည်။

သေးချက်ဝါယာရများ - စကားမြှုပ်စနစ်၊ မပြည့်စုံဝါကျ၊ နာမ်ပုဒ်၊ ကြိယာပုဒ်။

၁။ နိဒါန်း

စကားမြှုပ်ခြင်းသည် မြန်မာဘာသာစကား အပါအဝင်ဘာသာစကား အတော်များများ၏ တွေ့ရတတ်သည့် သဘောလက္ခဏာတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ မြန်မာဘာသာစကား လေ့လာသူတို့သည် မြန်မာဘာသာစကား၏ သဘောသာဝာဝါယာရှုထောင့်စုံမှ လေ့လာနေ့ကြော်သော်လည်း စကားမြှုပ်ရှုထောင့်ကိုမှ လေ့လာမှုအားနည်းနေသေးကြောင်း တွေ့ရသည်။ မိခင်ဘာသာစကားဖြစ်၍ မြန်မာတို့အတွက် နားလည်နိုင်သော်လည်း မြန်မာဘာသာစကားကို လေ့လာလိုသည့် ဘာသာခြားတို့အတွက်မှ စနစ်မသိလျှင် အခက်တွေ့နိုင်သည်။ မြန်မာဘာသာစကား၏ ဝါကျဖွဲ့ထုံးစည်းကမ်းကို နားလည်စေကော်မှု စကားမြှုပ်စနစ်၏ သဘောကို မသိက မြန်မာဘာသာစကားကို အပြည့်အဝ နားလည်နိုင်မည် မဟုတ်ပေ။

ဤစာတမ်းတွင် မြန်မာဝါကျရိုးဖွဲ့ နာမ်ပုဒ်မြှုပ်သည့် စနစ်ကို ဘာသာဇာအရှုထောင့်မှ လေ့လာတင်ပြထားသည်။ မြန်မာဘာသာစကား၏ သဘောလက္ခဏာတစ်ရပ်ကို အများသတိပြုသိရှိလာစေရန်နှင့် စည်းစနစ်တကျ အသုံးပြုတတ်စေရန် ရည်ရွယ်ပြီး ဤစာတမ်းကို ပြစ်စုံဖြစ်စေရန်ဖြစ်သည်။

ဤစာတမ်းတွင် အသိပေးဝါကျရိုးဖွဲ့ နာမ်ပုဒ် မြှုပ်သည့် စနစ်ကို သာကေများဖြင့် လေ့လာတင်ပြ သွားမည်ဖြစ်သည်။

၂။ စကားမြှုပ်ဟူသောဝါယာရန်း အဓိပ္ပာယ်ဖွဲ့ဆိုချက်

“စကားမြှုပ်” ဟူသောဝါယာရကို အက်လိပ်စကား Ellipsis မှ ဘာသာပြန်ယူထားခြင်းဖြစ်သည်။ Ellipsis ကို ဘာသာ

ဗေဒပညာရှင်များက အနက်အဓိပ္ပာယ် အသီးသီး ဖွဲ့ဆိုခဲ့ကြသည်။ ဟတ်မ်းနှင့် စတော့ (Hartmann & Stock) တို့က Ellipsis ဟူသည် ဝါကျ သိမဟုတ် စကားလုံးတစ်ခု၏ အစိတ်အပိုင်းအချို့ကို ချိန်လှုပ်ထားသည့် ရလဒ်၊ တစ်နည်းအားဖြင့် စနစ်ဖြစ်ကြောင်း၊ မြှုပ်ထားသော စကားလုံးများ သိမဟုတ် စကားလုံး၏ အစိတ်အပိုင်းများသည် သိခြင်းကျစွာ ပြည့်စုံသောဝါကျ တည်ဆောက်ရန် အတွက် လိုအပ်သည့် အစိတ်အပိုင်းများသာဖြစ်ကြောင်း ဖွင့်ဆိုထားသည်။ (1972, 76)

ဒေးဗစ်ခရစ်စတယ် (David Crystal) က "Ellipsis ဆိုသည်မှာ သုဒ္ဓိဆိုင်ရာ စိစစ်လေ့လာရာတွင် ဝါကျတစ်ခုကို ရည်ညွှန်းရာ၌ သုံးသော ဝါယာရတစ်ခု ဖြစ်သည်။ စကားလုံး ဈေးတာခြင်း (economy)၊ အလေးအနက်ပြုခြင်း (emphasis)၊ ဟန် (style) ဟူသော အကြောင်းပြုချက်များဖြင့် ဝါကျ ဖွဲ့စည်းပံ့ရှိ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုကို ချိန်လှုပ်ထားသည်။ ထိုချိန်လှုပ်ထားသည့် အစိတ်အပိုင်းကို စကားစပ်အရ ပြန်လည်ဖော်ထုတ်နိုင်သည်။ ထိုကဲ့သို့ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု ချိန်လှုပ်ခံရသည့် ဝါကျကို ရည်ညွှန်းရာတွင် သုံးသော ဝါယာရဖြစ်သည်။" ဟု ဖွင့်ဆိုထားသည်။ (2000, 134)

ထိုအပြင် မက်ရှိ (Mashane) ကလည်း စကားမြှုပ်စနစ်ကို စကားလုံးဖွဲ့ပုံ ရှုထောင့်၊ ဝါကျဖွဲ့ပုံ ရှုထောင့်၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်ရှုထောင့်တို့မှ ဆန်းစစ်လေ့လာနိုင်ကြောင်း ဖော်ပြခဲ့သည်။ (2005)

အထက်ပါ ဖွင့်ဆိုချက်များအရ စကားမြှုပ်စနစ်ဆို
သည်မှာ စကားလုံး၏ အစိတ်အပိုင်းအချို့၊ ဝါကျ၏ အစိတ်
အပိုင်းအချို့နှင့် အနက်အဓိပ္ပာယ်ဆိုင်ရာ အစိတ်အပိုင်းအချို့
ကို စနစ်တကျ မြှုပ်ချုပ်ထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ထို့
ကြောင့် ဘာသာစကားတစ်ခုရှိ စကားမြှုပ်စနစ်ကို ဘာသာ
ဖော်ထောင့်မှ လေ့လာရာတွင် စကားလုံးဖွဲ့မှုဆိုင်ရာ စကား
မြှုပ်စနစ်၊ ဝါကျဖွဲ့မှုဆိုင်ရာ စကားမြှုပ်စနစ်၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်
ဆိုင်ရာ စကားမြှုပ်စနစ်ဟူ၍ အဆင့်သုံးဆင့် ခွဲခြားလေ့လာ
နိုင်ကြောင်း တွေ့ရသည်။

၃။ မြန်မာဘာသာစကားရှိ ဝါကျဖွံ့မှုဆိုင်ရာ စကားမြှုပ်စနစ်

မြန်မာပညာရှင်တို့သည် စကားမြှုပ်စနစ်နှင့် ပတ်သက်၍
ကျယ်ကျယ်ပြန်ပြန် လေ့လာဖော်ထုတ်ခဲ့ခြင်း မရှိသော်လည်း မြန်မာ
ဘာသာစကား အသုံးအနှစ်း ရှိထောင့်မှ အနည်းငယ် ဖော်ထုတ်
တင်ပြခဲ့ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ မြန်မာဘာသာစကား
ပြောဆို သုံးစွဲရာတွင် ဝါကျအတွင်း၌ ကတ္တား၊ ကြိယာ၊ ဝိဘတ်
စသည်တိုကို မြှုပ်သုံးတတ်ကြောင်း ဖော်ထုတ်ပြခဲ့ကြသည်။
ဦးဖေမောင်တင်က "ပျော်ပျော်နေသော်" ဟုဆိုရာ၌ လူတို့၏
ဓမ္မတာနှင့်အညီ ဖြစ်တတ်သည်ကို ဆိုရကား မည်သူမည်ဝါ သော်
သည်ဟု ကတ္တားဖော်ပြရန် မလိုချေ။" ဟုဆိုခဲ့သည်။ (၁၉၉၃၊ ၄၉)

ဋီးတွန်းချေကလည်း "အများနှင့်ဆိုင်သော စည်းမျဉ်း၊
အောင်ကြားရွှေ၊ ကြွေးကြွေးသံ စသည်တို့၏ ကဗ္ဗားလုံးဝမြှုပ်ထား၊
တတ်ကြော်း" သာကေများဖြင့် ရှင်းပြထားသည်။ (ဘဇ္ဇဝဘဇ္ဇာဒြေ)
သို့သော စကားမြှုပ်စနစ်ကို ဖော်ထုတ်ပြခဲ့ခြင်း မရှိပေ။ ထို့ကြောင့်
မြန်မာဘာသာစကား လေ့လာမှုတွင် လိုအပ်နေသော ကွက်လပ်
ကို တစ်ထောင့်တစ်နေရာမှ ဖြည့်စွက်သောအားဖြင့် ဤစာတမ်း
ကို ပြုစရိတ်မြတ်ပါသည်။

ဝါကျဖွဲ့မှုဆိုင်ရာ စကားအြပ်စနစ်ကို လေ့လာရာတွင် ရှေ့ဒ္ဓိဗ္ဗာ မပြည့်စုစုပေါင်းမှုဆိုင်ရာ စကား (incomplete sentences) နှင့် စကားအြပ် ဝါကျများ (elliptical sentences) ကို ခွဲခြားရန်လိုအပ်သည်။ ပထမ ဝါကျ၌ ကတ္တားဖော်ပြုပြီး နောက်ဝါကျများတွင် ကတ္တားအြပ်ထားသော ဝါကျများ၊ ရှေ့ဝါကျများတွင် ကတ္တား မဖော်ပြုဘဲ နောက်ဆုံးဝါကျတွင်သာ ကတ္တားဖော်ပြထားသော ဝါကျမျိုးများသည် စကားအြပ်ဝါကျမဟုတ်။ မပြည့်စုစုပေါင်းမှုဆိုင်ရာ စကားအြပ်သည်။ အဘယ် ကြောင့်ဆိုသော် ပထမဝါကျ၌ ကတ္တားဖော်ပြုပြီး နောက်ဝါကျများတွင် ကတ္တားအြပ်ထားသော ပြောဟန် ရေးဟန်တို့သည် ဝါကျအဆင့် မဟုတ်တော့ဘဲ ဝါကျများကို ဆင့်ရေးထားသည့် စာပိုဒ်အဆင့်ဖြစ်သွားသည်။ ယင်းကို မောင်ခင်မင် (စန့်ဖူး) က "စာပိုဒ်သည် ဝါကျ

ထက် တစ်ဆင့်ကြီးသော စကားပြေ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ဖြစ်လာရ ပါသည်။" ဟုဆိုခဲ့သည်။ (ကဇ္ဂန ၂၃)

ထိုကြောင် ပထမဝကျွမ်း ကတ္တားဖော်ပြပြီးနောက် ဝါကျ များတွင် ကတ္တားမြှုပ်ထားသော ပြောဟန်ရေးဟန်တိုကို စကားမြှုပ် ဝါကျဟူ မသတ်မှတ်နိုင်ပါ။

ထိအပြင် ဤပြောဟန်ရေးဟန်မျိုးတွင် နောက်ဝါကျများ
၌ ကတ္တားထည့်ရန်မလိုသောကြောင့် မထည့်ခြင်းဟူသော အချက်
ကိုလည်း တွေ့ရသည်။ ဤပြောဟန်ရေးဟန်မျိုးသည် တစ်စုံတစ်
ယောက် သို့မဟုတ် တစ်စုံတစ်ခု၏ အကြောင်းကို အချက်အလက်
တစ်ခုလျှင် ဝါကျတစ်ကြောင်းဖြင့် တစ်ဆက်တည်း ပြောနေသော
နေရာမျိုးတွင် သုံးသောဟန်ဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် ဦးဆောင်ဝါကျ
တွင် ကတ္တားကို တစ်ကြိမ်သာ ဖော်ပြရန်လိုပြီး ကျန်ဝါကျများတွင်
ဖော်ပြရန်မလိုပေ။ မည့်သည့်အကြောင်းအရာကို ပြောနေခကြောင်း
နားထောင်သူ ဖတ်သူက သိရှိပြီးဖြစ်သောကြောင့် ထပ်မံဖော်ပြရန်
မလိုပေ။ ထိုဝါကျမျိုးသည် ကတ္တားမြှုပ်ဝါကျမဟုတ်။ ကတ္တားမပါ
သော ဝါကျသာ ဖြစ်သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် စကားမြှုပ်ဝါကျ
မဟုတ်။ မပြည့်စုံ ဝါကျသာဖြစ်သည်။ ဤဝါကျမျိုးကို သာက်
ပြရလျှင် ဦးဖိုးကျော်၏ “ဘုရားဖူး ဘုံးခြင်း” ဝါတ္ထားမြှုပ်
အလွန်အေးဆေးစွာ နေလေ့ရှု၏။ စကားနည်း၏။ မဟုတ်မမှန်
မဟားတရား မပြောတတ်။ လူနေ့ကြီး၏။” (၁၉၉၉၊ ၅၈) ဟု
ရေးသားရာတွင် ပထမဝါကျဉ်သာ “ထွန်းမောင်” ဟူသော ကတ္တား
ကို ဖော်ပြထားသည်။ ကျန်ဝါကျများ၌ ကတ္တား ဖော်ပြမထားပေ။
ထွန်းမောင်အကြောင်း ပြောနေသည်ကို ဖတ်သူက သိရှိပြီးဖြစ်သော
ကြောင့် မလိုအပ်၍ မဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ ဖြုပ်ထားခြင်း
မဟုတ်ပေ။ အကယ်၍ ဝါကျအားလုံး၌ ကတ္တားဖော်ပြည့်ဆိုလျှင်
“ထွန်းမောင်မှာ အလွန်အေးဆေးစွာ နေလေ့ရှု၏။ ထွန်းမောင်သည်
စကားနည်း၏။ ထွန်းမောင်သည် မဟုတ်မမှန် မဟားတရား မပြော
တတ်။ ထွန်းမောင်သည် လူနေ့ကြီး၏။” ဟု ရေးရမည်ဖြစ်သည်။
ဤသို့ ရေးသားပါက အရေးအသား မှားယွင်းမှုမရှိ။ သဒ္ဓနည်း
ကျနေစွာ မှန်ကန်သည်သာဖြစ်သည်။ သို့သော် ဤသို့ ရေးသားခြင်း
ကို ဖြန်မာစာဖတ်ပို့သတ်က နှစ်သက်လက်ခံမည် မဟုတ်ပေ။
ဤသို့ ရေးလေ့ပြောလေ မရှိသကဲ့သို့ ရေးရန်ပြောရန်လည်း
မလိုအပ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ထိအတူ ကတ္တားဖော်ပြခြင်း မရှိသည့် “ဖြည့်းဖြည့်းမောင်းပါ”၊ “ဆေးလိပ်မသောက်ရ”၊ “ပျော်ပျော်နေသော့”၊ “မိုးချာ တုန်းရေခံ” စသည်တို့ကဲ့သို့ အများနှင့်ဆိုင်သော တားမြစ်ချက် များ၊ လမ်းညွှန်များ၊ စကားပုံများ၊ ဆိုရိုးစကားများကိုလည်း စကားမြှုပ်တိကျဟု မသတ်မှတ်နိုင်ပါ။ ငှင့်ဝါကျမှုးသည် အများ နှင့်ဆိုင်ကြောင်းသိပြီးဖြစ်၍ ကတ္တားဖော်ပြရန် မလိုကြောင်း

ဦးဖော်တင် အပါအဝင် မြန်မာပညာရှင်များကလည်း မိန့်ဆိုခဲ့သည်။ ထိုအပြင် ငါးပါကျတို့၏ ပြည့်စုံသော ဝါကျမှာ မည်သည့် ဝါကျဖြစ်သည်ကို တိတိကျကျ မဖော်ထုတ်နိုင်ပေ။ ထိုသို့ မပြည့်စုံ ဝါကျ၏ ပြည့်စုံသော ဝါကျပုံစံကို တိတိကျကျ မဖော်ထုတ်နိုင် လျှင် ထိုမပြည့်စုံဝါကျကို Ellipsis ဟု မခေါ်နိုင်ကြောင်း ဘာသာဇာ ပညာရှင် အေးပွဲခရစ်စတယ်ကလည်း မိန့်ဆိုခဲ့သည်။ (2000, 134)

“မြှုပ်” ဟူသော ဝါဟာရကို မြန်မာအဘိဓာန်တွင် “မြှုပ် ကြို- မဖော်ပြောခြင်းချိန်ထားသည်” ဟုဖွင့်ဆိုထားသည်။ (၁၉၉၁၊ ၂၉၇) မြှုပ်သည်ဟုဆိုခြင်းမှာ ရှိလျက်နှင့် မဖော်ပြောခြင်းချိန် ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ပုံစံပြရလျှင် “မြန်မြန်လာ” ဟူသော ဝါကျ၌ ကတ္တားမပါပေ။ သို့သော် ထိုဝါကျသည် စကားမြှုပ်ဝါကျ ဖြစ်သည်။ ထိုဝါကျနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ကတ္တားကို တိတိကျကျ ဖော်ထုတ်ပြီး ပြည့်စုံသော ဝါကျအဖြစ်လည်း အသုံးပြုနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အခြေအနေအဆက်အစပ်အရ “မောင်မောင် မြန်မြန်လာ”၊ “လှလှ မြန်မြန်လာ” စသည်ဖြင့် ဖြစ်နိုင်သည်။ ကတ္တား ရှိလျက်နှင့် မြှုပ်ပြောခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် စကားမြှုပ် ဝါကျ ဖြစ်သည်။ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် “ဖြည့်ဖြည့်မောင်းပါ”၊ “အေးလိပ်မသောက်ရ” စသော ဝါကျတို့၏ ကတ္တားမှာမူ မည်သူကို မဆို ရည်ညွှန်းခြင်းဖြစ်သောကြောင့် ကတ္တားမလို၍ မထည့်ခြားသာ ဖြစ်ကြောင့် တွေ့ရှိရသည်။ မလု၍ မထည့်ခြားခြင်း၊ မရှိခြင်းသည် မြှုပ်ခြင်းနှင့်မတူပါ။ မြှုပ်ထားလျှင် ဖော်ပြရလည်းရ ရပါမည်။ ထိုကြောင့် စကားမြှုပ်ဝါကျတိုးသည် မပြည့်စုံဝါကျများ ဖြစ်သော လည်း မပြည့်စုံဝါကျတိုးကိုမူ စကားမြှုပ်ဝါကျဟု မဆိုနိုင် ကြောင့် လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။

ထိုကြောင့် စကားမြှုပ်ဝါကျကို အောက်ပါအတိုင်း သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်နိုင်သည်။

(၁) ဝါကျတို့ အတွင်း၌ နာစ်၊ ကြိုယာ၊ ဝိဘတ် တစ်ခုကို မြှုပ်ထားသည့် ဝါကျ ဖြစ်ရမည်။

(၂) စကားအဆက်အစပ် အခြေအနေ အဆက်အစပ်တို့ အရ ပြည့်စုံသော ဝါကျပုံစံကို တိတိကျကျ ဖော်ထုတ်နိုင်သည့် ဝါကျ ဖြစ်ရမည်။

(၃) ဝါကျ အပြည့်အစုံလည်း သုံးလေ့ရှိပြီး စကားမြှုပ်ရှုလည်း သုံးလေ့ရှိသော ဝါကျ ဖြစ်ရမည်။

ဤအချက်များနှင့် ကိုက်ညီသော ဝါကျများကိုသာ စကားမြှုပ် ဝါကျအဖြစ် သတ်မှတ်နိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း သုတေသန ပြချက်အရ တွေ့ရှိရသည်။

၄။ မြန်မာဝါကျရှိုးတွင် နာမ်ပုဒ်မြှုပ်သည့်စနစ်

မြန်မာဝါကျရှိုး၏ ဖွဲ့စည်းပုံတွင် အခြေခံအားဖြင့် နာမ်ပုဒ်တစ်ခုနှင့် ကြိုယာပုဒ်တစ်ခု ပါဝင်သည်။ ငါးကို တိုးချဲလိုက် သောအခါ နာမ်အဖြည့်ပုဒ်များ၊ နာမ်အထူးပြုပုဒ်များ၊ အချိန်ပြုပုဒ်များ၊ နေရာပြုပုဒ်များ ပါဝင်လာနိုင်သည်။ ကြိုယာပုဒ်မှာ တစ်ခုတည်းသာ ပါဝင်နိုင်သည်။ ထိုကြောင့် ဝါကျရှိုးကို ဖွင့်ဆိုရာတွင် “ဝါကျရှိုးတစ်ခု၏ သီးခြားဝါကျခွဲ (in dependent clause) တစ်ခု ပါဝင်သည်” ဆိုလိုသည့်မှာ ငါးတွင် ကတ္တားတစ်ခုနှင့် ကြိုယာတစ်ခု ပါဝင်ပြီး နာမ်အထူးပြု၊ ကြိုယာအထူးပြုများလည်း ပါဝင်နိုင်သည်။ ဝါကျရှိုးတွင် အခြားသီးခြားဝါကျခွဲတစ်ခု သို့မဟုတ် အမြိုဝါကျခွဲ (dependent clause) တစ်ခုမှာ ထပ်မပါဝင်နိုင်ပေ။” ဟုဖွင့်ဆိုနိုင်သည်။ (2003, 118)

ထိုကြောင့် ဝါကျရှိုးသည် အနည်းဆုံး နာမ်ပုဒ်တစ်ခုနှင့် ကြိုယာပုဒ်တစ်ခု ပါဝင်သော ပုဒ်အစုအပေါင်း တစ်ခုဖြစ်သည်။ ထိုပုဒ်အစုအပေါင်းသည် အခြားမည်သည့် အစိတ်အပိုင်းကိုမူ မိခိုရန်မလို။ မိမိဘာသာ သီးခြားရပ်တည်နိုင်သောကြောင့် သီးခြားဝါကျခွဲဟု ခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဝါကျရှိုးတွင် ဝါကျပိုဘတ် သည် ပါလျင်လည်း ပါနိုင်ပြီး မဝါဘဲလည်း နေနိုင်သည်။ ဝါကျရှိုး၏ ဖွဲ့စည်းပုံကို ပုံသဏ္ဌာန်းဖြင့် ဝါကျပိုဘတ် + ကြိုယာပုဒ် ± ဝါကျပိုဘတ်

S.S → N^o... + V ± SP

ဤသည်မှာ ပြည့်စုံသော ဝါကျရှိုးဖွဲ့စည်းပုံ ဖြစ်သည်။ နေစဉ်စကားပြောဆိုသက်သွယ်ရာ စာရေးသားရာတွင် ဤကဲ့သို့ နာမ်ပုဒ်နှင့်ကြိုယာပုဒ် နှစ်ခုလုံး အမြဲတမ်း ပြည့်စုံစွာ ပါဝင်မည်ဟု မယူဆနိုင်ပေ။ အခြေအနေအကြောင်း အရပ်အမျိုးမျိုးအရ နာမ်ပုဒ်ကိုမြှုပ်ရှုလည်းကောင်း၊ ကြိုယာပုဒ်ကိုမြှုပ်ရှုလည်းကောင်း ပြောဆိုရေးသားနိုင်သည်။

မြန်မာဝါကျရှိုးတွင် နာမ်ပုဒ်မြှုပ်သည့်စနစ်ကို ဖော်ထုတ်ပြလိုပါသည်။ အသိပေးဝါကျများတွင် နာမ်ပုဒ်မြှုပ်သည့်စနစ်ကို ဖော်ထုတ်ပြလိုပါသည်။ အသိပေးဝါကျဆိုသည်မှာ တစ်စုံတစ်ခု သောအကြောင်းကို သိလေလို၍ အသိပေးသော ဝါကျများဖြစ်သည်။ ပုံစံအားဖြင့် “ဒီနေ့ ဈေးဖွင့်တယ်”၊ “ရထားလာပြီ” စသော ဝါကျများများဖြစ်သည်။ အသိပေးဝါကျတွင် နာမ်ပုဒ် မြှုပ်သည့်စနစ်ကို အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ထုတ်နိုင်သည်။

၃၁။ စကားအဆက်အစပ်၊ အခြေအနေအဆက်အစပ်အရ နာမ်ပုဒ်ဖြူပို့ခြင်း

အသိပေးဝါကျတွင် စကားအဆက်အစပ်၊ အခြေအနေအဆက်အစပ်ရှိပါက နာမ်ပုဒ်ဖြူပို့၍ ပြောဆိုနိုင်သည်။ ဤအချက်ကို အောက်ပါဝါကျပုံးများတွင် တွေ့နိုင်သည်။

ပုံစံ (၁)

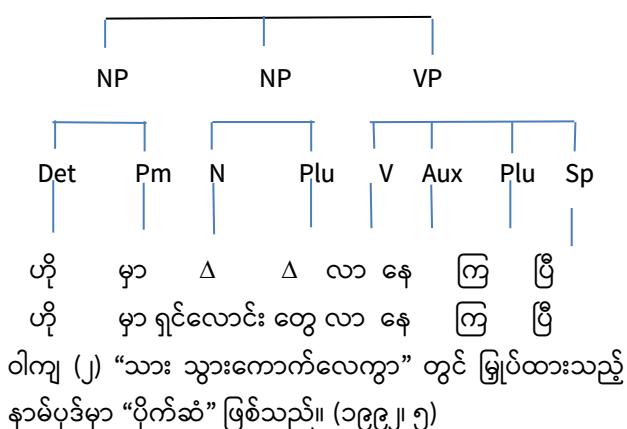
ဝါကျရှိုး → နာမ်ပုဒ်တစ်ခု / တစ်ခုမက + ကြိယာပုဒ် ± ဝါကျပိုဘတ်

S.S → Nⁿ... + V ± SP

N1	N2	V	SP
(၁) ဟိုမှာ Δ လာနေကြ ပြီ			
(၂) သား Δ သွားကောက် လေကွာ			
ဝါကျ (၁)သည် လယ်တွင်းသားစောချစ်၏ “ထိုးတန်းကြီးရယ်နဲ့ ရှင်လောင်းလှည့်လိုလာ” ဝါကျ (၂)သည် လယ်တွင်းရှင်လောင်းလှည့်လာသည်ကို မြင်နေရသော သားငယ်က ဖောက်ပြောသောစကားဖြစ်သည်။ ရှုဝါကျတွင် “ဖေဖေရေမြင်းတွေ အများကြီးပဲပျား ရှင်လောင်းလှည့်လာပြီ” ဟူသော စကားအဆက်အစပ်လည်းရှိသည်။ ရှင်လောင်းလှည့်လာသည်ကို မိသားစုအတူတက္က ထွက်ကြည့်နေသည့် အခြေအနေ အဆက်အစပ်လည်းရှိသည်။ ထို့ကြောင့် “ဟိုမှာ လာနေ ကြပြီ” (၁၉၉၂၊ ၅) ဟူသော အပြောစကားတွင် မြှုပ်ထားသော နာမ်ပုဒ်မှာ “ရှင်လောင်းတွေ” ဖြစ်ကြောင်းသိနိုင်သည်။ ဝါကျ အပြည့်အစုံပြောမည်ဆိုလျှင် “ဟိုမှာ ရှင်လောင်းတွေ လာနေကြပြီ” ဟုပြောနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ဝါကျ (၁) သည် နာမ်ပုဒ်ဖြူပို့ထားသည့် စကားမြှုပ်ဝါကျ ဖြစ်သည်။ ငြင်းစကား မြှုပ်ဝါကျကို ပြည့်စုံသော ဝါကျ (၂) သည် နာမ်ပုဒ်ဖြူပို့ထားသည့် အောက်ပါအတိုင်း နှိုင်းယဉ်ကြည့်နိုင်သည်။			

ပုံစံ(၁)- ဝါကျ(၁)၏ဖွံ့ဗြို့စည်းပုံ

S

၇၅ ဝါကျတွင် အခြေအနေအဆက်အစပ်အရ မြှုပ်ထားသော နာမ်ပုဒ်ကို သိနိုင်သည်။ ရှင်လောင်းလှည့်ရာ လမ်းတလျောက် တွင် အလှုပြင်များက ပို့ဆံကြဖြီး ကလေးများက လုကောက် နေသည်ကို ကြည့်ပြီး အင်ကပြောသော စကားဖြစ်သည်။ ဤ စကားမြှုပ်ဝါကျ၏ ပြည့်စုံသောဝါကျမှာ နာမ်ပုဒ်နှစ်ခုပါသော ဝါကျဖြစ်သည်။ “သား ပို့ဆံ သွားကောက် လေကွာ” ဟု ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဝါကျ (၂) သည် နာမ် (ကံပုဒ်) မြှုပ်ထားသည့် ဝါကျဖြစ်သည်။ ဝါကျ (၂) ၏ ပြည့်စုံသော ဝါကျ ပုံစံကို ဖော်ထုတ်နိုင်သောကြောင့် ဝါကျ (၂) သည် စကားမြှုပ် ဝါကျ ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် နေစဉ်သုံးအပြောစကားနှင့် ဝါကျတွင်းရှိ ဘတ်ဆောင်တို့၏ အပြောစကားတွင် စကားအဆက်အစပ်၊ အခြေအနေ အဆက်အစပ်ကို လိုက်၍ နာမ်ပုဒ်ဖြူပို့ပြောနိုင်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ မြှုပ်ထားသော နာမ်ပုဒ်သည် ကတ္တားလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ကံပုဒ်လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ရေးဟန်တွင် မူ အသိပေးဝါကျ၌ နာမ်ပုဒ်ဖြူပို့ မရပေါ်။

၃၂။ နာမ်အထူးပြုပါသောပုဒ်တွင်နာမ်ပုဒ်မြှုပ်ခြင်း

နာမ်ပုဒ်၌ နာမ်အထူးပြုပါနေပြီး ရှုတွင် စကား အဆက်အစပ်ရှိပါက နာမ်အထူးပြုကိုသာဖော်ပြပြီး နာမ်ပုဒ်မြှုပ်နိုင်သည်။

ပုံစံ(၂)

S.S → N + V + SP

ဝါကျ(၁) || ပထမမေးခွန်းက | လွယ် | တယ် ||

ဝါကျ(၂) || ကျန်တဲ့မေးခွန်းက | ခက် | တယ် ||

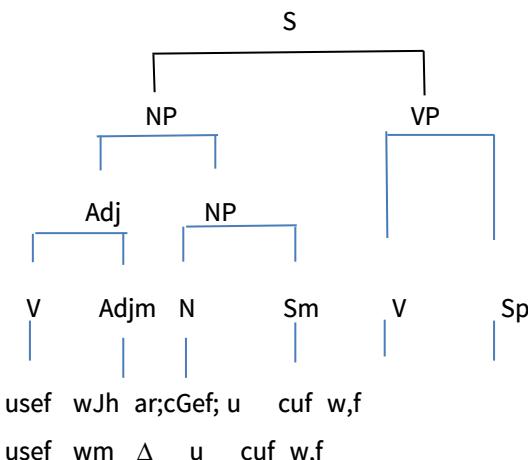
ဤ ဝါကျနှစ်ကြောင်းသည် တူညီသော ဖွံ့ဗြို့စည်းပုံရှိသည် ဝါကျ များဖြစ်သည်။ နာမ်ပုဒ်မှားသည် နာမ်အထူးပြုပါသော ပုဒ်မှား ဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ ဝါကျနှစ်ခုသည် တူညီသော ဖွံ့ဗြို့စည်းပုံလည်း ရှိမည်။ ဝါကျ (၁) ကို ပြောပြီးမှ ဝါကျ (၂) ကို ပြောမည် ဆိုလျှင် အောက်ဖော်ပြပါ ဝါကျ (၂) အတိုင်း စကားမြှုပ်၍ ပြောနိုင်သည်။

S.S → N + V + SP

ဝါကျ (၂) || ကျန်တာက | ခက် | တယ် ||

ပြည့်စုံသောဝါကျနှင့် စကားမြှုပ်ဝါကျ၏ ဖွံ့ဗြို့စည်းပုံကို ပေါ်လေ့ရှိနိုင်သည်။

ပုံစံ(၂)- ဝါကျ(၂)နှင့် ဝါကျ(၃)၏ဖွဲ့စည်းပုံ

ဝါကျ (၃) ရှိ “ကျန်တာက” ဟူသော နာမ်ပုဒ်သည် ဝါကျ (၂) ရှိ “ကျန်တဲ့မေးခွန်းက” ဟူသော နာမ်ပုဒ်နှင့် အဓိပ္ပာယ်ချင်း အတူတူ ပင်ဖြစ်သည်။ ဝါကျ (၂) ရှိ နာမ်ပုဒ်သည် နာမ်အထူးပြန့် နာမ်တဲ့ထားသော နာမ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။ ဝါကျ (၃) ရှိ နာမ်ပုဒ်မှာမူ နာမ် အထူးပြုကိုသာ ဖော်ပြထားပြီး နာမ်ဖြုပ်ထားသော နာမ်ပုဒ် ဖြစ်သည်။ ဤသို့ အထူးပြုခံရသည့် နာမ်ကို ဖြုပ်ပြောရာ၌ “ကျန်တဲ့” တွင် ပါဝင်သည့် “တဲ့” ဟူသော စကားသံသည် “တာ” ဟူသော စကားသံသို့ ပြောင်းရသည်။ “ကျန် တဲ့က” ဟု ပြော ၍မရ။ “ကျန်တာက” ဟူသာ ပြောရသည်။ နာမ်ကိုဖြုပ်ပြီး နာမ် အထူးပြုကို နာမ်အဖြစ် သုံးထားသောကြောင့် အသံပြောင်းရ ခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုသာကောများအရ ကောက်ချက်ချမည်ဆိုလျှင် ဝါကျ (၁) နှင့် (၂) သည် တူညီသော ဖွဲ့စည်းပုံရှိမည်။ ဝါကျ (၁) ကို ပြောပြီးမှ ဝါကျ (၂) ကို ပြောမည်ဆိုပါက ဝါကျ (၂) နေရာ၌ ဝါကျ (၃) ကို အစားထိုးနိုင်သည်။ ဝါကျ (၃) သည် နာမ်ဖြုပ်ထား သည့် စကားဖြုပ်ပါကျ ဖြစ်သည်။ တစ်နည်းဆိုရလျှင် နာမ် အထူးပြုပြီး တူညီသော ဖွဲ့စည်းပုံရှိသည့် ဝါကျ နှစ်ကြောင်း ကို တစ်ဆက်တည်းပြောမည်ဆိုလျှင် ဒုတိယ ဝါကျ၌ နာမ်ဖြုပ် နိုင်သည်။ ဤစကားမြှုပ်ပါကျမျိုးကို အပြောသာမက အရေးတွင် လည်း သုံးနိုင်သည်။

၃။ ကတ္တားအဖြည့်ပုဒ်တွင် နာမ်ပုဒ်ဖြုပ်ပြုး

ဝါကျရှိးတစ်ခုတွင် နာမ်ပုဒ်နှစ်ခုပါပြီး တစ်ခုသည် ကတ္တား၊ တစ်ခုသည် ကတ္တားအဖြည့်ပုဒ် ဖြစ်မည်။ ကတ္တား အဖြည့်ပုဒ်သည် နာမ်အထူးပြုပါသောပုဒ်ဖြစ်ပြီး ကတ္တားပုဒ်နှင့် ကတ္တားအဖြည့်ပုဒ်တွင်ပါသည့် နာမ်ချင်းတူနေမည် ဆိုပါက ကတ္တားအဖြည့်ပုဒ်တွင် နာမ်မြှုပ်နိုင်သည်။

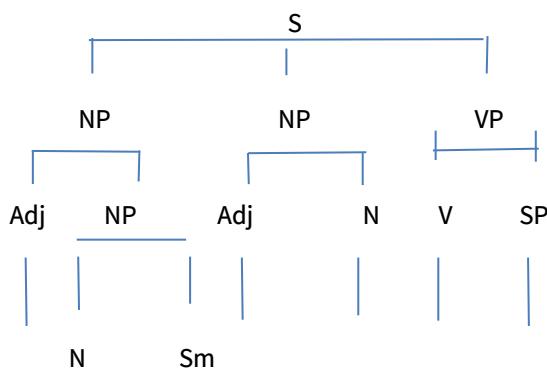
ပုံစံ(၃)

S.S → N1 + N2 + SP

||မင်းမဂ္ဂဇင်းက | နာမည်ကြီး | ပဲ့က္ခ ||

“မင်းမဂ္ဂဇင်းက နာမည်ကြီးပဲ့က္ခ” (၁၉၉၁ ချော်) ဟူသော အပြောစကားတွင် နာမ်ပုဒ် (၁) “မင်းမဂ္ဂဇင်း” သည် ကတ္တား၊ နာမ်ပုဒ် (၂) “နာမည်ကြီး” သည် အဖြည့်ကတ္တား ဖြစ်သည်။ ငါးဝါကျ ကို အပြည့်အစုံပြောလျှင် “မင်းမဂ္ဂဇင်းက နာမည်ကြီး မဂ္ဂဇင်းပဲ့က္ခ” ဟူပြောနိုင်သည်။ ကတ္တားပုဒ်တွင် “မဂ္ဂဇင်း” ဟူသော နာမ်ပါပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ကတ္တားအဖြည့်ပုဒ်တွင် နာမ်ဖြုပ်လိုက်လည်း မြှုပ်နိုင်သည်။ ပြည့်စုံသော ဝါကျနှင့် စကားမြှုပ်ဝါကျ၏ ဖွဲ့စည်းပုံ ကို ယေားဆွဲ ကြည့်နိုင်သည်။

ပုံစံ(၃)ဝါကျဖွဲ့စည်းပုံ

မင်း မဂ္ဂဇင်း က နာမည်ကြီး ၂ မင်း မဂ္ဂဇင်း က နာမည်ကြီး မဂ္ဂဇင်း ၂

ဤကဲ့သို့ ဖြုပ်ထားသည့်အစိတ်အပိုင်းကို ဖော်ထုတ် နိုင်ပြီး ပြည့်စုံသော ဝါကျအဖြစ်လည်း အသုံးပြုနိုင်သောကြောင့် ငါးဝါကျမျိုးကို စကားဖြုပ်ပါကျဟု သတ်မှတ်နိုင်သည်။ ဤ စကားဖြုပ်ပါကျမျိုးကိုလည်း အပြောစကားတွင် သာမက အရေး အသာခြုံပါ အသုံးပြုသည်။

၅။ ခံငြုံသုံးသပ်ချက်

မြန်မာဘာသာစကားရှိ ဝါကျရှိးတွင် နာမ်ပုဒ်ဖြုပ်သည့် စနစ်ကို လေ့လာတင်ပြရာတွင် ဤစာတမ်း၌ အသိပေး ဝါကျ အမျိုးအစားကိုသာ တင်ပြခဲ့ပါသည်။ အသိပေးဝါကျတွင် စကားမြှုပ် သည့်စနစ်ကို လေ့လာကြည့်သောအပါ အောက်ပါ စနစ် (၃) ခုကို တွေ့ရသည်။

၁။ အသိပေးဝါကျတွင် စကားအဆက်အစပ်၊ အခြေအနေ အဆက်အစပ်ရှိပါက နာမ်ပုဒ်ဖြုပ်၍ ပြောနိုင်သည်။

၂။ နာမ်ပုဒ်၏ နာမ်အထူးပြုပါနေ့မြို့ ရွှေတွင်လည်း စကားအဆက်အစပ်ရှိပါက နာမ်အထူးပြုကိုသာ ဖော်ပြပြီး နာမ်ပုဒ်မြှုပ်နိုင်သည်။

၃။ အသိပေးဝါကျရှိးတစ်ခုတွင် နာမ်ပုဒ်နှစ်ခုပါပြီး တစ်ခုသည်ကတ္တား၊ တစ်ခုသည် ကတ္တားအဖြည့်ပုဒ် ဖြစ်မည်။ ကတ္တားအဖြည့်ပုဒ်သည် နာမ်အထူးပြုပါသော ပုဒ်ဖြစ်ပြီး ကတ္တားပုဒ်နှင့် ကတ္တားအဖြည့်ပုဒ်တွင် ပါသည့်နာမ်ချင်းလည်း တူနေမည် ဆိုပါကတ္တားအဖြည့်ပုဒ်တွင် နာမ်မြှုပ်နိုင်သည်။

ဤစနစ် (၃) ခုအနက် (၁) သည် အခြေအနေ အဆက်အစပ်၊ စကားအဆက်အစပ် ပေါ်မှုတည်သောကြောင့် အပြောစကားတွင်သာ နာမ်ပုဒ်မြှုပ်နိုင်သည်။ မြှုပ်ထားသော နာမ်ပုဒ်သည် ဝါကျတွင်းရှိ တာဝန်အရ ကတ္တားလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ကံပုဒ်လည်းဖြစ်နိုင်သည်။ (၂) နှင့် (၃) မှာမူ အပြောစကားတွင်ရော အရေးအသားတွင်ပါ အသုံးပြုနိုင်ကြောင်း တွေ့ရှုရသည်။

ဤသို့ စကားမြှုပ်သုံးခြင်းသည် မိခင်ဘာသာစကားပြောသူတို့အတွက် နားလည်ရန် မခက်ခဲပေါ်။ သို့သော စနစ်ရှိ ကြောင်းကိုမူ သတိပြုမိသူ နည်းသည်။ ဘာသာစကားမတူသူတို့အတွက်မှာ စနစ်မသိလျှင် နားလည်နိုင်ရန် ခက်ခဲကြောင်းတွေ့ရှုရသည်။ ထိုကြောင့် မြန်မာဝါကျ ဖွဲ့ထံးစနစ်တွင် ဝါကျအတွင်းရှိ အစိတ်အပိုင်းများကို စနစ်တကျမြှုပ်၍ ဖွဲ့စည်းနိုင်သည့် စကားမြှုပ်စနစ်ရှိကြောင်း လေ့လာ တင်ပြအပ်ပါသည်။

၆။ နိဂုံး

မြန်မာဘာသာစကားရှိ စကားမြှုပ်စနစ်နှင့် ပတ်သက်၍ အသိပေးဝါကျရှိးတွင် နာမ်ပုဒ်မြှုပ်သည့် စနစ်ကို ဘာသာပေါ်ရှုထောင့်မှ သန်းစစ်လေ့လာ တင်ပြခဲ့ပါသည်။ ဆက်လက်လေ့လာရန် များစွာကျနိုင်ပါသေးသည်။ ဤစာတမ်းသည် မြန်မာဘာသာစကား လေ့လာမှုအတွက် အထောက်အကူပြုလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- ၁။ ခင်မင်၊ မောင် (ရန်ဖြူ)။ (၁၉၈၅)။ စကားပြေ သဘောတရား စကားပြေအတတ်ပညာ။ ရန်ကုန်တဗ္ဗာသိုလ်၊ မြန်မာစာအသင်း။
- ၂။ ထွန်းချွေ ဦး။ (၁၉၇၀)။ အခြေပြု မြန်မာသွိန့် အသုံးအနှစ်း။ ရန်ကုန်၊ ယဉ်ကော်မှုစာပေ။
- ၃။ ဖေမောင်တင်ဦး။ (၁၉၆၃)။ မြန်မာသွိန့် အသုံးအနှစ်း။ ရန်ကုန်၊ စာပေါ်မွှေ့နှုန်း။

၄။ မြန်မာစာအဖွဲ့။ (၁၉၉၁)။ မြန်မာအဘိဓာန်။ ရန်ကုန်၊ မြန်မာစာ အဖွဲ့ ဦးစီးဌာန။

၅။ Crystal, D. (2000). A Dictionary of linguistics and phonetics. (forth edition). Oxford: Blackwell Publishers Ltd.

၆။ Hartmann, R.R.K. & Stock, F.C. (1972). A Dictionary of language and linguistics. England: Applied science Publishers Ltd.

၇။ Mcshane, M. J. (2005). A Theory of ellipsis. New York: Oxford University Press.

၈။ Rozakis, L. (2003). English grammar for the utterly confused. New York: The McGraw-Hill Companies.

စာသားကိုးကားသောစာအုပ်စာရင်း

၁။ စောချစ်၊ လယ်တွင်းသား။ (၁၉၉၂)။ မြစ်တစ်စင်းနှင့် နှင့်တစ်စက် မဂ္ဂင်းဝွေ့များ။ ရန်ကုန်၊ လောကန်တၢ်၏စည်းခတ်သံစာပေ။

၂။ ဗိုးကျား၊ ဦး။ (၁၉၉၉)။ ကိုယ်တွေ့ဝွေ့များ။ ရန်ကုန်၊ ပါရမီစာပေ။

စာမူအမှတ်အသားနှင့်အတိုကောက်အညွှန်း

။	- ဝါကျနယ်သတ်များ
	- ပုဒ်နယ်သတ်များ
... ⁿ	-တစ်ခုတစ်က်ပို့သောသက်တ
Δ	- Ellipsis
S	- Sentence
S.S	- Simple Sentence
N	- Noun
V	- Verb
NP	- Noun Phrase
VP	- Verb Phrase
SP	- Sentence particle
Adj	- Adjective
Adjm	- Adjective marker
Aux	- Auxiliary
Det	- Determiners
Plu	- Plural
Sm	- Subject marker
	- နာမ်ပုဒ်
	- ကိုယာပုဒ်
	- နာမ်အထူးပြု
	- နာမ်အထူးပြုဘတ်
	- အကူ
	- နာမ်ရှုံးသုံးအညွှန်းစကား
	- အများပြ
	- ကတ္တားဝိ

"ပြိုမ်းချမ်းချို့ဖြူဆက်၍ကူ" ကဗျာမှ ဘာသာစကား တာဝန်များ စိစစ်ချက် (လူမှုဘာသာဇာ)

ဒေါက်တာယဉ်တွေနံး
မြန်မာစာဌာန
လျိုင်ကော်တ္ထာသိုလ်
11.tha.pfa@gmail.com

ဒေါ်အေးသနာဝင်း
မြန်မာစာဌာန
လျိုင်ကော်တ္ထာသိုလ်
d.ayethandarwin@gmail.com

ဒေါ်ထားလှိုင်စီး
မြန်မာစာဌာန
လျိုင်ကော်တ္ထာသိုလ်
htarhlaingsoe2020@gmail.com

စာတမ်းအကျဉ်း - ဤစာတမ်းသည် ကိုမျှုံး (ဆေးတ္ထာသိုလ်) ၏ "ပြိုမ်းချမ်းချို့ဖြူဆက်၍ကူ" ကဗျာမှ ဘာသာစကား တာဝန်များ စိစစ်ချက်ဖြစ်ပါသည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကဗျာရှိ ဘာသာစကားဖြစ်ရပ်တို့၏ ဘာသာစကားတာဝန်များကို ဖော်ထုတ်တင်ပြလိုခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤသို့လေ့လာရာတွင် ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ကယားတိုင်းမဲ့ဂျာနယ်ပါ၊ ကိုမျှုံး (ဆေးတ္ထာသိုလ်) ၏ "ပြိုမ်းချမ်းချို့ဖြူဆက်၍ကူ" ကဗျာကို အလေ့လာခံ သတ်မှတ်ပါသည်။ လူမှုဘာသာဇာအရှုထောင့်မှ ချဉ်းကပ်ပြီး ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ ဆန်းစစ်နည်း (Analytical Survey Method) ဖြင့်လေ့လာပါသည်။ ဤသို့လေ့လာခြင်းဖြင့် ဘာသာစကား၏ တာဝန်များနှင့် ရေးစွဲသူ၏ စိတ်၊ စေတနာကို မြင်တွေ့နိုင်သည်။ ကဗျာအပါအဝင် စာပေအပေါ် ဘာသာစကား၏ တာဝန်များ လွမ်းမို့မှုစွမ်းအားကို ဆက်စပ်ဖော်ထုတ်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

သော်ချက်တောာရများ - လူမှုဘာသာဇာ၊ ဘာသာစကားတာဝန်၊ ကဗျာ။

၁။ နိဒါန်း

ကဗျာသည် ခံစားမှုကို ပေးစွမ်းသည့် ရုသစာပေတစ်မျိုး ဖြစ်သည်။ လူတို့ နေ့စဉ်ပြောဆိုသုံးစွဲနောကြသော သာမဏ်စကားများကို ပြပြစ်ချောမောအောင်၊ တေးဂိုတ်အသွင် အသံ ချို့သာ ည်က်ညောအောင်၊ စနစ်တကျ သီကားရေးစွဲထူးသည့် အရာမှာ "ကဗျာ" ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကြောင့် ကဗျာသည် ဘာသာစကားနှင့် ကင်းကွာဖွဲ့စပ်၍ မရပါ။ ကဗျာတွင်ပါဝင်သော စကားဖြစ်ရပ်များမှ ဘာသာစကားတို့ ထမ်းဆောင်သည့် တာဝန်များကို စိစစ်နိုင်ပါသည်။ ဘာသာစကား၏ တာဝန်ကျော်မှုကြောင့် စာအသက်၊ ကဗျာအသက် ရှင်သန်လှပ်ရှားပြီး ဖွဲ့စပ်သူ၏ စိတ်စေတနာ၊ ရည်ရွယ်ချက်ကို ပြတ်သားထင်ရှားစေသည်။ ဤစာတမ်းတွင် လူမှုဘာသာဇာ အမြင်ဖြင့် ဘာသာစကား တာဝန်များကို စိစစ်တင်ပြသွားပါမည်။

၂။ ကိုမျှုံး(ဆေးတ္ထာသိုလ်)၏ကိုယ်ရေးအကျဉ်း

ရန်ကုန်တိုင်း၊ ကော့မျှုံးမြို့နယ်တွင် အဖ ဦးစီးဦး၊ အမိ ဒေါ်မြှေးတို့မှ ဖွားမြှင်သည်။ အခြောပညာအတက်တန်းကို အ.ထ.က (၆) ဗိုလ်တစ်ထောင်တွင် အောင်မြင်ပြီး ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင် ဆေးတ္ထာသိုလ် (၂) ရန်ကုန်မှ ဆေးပညာဘွဲ့ရရှိခဲ့သည်။ (၂) ကြိမ်ပြောက် မြန်မာတိုင်းရင်းသားတို့၏ ရိုးရာ အဆို၊ အကာ အရေး၊ အတိုးပြုင်ပွဲ ဝါသနာရှင်အဆင့်၌ ရွှေတံဆိပ်ရရှိခဲ့ပြီး နိုင်ငံတော်အဆင့် စာပေပြုင်ပွဲများတွင် ပထမ (၅) ဆု ရရှိခဲ့သည်။

"အမိတ္ထာသိုလ် (သီးမဟုတ်) မြက္ခန်းသာ" ကဗျာသည် ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တ္ထာသိုလ်၊ စိန်ရတု အထိမ်းအမှတ် အဖြစ် ထုတ်ဝေသော မြက္ခန်းသာမဂ္ဂဇားတွင် ပုံနှိပ်ဖော်ပြခြင်း ခံခဲ့ရသည့် ပထမဆုံး ကဗျာစာများဖြစ်သည်။ ဓမ္မရတနာမဂ္ဂဇား၊ လင်းလွန်းခုံမဂ္ဂဇား၊ ကယားတိုင်းမဲ့ဂျာနယ်၊ ကယားပြည်နယ် အစိုးရအဖွဲ့ မဂ္ဂဇားနှင့် လျိုင်ကော်တ္ထာသိုလ် နှစ်လည်မဂ္ဂဇားတို့၌ ကဗျာများကို အလျဉ်းသင့်သလို ရေးသားလျက်ရရှိပြီး ယခုအချိန် အထိ ကဗျာပုဒ်ရေး (၁၀၀) ကော် ရေးသားခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

၃။ လူမှုဘာသာဇာနှင့်စကားတာဝန်

လူမှုဘာသာဇာဟူသည် ပညာရပ်ဆိုင်ရာ ဝေဟန် တစ်ခုဖြစ်သည်။ ဤဝေဟန်ရရှိ စတင်သုံးခဲ့သူမှာ ကဗျာဆရာနှင့် ဒသနီကဗောဓပညာရှင် ဟားဗား (Harver, Curie) ဖြစ်သည်။

၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် အသံးပြုခဲ့သည်။ (အောင်မြင့်ဦး၊ ဒေါက်တာ၊ ၂၀၀၃၊ ၂)

၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် ပထမဆုံး လူမှုဘာသာဇာဆိုင်ရာ နှီးနောဖလှယ်ပွဲ ကျင်းပရှိနှုန်းရှု လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၏ ဘာသာစကား အပြုအမှုဆိုင်ရာ သုတေသန စာအပ်စာတမ်းများစွာ ပေါ်ထွက်လာခဲ့ကြပါသည်။ (အောင်မြင့်ဦး၊ ဒေါက်တာ၊ ၂၀၀၅၊ ၉)

ပြီးပြည့်စုံသော ဘာသာစကားတို့ အဖြစ် အသံးပြုနိုင်ရန် ဘာသာစကား၏ အလုပ်တာဝန်များရရှိသည်။ စီကရံပ (C.Criper)

နှင့် အိပ်ချုပြု ဝစ်ဒိုဆန် (H. G Widdowson. 1975) တိုက ဘာသာ စကားတာဝန် (ဂ)ရင် ခွဲခြားပြထားပါသည်။ ဂင်းတို့မှာ
 (၁) ရည်ညွှန်းတာဝန် (referential function)
 (၂) ခံစားမှုပြထားဝန် (emotive function)
 (၃) ညွှန်ကြားတာဝန် (directive function)
 (၄) ဆက်သွယ်မှုပြထားဝန် (phatic function)
 (၅) လူမှုအခြေခြားပြထားဝန် (contextual function)
 (၆) ဖွင့်ဆိုရှင်းပြထားဝန် (metalinguistic function)
 (၇) ဖွဲ့စွဲရှင်းပြထားဝန် (poeticfunction) တို့ဖြစ်ပါသည်။

၄။ ဌီမီးချမ်းချိုးဖြူဆက်၍ကူကဗျာအကြောင်းအရာ

"ဌီမီးချမ်းချိုးဖြူဆက်၍ကူ" ကဗျာကို ကိုယူဗုံး (ဆေးတက္ကသိုလ်) က စာဖတ်ပရီသတ်အား ပြောပြဟန်ဖြင့် ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ဇာတ်ဆောင် ချိုးဖြူဌီးကြောက်လေး ဌီမီးချမ်းရေးဆောင်ရွက်ပုံကို ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ ချိုးဖြူဌီးကြောက တော့ တောင် စမ်းချောင်း၊ မြစ်၊ ပင်လယ်၊ သမုဒ္ဒရာ၊ ကုန်း၊ ရေ၊ အနှံပုံသန်းခဲ့သည်။ ဌီမီးချမ်းရေးချိုးတွင် ဒဏ်ရာနှင့်အတူ အစာရေစာ မွတ်သိပ်ခြင်း၊ ဒုက္ခခံစားရသော်လည်း ခွဲမလျော့ဘဲ ပုံသန်းခဲ့သည်။ မေတ္တာစိတ်အခြေခြား အောင်မြင်စိတ် ကိန်းအောင်းပြီး မရပ်မနားဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဘာသာ၊ သာသနာ၏ အေးမြေသောအရိပ်နှင့် ရောင်စုံပန်းခင်း၏ သင်းရန်စုံ၊ တောင်ယာလယ်ကွင်းမှ ဖြစ်ထွန်းသည့် ကောက်နှံတို့ မြင်တွေ့ရှုံးကြိုက်ရစဉ် ဒုက္ခတို့ တမဟ္မတ်ခြင်း ပြောဖောက်ခဲ့ရသည်။ ရှစ်ခွင်ဝန်းကျင် ဌီမီးချမ်းသောအခါ ၁၅၈၈နှင့် တက်ကြော်ခြင်းတို့ကို အိုးပြုဖွံ့ဖြိုးရာခံစားခဲ့ရသည်။ ဌီမီးချမ်းရေးအောင်မြှုပ်နှံ ဆိုက်ရောက်သည်အထိ ပုံသန်းနေ့်မည့် ချိုးဖြူဌီးကြောက်အကြောင်း ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။

ကဗျာတစ်ပုဒ်လုံးကို စကားဖြစ်ရပ် (၇) ခုဖြင့် သက်ဝင် လှုပ်ရှားစေခဲ့သည်။ ကဗျာပါ ဇာတ်ဆောင် ချိုးဖြူဌီးကြောက်၏ အတွေ့အကြုံ၊ ခံစားမှုတို့ကို ဖွဲ့သူ၏ ပြောစကားဖြင့် သိကုံးထားသည်။ ထိုကြောင့် ကဗျာဖွဲ့သူသည် ပြောသူ၊ ကဗျာဖတ်သူသည် နာသူ ဖြစ်ပါသည်။

စကားဖြစ်ရပ်(၁)

"တောင်စဉ်တော့တန်း၊ ခရီးကြမ်း၍၍၊ နှင်းလျားဝန်၊ မောဟိုက်ချင်သည်၊ အားအင်မရှိ ပုံသန်းခဲ့" ပြောသူမှာ ကဗျာရေးဖွဲ့သူ၊ ဇာတ်ဆောင်မှာ ချိုးဖြူဌီးကြောက် ဖြစ်သည်။ ပြောသည့်နေရာမှာ ကုန်းလမ်းခရီးကြမ်းဖြစ်သည်။ ပြောကြားချို့မှာ ချိုးဖြူဌီးကြောက်လေး ပုံသန်းနေ့်ကာလဖြစ်သည်။ ပြောသည့်အကြောင်းမှာ တော့တောင်ရောမြေခရီးကြမ်းတွင် မောပန်းနှစ်းလျှပြီး အားအင်ကုန်းခမ်း နေပါသော်လည်း ဆက်လက်ပုံသန်းနေကြောင်း ပြောပြသည်။

ဘာသာစကားတာဝန် စစ်ချက်(၁)

"တောင်စဉ်တော့တန်း" သည် ပုံသန်းသည့်နေရာကို အောင်ပြ၍ ရည်ညွှန်းတာဝန်၊ "ခရီးကြမ်း၍" သည် ဖြတ်သန်းရာ

ခရီးအခြေအနေကို ဖော်ပြ၍ လူမှုအခြေပြတာဝန်၊ "နှစ်းလျားဝန်၊ မောဟိုက်ချင်သည်"မှာ ချိုးဖြူဌီးကြောက်၏ ကိုယ်ပန်း၊ စိတ်နှစ်းမှုကို ဖော်ပြ၍ ခံစားမှုပြတာဝန်၊ ခရီးကြမ်းမှာ နှင်းလျားဝန်ပန်းမှု ခံစားရှုံး အားအင်မရှိပါသော်လည်း ဆက်လက်ပုံသန်းနေဆဲဟု ရှင်းပြထားသဖြင့် ဖွဲ့စွဲရှင်းပြတာဝန်ဖြစ်သည်။

စကားဖြစ်ရပ်(၂)

"ချောင်းပြစ်ပင်လယ်၊ သမုဒ္ဒရာအောင်ပြု၍ ပင်ပန်းပါတော် ပုံသန်းနေား" သောင်ယံကို တိုင်းပင်ပန်းပါတော် ပုံသန်းနေား"

ပြောသူမှာ ရေးဖွဲ့သူ၊ ဇာတ်ဆောင်မှာ ချိုးဖြူဌီးကြောက်ဖြစ်သည်။ ပြောသည့်နေရာမှာ ရေးဖွဲ့သူမှာ ချိုးဖြူဌီးကြောက်၏ ပုံသန်းခဲ့ခြင်းမှာ ပြောသည့်အကြောင်းမှာ အဆုံးဖြတ်ကျော်ပုံသန်းခဲ့၍ ပင်ပန်းသော်လည်း ပုံသန်းနေဆဲဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြဖွဲ့ပြထား၍ ဖွဲ့စွဲရှင်းပြတာဝန်ဖြစ်သည်။

ဘာသာစကားတာဝန်စစ်ချက်(၂)

"ချောင်းပြစ်ပင်လယ်၊ သမုဒ္ဒရာအောင်ပြု၍ ပင်ပန်းပါတော် ပုံသန်းရေား" သည် ပုံသန်းရေားရော်ရှုံးရာမှာ ချိုးဖြူဌီးကြောက်ဖြစ်သည်။ "သောင်ယံကို တိုင်းပင်ပန်းပါတော် ပုံသန်းရေား" သည် ရောမ်းခရီးတိုင်းပင်ပန်းပါတော် ပုံသန်းရေား ခရီးခံစားတိုင်း ရောက်ခဲ့ခြင်း အခြေအနေကိုပါပြီ၍ လူမှုအခြေပြတာဝန် ပင်ပန်းပါတော်လည်း ဆက်လက် ပုံသန်းနေဆဲဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြဖွဲ့ပြထား၍ ဖွဲ့စွဲရှင်းပြတာဝန်ဖြစ်သည်။

စကားဖြစ်ရပ်(၃)

"ဒဏ်ရာဒဏ်ချက်၊ ပြည့်သိပ်နှုက်၍၍၊ သွေးစက်စီးကျား" မျက်ရည်ကျေလည်း မကျေစိတ်ဖွဲ့ပုံကာပဲ"

ပြောသူမှာ ကဗျာဖွဲ့သူ၊ ဇာတ်ဆောင်မှာ ချိုးဖြူဌီးကြောက်ဖြစ်သည်။ ပြောသည့်နေရာမှာ ပုံသန်းခဲ့ခြင်း တစ်နေရာဖြစ်သည်။ ပြောကြားချို့မှာ ပုံသန်းနေဆဲကာလဖြစ်သည်။ ပြောသည့်အကြောင်းမှာ ဒဏ်ရာများစွာရှုံး နာကျင်သော်လည်း ခွဲမလျော့ ပုံသန်းနေဆဲဖြစ်ကြောင်း ပြောသည်။

ဘာသာစကားတာဝန်စစ်ချက်(၃)

"ပြည့်သိပ်နှုက်၍၍" ကြိယာဝိသနနှုဖြင့် ဒဏ်ရာရ ချိုးဖြူဌီးကြောက်ကို ရည်ညွှန်းဖွဲ့သူမှာ ချိုးဖြူဌီးကြောက်ဖြစ်သည်။ "သွေးစက်စီးကျား" မျက်ရည်ကျေလည်း ပြည့်သိပ်နှုက်ဖြစ်သည်။ ဒဏ်ရာရ ချိုးဖြူဌီးကြောက်ကို ရည်ညွှန်းဖွဲ့သူမှာ ချိုးဖြူဌီးကြောက်ဖြစ်သည်။ ဒဏ်ရာရ ချိုးဖြူဌီးကြောက်၏ ပုံသန်းခဲ့ခြင်း တစ်နေရာဖြစ်သည်။ ပြောကြားချို့မှာ ပုံသန်းနေဆဲဖြစ်ကြောင်း ပြောသည်။

စကားဖြစ်ရပ်(၄)

"အစာလည်းတော်၊ သောက်ရေပြတ်၍၍၊ ထူးမတ်အားအင်၊ ချို့ချင်လည်း၊ ပြီးချင်အားအင်၊ သိကျားမြဲ" ပြောသူမှာ ရေးဖွဲ့သူ၊ ဇာတ်ဆောင်မှာ ချိုးဖြူဌီးကြောက်၊ ပြောသည့်နေရာမှာ ချိုးဖြူဌီးကြောက်၏ ပုံသန်းခဲ့ခြင်း စိတ်ဓမ္မတ်မကျေ အားထုတ်ကာ ပုံးပေါ်နေကြောင်း ရှင်းပြဖွဲ့သိထား၍၍ ဖွဲ့စွဲရှင်းပြတာဝန်ဖြစ်သည်။

ပြောသူမှာ ရေးဖွဲ့သူ၊ ဇာတ်ဆောင်မှာ ချိုးဖြူဌီးကြောက်၊ ပြောသည့်နေရာမှာ ပုံသန်းခဲ့ခြင်း ဆက်လက်ကာလ၊ ပြောသည့်အကြောင်းရှင်းမှာ အစာရေစာ

ပြတ်၍ အားအင်ကုန်ဆုံး ချိန်နေသော်လည်း အားတင်းကာ
ဆောင်ရွက်မြှုဖြစ်ကြောင်း ပြောသည်။
ဘာသာစကားတာဝန်စိစစ်ချက်(၄)

"အစာလည်းတော် သောက်ရပြတ်၍" ကြံတွေ့နေရ^{၁၁}
 သည့် လူမှုအခြေအနေပြ၍ လူမှုအခြေပြတာဝန် "ချိန်ချင်လည်း"
 သည် ချို့ဖြူငြောက်၏ ခံစားမှုဗိုပြ၍ ခံစားမှုပြတာဝန် "မက္ခစိတ်စွဲ၊
 ပုံကာဝဲ"မှာ ဘတ်ဆောင်၏ အလျော့မပေးသည့် ဂုဏ်ရည်ပြ၍
 ရည်ညွှန်းတာဝန်၊ စားစရာ၊ သောက်စရာ ပြတ်လပ်၍ အားအင်
 မရှိသော်လည်း စိတ်ဓာတ်မကျ အားတင်းဆောင်၍ရှုက်ဆဲဖြစ်
 ကြောင်း ရှင်းပွာထား၍ ဖွဲ့စွဲရှင်းပြ တာဝန်တို့ထဲမဲ့ဆောင်သည်။
 စကားဖြစ်ရပ်(၅)

"နိမ့်မြင့်လောကံ၊ ကြံးကြံးရှင်း၊ ပျေကာဝဲကာ၊ တေးသီ
ကာလျှင်၊ ပြည်ရွာအနဲ့၊ မေတ္တာဖြန့်ကာ ကောင်းသနဲ့
အေးပြိုမ်း၊ အောင်ဓမ္မတ်ဂါန်းလျှက်၊ မယိုစ်ခိုင်မတ်၊
တောင်ပံ့ခတ်မည်၊ မရပ်မနား၊ ရှေ့ဆက်သွား။"

ცეკვაუმა რე:ჭ-ვუ თარი ხელაძენმა ვებ:ციცქა ცეკვაუ
დორამა ბურანის:ჰადვირა ცეკვაცა:ვებ:ჭა ბურანის:ჰადვირა
ცეკვაუ აცეკვა:ჭა ლეგავათორი ცეკვა:ცეკვა:პრი: მეტე
ცეკვა:პრი: დორა ადამიათთვი თეატრი მუსიკა: მარტინა:
ხელაძენი მარტინი ცეკვაუ

သာသာစကားတာဝန်စိစစ်ချက်(၅)

"နိမ့်မြင့်လောကခံ၊ ကြံးကြံးရင်း" သည် လောကခံကို
ခုခံနေရသည့် အခြေအနေကိုပြ၍ လူမှုအခြေပြတာဝန်၊
"ကောင်းသန်၊ အေးပြိုင်း၊ အောင်ဓာတ်ကိန်းလျက်" သည်
မေတ္တာဖြင့် သန်စင်အေးပြိုင်းပြီး အောင်မြင်ရေး အတွေး
အမြင်တို့ စွဲမြေနေပုံပြ၍ ခံစားမှုပြတာဝန်၊ "မယိမ်းနိုင်မတ်၊
တောင်ပံ့ပါတ်မည်" သည် ဇာတ်ဆောင်၏ ဖောက်ပြန်ခြင်းမရှိ
တည်ကြည်နိုင်မှု ဂုဏ်ရည်ကိုပြ၍ ရည်ညွှန်းတာဝန်၊ လောကခံ
ကို ရင်ဆိုင်ပြီး ကောင်းမွန်အေးမြေသည့်ခံစားမှု၊ ခိုင်မြေဖြောင့်မတ်
သည့် ယုံကြည်ချက်တို့ဖြင့် ရှုံးအနာဂတ်ကို ပုံးသန်းဆောင်ရွက်
မည့်အကြောင်းကို "မရပ်မနား၊ ရှုံးဆက် သွား" ဟု ရှင်းပြ၍
ဖွဲ့စွဲရှင်းပြ တာဝန်တို့ထမ်းဆောင်သည်။

စကားဖြစ်ရပ်(၆)

ပြောသူမှာ ကဗျာဖွဲ့သူ၊ အတ်ဆောင်မှာ ချို့ဖြူငါ်၊ ပြောကြားသည့်
နေရာမှာ သာသန္တရပ်ဝင်း၊ ပန်းခင်း၊ တောင်ယာ၊ လယ်ကွင်း၊
တစ်နေရာဖြစ်သည်။ ပြောကြားခို့နှင့်မှာ ချို့ဖြူငါ် ပုံသဏ္ဌားဆဲ

ကာလဖြစ်သည်။ ပြောသည့်အကြောင်းမှာ ဘာသာ၊ သာသန၊ ရပ်ဝန်း၏ ချိမ်သောဆည်းလည်းသံ၊ ရောင်စုပါန်းခင်းမှာသင်းရန်။ တောင်ယာလယ်ကွင်းမှ ရင့်မှုညွှန်ပါး၊ ဖြစ်ထုန်းကောက်နှင့်တို့ကြား၍ မြင်ရသောအခါ စွမ်းအားပြည့်ဝြီး ခံစားမှုဒဏ်ရာတို့ ပျောက်ကင်း၍ ပိတ်ခံစားရကြောင်းဖြစ်သည်။ ဘာသာစကားတာဝန်စီစဉ်ချက် (၆)

"ပုထိုးစေတီ၊ ကျောင်းကန်ဆီမှု"၊ "ပန်းစံခင်းနှင့် ဝါဝင်း
ကောက်နှုံး" တို့သည် ချိုးဖြူဌာက်ပုံသန်းရာ အရပ်ကိုပြ၍ ရည်ညွှန်း
တာဝန်၊ "ချိုးအဆည်းလည်း"၊ "မွေးဘိလ္ဂခြင်း"၊ "ဝါဝင်း
ကောက်နှုံး" တို့သည် ဘာသာ၊ သာသနာ၏ အေးပြေားဝေဖြာမှု၊
စိက်ပျိုးရေးဖွံ့ဖြိုးမှု၊ ရန်သင်းထံသော ပတ်ဝန်းကျင်၏ စိပြုည်မှု
ဂုဏ်ရည်ကိုပြ၍ ရည်ညွှန်းတာဝန်၊ "ရင်ထဲပိတီ၊ ခွန်အားရှိပေါ့"၊
"ဒက်ရာ ဒက်ချက်၊ အနာကျက်ပေါ့" ဟု ပျုံသန်းခရီး၏
အကြားအမြင်တိပေါ် ခံစားမှုများဖော်ပြ၍ ခံစားမှုပြတာဝန်၊
ချိုးဖြူဌာက်၏ ကြားမှု၊ မြင်မှုအခြေပြု၊ ဖြစ်ထွန်းလာသော
ခွန်အားရှိခြင်း၊ အနာကျက်ခြင်း အကျိုးကျေးဇူးများကို ရှင်းပြ
ဖွဲ့ဆို၍ ဖွင့်ဆိုရင်းပြတာဝန်နှင့် ဖွဲ့စွဲရင်းပြ တာဝန်ထမ်းဆောင်
သည်။

စကားဖြစ်ရပ်(၇)

"ହେଲି: ତାଙ୍କ ଟେର୍କାନ ତଥା: ମେପ୍ରିୟଲଙ୍କଃଫ୍ରଣ୍ଟ୍ ଓ ହିଂଦୁତଳିଃଲୁଣ
ପ୍ରିଂ ରୁତିଂକଃଗୁର୍ଜନ୍ମ୍ତ୍ଵା ପୁଃତାନଭାର୍ତ୍ତକ୍ଷେତ୍ରୀଃ କ୍ରିତଃଏହିତେଃ
ତ୍ର୍ୟା ଚୟୁଃଚ୍ଵାଃଯାତ୍ରୀ ଶିଖିଂଦ୍ରିଯୁଷ୍ଵା ଦୈତ୍ୟାତ୍ମକ୍ଷା ତାନ
ଏକାନ୍ତଯ୍ୟ ଶିଖିମ୍ରୁଦ୍ଧିଲଙ୍କଃ ଅଭିମନ୍ତଃଭ୍ରା ପ୍ରୁତ୍ସନ୍ଧଃଲୁପା
ଯତର୍ଦୟନ୍ତଃକ୍ଷଣ୍ଟ କିତତେଃଶୁଣି: ଦ୍ଵିଃଯଶ୍ଵରଃ ପ୍ରମନ୍ତଃଶବ୍ଦଃ
ତେଃଶ୍ଵରିଣିଃ ଦ୍ଵିତୀୟଃଏହିଃପିରା ଆହୁରିମିତିକିଂ"

"ဆင်းတက်တောင်တန်း၊ မြေပြန်လမ်းနှင့် စီမံစစ်လွင်ပြင်၊ ရှစ်ဝန်းကျော်၌" ဟု ဇာတ်ဆောင်ချိုးဖြူဌာက် ပုံသဏ္ဌာန်းရာနေရာညွှန်၍ ရည်ညွှန်းတာဝန် "ပွဲတင်ဟစ်ကြေး၊ ပြိမ်းချမ်းတေးတို့၊ သွေးသားထဲထိ၊ စီမံဝင်ရှိသော်" မှာ ပြိမ်းချမ်းရေးအမြဲးအစားတို့ ပြိုမ်းဖော်များစွာ သိမြဲ့မြဲဖြောင်း ဂုဏ်ရည်ပြု၍ လူမှုအခြေပြုတာဝန်၊ "ဝါဒေဒါဒုက္ခ၊ တစ်ခေကေဝယ်၊ ချို့မြှောင်လန်း၊ အုံမခန်းသို့" ဟု ဆင်းရဲခြင်းတို့ ပြပေါ်ဟန်ပြီး တက်ကြောင်လန်း

ခြင်းတို့ ရတ်ချဉ်းခံစားပုံကို အုပ္ပါဒ်ခြင်းကြီးစွာ ကြံတွေ့ရကြောင်း
ဖောကျူး၍ ခံစားမှုပြတာဝန်၊ ပန်းတိုင်အရောက် ပျုံသန်း၍
ပြမ်းချမ်းရေးတေးဂါတကို သိကျူးနေ့စည်းအကြောင်းကို "ပျုံရင်း
သန်းရင်း၊ တေးသီရင်း၊ ပြမ်းချမ်းချိုးဖြူး၊ အောင်မြေနှင်း" ဟု
ပြောသဖြင့် ညွှန်ကြားတာဝန်နှင့် ဖွဲ့စွဲရင်းပြတာဝန်တို့ ထမ်းဆောင်
ပါသည်။

၅။ ခြံင့်သုံးသပ်ချက်

ကိုမျှူး (ဆေးတွေသိလ်) ၏ "ပြုမီးချမ်းချို့ဖြူဆက်၍" ကူးကဗျာမှ ဘာသာစကားတာဝန်များ စိစစ်ချက်" ကို စကားဖြစ်ရပ် (၇) ခုဖြင့် စိစစ်တင်ပြထားပါသည်။ စကားဖြစ်ရပ် (၇) ခုတွင် အပြန်အလှန်ပြောစကားမပါ။ ကဗျာဖွဲ့သူ (တစ်နည်း) ကဗျာပါ ၈၁၂ဆောင်ချို့ဖြူ၍က်၏ အပြောစကားများသာဖြစ်ပါသည်။ ဘာသာစကားတာဝန်တွင် ဆက်သွယ်မှုပြ တာဝန်ကို လုံးဝမတွေ့ရပါ။ ဤကဗျာတွင် ညွှန်ကြားတာဝန်ကို ၁၄.၃%၊ ဖွင့်ဆိုရင်းပြတာဝန်ကို ၁၄.၃%၊ လူမှုအခြေပြတာဝန်ကို ၇၁.၄၄%၊ ရည်ညွှန်းတာဝန် ၁၀၀%၊ ခံစားမှုပြတာဝန် ၁၀၀%， ဖွဲ့နဲ့ရှင်းပြတာဝန် ၁၀၀% တွေ့ရှိရပါသည်။ နာသူမှာ စာဖတ်ပရိသတ်ဟု ယူဆပါသည်။ စကားဖြစ်ရပ် ၁ နှင့် J ကို ကဗျာအစ၊ စကားဖြစ်ရပ် ၃၊ ၄၊ ၅ သည် ကဗျာအလယ်၊ စကားဖြစ်ရပ် ၇ သည် ကဗျာ အဆုံးဖြစ်ပါသည်။

ကုပ္ပါရေးမှူး အစီအစဉ်ပါ ဘာသာစကားတာဝန်ထမ်းဆောင်မှုကို စိစစ်သော် ကုပ္ပါရေးအစပိုင်း (စကားဖြစ်ရပ် ၁၊ စကားဖြစ်ရပ် ၂) တွင် ရည်ညွှန်စာဝန်၊ ခံစားမှုပြတာဝန်နှင့် လူမှုအခြေပြတာဝန်၊ ဖွံ့ဖြိုးရင်းပြတာဝန်ဖြင့် စီစဉ်ဖွံ့ဖြိုးသည်။

ကဗျာ၏အလယ်ပိုင်း (စကားဖြစ်ရပ်၃၊ ၄၊ ၅) တွင်
ခံစားမှုပြတာဝန်နှင့် လူမှုအခြေပြတာဝန်၊ ဖွဲ့စီးရှင်းပြတာဝန်
တို့ဖြင့် စီစဉ်သိကုံးသည်။ ကဗျာ၏အဆုံး နိဂုံးပိုင်း (စကားဖြစ်
ရပ် ၇) တွင် ရည်ညွှန်စာဝန်၊ ခံစားမှုပြတာဝန်၊ ညွှန်ကြား
တာဝန်၊ ဖွဲ့စီးရှင်းပြတာဝန်၊ ဖွဲ့စီးရှင်းပြတာဝန်များဖြင့် ပေါင်းစည်း
ဖွဲ့ဆိုထားသည်။ ဘာသာစကားတာဝန်များ အစီအစဉ်မှု ပုံစေ
မရှိ။ ကဗျာဖွဲ့ဆိုသူ၏ စိတ်စေတနာအလျောက် အရွှေအပြောင်း
ရှိပါသည်။ ကဗျာအဆုံး (နိဂုံး) ၌ ဖွဲ့စီးရှင်းပြတာဝန်ကို ရာနှစ်း
ပြည့် အသုံးပြုခဲ့၊ စီစဉ်ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။ ဤထို စီစဉ်ဖွဲ့ဆိုမှုကြောင့်
ရေးဖွဲ့သူ၏ ပြမ်းချမ်းရေး ဖော်ဆောင်လှုပ်ရားမှုနှင့်အတူ ခိုင်မာ
သော ယုံကြည်ချက်တို့ ထင်ရှားပေါ်လှုပ်လာရသည်ဟု သုံးသပ်လိုပါ
သည်။

၆။ နိဂုံး

ဤစာတမ်းတွင် ကိုမျှုံး (ဆေးတက္ကသိတ်) ၏ "ပြမ်းချမ်းချို့ဖြန်ဆက်၍ကူး" ကဗျာမှ ဘာသာစကားတာဝန်များကို လူမှု ဘာသာလေဒ ရှုထောင့်မှ ချဉ်းကပ်၊ စိစစ်၊ သုံးသပ်တ်ပြုခဲ့ပါသည်။ ကဗျာဖွဲ့ဆိုသူ၏ အပြော (သို့မဟုတ်) ကဗျာပါ ဇာတ်ဆောင် ချို့ဖြန်ဆက်၏ အပြောများက ထမ်းဆောင်သော ဘာသာစကား တာဝန်များကို ဖြင့်တွေ့သိရှုပါသည်။ ဤဘာသာစကား တာဝန်များကြောင့် ကဗျာပါ ဇာတ်ဆောင်၏ ပြမ်းချမ်းရေး ဖြတ်သန်းရာ ခရီး၊ ကြံတွေ့ခဲ့ရသော ဆင်းခြင်းဒုက္ခ၊ ပြမ်းချမ်းရေး အသီးအဖွင့် ကို ကိုယ်တွေ့မျက်မြင် ခံစားရသည့် ပိတ်၊ အနာဂတ်ခရီးအတွက် ခိုင်မာတည်ကြည်စိတ်တို့ ပြတ်သားလာရသည်။ ပြမ်းချမ်းရေးကို မြတ်နိုးထိန်းသိမ်း၊ ဝေမျှလိုစိတ်များ ကိန်းအောင်းလာစေကြောင်း တင်ပြုပါသည်။

ကုပ္ပါဒကားဖြစ်ပ်နှင့် ကုပ္ပါဒအဖွဲ့ အစီအစဉ်၏

ဘာသာစကား တာဝန်အစဉ်ပြဇေား

ကုပ္ပါယ်	အန့်အတွင်းရေး	စကားမြန်မာ	မြန်မာ	မြန်မာ	မြန်မာ	မြန်မာ	မြန်မာ	မြန်မာ	မြန်မာ
နိဒါန်း (၁)	C	✓	✓	-	-	✓	-	✓	
II	J	✓	✓	-	-	✓	-	✓	
လယ်	၃	✓	✓	-	-	-	-	✓	
II	၄	✓	✓	-	-	✓	-	✓	
II	၅	✓	✓	-	-	✓	-	✓	
II	၆	✓	✓	-	-	-	✓	✓	
နှစ်ဦး (ဆုံး)	၇	✓	✓	✓	-	✓	-	✓	
		၁၀၀ %	၁၀ %	၁၄ %	-	၇၁ ၄၄ %	၁၄ ၂၁ %	၁၄ ၁၀ %	၁၀ %

ကာမ်းကိုးစာရင်း

၁။ မှုံး၊ ကို (၂၀၁၈)။ ကယားတိုင်းမြို့နယ်၊ အတွဲ(၁)၊
အမှတ်(၁)။ ပြည့်နယ်အစိုးရရုံး၊ ကယားပြည့်နယ်။ ကယား
၇၅၄ ၇၅၄

၂၁၃၈ နျောက်လပုံ။
၂၁၁၇ အောင်မြိုင်ဦး၊ ဒေါက်တာ။ (၂၀၀၃)။ လူမှုဘာသာဇာ
မိတ်ဆက်။ ပယာတန်ဆောင် ပံနိပ်တိက်။ ရန်ကုန်မြို့။

၃။ အောင်မြန်မြို့၊ ဒေါက်တာ။ (၂၀၀၅)။ လူမှု ဘာသာဖော်
ဘောတရား။ ပညာတန်ဆောင် ပုံနှိပ်တိုက်။ ရန်ကုန်မြို့။

၄။ အင်လိပ်ဘာသာ Internet Reference

Wikipedia. Socialigistics.Com

Crystal, Daid (2004) A Dictionary of Linguistics and
phonetics Sixth edition, United Kingdom, Black well
Publishing Ltd.

ဦးပုလှ၏ တေးထပ်များမှ နှစ်သက်မှုသက်သက်ကိုသာပေးသော ရသမြောက်အဖွဲ့များလွှဲလာချက်
ဒေါက်တာခင်ခေါ်မော်

တွဲဖက်ပါမောက္ဂ၊ မြန်မာစာဌာန၊ လားရှီးတဗ္ဗာသို့လ်။
drkhinkhinmaw@gmail.com

စာတမ်းအကျဉ်း - ဤစာတမ်းသည် စာဆိပ်ဦးပုလှ၏ တေးထပ်များမှ နှစ်သက်မှုသက်သက်ကိုသာပေးသော ရသမြောက်အဖွဲ့များကို
လွှဲလာတင်ပြထားသော စာတမ်းဖြစ်ပါသည်။ စာဆိပ်၏အတွေး စိတ်ကူးဥာဏ် ထက်မြှုက်ပုံကို တင်ပြလိုသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်ပါ
သည်။ ဤစာတမ်းကို လွှဲလာတင်ပြရာတွင် ဦးပုလှ၏စာပန်းကုံး (ဒုတိယတွဲ) စာအုပ်ကို အလွှဲလာခံအဖြစ် သတ်မှတ်ပြီး ရသသဘော
တိုကို အခြေခံ၍ တင်ပြထားပါသည်။ ဤသို့တင်ပြရာတွင် ရသနှင့်စပ်လျဉ်းသည် အကြောင်းအရာများ၊ ဦးပုလှ၏ တေးထပ်များမှ
သို့ရှုသ မြောက်အဖွဲ့နှင့် ဟသေရသမြောက်အဖွဲ့ လွှဲလာချက်ဟူ၍ အပိုင်းခွဲကာ တင်ပြထားပါသည်။ ထိုသို့တင်ပြခြင်းဖြင့် လေက
တွင် တကယ်ရှုံးနိုင်သော မြှော်နိုင်သော အကြောင်းများဖြစ်သော်လည်း နှစ်သက်မှု သယာမိတ်သည် လူစိတ်သဘောကို သတိပြု
ဆင်ခြင်မီစေသည့်အပြင် စိတ်ကူးစာန်းစွာ ဖြင့်တတ် တွေးတတ် ရေးတတ်သည့် စာဆိပ်၏ စွမ်းရည်ကို တွေ့နှုင်ပါသည်။ ဤစာတမ်း
သည် ရသသဘောကို လွှဲလာသူတို့အတွက် အထောက်အကူးပြုနိုင်ပါသည်။

၁။ နိဒါန်း

စာဆိပ်ဦးပုလှ၏ တေးထပ်များလာ နှစ်သက်မှု သက်သက်ကိုသာပေးသော ရသမြောက်အဖွဲ့ကို လွှဲလာတင်ပြရာ
တွင် ဦးပုလှ၏ စာပန်းကုံး (ဒုတိယတွဲ) လာ တေးထပ်များအနက် သစ္စာထားဖွဲ့၊ သစ္စာတိုင်ဖွဲ့၊ ဂုဏ်ပြုဖွဲ့၊ အနှိမ်ဖွဲ့အချို့မှ လွှဲလာ
တင်ပြသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့တင်ပြရာတွင် အရှင်ကုမာရှဇ်၏
အလက်ဗာပန်းကုံးလာ ရသဖြစ်ပေါ်လာစေရန်အတွက် စိတ်လှုပ်
ရှားမှုဖြစ်သော ဌာနသို့သာဝါ၊ ထိုဌာနသို့သာဝါတို့ ဖြစ်ပေါ်လာစေ
သော အရင်းခံအကြောင်းဖြစ်သည့် အာရမဏိသို့သာဝါ၊ ထိုအရင်း
ခံအကြောင်းကို တိုးပွားအောင် နှီးဆွေပေးသော အခြားအရုံး အ
ကြောင်းဖြစ်သည့် ဥုံးပန်းအိမ်သို့သာဝါ၊ အာရမဏိသို့သာဝါ၊ ထိုနှင့်
တင်ပြထားပါသည်။

၂။ ရသဟူသည်

ရသဟူသည် “ရသ” ဟူသော ဝေါဟာရ အနက်နှင့်
စပ်လျဉ်း၍ ပညာရှင်တို့ ကြံးဆွဲနှင့်ဆိုခဲ့ကြပါသည်။ ပညာရှင်
တို့၏ ကြံးဆွဲနှင့်ဆိုချက်များအရ ရသဟူသည် အလက်ဗာနည်း
လမ်းများနှင့် ညီညာတ်အောင် ဖွဲ့စွဲစိုက်းသည့်သို့ချင်း၊ ရတု၊ ကဗျာ၊
ပြောတ်အစရှိသော အဖွဲ့အစွဲ၊ အရေးအသားတို့ကို ဖတ်ရှု
လွှဲလာခြင်းဖြင့် ပင်ကိုအနေထက် စိတ်အခြေအနေထူးခြား
လှပ်ရှုံးလာပြီးနောက် ထိုအဖွဲ့အစွဲ၊ အရေးအသားတို့၏ အနက်ကို
နှစ်သက်သယာသွားခြင်း၊ စွဲမြှော်သွားခြင်းဟုဆိုရပါမည်။

၂။ ရသစာပေ

‘ရသစာပေ’ သည် ရသပညာဟူသော အနုပညာရပ်
အတွင်းမှ တစ်ခုအပါအဝင် ဖြစ်ပါသည်။ ရသစာပေ ဟူသော
အနုပညာနှင့် ပတ်သက်၍ ပညာရှင်တို့၏ ဖွင့်ဆိုချက်တို့ကို
လွှဲလာကြည့်သော နှစ်သက်ကြည်နှင့် သက်သက်ကိုသာ
ပေးသော ရသစာပေနှင့် နှစ်သက်ခြင်းနှင့်အတူ ပတ်ဝန်းကျင်
ကို သတိပြုမြိမ်ပြီး ဘဝအသိကိုပါ သိမြင်လာစေသော ဘဝ
အနီသင် နှစ်သက်ခြင်းတို့ ပေးသောရသဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိကြောင်း
သိရပါသည်။ နှစ်သက်ခြင်း သက်သက်ကိုပေးသော ရသ
စာပေနှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာတော်ဂျိုက

“နှစ်သက်ခြင်းသက်သက်ကို ယေဘုယျအား ဖြင့်
သွှေ့လက်ာရာ၊ အတွေးလက်ာရာ အစိတ်အပိုင်းတို့မှ
ရတတ်သည်”

ဟုဖော်ပြထားပါသည်။ (၂၀၀၄၊ ၂၈)

ထိုရသစာပေနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆရာတော်ဂျိုက ဦးပုလှ
၏ ‘မှလေးရုံတောာအစချို့ နို့မြှုံးတေးထပ်ကို သာကေ ဆောင်
ထားပါသည်။’

၂၂။ ရသဖန်တီးမှုနှင့် ရသခံစားမှု

စာတမ်းပုံကို ဖတ်ရခြင်းဖြင့် နှစ်သက်ခြင်းနှင့်အတူ
ဘဝအသိများ၊ လောကအမြင်များ၊ ရရှိစေရန်အတွက် စာပေ
အနုပညာရှင်တို့၏ ဖန်တီးမှုလိုအပ်ပါသည်။ ထိုဖန်တီးမှုအတွက်
စာပေအနုပညာရှင်တွင် စိတ်ကူးဥာဏ် လိုအပ်ပါသည်။ စိတ်ကူး
ဥာဏ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ 'ရသစာပေအဖွင့် နှင့်နိဒါန်း' တွင်

“စာရေးရာ၌ ပုံကောင်းပုံလှရနို့ အရေးတွင်
ပုံသဏ္ဌာန် ကောင်းရှုံးအရေးတွင် ဝိရိယ အခြား

ကောင်းသော စိတ်ကူးညာ၏သည် အရေးပါသည်"

ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ (၂၀၀၄၊ ၃၀၉-၃၁၀)

ထိုဖော်ပြချက်အရ စာပေပညာရှင်တို့၏သည် မိမိတွေ့မြင်ခဲ့သော အတွေးအသိ၊ အမြင်တို့ကို စိတ်ကူးညာ၏ရောက်ရာမှ မိမိ သိမြင်သကဲ့သို့ ဖတ်ရှုသူတို့အား သိမြင်စေလိုသော စေတနာ နှီးဆော်ချက်ဖြင့် စိတ်ကူးညာ၏ကို ပုံဖော်ကာ ဖန်တီးခဲ့သည် ဟုဆိုရပါမည်။ ရသခံစားမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍

"ရသကို အတ်လမ်းပါ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ခံစား မှုဖြင့်

မတိုင်းတာရာ မိမိခံစားမှုဖြင့်သာ တိုင်းတာရသည်"

ဟု ရသစာပေ၏ရသတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။ (၂၀၀၃၊ ၂၆၆) ဤနေရာ၌ ပရီသတ်၏ခံစားမှုဟု ဆိုထားပါသည်။ ခံစားမှု ဟူသည် စိတ်နှင့်သက်ဆိုင်ပါသည်။ ရသသည် စိတ်ကိစ္စဖြစ် သောကြောင့် ဖတ်ရှုသူ၏ စိတ်အခြေအနေအလိုက် ခံစားမှု ကွဲပြားသွားနိုင်ပါသည်။ ခံစားမှုကွဲပြားသည်နှင့် စိတ်လှုပ်ရားမှု (ဌာယီဘာဝ) ကွာခြားသွားပါသည်။ ကွာခြားသွားသော စိတ်လှုပ်ရားမှုအလိုက် ရရှိလာသော ရသအမည်များ ဆန့်ကျင်သွား နိုင်ပါသည်။ ဤသို့ ခံစားမှုကွဲပြားချက်ကိုလိုက်၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော ရသမတ္တည်ပုံကို 'အလက်နိသွား' တွင် ရှင်းလင်းဖော်ပြထားပါသည်။ (၁၉၃၇၊ ၃၄၂)

ထိုကြောင့် ဖတ်ရှုသူ၏ စိတ်အခြေအနေအလိုက် ရသသည် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး မတူနိုင်ဟု ဆိုရပါမည်။

J- ၃။ ရသအမျိုးအစား

ရှေ့တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့် ရသဖွင့်ဆိုချက်ပါ 'အဖွဲ့ အနွဲ့' အရေးအသားတို့၏ အနက်ကို နှစ်သက်သာယာသွားခြင်း စွဲဖြေသွားခြင်း" ဟူသော တင်ပြချက်နှင့်အညီဆိုရပါလျှင် ရသအမျိုးအစားသည် နှစ်သက်သာယာခြင်း တစ်ခုတည်းသာဟု ယူဆ ပိုပါသည်။

သို့သော အလက်ကျမ်းများတွင် ရသအမျိုးအစား ကို ဌာယီဘာဝနှင့်တွဲလျက် (၉) မျိုးရှိကြောင်းနှင့် ဓမ္မသို့ရ ရသတွင် ထည့်သွင်းထားသော "တဏောရာဂ မဟုတ်သော မေတ္တာဖြစ်သည် ထွေလရသကို ထည့်သွင်းလျှင် (၁၀) မျိုးရှိ ကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။ အလက်ကျမ်းများတွင် ထိုသို့ ဌာယီဘာဝ (စိတ်လှုပ်ရားမှု)နှင့် တွဲလျက် ရသအမျိုးအစားကို ခွဲခြားဖော်ပြခြင်းမှာ ရသစာပေတစ်ခုကို လေ့လာရာတွင် စိတ်လှုပ်ရားမှုကို ပေါ်လှင်အောင် ရေးဖွဲ့နိုင်စွမ်းရှိသည့် နှစ်သက်သာယာမှုကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ပြခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ယူဆမိပါ သည်။

၃။ ဦးပုည်၏တေးထပ်များမှ နှစ်သက်မှု သက်သက်ကို သာပေးသော ရသမြောက်အဖွဲ့ များ လေ့လာချက်

စာပေပညာရှင်တို့၏သည် မိမိတို့ သိမြင်ထားသော အတွေးစိတ်ကူးတို့ကို ဖတ်ရှုသူတို့ စိတ်တွင်တွေးထင် သိမြင်စေလိုသော စေတနာနှင့် ပုံဖော်ဖန်တီးတတ်ကြပါသည်။ ထိုသို့ ဖန်တီးတတ်သူ စာပေပညာရှင် အများအပြား ရှိသည့်အနက် စာဆိုးပုည်သည် တစ်ဦးအပါအဝင်ဖြစ်ပါသည်။ စာဆိုးပုည်ရေးဖွဲ့သော တေးထပ်တို့တွင် စေတနာ သက်ရောက်ရာအပေါ် စိတ်ကူးညာ၏ ကွန်မြို့ကာ ရေးဖွဲ့ထားသောရသမြောက် အဖွဲ့များကိုတွေ့ရပါသည်။ ထိုအဖွဲ့များအနက် သို့ရှိရသမြောက် အဖွဲ့နှင့် ဟသသရသမြောက်အဖွဲ့တို့ကို ရသသဘောနှင့် လေ့လာ တင်ပြသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

၃-၁။ သို့ရှိရသမြောက်အဖွဲ့

သို့ရှိရသနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အလက်ပန်းကုံးတွင် "ကာမဂ်တံ့ပါနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မိန်မယောက်၌ား တို့၏ အချင်းချင်း ကြိုက်နှစ်သက်ခြင်း စသည်သည် (ရတိဌာယီဘာဝ) မည်၏။ အချင်းချင်း အာရုံပြုကြသော ယောက်ဗျားမိန်းမတို့သည် 'အာရမမဏော ဘာဝ' မည်၏။ မွေးလျော့ဖွယ်ကောင်းသော အရပ်၊ ကခြင်း၊ သီမှုတ်ခြင်း၊ မွေးလျော့ဖွယ်ကောင်းသော အသွင်အပြင် စသည်တို့သည် ဦးပါန စိဘာဝမည်၏။ ထိုရတိဌာယီဘာဝကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ပြန်သော ကိုယ်အမှုအရာ၊ နှစ်အမှု အရာတို့သည် အနာဘာဝမည်၏" ဟုဖော်ပြထားပါသည်။ (၂၀၀၀၊ ၃၇၈)

မောင်မယ်နှစ်ဦးတို့၏ ချစ်မေတ္တာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရေးဖွဲ့ထားသော၊ နှစ်သက်မှု သက်သက်ကိုသာ ပေးသော သို့ရှိရသမြောက်အဖွဲ့ကို ဦးပုည်ရေးဖွဲ့သော သွားထွေးဖွဲ့တွင် ထိုတေးထပ်တို့တွင် ချစ်သွားမောင်ကမယ့် အပေါ်ထားသောမေတ္တာနှင့် သွားတို့ကို ဖော်ပြရာတွင် "ကျွတ်ခန်းတိုင် ပေါင်းပါ့မယ်" သွားထားဖွဲ့တွင် စာဆိုက-

"ကုန္တာလာဒုမ္မာမြို့မှုင်း၊ မုန်လာပွင့်ဖြစ် စေးယုံပါသွား ချစ်တွေ့ချောင်း၊ ပစ်မသွေ့ပါသွား ရွှေပုန္တာခေါင်ရမ်း၊ ရောင်းမောင်သန်းစေ မည်းတော့မလွှာ၊ ကျွေးသွား မြှုကိုယ်ရောင်မှာ၊ လှန်းတော်မြှုံး ဖြစ်လဲ၊ ဟိုတိတိ တော် ရိပ်ထဲက၊ လိပ်ပဲလို့ ပျော်စေ၊ ပုံရှိကြတော် ရှုက်ကောင်ဖြစ်စေတော့၊ ဖက်နောင်ချစ် ဘုန်းကမ သွား၊ မြေပုံပဲလို့ ခရာရည်စေ၊ သမှုဆွေသာကိုင့်၊

ပါရမီသစ္စာနိုင် ယိမ်းလိုမယိုင်၊ မေတ္တာယျ ထွတ်နှင့်
နိုင်တောင် ကျော်ခန်းတိုင် ပေါင်းမယ်ပလေး”

ဟူ၍ဖော်ပြထားပါသည်။ (၁၉၉၁၊ ၉၁)

ဤအဖွဲ့တွင် အတူယျဉ်တွေရှိနေသော ချစ်သူနှစ်ဦး၏
ချစ်ကြည်နှီးမှုသည် (ရတိဌာယီဘာဝ) ဖြစ်သည်။ “မေတ္တာ
ယျထွတ်နှင့်ပိုင်တောင် ကျော်ခန်းတိုင် ပေါင်းမယ် ပလေး”
ဟူ၍ မေတ္တာယျဉ်ရာ့ထက်ထက် ကျော်ခန်းတိုင်အောင်
ပေါင်းဖက်မည့်အကြောင်း ပြောကြားချက်သည် နှစ်ဦး၏
သဘောကျစိတ်ဖြစ်စေသည့် အရင်းခံအကြောင်းရင်း (အာရ
မကဝါဘာဝ) ဖြစ်ပါသည်။ သစ္စာစကားအဖြစ် ပြောကြားရာ
တွင် ပဒ္ဒမှာကြာပန်းသည် မူလဇာတိပျောက်၍ မှန်လာပွင့်
အဖြစ်သို့ ကြည်လင်အေးမြေသည့်ရောသည် ဓာတ်ပြောင်း၍
မဲမှောင်သောအရောင်သို့၊ မြေရောင်စိမ်းသော ကြက်တူရွေး
ငါးငါးအရောင်သည် ဖောက်ပြန်ကာ ဖြူ။ ပြာ၊ ပြောက်အရောင်
ရှိသော ခိုရောင်သို့၊ မြေတွင်တွားသွားသော လိပ်သွေးပါသည်
အသွင်ပြောင်းကာ ကောင်းကင်ပုံပဲသော အဖြစ်သို့၊ မြေပေါ်
မြေအောက်တွင်သာ ကျင်လည်သောသ ဘာဝရှိသည့် ပုဂ္ဂက်
ဆိတ်ကောင်လေးသည် ကောင်းကင်တွင် ပုံပဲသည့်ငါးငါးအသွင်
သို့၊ ရည်လျားသောသဘာဝရှိ မြေသည် ပုတုပြီး၊ ကော်လျေား
ကျစ်လျှစ်သောခရာကောင် သည်ရည်လျားကာ သက်ရှိသက်မဲ့
တို့၏ သဘာဝတရားများ ဖောက်ပြန်သွားမည်ဆိုသော်လည်း
သစ္စာမယွင်းကွက်ပါဟု ပြောကြားချက်များသည် အရင်းခံ
အကြောင်းကို တိုးပွားစေသော အခြေအရုံအကြောင်း (ဥက္ကာပန
ဝါဘာဝ) များဖြစ်ပါသည်။ ထိုအခြေအရုံအကြောင်းတို့ကြောင့်
ကြားနာရသူတွင် ကြည်နှီးနှစ်ဦး၏ ကိုယ်စိတ်အမှုအရာ
ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် (အနုဘာဝ) ဖြစ်ပါသည်။

ဤသစ္စာထားဖွဲ့တွင် ပဒ္ဒမှာကြား၊ မှန်လာပွင့်၊ ရော
ကြက်တူရွေးငါးငါးအရောင်၊ ခိုင်ရှိအရောင်၊ လိပ်၊ ပုဂ္ဂက်
ဆိတ်၊ မြေ၊ ခရာ ဟူ၍သော သက်ရှိသက်မဲ့ဖြပ်ဝါးတို့၏ မူလ
သဘာဝကို ဖြစ်လာနိုင်စရာအကြောင်းမှရှိသည့် အခြင်းအရာ
တို့နှင့် ထူးခြားအောင်ရေးဖွဲ့ထားသည့်အတွက် နှစ်ဦးကိုကို
ဖြစ်စေပါသည်။ ထိုအတွက် ဖတ်ရှုသူတို့စိတ်တို့ ချစ်သစ္စာစကား
ဆိုကာ ချစ်တင်းနောနေသည့် ချစ်သူမောင်မယ်တို့၏ ကြည်နှီး
နေသော အမှုအရာတို့ကို ကြားယောင်မြင်ယောင်လာပြီး
မောင်မယ်နှစ်ဦးတို့၏ ချစ်ကြည်နှီးစိတ်တို့ ကူးစက်လာကာ
ချစ်ခင်သာယာမှုနှင့်ယျဉ်သော သိရှိရရာသ ကိုရရှိစေပါသည်။
သို့သော ထိုအဖွဲ့တွင် ပါဝင်သော အကြောင်းအရာများသည်
ဒီဇိုင်လောကတွင် မတွေ့နိုင်သောကြောင့် ဆင်ခြင်သိကို မရ
နိုင်ပေါ်။ ထိုကြောင့် ဤအဖွဲ့သည် နှစ်ဦးကိုရရာသမှု သက်
သက်ကိုပေးသော သိရှိရရာသ မြောက်အဖွဲ့ဟု ဆိုရပါမည်။

ထိုအတူ “ရှိဝံကြယ်မြေခေါ်” ဟူသော သစ္စာထား
ဖွဲ့တွင်

“ကြယ်ရှိ မြေခလို့ နေပတော့ ကောင်းကင်
ရွှေလမှာ ဒေါင်းမြင်စေ ပေါင်းမိလျှင် ခါဘူး။
နိုဗ္ဗာန်မှ မရခင် ဘဝတွင် မှန်းစိတ်မကူး။
လူသားနှင့် နတ်ကညာငယ်၊ သတ္တာဘို့။
မြေကျောက်ဖြေရောမှာ ကူးစေတော့ မသွေ့ဘူးတကယ်”
ဟူ၍ ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ (၁၉၉၁၊ ၉၄)

ဤအဖွဲ့တွင် ချစ်သူနှစ်ဦးချင်းချင်း နှစ်ဦးကိုခြင်း
သည် (ရတိဌာယီဘာဝ) ဖြစ်ပါသည်။ ချစ်သူအပေါ် မှန်းစိတ်
မကူးကြောင်း၊ သစ္စာမယ်ကြောင်း ပြောကြားချက်များ ဖြစ်
သည် “နိုဗ္ဗာန်မှမရခင် ဘဝတွင်မှန်းစိတ်မကူး”၊ “ပေါင်းမိ
လျှင်ခွားဘူး”၊ “မသွေ့ဘူး တကယ်” ဟူ သောအဖွဲ့များသည်
ချစ်စိတ်ကိုဖြစ်စေသည့် အရင်းခံအကြောင်းအရင်း (အာရမဏေ
ဝါဘာဝ) ဖြစ်ပါသည်။ သစ္စာယ်မည်ဟူသော အတွေးသည်
စိတ်ကူးတွင်ပင် မရှိကြောင်းပြောကြားရာတွင် ရှိဝံကြယ်မြေ့
ကြောကျချိန်၊ နောက်အမှတ်အမြတ် မရှိကြောင်းပြောကြားရာတွင် ဒေါင်းရှုပ်သည်
လတွင်မြင်ရပြီး နေမင်းကွယ်မယ်ချိန်၊ လူသားနှင့် နတ်ကညာ
ဖူးစာဆုပြီဟု ကြားသိချိန်၊ လေးလံသော ကျောက်ဖျောသည်
ပေါ်ပါးစွာ ရေတွင်ကူးချိန်တို့ဖြစ် ပေါ်လာမည်ဆိုသော်လည်း
မမှန်းပါ၊ မသွေ့ကွက်ပါဟု ပြောကြားချက်များသည် အရင်းခံ
အကြောင်းအရင်းကို တိုးပွားစေသော အခြေအရုံအကြောင်းများ
(ဥက္ကာပနိုင်ဘာဝ) ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအခြေအရုံအကြောင်းတို့ကြောင့်
မောင်မယ်နှစ်ဦးတို့၏ ချစ်ခင်ကြည်နှီး နေကြသည့် သွင့်
သဏ္ဌာန်တို့သည် (အနုဘာဝ) ဖြစ်ပါသည်။

ထိုပြင် “ကမ္မာနှစ်ခါယ်စေတော့” ဟူသော သစ္စာ
တိုင်ဖွဲ့တွင်

“မြေမြင်းမိရိုင်တောင်ကွဲမှ ရောင်လွှဲမည့် သက် ကယ်
မောင်ခွဲတဲ့ မျက်ခြေယို့ကို ပျက် ပြယ်ပြယ် မမှန်း။
မိုးပြုလို့ မြေထောင်စေ သေတိုင်အောင် စွဲတဲ့
နှလုံး၊ ကြောကျလို့ နေလက္ခာရှင်၊ သွေပျိုးမယ်
အဆုံး။ ရွှေများမယ် တဖုန်းကို၊ မမှန်းဘူး အလွန်။
ကမ္မာကို နှစ်ခါယ်စေတော့၊ မခွာရက်ပေါင်း
မယ်လို့ သွန်၊ ကြာကန် သောင်းရှုန်မှာ၊ ဒေါင်း
ပုံမွန် ဝံး တဲ့နှင့် ညွှန်ကြားတဲ့ စာလေးမယ်၊ ဝိန်း
ပျောက်လိုကွယ်၊ နှင်းဆက်တဲ့ ဆင်းမျက် ခြယ်ကို၊
ယွင်းကွက်မယ် ကြံးဘူးပလေး”

ဟု ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ (၁၉၉၁၊ ၁၀၅)

ထိုအဖွဲ့တွင် ချစ်သူနှစ်ဦးချင်းချင်း နှစ်ဦးကိုခြင်းသည်
(ရတိဌာယီဘာဝ) ဖြစ်ပါသည်။ ချစ်သူအပေါ် နှလုံးသားတဲ့မှ
စွဲမြေစွာ ချစ်မည့်အကြောင်းကို “မမှန်းဘူးအလွန်”၊ “မခွာရက်

ပေါင်းမယ်လိုဘန်း”၊ “ယွင်းကွက်မယ် ကြံဘူးပလေး”
ဟူသော ပြောကြားချက်များသည် ချစ်ပေါင်တွယ်တာစိတ်
ဖြစ်ပေါ်စေသည့် အရင်းခံအကြောင်းအရင်း (အာရမဏေဝိဘာဝ)
ဖြစ်ပါသည်။ သစ္စာမပျက်ကြောင်း ပြောရာတွင် ဒေါင်း၊ ပုဇွန်
စံ၊ ငါးတို့၏ ဆန္ဒကိုယ်နှင့် အမြီးတို့တွင်ပါရှိသော စ၊ ဓ၊ ၁၊ ၀
ဟူသော စာလေးပါး ပျောက်ကွယ်သွားစေအိုးတော့ ချစ်သစ္စာ
မပျက်ပါကြောင်း၊ အကယ်၍ သွေဖယ်မည်ဟုဆိုလျင်လည်း
မြင်းမိုရိတောင် ကွဲအက်၍ မြေကြီးစောင်းထောင်ကာ နေလ
များကွယ်ပျောက်ပြီး ကဗ္ဗာကြီးပျက်ချိန်မှသာဖြစ်နိုင်ကြောင်း
ပြောကြားချက်များသည် အရင်းခံအကြောင်းကို တိုးပွားစေသော
အခြားအရုံအကြောင်း (ဥပုဒ္ဓပန်ဝိဘာဝ) များဖြစ်ပါသည်။ ထို့
အခြားအရုံအကြောင်းတို့ကြောင့် နှစ်သက်သဘောကျလာသော
ကိုယ်စိတ်အမှုအရာတို့သည် (အနေဘာဝ) ဖြစ်ပါသည်။

ဖော်ပြပါ တေးထပ်နှစ်ပုဒ်တွင် စာဖတ်သူတို့သိဖူး၊
မြင်ဖူးသော ရူဝံကြယ်၊ နေ၊ လ၊ လူ၊ ဒေဝါး၊ ပုဇွန်၊ ဝံ၊ ငါး
ဟူသော ဝေါဟာရများ၊ ကြားဖူးရုံသာရှိသော နတ်ကညာ၊
မြင်းမိုရ်တောင်ကွဲ၊ စိုးပြီ၊ မြေစောင်းထောင်၊ ကမ္မာပျက်
ဟူသော ဝေါဟာရများကို ဒိဋ္ဌလောက၏ ဖြစ်လာနိုင်စရာမ
ရှိသော အကြောင်းအရာများနှင့် ယဉ်တွဲ၍ ဖြစ်လာခဲ့လျှင်ဟူ
သော အတွေးဖြင့် ဆန်းကြယ်စွာ ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ ထိုအ
တွက် ကြားနာသူကို နှစ်သက်စေပါသည်။ သစ္စာစကားဆိုသူ
မောင်နှင့် နားထောင်သူမယ်တို့၏ ကြည်နဲးမှုမျိုးကဲသိ ဖတ်ရှု
သူ၏ စိတ်၌ တစ်သားတည်း ခံစားရပြီး နှစ်သက်သာယာမှု
ဖြစ်စေပါသည်။ သို့သော် ဘဝအသိအထိ မရနိုင်ပေါ့။ ထို့ကြောင့်
ထိုတေးထပ်တို့သည် နှစ်သက်သာယာမှု သက်သက်ကိုသာ
ပေးသော သိကိုရှုသအဖွဲ့များဟု ဆိုရပါမည်။

၃-၂။ ဟသုရသမြာက်အဖွဲ့

ହାତ୍ୟରବନ୍ଧୁ ପରିଲ୍ୟାଗୀର୍ମଣୀ

“ရယ်ချင်ခြင်းဟို ဖြစ်စေတတ်သော သောမ နသာဇာ
(၁၃) ပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးသည် မျခုအားဖြင့် ဟာသ
ဌာသိဘာဝ ဟသသရာမည်၏။ ထိုအကြောင်းဖြစ်
သော ဖောက်ပြန်သော အခြင်းအရာ၊ ဖောက်ပြန်
သော စကား၊ ဖောက်ပြန်သော အမူအရာရှိသော
သူ၊ အံဉာဏ်ပုဂ္ဂိုလ်သော အရာဝတ္ထုတို့သည် အာရမဏေ
စိဘာဝမည်၏။ ဖောက်ပြန်သော အခြင်းအရာ၊ ဖောက်
ပြန်သောစကား၊ ဖောက်ပြန်သောအမူအရာ၊ အံဉာဏ်
ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဥက္ကာပန်ဘာဝမည်၏။ မျက်စိမိတ်ခြင်း၊
နှုတ်ခမ်းလုပ်ခြင်း သယ်ယူတို့သည် အကာာဝမည်၏”

ଭୁର୍ଣ୍ଣଫେର୍ଦ୍ଦିତାଃପିତ୍ୱନ୍ୟ ॥ (୧୦୦୧ କରଣ)

ထိုသို့ ရယ်ချင်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော ခံစားမှု
နှင့် နှစ်သက်ဖွံ့ဖြိုးရရှိစေသော အဖွဲ့တိုက် ဦးပုညေးဖွဲ့သော
“ကြောင်ဝိဘဲ လူ” ဟူသော ဂဏ်ပြီဖွဲ့တွင်

“သူပြောင်လျှင် ခေါင်ကွန်လို့၊ ကြောင်စုတဲ့ လူပါ၊ ရှောင်မရှိနဲ့ ကျောက်သော် မဘလျှင်၊ နောက်တော်ပါ သံချောင်း။ ပျောမယ်ပဲ ညီလွယ်လျှင်၊ ရွှေဆိတ်ယ် ချက်တဲ့ ဖယ်သား၊ အိုးတော်က ပုံပိန်ပိန်၊ ရွှေ့လိမ့် လိမ့်စလောင်း။ သူချို့လျှင် ကြံချောင်းပဲ ဉာဏ် တစောင်းခါးမှု၊ တမာဝင်ထိများကာ၊ ကြက်ဟန်းခါး သီးနှင့်တဲ့ လူ၊ သူမဲက မောင်ကူးမယ်၊ သူဖြူလျှင် ဖြူချွင်းပဲ၊ ကြင်ချင်း ကြင်မယ်ဆို၊ ကိုးဆလောက် ပို့၊ ဆိုးကြဖို့ တကယ်ဆိုလျှင်၊ ဘေးပြို့လ် လုပ်နိုင် ငဲလေး”

ହୃଦୀତ୍ୟେ ରପିଯନ୍ତି ॥ (ବର୍ଣ୍ଣାବା ଚାଚ)

ထိအဖွဲ့တွင် တစ်ပါးသူက မိမိအပေါ်ထားသော စိတ်သဘောကိုလိုက်၍ အလိုက်သင့်ပြုမှ နေထိုင်တတ်ကြောင်း ကို ရှိချင်း၍ လူတိုင်းသိပြီးသော အဓိပ္ပာယ်တူ ဝေါဟာရ များကို ယူဉ်တွဲကာ ဂုဏ်ပြုဖွဲ့ဆိုထားချက်ကြောင့် အဆင်ပြေ အောင်နေတတ်သူ၏ စိတ်ထားနှင့် အမူအရာ၊ အကြောမခံ လိုသော မာန်ကြီးသူ၏ အပြောအဆိုနှင့် အသွင်သဏ္ဌာန် တို့ ကို ကြားယောင် မြင်ယောင်လာစေသည်။ ထိုသို့ မိမိ၏ အပြောတတ်မှ အနိုင်ရလို့မှုအပေါ် ကျေနှစ်ကာ သဘောကျ နေသော ခံစားမှုသည် ဖတ်ရှုသူဖိတ်၌ တစ်သားတည်း စီးဝါး

ကာ နှစ်သက်သာယာမှုနှင့်ယူဉ်သည့် ရွင်ပြီးစိတ်ကို ဖြစ်ပေါ်
စေသော ဟသာရသကို ရရှိစေပါသည်။

ထိုအတူ “ရိုင်းမိက်တဲ့ဘု၏” ဟူသော အနိမ့်ဖွဲ့တွင်
“ဂျုပ်ကောင်နှင့် ပန်းကြားက၊ သန်း စကား ခုံ၊
ရှင်းကားလို့ တုလာလျှင်၊ ဥပမာဆို၊ ချေးပုံနှင့်
မြင်းမိရိုက်တောင်၊ ခင်းဆိုယောင် နှိုင်းကြပါစို့၊
သေးကွက်နှင့် ပင်လယ်၊ နင်တ ကယ် ထင်လို့၊
သဘင်ဝယ် ယူဉ်မတို့လေနဲ့၊ သခင်တို့ ဦးချီ
အုန်းမှုတ်လို့ အနေစားတွေကာ၊ ရွှေဖလား မနှိုင်း
သင့်ပြီ၊ ဥတုနှင့် ပုဇွန်ဆို၊ ဒွန်ဖြူပြီ ယူဉ်တဲ့လို့
စင်အတွင်းခံ ရိုင်း မိက်တဲ့ ဘု၏၊ မိုးကြိုးနဲ့-
အီးသံလို့၊ ခရီးမှုန် ကွာ လွန်းလှလေး”

ဟူ၍ တွေ့ရပါသည်။ (၁၉၉၁၊ ၉၆)

ဤအဖွဲ့တွင် လူတိုင်း ကြားမှုး သိမှုးသော်လည်း
မတွေးဖူးသောအတွေးကို အုံပြုဖွယ်ကောင်းအောင် ပတ်ဝန်း
ကျင်အမြဲ့ စုံရထာက်မြှုဖြင့် ဆန်းကျင်ဖက် အနက်တို့ကို
နှိုင်းယူဉ်ကာ ဖော်ပြထားသော စိတ်ကူးဘာ၏သည် ဟသာ
ဌာသိဘာဝ၏ အရင်းခံ အကြောင်းအရင်း (အာရမဏီဘာဝ)
ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစိတ်ကူးဘာ၏ကို ဖော်ပြရာတွင် ယူဉ်ပြုပြင်
လာသူကို ချေးပုံ၊ သေးကွက်၊ အုန်းမှုတ် ခွက်၊ ဥတု၊ အီးသံ
တို့နှင့်နှိုင်းပြီး မိမိကိုယ်ကိုမှ မြင်းမိရိုက်တောင်၊ ပင်လယ်၊ ရွှေဖလား
ပုဇွန်ဆို၊ မိုးကြိုးသံတို့နှင့်ကာ အရည်အချင်းကွာခြားပုံ ပေါ်လျင်
အောင် ပြောတတ်သော အံပြုဖွယ်ရာများသည် အရင်းခံအ
ကြောင်းကို တိုးပွားစေသော အခြေအရံအကြောင်း (ဥဒ္ဓပနိဘာဝ)
ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအခြေအရံအကြောင်းတို့ကြောင့် ဖတ်ရှုကြားနာ
သူတို့တွင် ရယ်ရွင်စိတ် ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် (အနာဘာဝ) ဖြစ်
ပါသည်။

ဤအဖွဲ့တွင် မိမိအား တုပြုပြင်လာသူကို ယုတေသုံး
သေးနှစ်ရုံးရှုဖွယ်ကောင်းသည့် အရာများနှင့် နှိုင်းနှိုင်းပြီး
မိမိကိုယ်ကို ကြီးမြတ်ထည်ဝါစိန်လိုဖွယ်ကောင်းသည့် အရာ
များနှင့်နှိုင်းနှိုင်းကာ ဆန်းကျင်ဖက်အနက်များကို နှိုင်းယူဉ်ဖွဲ့
ပြီး အနိုင်ယူပြောဆိုချက်များသည် အမိပွာ်ယ်ပေါ်လျင် ထင်ရှား
သည့်အတွက် နှစ်သက်မှုနှင့်အတူ ရယ်ပြီးစိတ်ဖြစ်စေသည့်
ဟသာရသကို ရရှိလာစေပါသည်။

ဖော်ပြပါ ဟသာရသမြာက်အဖွဲ့များတွင်
ပါဝင်သော စာဆို၏ အတွေးစိတ်ကူးနှင့် တင်ပြချက်တို့သည်
ဖတ်ရှုကြားနာသူတို့အတွက် နှစ်သက်သာယာ စိတ်ဖြစ်သော်
လည်း အပြုံးအဆိုင်အနိုင်ယူ ဖွဲ့ဆိုထားခြင်းဖြစ်၍ ဆင်ခြင်း
သိကိုမှု ပေးစွမ်းနိုင်မှုမရှိသည့်အတွက် နှစ်သက်သာယာမှု

သက်သက်ကိုသာပေးသော ဟသာရသမြာက်အဖွဲ့များဟု
ဆိုရပါမည်။

၄။ ခြုံငြုံသုံးသပ်ချက်

ဦးပုလု ရေးဖွဲ့သော တေးထပ်တို့မှ နှစ်သက်သာ
ယာမှု သက်သက်သာပေးသော သိကိုရ ရသမြာက်အဖွဲ့နှင့်
ဟသာရသမြာက်အဖွဲ့တို့ကို လေ့လာသောအခါ တေးထပ်
တို့တွင် စပ်ဆိုထားသောဖြပ်ဝတ္ထုနှင့် အကြောင်းအရာများသည်
လူတိုင်းနှင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ပြီးသော အရာများကို ထူးခြားသော
အမြဲဆန်းပြားသော အတွေးဖြင့် တင်ပြထားကြောင်း တွေ့
ရပါသည်။ သိကိုရ ရသမြာက်အဖွဲ့များဖြစ်သည့် သစ္စာထား
ဖွဲ့တို့တွင် သစ္စာမပျက်ကြောင်း၊ မခွဲမဆွဲ ပေါင်းဖက်မည့်အ
ကြောင်း၊ မမုန်းကြောင်း၊ နောက်မှုလုပ်မှု ပေါင်းဖက်ခြင်း၊ မမုန်း
သော အမိပွာ်ယ်တူ အကြောင်းများကို မထပ်ရအောင် စကား
ပရိယာယ်ကြော်ကြော်ယ်နှင့် ရေးဖွဲ့ထားချက်များ၊ မဖြစ်နိုင်သည့်
အကြောင်းများကို ဖြစ်လာခဲ့လျင် ဟူသောအတွေးဖြင့် တင်ပြ
ချက်များသည် အနက်တိမို၍ နှစ်သက်မှုဖြစ်စေပြီး စာဆို
ပေးလို့သော ခံစားမှု၊ စိတ်လှပ်ရှားမှုတို့သည် ဖတ်ရှုသူ ပရိယာတ်
စိတ်တွင် ဘတ်လမ်းပါ ချစ်သူမောင်မယ်တို့နှင့်အတူ တစ်သား
တည်း ခံစားရပြီး ချစ်ခင်နှစ်သက်မှုနှင့်ယူဉ်သော သိကိုရ ရသ
ကို ရရှိလာစေပါသည်။ ထိုအတူ ဟသာရသမြာက်အဖွဲ့များ
တွင် စုံရသောအမြဲ့ကို ထက်ဖြက်သော စိတ်ကူးဘာ၏နှိုင်း
ပေါင်းစပ်၍ ရှိုးရှင်းသော နောက်မှုလုပ်လည်းကောင်း၊ ဆန်းကျင်ဘက်
ပေါ်ဟာရများကို နှိုင်းယူဉ်၍လည်းကောင်း အထွားလက်ာရ သဒ္ဒါ
လက်ာရတို့ အုံပြုဖွယ် ရေးဖွဲ့ထားသည့်အတွက် ရယ်ပြီးစေ
လို့သောစာဆို၏ စေတနာပေါ်လွှာပြီး နှစ်သက်သာယာမှု
နှင့်ယူဉ်သည့်ရသကို ဖြစ်ပေါ်လာစေပါသည်။ ထိုကြောင့် လေ့လာ
တင်ပြခဲ့သော တေးထပ်တို့သည် နှစ်သက်သာယာမှု သက်သက်
ကိုသာ ပေးသော တေးထပ်များဟု ဆိုရပါခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၅။ နိဂုံး

ဤစာတမ်းသည် မြန်မာစာပေသနိုင်းတွင် အထင်ကရ စာပေပညာရှင်တစ်ဦးဖြစ်သည့် စာဆိပါးပုည်၏ တေးထပ် အချို့မှ နှစ်သက်မှုသက်သက်ပေးသောအဖွဲ့တိုကို ရသသဘောနှင့် လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ ထိုတင်ပြချက်တွင် ဖော်ပြလိုသောအနက်ကို ထင်ရှားအောင် အတွေးထက်ထက်နှင့် ရေးဖွဲ့ထားသောစာဆိပါ၏ ထူးခြားအဲ့ပြဖွယ် ဉာဏ်ရည်တို့သည် စာဖတ်ပရိသတ် (၈) ကြားနာရီသို့ကို နှစ်သက်သာယာမှုများပေးနိုင်ကြောင်း တွေ့ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအတွက် နှစ်သက်သာယာမှု သက်သက်ပေးသောရသ အကြောင်းကို သိမြင်နိုင်မည်ဟု ယူဆပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

၁။ ကုမာရု အရှင်။ (၂၀၀၀)။ အလက်းပန်းကုံး (သတ္တမကြိမ်) ။
ရန်ကုန်မြို့၊ သော်တာဝင်း ပုံနှိပ်တိုက်။

၂။ ဇော်ဂျီ။ (၁၉၉၄)။ ဆရာတော်ဂျီစာပေါင်းချုပ် (တတိယတဲ့) ။
ရန်ကုန်မြို့၊ အင်ကြောင်းဦး ပုံနှိပ်တိုက်။
၃။ ဇော်ဂျီ။ (၂၀၀၄)။ ရသစာပေအဖွဲ့နှင့်နှစ်အနီး (ဒုတိယအကြိမ်) ။
ရန်ကုန်မြို့၊ အင်ကြောင်းဦး ပုံနှိပ်တိုက်။
၄။ တင်ထွေး။ (၁၉၉၁)။ ဦးပုည်စာပန်းကုံးများ (ဒုတိယတဲ့) ။
မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် ထက်သနရေးနှင့် ပညာပြန်များ လုံးဆော်ရေးစာစဉ်။ ရန်ကုန်မြို့၊ ကြေးမုံသတင်းစာတိုက်နှင့် ဂါဒိယန်သတင်းစာတိုက်။
၅။ ဘသောင်း၊ ဗိုလ်များ (၂၀၁၂)။ စာဆိပ်တော်များ အထွေးဖွံ့ဖြိုး (ပုဂ္ဂမအကြိမ်) ။ ရန်ကုန်၊ ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်။
၆။ ဘိုးလှိုင်၊ ဦး၊ ယောအတွင်းဝန်။ (၁၉၃၇)။ အလက်းနှစ်သူ။
ရန်ကုန်မြို့၊ ဗုဒ္ဓဘာသာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်။
၇။ ရွှေအောင်၊ ဦး။ (၂၀၀၃)။ ရသစာပေ၏ ရသ၊ (ဒုတိယအကြိမ်) ။ ရန်ကုန်မြို့၊ ရာပြည့်တိုက်။

တ-ဝင်အတွင်းရှိအသံစကားလုံးများ၏အနက်ကိုစိစစ်ခြင်း

သန်းသန်းနိုင်

ဒေါက်တာ၊ တွဲဖက်ပါမောက္ဂ၊ မြန်မာစာဌာန၊ ကျိုင်းတုံတ္ထာလိုလ်

dawtn026@gmail.com.mm

စာတမ်းအကျဉ်း - ဤစာတမ်းသည် မြန်မာအဘိဓာန်မှ တ-ဝင်အတွင်းရှိ အသံစကားလုံးများ၏အနက်ကို စိစစ်သော စာတမ်းဖြစ်ပါသည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ အသံပြောင်းလဲမှုကြောင့် အရေးပြောင်းနေသည့် “ဒ” အကွာရာကို တည်ပုဒ်ပြထားသည့် စကားလုံးများ၏ အနက်ကို စိစစ်လေ့လာတင်ပြလိုခြင်းနှင့် မြန်မာဘာသာစကားကို ပိုမိုတန်ဖိုးထား လေးစားစေလိုခြင်း ဖြစ်သည်။ လေ့လာသည့် နယ်ပယ်မှာ အတ္ထောဇာယ်ပယ်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ လေ့လာရာတွင် မြန်မာအဘိဓာန်၌ ဖော်ပြထားသော တ-ဝင်အတွင်းရှိ “ဒ” အကွာရာကို တည်ပုဒ်ပြထားသည့် စကားလုံးများကို အလေ့လာခံအဖြစ် သတ်မှတ်ထားပါသည်။ “ဒ” အကွာရာ တည်ပုဒ်ပြထားသည့် စကားလုံးများကို ပထမကွာရာဖြစ်သည့် “တ” အကွာရာဖြင့် အနက်ဖော်၍ အတ္ထောဇာယ်လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ ထိုသို့ လေ့လာတင်ပြခြင်းဖြင့် မြန်မာဝါဟာရများ၏ အနက်တန်ဖိုးကို သိရှိနားလည်စေမည် ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာဘာသာစကား လေ့လာသူများအတွက် အထောက်အကူ ဖြစ်ပေါ်သည်။

သော့ချက်ဝါဟာရများ - သံနှုံး၊ သံထင်၊ အပေါ်သာ၊ ပေါ်သာ။

၁။ နှီးနှာ

ဤစာတမ်းသည် တ-ဝင်အတွင်းရှိ အသံစကားလုံးများ၏အနက်ကို စိစစ်ခြင်း စာတမ်းဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာဝါဟာရများတွင် ပထမကွာရာ (က၊ စ၊ တ၊ ပ) နှင့် ခုတိယကွာရာ (ခ၊ ဆ၊ ထ၊ ဖ) တိုကို တည်ပုဒ်ပြထားသော စကားလုံးများ၏သာ အနက်ရှိပါသည်။ တတိယကွာရာ (ဂ၊ ဇ၊ ဧ၊ မ) နှင့် စတုတ္ထရာ (ယ၊ ရှ၊ စ၊ ဘ) တိုကို တည်ပုဒ်ပြထားသော စကားလုံးများ၏ အနက်ရှိပါ။ တတိယကွာရာ ‘ဒ’ ဖြင့် တည်ပုဒ်ပြထားသော စကားလုံးများကို မြန်မာအဘိဓာန်၌ အနက်ဖွင့်ထားသော်လည်း အများအားဖြင့် မွေးစားစကားလုံးများသာဖြစ်သည်။ မြန်မာစကားလုံးအဖြစ် သုံးထားသော ‘ဒ’ အကွာရာဖြင့် တည်ပုဒ်ပြထားသည့် စကားလုံးများသည် အသံစကားလုံးများ၏အနက်ရှိပါသည်။ ယင်းအသံစကားလုံးတို့၏ အနက်ရင်းပေါ်ဂျင်စေရန် ပထမကွာရာ ‘တ’ ဖြင့် လှယ်ပြောင်းဆန်းစစ် ဖော်ထုတ်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ဆန်းစစ်ဖော်ထုတ်ရာတွင် အခန်း (၃) ခန်ခွဲ၍ တင်ပြသွားပါမည်။ အခန်း (၁) တွင် စကားသံပြောင်းလဲမှုသောာ၊ အခန်း (၂) တွင် အရေးပြောင်းလဲမှုသောာ၊ အခန်း (၃) တွင် တ-ဝင် အတွင်းရှိ အသံစကားလုံးများ၏ အနက်ကို စိစစ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ တ-ဝင် အတွင်းရှိ အသံစကားလုံးများ၏ အနက်ကို စိစစ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ တ-ဝင် အတွင်းရှိ အသံစကားလုံးများ၏ အနက်ကို ဖော်ထုတ်သည့် အခါ အတ္ထောဇာယ်လေ့လာသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

၂။ စကားသံပြောင်းလဲမှုသောာ

သုဒ္ဓောဇာအရ စကားသံပြောင်းလဲခြင်းသည် အသံအရည်အသွေး (သံညွှင်း၊ သံပြင်း) ပြောင်းလဲမှုကြောင့်ဖြစ်သည်။

မြန်မာဘာသာစကားတွင် စကားသံပြောင်းလဲခြင်းသည် ပရမ်းပတာပြောင်းလဲခြင်းမဟုတ်၊ စည်းစနစ်နှင့်ပြောင်းလဲခြင်းဖြစ်ကြောင်း ပညာရှင်များက ဖော်ပြကြသည်။ မြန်မာအဘိဓာန်အကျဉ်းချုပ်၊ အတွဲ(ခ)၌ ဖော်ပြထားသည်မှာ-

(၁) သံနှုံးပျည်းတို့သည် က-သတ်၊ စ-သတ်၊ တ-သတ် တို့နောက်၌ ရှိလျှင် အသံမပြောင်း၊ (ဂိုက်တံ့/ ဂိုက်တန်/၊ သို့ရာတွင် မူလက သံထင်ဖြစ်နေသော စကားလုံးများသည် ယင်းအသာတိတိ၏ နောက်၌ ရှိနေစေကဗျာ သံထင်အတိုင်းပင်တွက်သည်။ (စက်ခေါင်း/ စက်ဂေါင်း/)။

(၂) သံနှုံးပျည်းတို့သည် မတြာဝက် အ-သရာသံတို့၏ နောက်၌ ရှိလျှင်လည်း အသံမပြောင်း၊ (ပထွေး/ ပထွေး/)။ မတြာဝက်ပင်ဖြစ်သော်လည်း ရှုံးက သံနှုံးတို့လည်း သံထင်ဖတ်ရေးတွင် နောက်က သံနှုံးတို့လည်း သံထင်ဖတ်ရေးတွင် အပါး/ အေား/။

(၃) သံနှုံးပျည်းတို့သည် အခြားအသတ် သို့မဟုတ် အခြားသရာတို့၏ နောက်၌ ရှိလျှင်လျှင်မူကား သံထင်သို့ ပြောင်းသည်။ (ပတ်/ ပေဒ်/)။

(၄) မြန်မာတို့သည် စကားလုံးကို အသံထုတ်ကြရှုံး အနက်အမိုးယ်ကိုလိုက်ကာ ပုဒ်တစ်ခုတည်းအဖြစ် ရည်ရွယ်ပါက တစ်ဆက်တည်း အသံထုတ်ကြ၍ ပုဒ်နှစ်ခုအဖြစ် ရည်ရွယ်ပါက ခြား နား ရပ် ဖြတ်၍ အသံထုတ်လေ့ရှိကြသည်။ (ထမင်းချက် (သည်)/ ထမင်းချက်/)။ တစ်ဆက်တည်း အသံထုတ်သည် အခါက-သတ်၊ စသတ်၊ ပ-သတ် နောက်မူလည်း မဟုတ်။ မတြာဝက် အ-သရာသံ နောက်မူလည်း

မဟုတ်လျှင် သံနှီးတိသည် သံထင်သို့ ပြောင်းသည်။
(ထမင်းချက် / ထမင်းဂျက် /)။

(၅) မည်သည့်အသိ လွှမ်းမိုးမှုမရမည်ပဲ အထတည်ပြုသုံး
တို့ သုန္တမှ သထင်သို့ ဖြောင်းသွားသည့်မှာလည်း
အကြောက်အမြားပင်ရှိသည်။ (ဧဝေါ်/ဒေါ်/၊ ပုံ/ပုံ/၊)

(၆) မတြာဝက် အ-သရုပ် အစချိုင်သော စကားလုံးများ
တွင် နောက်မှ သံထင်၏ထွမ်းမိုးမှုကြောင့် ရှုံးမှ သံနှီး
တို့သည် သံထင်သို့ ပြောင်းကြသည်လည်းရှိသည်။
(စကား/ ဂေါ်/ / စပါ/ / မော်/)။

(၇) မြန်မာတို့သည် ငါ ဉာဏ် နှာသံပျော်
တို့နှင့် အချို့သော ဖျော်တိုကို ရွတ်ဆိုသည့်အခါ မျှည်း
သံ မလပြောင်းသွားသော်လည်း ဟတိုးသံ ပိုလာခြင်း၊
(ကြောမဲ့ ကြောမဲ့မဲ့)။ ဟတိုးသံ လျော့သွားခြင်း (မှုးမတ်/
မူးမတ်)။ ယပင့်သံ ပိုလာခြင်း၊ (ပညာ/ ဂျင် ညာ)။
ယပင့်သံ လျော့သွားခြင်း (မြော/ မွော)။ တိုကို တွေ့ရ
သည်။ (၁၁ ၁၂-၂)

ଭୁର୍�ଗ୍ନ ପ୍ରୋଦିଃଲ୍ଲଭୁ ବାବୋବିବାବାଠ ଠଳ୍ଯଃତଫଳ୍ମୁଖାଃକ୍ରି ଫେର୍ପୁ
ହୀଃବଳ୍ଯଃ ॥ ଅଧିକର୍ଣ୍ଣି ଠଙ୍ଗାଃବ୍ୟାପ୍ତି ପ୍ରୋଦିଃଲ୍ଲଭୁ ଠଳ୍ଯଃତଫଳ୍ମୁଖାଃ
ଅର ବ୍ୟକ୍ଷିବଳ୍ଯ ଠଙ୍ଗାଃବ୍ୟାପ୍ତିକୁଠଳ୍ଯଃ ଆଶେପ୍ରିଦିଲଳ୍ଯଃ ପ୍ରୋଦିଃ
ଲାତର୍ତ୍ତପିବଳ୍ଯ ॥ ଠଙ୍ଗାଃବ୍ୟକ୍ଷିତପ୍ରିତିବଳ୍ଯ ଅବିନ୍ଦିଲଳ୍ଯଃ ରୈ
ଗ ଅବ୍ୟକ୍ଷିତିଭୁମିଭୁକ୍ରାନ୍ତିଲଳ୍ଯଃ ମୁଖାଃବ୍ୟାବାଅଃପ୍ରିଦି ବ୍ୟକ୍ଷିତିଭୁ
ପ୍ରୋଦିଃଲାତର୍ତ୍ତକ୍ରିବଳ୍ଯ ॥ ପ୍ରିନ୍ଦିମାତଙ୍ଗାଃବ୍ୟକ୍ଷିତିଭୁ

အပေါ်သာ ပေါ်သာ । မြန်မာသုဒ္ဓအရ သံနှင့် သံထင်

କୌଣସିଙ୍ଗପିଲାନ୍ୟ ॥ ଅନ୍ଧମାତରଙ୍କାଃ ହେ ଫୁର୍ଦ୍ଦଃ ।

၃။ အရေးပြောင်းလဲမှသဘော

အသံပြောင်းလဲမှုများ ရှိသာကဲ့သို့ အရေးပြောင်းလဲမှုများ
လည်းရှိပါသည်။ စာအရေးအသားသည် ဘာသာစကားကို မြင်သာ
အောင် အမှတ်အသားများဖြင့် အသုံးပြုသော စကားသံများကို
ရေးမှတ်ချက်ဖြစ်သည်ဟု ပညာရှင်တို့ ဆိုကြပောင်းကို မြန်မာစာ
သုတေသနကျေနယ်တွင်

“ဘာသာစကားအဖြစ် အသုံးပြုသော စကားသံများကို ကွန်ရာစကားလုံးများအဖြစ် ရေးမှတ်မှုမှ စာအရေးအသား ဖြစ်လာသည်။” (စာ-၉၇)

ହୃଦ୍ୟ ଫେରିପ୍ରଥାଃବ୍ୟନ୍॥

ထို့ကြောင့် ပျည်းသံရများကို အသုံးပြခဲ့ ပြောင်းလဲ နေသော စကားသံများရှိသက္ကဲသို့ အရေးသည်လည်း ပြောင်းလဲ

ତାର୍ଫିଲିବୁଣ୍ଡିଲ୍ ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରୋଟିକ୍ଲାନ୍ ଏବଂ ପାରିଶର୍ମିକ ପାରିଶର୍ମିକ ପାରିଶର୍ମିକ ପାରିଶର୍ମିକ

“မန်မာစကားလုံး ပြောင်းလဲမှုသည် အမိကအားဖြင့်

(c) ଗାର୍ଜିଫ୍ରେଂଡ୍ସ: (d) ଆଇଫ୍ରେଂଡ୍ସ: (e) ଗାର୍ଜିଫ୍ରେଂଡ୍ସ:

(၁) အဆုံးပြောင်း။ (၃) နှစ်ပါးစု ပြောင်း။” (စာ-၆၅)

ଭୁବନେଶ୍ୱର ପ୍ରେରଣାଙ୍କିତ ପ୍ରକାଶକାରୀ ଦ୍ୱାରା ମୁଦ୍ରଣ କରାଯାଇଥାଏ ଏହା ପରିଚୟ ପାଇଲା । ଏହା ପରିଚୟରେ କିମ୍ବା ଏହାର ଅଧିକାରୀ ପରିଚୟ ପାଇଲା । ଏହା ପରିଚୟରେ କିମ୍ବା ଏହାର ଅଧିକାରୀ ପରିଚୟ ପାଇଲା ।

အသံပြောင်းလဲပုဂ္ဂို ဆရာကြီးဦးဖေမောင်တင်က^၁
ဘာသာလောကကျေမးတွင်

“ပထမကုရာဖြစ်သော ပျော်တို့သည် အရေးသားအားဖြင့်
အပေါ်သမျှတို့များ ဖြစ်ကြသည်။ ရှုက သရမ္မာ်သော
လည်း ယင်းအပေါ်သမျှတို့ကို ဖတ်စေသောအခါ
ပေါ်သသံကို ကြားရတာတဲ့၏။” (၁၁-၅၃)

ହୃଦ୍ର ଫେର୍ପ୍ରତ୍ୟାଃବ୍ୟନ୍ତି ॥ ମ୍ରକ୍ଷମାମ୍ବୁଦ୍ଧଂ ତତ୍ତ୍ୟଗ୍ନର୍ପିଣ୍ଠ ଅତ
ତନ୍ତ୍ରପ୍ରିଃ ତନ୍ତ୍ରଶୋକତ୍ୟାଃବେବା କ୍ରିଯାତକାଃଲ୍ବଃମର୍ମିପି ॥
ଆତ୍ମବୁଦ୍ଧମୃଦ୍ଦାତ୍ସୁଦ୍ଧନାନ୍ତଃ ମୃଦ୍ଦାତ୍ସାତଃପ୍ରିଣ୍ଠ ପଦମଗ୍ନର୍ପା କୃତିଯ
ଗ୍ନର୍ପାତ୍ମିଣି ଅଚ୍ଚପ୍ରୋଦଃମୃଦ୍ଦାତ୍ ପ୍ରତିକ୍ରିତନ୍ତଃ ॥ ବେବାଵଚ୍ଚପ୍ରିଣ୍ଠ
କ୍ରିଯାତ୍ସାତ୍ମନ୍ତଃ ଅବେବାଵଚ୍ଚପ୍ରିଣ୍ଠ ରେଣୁମନ୍ତଃ ॥ ରେଣୁତୋଽମ୍ରକ୍ଷି
ପର୍ବତୋଽଚ୍ଚଭୃତ୍ସାତ୍ କୃପତୋଵାକ୍ତି ଲକ୍ଷକ୍ରିଦିତ୍ୟାଃରମନ୍ତଃପ୍ରତି
ତନ୍ତଃ ॥ ଯୁଦ୍ଧାତ୍ସାତ୍ ଅଜ୍ଞାତକାଃଲ୍ବଃମୃଦ୍ଦାତ୍ନ୍ତଃ ତକାଃଚ୍ଚ ପ୍ରୋଦଃଲ
ଓଦଃକ୍ରିଲ୍ଲିଗ୍ନର୍ପି ଅରେଃତନ୍ତଃତ୍ରଃକ୍ରିପ୍ରତିକ୍ରିଦିନ୍ଦାଃ ଲେଖାତ୍ୟ
ଶ୍ରୀରବନ୍ତଃ ॥

၄။ တ-ဝဂ်အတွင်းရှိ အသံစွဲစကားလုံးများ၏ အနက်ကို
စိစစ်ခြင်း

6/11/15

မြန်မာအဘိဓာန်

“ ତୁ ” ହାତେବାରଗବାଃ ଲ୍ୟେଗିନ୍ତି- “ ତୁ ଏ- ଆରାଂଛୁଳୀ ତାତ୍ତ୍ଵରେଣ୍ଟି ଆଦ୍ୟପଥାକା ॥ ” (୩-୧୭)

ပျော်ထူ၊ ထုပ်ကောက် အထူ စသည်ဖြင့် အဆိုအမိန့်ထင်စွဲ”
ဟူ၍လည်းကောင်း ဖော်ပြထားသည်။ ထိုသို့ ဖော်ပြချက်အရ
”ဒုံး” ၏ အနက်၌ “အထူ” ရှိသောအရာ၊ အထူရှိသောအရာကို
သတ်မှတ်ကြောင်းသိရသည်။

၄၂။ ဒူး

လူ၏ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်သော
”ဒူး” ကို မြန်မာအဘိဓာန်တွင်- “ဒူး န- ပေါင်နှင့်
ခြေသလုံး ဆက်စပ်ရာအဆုံး” (၁၁-၁၇၇)

ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။ ယင်းသည် အသံစွဲ အရေးသာဖြစ်သည်။
ဒူး၏အနက်ကို သိလိုလျင် သံထင် (ပေါ်သာသံ) ဖြစ်သော “တူး”
နှင့် ဖော်ကြည့်မှ အနက်ပေါ်လွင်မည်ဖြစ်ပါ သည်။ “တူး” ကို
“တူ” နှင့် အနက်ဖော်ကြည့်လျင့် တူညီသည့် အနက်ကိုဆောင်
ပါသည်။ ပေါင်နှင့်ခြေသလုံးကို တူညီတည့်မတ်စေရန် ဆက်စပ်ပေး
သဖြင့် “တူ” ဟုအနက်ရသည်။ ယင်းကိုခေါ်သည့်အခါ သံထင်
(ပေါ်သာသံ) သံဖြင့် ရွတ်ဆိုသဖြင့် “ဒူး” ဟု အသံစွဲအရေး ဖြစ်လာ
ပါသည်။ ဒူးသည် တူညီတည့်မတ်သည် ဟူသောအနက်ဖြစ်သည်။
“ဒူးဟူသော ပေါ်ဟာရနှင့် ဆက်စပ်၍ ” ဒူးခေါ်း ဒူးဆစ်
ဒူးတိုက်ဆွေးနွေး ဒူးတိုင်စိုက် ဒူးတုန် ဒူးတုံး၊ ဒူးထောက်
ဒူးနေရာ၊ ဒူးပိတ်၊ ဒူးပုန်းတိုက်၊ ဒူးမုန်” (၁၁-၁၇၇)

ဟူ၍ ပေါ်ဟာရ (၁၁) လုံးရှိသည်။

၄၃။ ဒေါကီး

မြန်မာဆွေမျိုးစပ် ပေါ်ဟာရ အသံးများထဲမှ အခေါ်အဝေါ
တစ်ခုဖြစ်သည့် “ဒေါကီး” ကို မြန်မာအဘိဓာန်တွင်-
“ဒေါကီး/ ဒေါ်ဂျီး/ န- အမေ၏ အမ။ ကြီးတော်” (၁-၁၇၈)

ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။ “ဒေါ်” သည် အသံစွဲအရေးဖြစ်သည်။
တတိယက္ခရာ ‘ဒေါ်’ တွင် အနက်ဖော်မရပါ။ ထိုကြောင့်သံနှင့်
(အပေါ်သာသံ) သံဖြစ်သည့် “တော်” နှင့်အနက် ဖော်ကြည့်မှသာ
အနက်ကို သိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ “တော်” ကို မြန်မာအဘိဓာန်တွင်
တော်၊ ကြီး ၁ သံနှင့်လျှပ်သည်။ လျှောက်ပတ်သည်။
အံကျဖြစ်သည်။ ၂၊ ဆွေမျိုးဖြစ်သည်။ “ညီအမတော်
သည်” ၃၊ ကျမ်းကျင်သည်။ လိမ္မာသည်။ အလုပ်ခွင့်မှာ
တော်သည်။ ၄၊ ရှင်နားသည်။ ဆက်လက်မပြုလုပ်။
“မစားတော့သူးတော်ပြီ” (၁၁-၁၇၉)

ဟူ၍လည်းကောင်း ဖော်ပြထားသည်။ မိခင်၏ အမည်မများ
ကို မိမိအနေဖြင့် တော်စပ်ခွင့်၊ တွေ့ဆုံးခွင့်ရသဖြင့် တော်ကြီးး
တော်တော်၊ ကြီးတော်၊ တော်လေး၊ ထွေးလေး ဟူ၍ တော်စပ်
ရသည်။ သို့သော အသံစွဲဖြင့် ဒေါကီး၊ ဒေါ်ဒေါ် ကြီးဒေါ်၊ ဒေါ်လေး၊
ဒွေးလေးဟု သုံးရာမှ အရေးလည်းတွင်နေပြီဖြစ်သည်။

၄၄။ ဒိုး

ကလေးများကာစားသည် “ဒိုး” ကို မြန်မာ အဘိဓာန်တွင်-
“ဒိုး န-လက်ဖြင့်လှည့်ကာ ပစ်ကာစားရသော ချပ်ပြားစိုင်း။
လက်ဖြင့်လိုက်ကာ ပစ်ကာစားရသော အလုံး၊ ခုံည်းစွေး”
(၁၁-၁၇၈)

ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။ ထိုဖော်ပြချက်၌ “ဒိုး” သည် အသံစွဲ အရေး
ဖြစ်သဖြင့် အနက်ရင်း ဖော်ကြည့်မရပါ။ သံထင် (ပေါ်သာသံ)
ဖြစ်သော “ဒိုး” ကို သံနှင့် (အပေါ်သာသံ) သံဖြစ်သော “ထိုး” ဖြင့်
အနက်ဖော်ကြည့်မှသာ အနက်ပေါ်လွင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။
“ထိုး” ကို မြန်မာအဘိဓာန်တွင် “ထိုး၊ ကြို -၁၊ တစ်
စုံတစ်ရာကို အရှိန်ဖြင့် တိုက်ခိုက်မိအောင် လှုပ်သည်။
တိုက်ခိုက်သည်” (၁၁-၁၆၇)

ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။ ထိုကြောင့် “ဒိုး” သည် “ထိုး” ၍ ကစား
ရသော၊ အရှိန်ဖြင့် ပစ်ပေါက်တိုက်ကာစားရသော အရာဟူသည့်
အနက်ကို ပေါ်လွင်လာသည်။

၄၅။ ဒေါက်

မြန်မာအဘိဓာန်တွင်

“ဒေါက်” ကို- “ဒေါက်၊ န-၁၊ ဝန်၏အားကို ထောက်
ကန်ပင့်မထားသော အချောင်းအတံ့။ ၂။လုပ်းဘီးတွင်
ပုံတောင်းမှ တံကူးသို့ ဖြာထွက်သွားသော အချောင်း
အတံ့။ ၃။ကျွဲ့ထိုးနားအိုးတို့ အသွားအလာခက်အောင်
လည်ပင်းတွင် တပ်ဆွဲထားသော အချောင်းအတံ့။

၄၊ ကိုယ်ခန္ဓာအဖြင့် အရပ်အမောင်း။” (၁၁- ၁၇၉)

ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။ ဒေါက် သည် အသံစွဲ အရေးပင်ဖြစ်
သည်။ အနက်ဖော်၍ မပေါ်လွင်ပါ။ သံနှင့် (အပေါ်သာသံ) သံဖြစ်
သည့် “ထောက်” ဖြင့် အနက်ဖော်ကြည့်နိုင်သည်။

“ထောက်” ကို မြန်မာအဘိဓာန် “ထောက်၊ ကြီး၊
အချောင်းအတံ့မျိုးဖြင့် ပင့်မထားသည်။” (၁၁-၁၆၈)

ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။ ထိုကြောင့် ဒေါက် သည် ထောက်မ^၁
ထားသည့် အရာဟူသော အနက်ဖြစ်သည်။

၄၆။ ဒေါင်

“ဒေါင်” သည် တတိယက္ခရာဖြစ်သဖြင့် အသံစွဲ အရေး
ပင်ဖြစ်သည်။ ဒေါင် ကို မြန်မာအဘိဓာန်တွင်-
“ဒေါင်၊ န- အရပ်အမောင်း၊ ကိုယ်ခန္ဓာအဖြင့်” (၁၁-၁၇၉)

ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။ ဒေါင်၏ အနက်ရင်း မပေါ်လွင်ပါ။
ဒေါင်၏အနက် ပေါ်လွင်စေရန် သံနှင့် (အပေါ်သာသံ) သံ “ထောင်” ဖြင့်
လှယ်ပြောင်းကြည့်နိုင်ပါသည်။ “ထောင်” ကို မြန်မာအဘိဓာန်တွင် -
“ထောင်၊ ကြို -၁၊ မတ်မတ်တည်သည်။ ၂၊ ယင်းသို့
တည်စေသည်” (၁၁-၁၆၉)

ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။ ထိုကြောင့် “ဒေါင်” ၏ အနက်ရင်းသည် ထောင်ထောင်မောင်းမောင်း ဖြင့်ဖြင့်မားမားရှိသည်ကို ပြောခြင်း ဖြစ်ကြောင့် သိနိုင်သည်။

၄၁။ ဒိုင်

ယုံးဖြုံးပွဲပြုလုပ်ရာတွင် ဆုံးဖြတ်ပေးမည့်သူကို “ဒိုင်” အဖြစ် သတ်မှတ်ကြသည်။ “ဒိုင်” သည် အသံစွဲအရေး ပင်ဖြစ်သည်။ မြန်မာအဘိဓာန်တွင် ဒိုင်ကို

“ဒိုင်၊ နှ-၊ ရှေးခေတ်အပ်ချုပ်ရေးနယ်မြေ အပိုင်းအခြား တစ်မျိုး၊ ၂၊ ရောင်းဝယ်ရန် ပေါက်စွေး သတ်မှတ်သည့် အဖွဲ့၊ ၃၊ ရောင်းဝယ်ရာ ဗဟိုငြာနာ၊ ၄၊ အားကစားပွဲ စသည်ကို စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းနှင့်အညီ တြို့ကြပ်ကွပ်က ရသောလူကြီး၊ ၅၊ လောင်းကစားပွဲ ဖြစ်ပြောက်အောင် လုပ်ပေး၍ လောင်းကစားသူတိမှ အကောက်ကောက် ယူသူ၊ ၆၊ လောင်းကစားပိုင်းတွင် တို့ထိတိုင်ပါ၍ ထိုးသား များနှင့်ယဉ်းဖြင့် လောင်းကစားပြီး ငွေအလျှော်အစား ပြုသူ” (၁၁-၁၈၀)

ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။ ယင်းသည် အနက်ရင်းဖွင့်ဆိုချက်ကို မပေါ်လွင်ပေါ်။ သံထင် (ယောသ) သံဖြစ်သော “ဒိုင်” ကို သံနှုံး (အယော) သံ “တိုင်” ဖြင့်လှယ်ပြောင်း၍ အနက်ဖော်ကြည့် နိုင်သည်။ မြန်မာအဘိဓာန်တွင်

“တိုင် ကြိုး-၊ အကြောင်းကြားသည်။ ၂၊ အခွင့်တောင်း သည်။ ၃၊ မကျေနှပ်ချက်ကို လူကြီးအားပြောသည်။ ၄၊ အမှုအင်းကို အာဏာပိုင်ထံတွင် အစီရင်ခံသည်။” (၁၁ - ၁၅၄)

ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။ ထိုကြောင့် “တိုင်” ၏ အနက်ရင်းသည် တစ်စုံတစ်ရာသော အမှန်တရားအတွက် တိုင်တည်ခြင်းဖြစ်သည်။

၄၂။ ဒန်း

ကလေးလူကြီးမရွေး အပျော်အဖြစ် လွှဲစီးရသော စီးစရာတစ်မျိုးကို “ဒန်း” ဟူခေါ်သည်။ “ဒန်း” ကို မြန်မာ အဘိဓာန်တွင်-

“ဒန်း၊ နှ- ကြိုးဖြင့် တွဲလဲဆိုင်းထားသော စီးစရာ၊”
(၁၁-၁၈၁)

ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။ ယင်းသည် အမို့ယ်ဖွင့်ဆိုချက်သာ ဖြစ်သည်။ အနက်ရင်းကို ပေါ်လွင်စေလိုပါက သံနှုံး (အယော သ) သံဖြစ်သည့် “တုန်း” ဖြင့်လှယ်ပြောင်း၍ ဖော်ထုတ်နိုင်သည်။ “တုန်း” ဟူသည် သွယ်တန်းထားခြင်း အနက်ကိုဆောင်သည်။ “တန်း” ကို မြန်မာအဘိဓာန်တွင် -

“တန်း၊ နှ-၊ သွယ်တန်းထားသောအရာ၊ ၂၊ အစဉ် လိုက်တည်ရှိသော အရာ” (၁၁ - ၁၅၉)

ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။ ထိုကြောင့် “ဒန်း” ၏ အနက်ရင်းသည် ကြိုးဖြင့် သွယ်တန်းထားသော စီးစရာအရာဝါးဖြစ်သည်။

၄၃။ ဒု

“ဒု” ၏ အမို့ယ်ကို မြန်မာအဘိဓာန်တွင် “ဒု” နှာ၊ နာ၊ သ ထွေပစ်ကစားရာတွင် ထွေပစ်သူတို့ရပ်နေရာ စည်းကြောင်း၊ ၂၊ ဂေါ်လီပစ်ကစားရာတွင် ခွင့်နောက်က ထောင်ထားသောပျော်ချုပ် စသည်။” (၁၁-၁၈၂)

ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။ “ဒု” ၏ အနက်ရင်းကို ဖော်ကြည့်ရန် သန္တန္တာ (အယောသ) သံ “တု” နှင့် လှယ်ပြောင်းကြည့်နိုင်သည် “တု” ဟူသည် ရပ်တန်းစေသည့် သဘောဆောင်ပါသည်။ “တု” ၏ အမို့ယ်ကို မြန်မာအဘိဓာန်တွင်-

“တု ကြိုး-ရှုပ်သည်။ တန်းသည်။” (၁၁-၁၆၁)

ဟူ၍ ဖော်ပြထားပါသည်။ ထိုကြောင့် ထွေပစ်ရာဂေါ်လီပစ် ကစားရာတွင် ရပ်တန်းရမည့် နေရာဖြစ်ကြောင်း အနက်ပေါ်လွင်လာပါသည်။

၄၁၀။ ဒုံး

“ဒုံး” သည် အသံစွဲအရေးပင်ဖြစ်သည်။ “ဒုံး” ၏ အနက်ရင်းကိုဖော်ရန် သံနှုံး (အယောသ) သံဖြစ်သော “တုံး” ဖြင့် လှယ်ပြောင်း၍ ကြည့်နိုင်သည်။ “တုံး” သည် သစ်သားတုံးပင်ဖြစ်သည်။ “တုံး” ကို မြန်မာအဘိဓာန်တွင်

“တုံး၊ နှ-၊ သစ်သားသစ်ပင်စသည်တို့ကို ဖြတ်တောက်ထားသော အပိုင်းအစား၊ ၂၊ တုံးမောင်း” (၁၁-၁၆၁)

ဟူ၍ ဖော်ပြထားပါသည်။ “ဒုံး” နှင့် ဆက်စပ်၍ ရှေးအခါက “ဒုံး” လွှတ်ရာတွင် သီဆိုလေ့ရှိကြသည့် ဒုံးချင်းကဗျာကို တွေ့ရာသည်။ ဒုံးလွှတ်သည်ဆိုခြင်းမှာ သစ်သားတုံးကို အခေါင်းတွင်း ယမ်းသွာ်၍ စနက်တံတပ်ကာ မိုးရှိလွှတ်ခြင်းကို ဒုံးလွှတ်သည်ဟုဆိုသည်။ ထိုကြောင့် “ဒုံး” သည် သစ်သားတုံး၊ အတုံးကို ခေါ်ဆိုလိုရင်းအနက်ဖြစ်သည်။

၄၁၁။ ဒယ်အိုး

မိုးဖို့ချောင်းတွင် ကြော်လေ့ရှိချက်ပြုတ်ရသည့် “ဒယ်အိုး” ကို မြန်မာအဘိဓာန်တွင်-

“ဒယ်အိုး၊ နှ- အောက်တိမ်၍ အဝပ်သော ကြော်လေ့ရှိပြုတ်ရန် သူတို့အိုး၊” (၁၁-၁၈၂)

ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။ ဒယ်အိုး၏ အနက်ရင်းမှန်ကို ပေါ်လွင်စေရန် သံနှုံး (အယောသ) သံဖြစ်သော ထွေပစ်ရာဂေါ်လီပစ် ကစားရာတွင် ခွင့်နောက်က သည်။ “တယ်အိုး” ဖြစ်သည့် “တယ်” မှ “တည်” သို့ပြောင်းကြည့်သည့် အခါ “တည်အိုး” ဖြစ်သည်။ “တည်” ကို မြန်မာအဘိဓာန်တွင် -

“တည်/ တိုး တယ်/ ကြိုး - ၊ ရောက်ရှိတုံးနေသည်။ ဖြစ်ပေါ်တော်ရှိနေသည်။” (၁၁-၁၇၁)

ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။ ထိုကြောင့် အမို့ယ်ရှိနေသည်။ (၁၁-၁၇၁)

မိုးဖို့ထက်တွင် တင်ထားသည်။” (၁၁-၁၇၈)

ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။ ထိုကြောင့် “ဒယ်အိုး” သည် “တည်အိုး” ပင်ဖြစ်သည်ဟုသော အနက်ရင်းကိုသိရပါသည်။

၅။ ခြုံင့်သုံးသပ်ချက်

ဘာသာစကားတစ်ခုကို လေ့လာသည့်အခါ အခြေဖြစ်သော စကားလုံးကို လေ့လာရပါသည်။ မြန်မာဘာသာစကားရှိ စကားသုံးများထဲမှ သံနံပျည်း (က၊ ခ၊ စ၊ ဆ၊ တ၊ ထ၊ ပ၊ ဒ) တို့သည် အနက်အသီးသီးရှိ၍ သံထင်ပျည်း (ဂ၊ ဟ၊ ဒ၊ ချ၊ အ၊ ဓ၊ ဘ၊ ဃ) တို့သည် အနက်မရှိပေ။ မြန်မာစာ၊ မြန်မာစကားတွင် သံနံပျည်းသာ အသုံးပြုသည်။ သို့သော် ပြောသည်အခါဖြစ်စေ သံနံပျည်းအချို့တို့သည် သံထင်ပျည်းများအဖြစ် ပြောင်းတတ် ကြသည့်သောကို တွေ့ရသည်။ ယင်းသံထင်ပျည်းများကို မူတည်၍ အနက်ကြံးဆပါက အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို မည်သိမျှ ဖွင့်ဆိုမရနိုင်ပါ။ သက်ဆိုင်ရာ သံနံပျည်းသို့ လှယ်ပြောင်း၍ အနက်ကြံးဆပါက အနက်ပေါ်လာနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ မြန်မာစာရေးသားရာတွင် သံထင်သံဖြင့် ကြားရသမျှကို သံနံသံသို့ ပြောင်း၍ ရေးသင့်မရေးသင့် စောဒကတက်ရန်ရှိသည်။ ထိုအရေးစကားလုံးများသည် မြန်မာလူမျိုးတို့၏ ဝန်းကျင်းမြှင့် ရင်းနှီးနေဖြီးဖြစ်သဖြင့် သံထင်ပျည်းပင် ဖြစ်လင့်ကစား အသုံးတွင်နေသော စကားလုံးများ ဖြစ်နေသောကြောင့် ချင်းချက်အနေဖြင့် သံထင် (အသံစွဲအရေး) စကားလုံး အသုံးဖြစ်လာခဲ့သည်။ သို့သော် မြန်မာဝါဘာရတို့သည် အနက်အဓိပ္ပာယ် ရှိကြသည့်အတွက် သံထင်စကားလုံးများသည် စကားသံပြောင်းလဲမှုကြောင့် အရေးပြောင်းလဲခြင်းဖြစ်သည်ဟုသာ မှတ်ယူရမည်ဖြစ်သည်။

၆။ နိဂုံး

ဤစာတမ်းသည် မြန်မာအဘိဓာန်တွင် ဖော်ပြထားသည့် အသံဖြင့် ရေးသားထားသော “၃” ကွာရာကို တည်ပုဒ်ဖြူထားသည့် စကားလုံးများ၏ အနက်ကို ဖော်ထုတ်သော စာတမ်းဖြစ်သည်။ မြန်မာစကားလုံးတို့သည် အနက်ရှိကြသည်။ သို့သော် တတိယကွာရာ ဗျည်းများဖြင့် အစတည် ဖော်ပြထားသော စကားလုံးများသည် သံနံ (အပေါ်သာ) မှ သံထင် (ပေါ်သာ) သို့ ပြောင်းသွားခြင်းကြောင့် အနက်ဖော်မရဘဲဖြစ်နေပါသည်။ ယင်းကို ပထမကွာရာ ဒုတိယကွာရာတို့ဖြင့် လှယ်ပြောင်း၍ အနက်ကြံးဆပါက အနက်ပေါ်လာနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- ၁။ ကောသလ္ာ ဦး (ဆရာတော်-)၊ (၁၉၈၅)။ ဖြဟနိရုံးနယ်ဟံ (ခေါ်) မြန်မာစကားလုံး ပြောင်းထုံးကျမ်း။ ရန်ကုန်။ စာပေပေါင်းကူးပုံနှိပ်တို့ကို။
- ၂။ ကျော်အောင်စံထား။ ဆရာတော် (ဒုတိယ)။ ၁၉၇၉ ။ ဝါဘာရ တွေ့ပကာသနိကျမ်း (တတိယအကြိမ်)။ ရန်ကုန်။ လယ်တိမဏ္ဍာ်ပုံနှိပ်တို့ကို။

- ၃။ ထွန်းမြင့် ဦး။ (၁၉၉၆)။ သဒ္ဓမေဒာ။ ရန်ကုန်။ မြမေဝင်းပုံနှိပ်တို့ကို။
- ၄။ ဖေမောင်တင် ဦး။ (၁၉၉၈)။ ဘာသာလောကကျမ်း။ ရန်ကုန်။ မြန်မာနိုင်းဘာသာပြန်စာပေအသင်း။
- ၅။ ဦးစိန်း ဦး(၀၆၈၉၃၆၆၆၆၆)။ (၁၁၃၂၂၇)။ မြန်မာမင်းလွတ်တော်သတ်ပုံနှင့် မြန်မာသဒ္ဓိနည်းအနက်နည်းကျမ်း။ ရန်ကုန်။ ဝါးပုံနှိပ်တို့ကို။
- ၆။ မြန်မာစာအဖွဲ့ (၁၉၇၈၊ စက်တင်ဘာ)။ မြန်မာအဘိဓာန်အကျဉ်းချုပ်၊ အတွဲ(၁)။ ရန်ကုန်။ စာပေမွှာန်ပုံနှိပ်တို့ကို။ မြန်မာစာအဖွဲ့ (၁၉၉၁)။ မြန်မာအဘိဓာန်။ ရန်ကုန်။ ဖိတိလစ်သို့ ပုံနှိပ်တို့ကို။

ကယန်း(ပဒေါင်) တိုင်းရင်းသားတို့၏ ကြေးပတ်ခြင်းဓလ္လာနှင့် ဘာသာစကားသဘောလက္ခဏာ

ဒေါက်တာမြေမြေဝင်း

တွဲဖက်ပါမောက္ခ

မြန်မာစာဌာန၊ မြိုင်တဗ္ဗာသို့

myamyawintun7@gmail.com

စာတမ်းအကျဉ်း - ဤစာတမ်းသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း နိုတင်းနေထိုင်ကြသော ကယန်း(ပဒေါင်) တိုင်းရင်းသားတို့၏ ထူးခြားသည့် ကြေးပတ်ခြင်းဓလ္လာနှင့် ဘာသာစကားသဘောလက္ခဏာများကို စီစစ်ဖော်ထုတ် သုတေသနပြုထားပါသည်။ ကယန်း(ပဒေါင်) တိုင်းရင်းသားတို့၏ ကြေးကွင်းပတ်သောဓလ္လာသည် ထူးခြား၍ စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းသော်လည်း ယခုအခိုင်တွင် ထိုဓလ္လာထုံးစုံသည် တဖြည့်ဖြည့်းဖြည့်း ကွယ်ပျောက်စပြုလာဖြိုဖြစ်၍ ထိုဓလ္လာထုံးစုံကို ဖော်ထုတ်မှတ်တမ်းတင်ရန် အရည်အသေး ဆိုင်ရာ ချဉ်းကပ်လေ့လာနည်းဖြင့် ဤစာတမ်းကို ပြုစုံပါသည်။ ထိုအပြင် ကယန်း(ပဒေါင်) ဘာသာစကား၏ သဘောလက္ခဏာ များကိုလည်း ကနိုဒ်းလေ့လာမှုအနေဖြင့် ဘာသာစကားမျိုးခွဲ့ဖော်သော်လာရားအရ စကားသံဖွံ့ဖြိုးပါသည်။ ထိုကို စီစစ်ဖော်ထုတ် သုတေသနပြုထားပါသည်။

သော့ချက်ဝါဟာရများ - တို့ကိုမြန်မာ၊ ဘာသာစကားမျိုးခွဲ့ဖော်၊ စကားသံဖွံ့ဖြိုးပါသည်။

I. နိဒါန်း

ဤစာတမ်းသည် ကယန်း(ပဒေါင်) တိုင်းရင်းသားတို့၏ ကြေးပတ်ခြင်းဓလ္လာလည်းကောင်း၊ ကယန်း(ပဒေါင်) တိုင်းရင်းသားတို့၏ ဘာသာစကား သဘောလက္ခဏာများကို လည်းကောင်း သုတေသနပြု ဖော်ထုတ်ထားသည့် စာတမ်းဖြစ်ပါသည်။

ဤစာတမ်းတွင် ကယန်း(ပဒေါင်) တိုင်းရင်းသားများ၏ ကြေးပတ်ခြင်းဓလ္လာနည်း (Qualitative Approach) ဖြင့် ဖော်ထုတ်မည်ဖြစ်၍ ကယန်း(ပဒေါင်) ဘာသာစကား၏ သဘောလက္ခဏာများကို ဘာသာစကားမျိုးခွဲ့ဖော် (Linguistic Typology) သီအိရိုဖြင့် လေ့လာဖော်ထုတ်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ကယန်း(ပဒေါင်) ဘာသာစကားကို လေ့လာရာတွင် အများသုံး ကြေားခံဘာသာစကား (lingua-franca) အဖြစ် သုံးစွဲနေသည့် ဖယ်ခံမြှို့နယ်သုံး ကယန်း(ပဒေါင်) စကားကို လေ့လာစိစစ် ဖော်ထုတ်မည် ဖြစ်ပါသည်။

လေ့လာပုံအဆင့်ဆင့်မှာ ပထမဦးစွာ ကြေးပတ်ခြင်း ဓလ္လာကို လေ့လာတင်ပြုပါမည်။ ထိုနောက်တွင်မှ ကယန်း(ပဒေါင်) ဘာသာစကား၏ သဘောလက္ခဏာများဖြစ်သည့် စကားသံဖွံ့ဖြိုးမှ ပျော်းများနှင့် သရများ၊ ဝဏ္ဏဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် တက်ကျသူများ၊ စကားလုံးဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် ဝါကျဖွံ့ဖြိုးမှုတို့ကို တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် လေ့လာဖော်ထုတ်ထားပါသည်။

II. ကြေးပတ်ခြင်းဓလ္လာ

ကြေးပတ်ခြင်းဓလ္လာကို ဖော်ထုတ်ရာတွင် အရည်အသေး ဆိုင်ရာ ချဉ်းကပ်လေ့လာနည်း (Qualitative Approach) ဖြင့် ဖော်ထုတ်မည် ဖြစ်ပါသည်။

J.I. အရည်အသေးဆိုင်ရာချဉ်းကပ်လေ့လာနည်း

အရည်အသေးဆိုင်ရာ ချဉ်းကပ်လေ့လာနည်း ဆိုသည်မှာ သုတေသနပြုလေ့လာသူ၏ ကိုယ်တွေ့မေးမြန်း တွေ့ရှိချက်များအပေါ် အခြေခံပြုစုံထားခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။ အမေးခံတစ်ဦးချင်းစိုး၏ လူမှုဆိုင်ရာ အမှန်တရား နားလည်မှုများ အပေါ် အခြေခံပြုစုံရခြင်းလည်းဖြစ်ပါသည်။

J.II. ကယန်း(ပဒေါင်) တိုင်းရင်းသားတို့၏ လူမျိုးအုပ်စု၊ နေထိုင်ရာအောင် လူမျိုးရေ

ကယန်းလူမျိုးစုများသည် အခြားတိုင်းရင်းသားများကဲ့သို့ပင် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ အာရုတိက်အလယ်ပိုင်းရှိမှုနိဂုံကုန်းမြှင့်အောင် တောင်ဘက်သို့ ဆင်းသက်လာခဲ့ကြသည့် လူမျိုးအုပ်စုများထဲတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ (ဂျင်းဖောမယ်၊ ၂၀၀၀၊ စာ ၃၇)

မွန်းဂုံကုန်းမြှင့်အောင် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ လူမျိုးစုံကြေး (၃) စုံချုံ ဝင်လာခဲ့သည်။ ယင်းတို့မှာ- (၁) မွန်းခမာအုပ်စု၊ (၂) တို့ကိုမြန်မာအုပ်စု၊ (၃) ထိုင်းတရားအုပ်စု ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ကယန်း(ပဒေါင်) လူမျိုးတို့သည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ဝင်လာသော လူမျိုးစုံကြေး (၃) စုအနိုင်တို့ကိုမြန်မာအုပ်စုတွင် ပါဝင်သည်ဟု ယူဆရလေသည်။ တို့ကိုမြန်မာအုပ်စုတွင် ပါဝင်သူများမှာ ကချင်၊ ကယား၊ ကရင်၊ ကော်၊ ချင်း၊ ချောင်းသား၊ ဂုဏ်း၊ ဂျင်းဖော၊ တောင်ရှိုး၊ ထမန်၊ ဓမ္မ၊ နား၊ ပဒေါင်၊ ပအိုင်း၊ ဖွန်း၊ ဗမာ (မြိုင်း)၊ ဗမာ (ထားဝယ်)၊ ဗရဲ့၊ မရှာ၊ မြိုင်းသား၊ မြန်မာ၊ ယေား၊ ယော်ယင်း၊ ရရှင်း

လရှိ လီနား အမီ အင်းသား စသည့် လူမျိုးစုများဖြစ် ကြောင်း မောင်သော၏ “မြန်မာနိုင်ငံမှ တိုင်းရင်းသားများ” ဆောင်းပါး (ပြည်သူ့ကြော်ဂျာနယ်) တွင် ရေးထားပါသည်။

မျက်မောက်ခေတ် သုတေသနပညာရှင်များသည် ကရင် လူမျိုးတို့အား မွန်ဂိုလူမျိုးတို့မှ ဆင်းသက်လာပြီး တရှတ်-တို့မှုက် စကားအနွယ်ကြီး (Tibeto-Chinese family of language) တွင် ပါဝင်သော တို့မှုက်မြန်မာ ဘာသာစကား အစုဝင် (Tibeto-Burman language) ဖြစ်ကြောင်း လက်ခံအတည်ပြုခဲ့ပါသည်။ (Luce,1959,9)

ကယန်း (ပဒေါင်) တို့သည် ကရင်မျိုးခဲ့ဖြစ်သော ကယားမျိုးနှစ်တွင် ပါဝင်ပြီး ၁၇၈၃ခု၊ သန်းခေါင်စာရင်းအရ လူမျိုးရေ (၄၀,၉၀၀) ခန့် ရှိလေသည်။ ကယန်းတိုင်းရင်းသား တို့သည် ကယားပြည်နယ်၊ ရှုံးပြည်နယ်တောင်ပိုင်း မိုးဗြာ ဖော်ချွေသော တောင်ငြိုး အရေးတောင်ကုန်း သံတောင် မန္တလေးတိုင်း ပျဉ်းမနားနှင့် ထိုင်းနှင့်ရှိ ရွာအနည်းငယ်တွင် နေထိုင်ကြလေသည်။

၂၃။ ကယန်း (ပဒေါင်) အခေါ်အဝေါ်နှင့် မျိုးနှစ်

ကယန်းတိုင်းရင်းသားများကို ပဒေါင်လူမျိုးဟု လူသိများကြပါသည်။ ကယန်း (ပဒေါင်) တိုင်းရင်းသားတို့သည် မိမိ တိုကိုယ်မိမိတို့ ကယန်းလူမျိုးဟု ဂုဏ်ယူစွာ ခေါ်ကြပါသည်။ အမေးခံ ကယန်းတိုင်းရင်းသားတို့၏ ပြောဆိုချက်အရ “ကမ်းယံ” ဖြစ်သည်ဟု ဆိုပါသည်။ တို့က်ကုန်းပြင်မြင့်တွင် နေထိုင်ခဲ့ကြသော “ကမ်းယံ” ဟူသော မျိုးနှစ်စုမှ ဆင်းသက်လာပြီး ရှုံးပြည်နယ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့ကြသည်ဟု ဆိုပါသည်။ “ကမ်းယံ” သည် “ကမ်းယန်း” မှ “ကမ်းယံ” ဖြစ်လာခြင်းဖြစ်သည်။ “ကမ်းယံ” ဟူသည် “မြေမာ” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရပြီး “ယန်း” မှာ “တိုင်းပြည်” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် “ကမ်းယန်း” ၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ “မြေမာတွင်နေသူ” ဟု ဖြစ်ပြီး “ကမ်းယန်း” မှ “ကမ်းယံ” ဖြစ်လာပြီး “ကမ်းယံ” မှ “ကယန်း” လူမျိုးဟု ခေါ့ခဲ့ကြသည်။ ထိုအပြင် ကယန်းဆိုသည်မှာ “ပထမလူမျိုး” (တင်နှစ်မောင်၊ ၂၀၀၂၊ ၁၈) ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်ဟု လည်းဆိုပါသည်။

“ကယန်း” လူမျိုးများကို “ပဒေါင်”ဟူ၍ ခေါ်ကြခြင်း မှာ ကယန်းအမျိုးသမီးများကို ရှုံးတိုင်းရင်းသားများက ရွှေ့ကြောင်ကြေးကွင်းပတ်၍ အလုဆင်ကြသည့်အတွက် “ပတ်တောင်း” ဟု ရှုံးစကားဖြင့် ခေါ်ဆိုကြပါသည်။ “ပတ်” ဟူသည် “ရှစ် ပတ်သည်”၊ “တောင်း” မှာ “ကြေး” ဟုအဓိပ္ပာယ် ရပါသည်။ ထိုကြောင့် “ပတ်တောင်း” သည် “ကြေးကွင်း စွဲပါထားသူများ” ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုမှ “ပဒေါင်” ဟူသော အမည်ဖြစ်

လာပါသည်။ ကယန်းမျိုးနှစ်ယ်စုတွင် (၁) ကယန်းလတိ (ပဒေါင်)၊ (၂) ကယန်း (ကင်း) (ယင်းဘော်)၊ (၃) ကယန်းကူး (ဂောား)၊ (၄) ကယန်းလထာ (လထ) (ခေါ်) ခေါင်းတို့(ခေါ်) ယော် ဟူ၍ အမိုက မျိုးနှစ်ယ်စု (၄) မျိုး ဖြင့် စုစည်းခဲ့ကြပါသည်။

၂၄။ ကယန်း (ပဒေါင်)တိုင်းရင်းသူတို့၏ ကြေးပတ်ခြင်း ဧဇား

ကယန်း(ပဒေါင်)တိုင်းရင်းသားတို့၏ ထူးခြားစိတ်ဝင် စားဖွယ်ကောင်းသည့် ဓလေ့တစ်ခုမှာ ကယန်းမိန်းမပျို့လေးများ သည် ကြေးကွင်းပတ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကယန်းတိုင်းရင်းသား တို့သည် တို့က်ကုန်းဖြင့်တွင် နေထိုင်ခဲ့ကြသော “ကမ်းယံ” ဟူသော မျိုးနှစ်ယ်စုမှ ဆင်းသက်လာခြင်းဖြစ်ပြီး အမျိုးမျိုးသော အကြောင်းများကြောင့် ရှုံးပြည်နယ်အတွင်းသို့ ဝင်ရောက် အခြေခံခဲ့ကြသည်။ ထိုခေတ်တွင် အုပ်စိုးသူများသည် တိုင်းခန်းလှည့်လည်သည့်အခါ မိမိပိုင်နက်အတွင်းရှိ ချောမောလှပသော မိန်းမပျို့လေးများအား မိဖုရားမြောက်လေ့ရှိသည်။ ထိုကြောင့် ကယန်းတိုင်းရင်းသားများသည် မိမိ၏ မျိုးနှစ်ယ်စုကို သူတစ်ပါးနှင့် ရောယ်က်မည်ကို မလိုလားသောကြောင့် လည်ပင်းနှင့် ခြေထောက်တိုကို ကြေးကွင်းပတ်ခြင်းဖြစ်သည်ဟုဆိုပါသည်။

တာချိုက မိန်းမတို့သာဝာဝအတိုင်း အလုအပဆင်ရှု၌ ရွှေလည်တိုင်ဖော်ဖောင်းကို “ကြေးဆွဲကြိုး” ဆွဲသည် ထက် ရွှေ့ရောင်ကြေးကွင်း အဆင့်ဆင့် စွဲပါသည်က ပို၍လှသည့် အပြင် အမျိုးသားများ၏ မျက်စွေအရုံကို ပို၍ ဆွဲဆောင်နိုင်စွမ်း ရှိသည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ ထိုအပြင် ကယန်း (ပဒေါင်) တို့သည် မြင့်မြတ်သော နိုးမျိုးနှစ်ယ်မှ ဆင်းသက် ပေါက်ဖွားလာကြသူ များ ဖြစ်သည့်အတွက် နိုးလည်တံ့နှင့် တူအောင် ကြေးဆွဲများ ရုပ်ပတ်ထားကြသည်ဟု ဆိုပါသည်။ ထိုအပြင် ကယန်း (ပဒေါင်) တို့သည် မွန်ဂိုလီးယားနှင့် တို့က်ကုန်းမြော် ဆင်းသက်လာကြဖြီး မြန်မာနိုင်ငံတွင် အခြေခံခဲ့သူများဖြစ်ကြောင်း ခရီးဝေးသွားနိုင် ကြသော သူတိုကို တို့ဆိုး သွားရန် ပဒေါင်အမျိုးသမီးများအား လည်ပင်းနှင့် ခြေထောက်တို့တွင် ကြေးကွင်းများ ဝတ်ဆင်ပေး ခဲ့ကြောင့် ပြောဆိုပါသည်။ ထိုအယူအဆကို ကယားပြည်နယ် ဒီမိုးဆိုး မြို့နယ်ရှိ ပန်ပက်ကျေးရွာအုပ်စုတွင် လက်ခံသည်ဟုဆိုပါသည်။

ထိုအယူအဆများအပြင် ဖယ်ခံမြို့နယ်ရှိ ကြောလား ရွာရှိ ယူဆချက်မှာ တောာနက်သို့သွားလျှင် သားရဲတိရစ္စာန်တို့၏ ဘေးအန္တရာယ်မှ ကာကွယ်နိုင်ရန်အတွက် ကြေးကွင်းပတ်ခြင်း ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ကယန်း (ပဒေါင်) မိန်းကလေးများသည် ယောကျား

နောက်သို့ မလိုက်နိုင်ရန် ကြေးပတ်ထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဆိုပါသည်။ ထိုအပြင် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာသော တိုင်းရင်းသားတို့သည် မိမိတို့ရှာ ဝတ်စုံများရှိကြပြီး အခြား တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုံများနှင့် မများစေရန် ကယန်း (ပဒေါင်) မိန်းကလေးများကို ကြေးပတ်ပေးခြင်း ဖြစ်သည်ဟုလည်း ဆုံးပါသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အယူအဆအမျိုးမျိုး ရှိနေသော ကယန်း (ပဒေါင်) တိုင်းရင်းသားတို့သည် မြန်မာနိုင်ငံ အတွင်း သာမက ကမ္မာကပင် စိတ်ဝင်စားနေသော တိုင်းရင်းသားများ ဖြစ်ကြပါသည်။

၃။ ကယန်း (ပဒေါင်) ဘာသာစကားသဘောလက္ခဏာ

ကယန်း (ပဒေါင်) ဘာသာစကား သဘောလက္ခဏာကို ဖော်ထုတ်ရှု၍ အသုံးပြုမည့် သီအိုရိမှာ ဘာသာစကားမျိုးခွဲ့ပော်ဖြစ်ပါသည်။

၃၁။ ဘာသာစကားမျိုးခွဲ့ပော် (Linguistic Typology)

ဘာသာစကားကို ဖော်ထုတ်သည့်အပိုင်းတွင် သီအိုရိ တစ်ခုခုကို အခြေခံ၍ လေ့လာဖော်ထုတ်ရပါသည်။ ယခု အသုံးပြုမည့် ဘာသာစကားမျိုးခွဲ့ပော် (Linguistic Typology) ဆိုသည်မှာ ဘာသာပော် ပညာရပ်ခွဲ့တို့ခြုံပြီး ယင်းဘာသာရပ်နယ်ပယ်တွင် ဘာသာစကားဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံများနှင့် လုပ်ငန်းတာဝန်များအရ ဘာသာစကား အသီးသီးကို လေ့လာကာ အမျိုးအစားခွဲ့ခြားသည်။ ယင်းဘာသာရပ်နယ်ပယ်၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဘာသာစကား အသီးသီးတွင် ဘုံအာဖြင့် ပါရှိနေသည့် လက္ခဏာရပ်များနှင့် ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်မှုဆိုင်ရာ မျိုးပြားမှုများကို သရပ်ဖော် ရှင်းလင်းတင်ပြရန် ဖြစ်သည်။

အသေးစိတ်၍ ရှင်းပြရမည်ဆိုလျှင် ထိပညာရပ်သည် ဘာသာစကားတစ်ခုအတွင်းရှိ (သို့မဟုတ်) ဘာသာစကား အများရှိ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံများအကြား ဆင်တူမှုနှင့် ကွဲပြားမှုများကို ဖော်ထုတ်ပေးနိုင်သည့် ပြောင်းလဲတတ်ခြင်း သဘောများကို လေ့လာသည့်ပညာရပ် (အရည်အသွေးဆိုင်ရာ မျိုးခွဲ့ပော်) လည်းဖြစ်သည်။ ထိုအပြင် ထိုပြောင်းလဲတတ်ခြင်း သဘောများ၏ ပြန်နှံဖြစ်ပေါ်မှုများကို စုစည်းခြင်းများနှင့် သီးသန်ခွဲ့ခြားထားခြင်းများကိုလည်း စူးစမ်းလေ့လာသည်။ (အရေအတွက်ဆိုင်ရာမျိုးခွဲ့ပော်)။ ထိုစုစည်းခြင်းများနှင့် သီးသန်ခွဲ့ခြားထားခြင်းများနှင့် ပတ်သက်သော သီအိုရိများကိုလည်း ဖော်ထုတ်တင်ပြသည်။ (သီအိုရိ ဆိုင်ရာမျိုးခွဲ့ပော်) (Bickel, Balthasar. 2007, 11: 239-51)

၃၂။ ကယန်း (ပဒေါင်) ဘာသာစကားမျိုးရှိး

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း မိတ်ငါးနေထိုင်ကြသော တိုင်းရင်းသားများအားလုံး ပြောဆိုနေကြသော ဘာသာစကားသည် ဘာသာမျိုးရှိးကြီးကြုံးနှစ်ခုမှ ဖြာထွက်လာခြင်းဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပြောဆိုသော ဘာသာမျိုးရှိးကြီးကြုံးနှစ်ခုရှိုံးသည်။ ယင်းတို့မှာ-(၁) ဉာဏ်တရစ်မျိုးရှိး၊ (၂) တို့က်တရုတ်မျိုးရှိးတို့ ဖြစ်သည်။ မြန်မာပြည်တွင် ပြောဆိုသော ဉာဏ်တရစ်မျိုးရှိးဝင် ဘာသာစကားများကား (၁)မောက် (၀၅) ဆလုန် (တောင်ဘက် အစွန်းရှိကျွန်းများ)၊ (၂) ပလောင်၊ ရီအန်း၊ လဝ၊ တဲလှိုင်၊ အဲဦး၊ ခမှက်၊ ဒနော စသည်တို့ ဖြစ်သည်။ (ရှမ်းပြည်နယ် အနောက် မြောက်၊ တောင်၊ အရှေ့၊ မြောက်ပိုင်း) (ဖေမောင် တင်၊ ဘဇ္ဇာ၊ ၁၁ ၃၄)

မြန်မာပြည်တွင် ပြောဆိုကြသော တို့က်တရုတ်မျိုးရှိးသားကား-(၁) မွန်မျိုးခွဲ့၊ (၂) ကရင်မျိုးခွဲ့၊ (၃) ရှမ်းတရုတ် (ယိုးဒယားတရုတ်)၊ (၄) တို့က်မြန်မာ၏ အသုံးမြန်မာအနွယ်တို့ဖြစ်သည်။ ကရင်ဘာသာမျိုးခွဲတွင် စဂါးပကူး၊ ဝဲဝေါး၊ မိုးနဲ့များ၊ ပိုး (တန်သံ့ရှိနှင့် မြစ်ဝကျွန်း ဒေသနှစ်ရာများ၊ ပိုးများအေသာနှစ်ရာများ၊ ကရင်ဖြူး၊ ဗွဲ၊ ဗရတ်-ကယား၊ ဒေသနှစ်ရာများ၊ ပဒေါင်၊ ယင်းဖော်၊ ယဲကူး၊ တောင်ငူဒေသနှစ်ရာများ၊ ယော်နှစ်ရာများတို့ဖြစ်သည်။ (ဖေမောင်တင်၊ ဘဇ္ဇာ၊ ၁၁ ၃၄) ထိုကြောင့် ကယန်း (ပဒေါင်) တိုင်းရင်းသားတို့သည် ကရင်မျိုးခွဲတွင် ပါဝင်၍ တို့က်မျိုးရှိးသားမှ ဆင်းသက်လာခြင်းဖြစ်သည်။

ကယန်း(ပဒေါင်) ဘာသာစကားသည် တို့က်မြန်မာ ဘာသာစကားအစုဝင်ဖြစ်ပြီး ကရင်မျိုးခွဲဖြစ်သော ကယားမျိုးနှုန်းတို့တွင် ပါဝင်ပါသည်။ ကယန်း (ပဒေါင်) ဘာသာစကားသည် အသုံးအတက်အကျ ပြောင်းသွားသည်နှင့် စကားလုံး၏ ပုံသဏ္ဌာန် (form)၊ အဓိပ္ပာယ် (meaning) ပြောင်းလဲမှု ဖြစ်ပေါ်သဖြင့် တက်ကျသံဘာသာစကား (tone language) ဖြစ်ပါသည်။ စကားသံဖွဲ့ပုံရှုထောင့် (phonological point of view) အရ လေ့လာကြည့်လျှင် ဗျာည်း (consonant)၊ သရဲ (vowel)၊ ဝဏ္ဏဖွဲ့ပုံ (syllable structure)၊ တက်ကျသံ (tone) ဟူ၍ ခွဲခြားနိုင်ပါသည်။

၃၃။ ကယန်း (ပဒေါင်) ဘာသာစကားရှိုံးများ

ကယန်း(ပဒေါင်) ဘာသာစကားတွင် စကားသံဖွဲ့ပုံ၊ ရှုထောင့်အရ တွေ့ရသည့် ဗျာည်းများမှာ (၂၉) လုံးရှိုံးပါသည်။ အသုံးဖြစ်ရာ (place of articulation) အလိုက် ဖော်ပြုသာကေအချို့ကိုပြရလျှင်-

- (၁) နှုတ်ခမ်းဌာန်တွင်ဖြစ်သောဗျဉ်းမှာ ပ/ပ/, ဖ/ဖါ/, ဘ/ဘ/, မ/မ/, ဝ/ဝ/ တို့ဖြစ်ပါသည်။
- /ရှု/ အဖွား /ရါဟံ/ အဖိုး
- (၂) သွားဌာန်တွင်ဖြစ်သောဗျဉ်းမှာတ/ဤ/, ထ/ထူး/၊ ဒ/နှုံ/၊ သ/သ/ စုနှင့် သူ /ဥ/ တို့ဖြစ်ပါသည်။ /ဓား/ ခြင်းတောင်း/၊ မြောင်း/ မြောင်း/၊ ဟင်း/၊
- (၃) သွားရင်းဌာန်တွင်ဖြစ်သောဗျဉ်းမှာရ/၊ လ/၊ စ/၊ ဆ/ရဲ/၊ ဆ/ရဲ/ နှင့် ဇ/ဇ/ တို့ဖြစ်သည်။ /ဆ/ ဦးလေး
- (၄) သွားရင်း အာခေါင်ဌာန်တွင်ဖြစ်သော ဗျဉ်းမှာ ကျ /ဤ/၊ ချ /ဤဗျ/၊ ဂျ /ဂု/၊ ရှု /ဂု/ တို့ဖြစ်သည်။ /ဂု/ မျောက်း /တော်/၊ စားသီး။
- (၅) အာခေါင်ဌာန်တွင်ဖြစ်သောဗျဉ်းမှာ ည/၊ ယ/၊ ရ/၊ ဂ/ / တို့ဖြစ်သည်။ /ဂု/ ကြက်
- (၆) အာခေါင်ပျောဌာန်တွင်ဖြစ်သောဗျဉ်းမှာ က/က/၊ ခ/ခဲ/၊ ဂ/ဂဲ/၊ င/ငဲ/၊ ဗ/ဗဲ/၊ ဗ/ဗဲ/ တို့ဖြစ်သည်။ /ဗ/ ပြုးသည်
- (၇) လျှောခင်ဌာန်တွင်ဖြစ်သောဗျဉ်းမှာ င/၊ န/ / ဖြစ်ပါသည်။ /န/ ငုတ်ပျေား /နိုင်/ ကြော်သည်။
- (၈) လည်ချောင်းဌာန်တွင်ဖြစ်သောဗျဉ်းမှာ ရှားမှာရပ်သံ /?/ နှင့် ဟ/၊ ဃ/ တို့ဖြစ်သည်။ /ဟု/ ဆန်း /ရှု/ စား/၊
- ထိုဗျဉ်းမှာပေါင်းစပ်၍ နှစ်လုံးတွဲဗျဉ်းတွဲ (၄၃)တွဲ၊ သုံးလုံးတွဲဗျဉ်းတွဲ (၈) တွဲရှိသည်ကိုလည်း စိစစ်ထုတ်ဖော်သိရှိရသည်။

၃၁။ ကယန်း (ပဒေါင်) ဘာသာစကားရှိ သရများ

ကယန်း (ပဒေါင်) ဘာသာစကားတွင် စကားသံဖွံ့ဖြိုး ရှုထောင့်အရ တွေ့ရသောသရများမှာ (၁၁) လုံး ရှိပါသည်။ ငှင့်တို့မှာ [i]၊ [e]၊ [ɛ]၊ [a]၊ [ɑ]၊ [ɔ]၊ [u]၊ [y]၊ [ə] တို့ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသရများကို ပေါင်းစပ်၍လည်း သရတွဲအဖြစ် (၁၄) တွဲရှိ သည်ကိုလည်း တွေ့ရှိပါသည်။ သာကော-

/ဗီ/ အရက်း /ဗုံ/ လမင်း

၃၂။ ကယန်း(ပဒေါင်)ဘာသာစကားရှိ ဝဏ္ဏဖွံ့စည်းပုံ

ကယန်း(ပဒေါင်)ဘာသာစကားတွင် စကားသံဖွံ့ဖြိုး ရှုထောင့်မှကြည့်လျှင် ဝဏ္ဏသည် အဖွံ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး ထိုအဖွံ့အစည်းတွင် ကဏ္ဍ (၃) ခု ပါဝင်ပါသည်။ ငှင့်တို့တွင် အစ ကဏ္ဍနှင့် အဆုံးကဏ္ဍ၏ ဗျဉ်းဖြစ်နိုင်ပြီး အလယ်ကဏ္ဍတွင် သရဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် ကယန်း (ပဒေါင်) ဘာသာစကား တွင် ဝဏ္ဏဖွံ့စည်းပုံ (၅) မျိုးရှိကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ငှင့်တို့မှာ - cvo, cvc, ccvo, ccvc, cccvo ဟူ၍ဖြစ်ပါသည်။ “c” မှာ

ဗျဉ်းဖြစ်ပြီး “v” မှာ သရဖြစ်ပါ သည်။ “o” မှာ မည်သည့် အစိတ်အပိုင်းမှ မပါရှိခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သာကေများမှာ - cvo/ ?ဗု / ‘များသည်’၊ cvc / ?လှု/ ‘စားသည်’၊ ccvo / kra/ ‘လှသည်’၊ ccvc / ဘု၍ / ‘အာလူး’၊ cccvo/ ပါလာ/ ‘ခြုံသည်’- တို့ဖြစ်သည်။

၃၃။ ကယန်း(ပဒေါင်)ဘာသာစကားရှိတက်ကျသံများ

ကယန်း (ပဒေါင်) ဘာသာစကားသည် တက်ကျသံ ထင်ရှားသည့် တက်ကျသံဘာသာစကား ဖြစ်ပါသည်။ တက်

ကျသံ (၆) မျိုးရှိသည်ကို တွေ့ရှိပါသည်။ ငှင့်တို့မှာ-

(၇) အနိမ့်ဆုံးသပြော (extra low level tone)

/ အာ / (အိမ်) မိုးသည်

(၈) အနိမ့်သပြော (low level tone)

/ အဗု / ကြေားသတ္တု

(၉) အလယ်သပြော (mid level ton)

/ ပါတာ / မြား

(၁၀) အမြင့်သပြော (high level tone)

/ မား / အနီး

(၁၁) အနိမ့်သပ်သံ (low falling tone) / မြား / အသီး

(၁၂) အမြင့်သပ်သံ (high falling tone) / မြား / ငါး

တို့ဖြစ်ပါသည်။

၃၄။ ကယန်း (ပဒေါင်) ဘာသာစကား၏ စကားလုံး

ဖွံ့ဖွံ့နှင့် ပါကျဖွံ့ဖြိုး

ကယန်း(ပဒေါင်)ဘာသာစကားတွင် စကားလုံးဖွံ့ဖြိုး ကို လေလာရှု၍ စကားရှိုး စကားရေား စကားပေါင်း ဟူ၍ သတ်မှတ်နိုင်ပါသည်။ စကားရှိုးတွင် ကောဝဏ္ဏာ စကားရှိုးနှင့် ဗဟိုဝဏ္ဏာ စကားရှိုး ဟူ၍ ရှိပြီး နာမ်စကားရှိုးတွင် ကောဝဏ္ဏာ နာမ်စကားရှိုး ဒိုဝဏ္ဏာမာစ် စကားရှိုးနှင့် ပြိုဝဏ္ဏာမာစ် စကားရှိုး ဟူ၍ရှိပါသည်။ သို့သော် ပြိုဝဏ္ဏာမာစ်စကားရှိုးမှာ အရေ အတွက် နည်းပါးပါသည်။ ကြိယာစကားရှိုးတွင် ကောဝဏ္ဏာ ကြိယာစကားရှိုး ဟူ၍ ဒိုဝဏ္ဏာမာစ် စကားရေားသည် ဗဟိုဝဏ္ဏာ များသာ ဖြစ်ပြီး ရှုံးဆက် (ရှုပ်မြို့း) များကို နာမ် (သို့) ကြိယာ၏ ရှုံးတွင် ပေါင်းစပ်သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ စကားပေါင်းတွင် ရှုပ်သီးနှစ်ခု မှုသုံးခုအထိ ပေါင်းစပ်ပါဝင်သည်ကို တွေ့ရပါ သည်။

/ အသား / ကြက် + အသား = ကြက်သား

ဝါကျဖွဲ့ပုံမှာ အက်လိပ်ဘာသာစကား၏ ဝါကျဖွဲ့ပုံနှင့် ဆင်တူသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ကယန်း (ပဒေါင်) ဝါကျဖွဲ့ရာ တွင် “ကတ္တား၊ ကြိယာ၊ ကံ” အစီအစဉ်အတိုင်း ဖွဲ့ပါသည်။ //ခ ဏ္ဍာ?လူ ဧည့်// သူ + စားတယ် + ထမင်း

သူ ထမင်း စားတယ်

ဝါကျရော့ဖွဲ့ရာတွင် အမိတ်ဝါကျခွဲက ရှုမှုလာပြီး သီးခြားဝါကျ ခွဲက နောက်မှလာသည်။ ဝါကျပေါင်းဖွဲ့ရာတွင် ဝါကျရှိုး (၂) ခု ဆက်ရာတွင် ဝါကျဆက်ကို အလယ်တွင်ထား၍ မြန်မာ ဘာသာစကားနှင့် မတူဘဲ အရှေ့နှင့် အနောက်ပြောင်းပြန် ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ဖြင့် ကယန်း (ပဒေါင်) ဘာသာစကား၏ စိတ်ဝင်စားဖွယ် စကားလုံးဖွဲ့ပုံနှင့် ဝါကျဖွဲ့ပုံကို စိစစ်တွေ့ရှိ ရပါသည်။

၄။ ခြိုင့်သုံးသပ်ချက်

ဤစာတမ်းသည် ကယန်း(ပဒေါင်) တိုင်းရင်းသားတို့၏ ကြေးပတ်ခြင်းဓလ္လာနှင့် ဘာသာစကား၏ သဘော လက္ခဏာများကို စိစစ်လေ့လာ ဖော်ထုတ်ထားပါသည်။ ပဒေါင် တိုင်းရင်းသားမိန္ဒားမပျိုးများ၏ ထူးဆန်းစိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်း သည့် ကြေးပတ်ခြင်းဓလ္လာသည် တဖြည့်းဖြည့်း နည်းပါးလာပြီ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုဓလ္လာကို မှတ်တမ်းတင်နိုင်ရန် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရောက်ဖို့ လိုအပ်ပါသည်။

ဘာသာစကား၏ သဘောလက္ခဏာများကို စိစစ်ရာ တွင် ကယန်း (ပဒေါင်)ဘာသာစကားသည် တို့ကိုမြန်မာ ဘာသာစကားအစုဝင် ဖြစ်ပါသည်။ ကရင်မျိုးခွဲဖြစ်သည့် ကယား မျိုးနှင့်တွင် ဝါဝင်ပါသည်။ တက်ကျသံ့ဘာသာစကားဖြစ်ဖိုး စကားသံ့ဖွဲ့ပုံရှုထောင့်မှနေ၍ စိစစ်ရာတွင် ဖူည်း (၂၉) လုံး သရ (၁၁) လုံး၊ သရတဲ့ (၁၄) တဲ့ ရှိသည်။ ဝဏ္ဏဖွဲ့စည်းပုံ (၅) မျိုးရှိပြီး တက်ကျသံ့ (၆) မျိုးရှိကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ကယန်း (ပဒေါင်) ဘာသာစကား၏ စကားလုံ့ဖွဲ့ပုံတွင် စကားရှိုး စကားရော့၊ စကားပေါင်း ဟူ၍ရှိပြီး စကားရှိုးတွင် ကေဝဏ္ဏ စကားရှိုး၊ ခြိုင်ဏ္ဏစကားရှိုးနှင့် ကြိုင်ဏ္ဏစကားရှိုးတို့ ရှိပါသည်။ စကားရော့တွင် ဗဟိဝဏ္ဏများသာဖြစ်ပြီး နာမ် (သို့မဟုတ်) ကြိယာ၏ရော့တွင် ရှုံးဆက် (ရှုံးမှုံး) များ ပေါင်းစပ် ဝါဝင်ပါ သည်။ ဝါကျဖွဲ့ပုံမှာ “ကတ္တား၊ ကြိယာ၊ ကံ” အစီအစဉ် အတိုင်း ဖွဲ့စည်းပါသည်။ ဝါကျရော့တွင် အမိတ်ဝါကျခွဲက ရှုံးမှုလာပြီး သီးခြားဝါကျခွဲက နောက်မှလာပါသည်။ စကားပေါင်းဖွဲ့ရာ တွင် မြန်မာဘာသာစကားနှင့် မတူဘဲ အရှေ့နှင့်နောက် ပြောင်းပြန်ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ဖြင့် ကယန်း (ပဒေါင်) ဘာသာ စကား၏ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသည့် သဘောလက္ခဏာ

များကို စိစစ်တွေ့ရှိရပါသည်။ ထိုတူးခြားသည့် သဘောလက္ခဏာ ရပ်များသည် ဘာသာစကားမျိုးခွဲပေါ်အတွက် အရေးပါလှပါ သည်။

၅။ နိဂုံး

ကယန်း (ပဒေါင်) တိုင်းရင်းသားတို့၏ ထူးခြားသော ဆင်ယင်ထုံးဖွဲ့မှုဖြစ်သည့် ကြေးပတ်ခြင်းဓလ္လာကို မြန်မာနိုင်ငံ တွင်သာမက ကဗျာနိုင်ငံများကပင် စိတ်ဝင်စားကြေးပေသည်။ ထိုကြောင့် ထူးခြားသည့်ဓလ္လာနှင့် ဘာသာစကား၏ သဘော သဘာဝများကို မှတ်တမ်းတင်ထိန်းသိမ်းရန်မှာ အရေးကြီးလှ ပေသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း (မြန်မာဘာသာ) (အက်လိပ်ဘာသာ)

- (၁) ဂျင်းဖောမယ် (ယုဝတီ)။ တိုင်းရင်းသားမဂ္ဂဇင်း။ (၂၀၀၀)။
- (၂) တင်နှုံးမောင် (ဘာသာပြန်)။ “ရွှေလည်တိုင် မော့မော့ ကြေးကွင်းတွေ ကြော့ကြော့နဲ့ လုပတဲ့ ပဒေါင်ပျို့ဖြူ” ။ မြန်မာတိုင်း (၄) (၂၀၀၂)။
- (၃) ဖေမောင်တင်း ဦး။ ဘာသာလောကကျမ်း။ ရန်ကုန်း စာပေ ဖိမာန်ပုံနိုင်တိုက်။ (၁၉၅၈)။
- (၄) သော် မောင်။ “မြန်မာနိုင်ငံမှတိုင်းရင်းသားများ”။ မြည်သူ့ ကြယ်ဂျာနယ်၏ ရန်ကုန်း။ (၁၉၇၂)။
- (၅) Bickel, Balthasar, “Typology in the 21st century: major current developments”, linguistic Typology 11 (2007) pp-239-251.
- (၆) Luce, GH., “Introduction to the Comparative study of Karen Language.” T. B.R.S. Vol XL II part I. (1959)

တွေ့ဆုံးမြန်းသူများ

- ၁။ မောင်နေလင်း၊ အသက်(၂၄)နှစ်၊ ဖယ်ခံပြီး။
- ၂။ ဦးလွန်းမောင်၊ အသက်(၅၃)နှစ်၊ ဖယ်ခံပြီး။
- ၃။ ဒေါ်မူးကွံး၊ အသက်(၅၃)နှစ်၊ ဖယ်ခံပြီး။
- ၄။ ဦးဇော်ဦးလွန်ကာ၊ အသက်(၃၀)နှစ်၊ (နာယက) (ကယန်း စာပေနှင့်ယဉ်ကော်မှုံးလိုက်မတိအဖွဲ့၎င်) မိုးပြီဒေသ၊ ဦးကာထန်း၊ အသက်(၄၇)နှစ်၊ ဖယ်ခံပြီး။
- ၅။ ဒေါ်မူးကွံး၊ အသက်(၆၃) နှစ်၊ မိုးပြီကျေးရွာ။

ပန်းမွေ့ရာ ရွှေကော်ဘေးဝတ္ထုမှ ကန်သတ်သိရှုထောင့်များ

၁၀၅

လက်ထောက်ကထိက၊ မြန်မာစာငွာနာ၊ လားရှီးတက္ကသိလ်

phyowaihkaimg2021@gmail.com

စာတမ်းအကျဉ်း - ဤစာတမ်းသည် ကိုချမ်း (ဆေး-၂) ၏ ပန်းမွေ့ရာချေကော်ဘေးတွေတို့မှ ကန်းသတ်သိရှိထောင့်ကို ဖော်ထုတ်တင်ပြရင် ဝါယာတွင် ရှုထောင့်ရွေ့ချယ်မှုအရေးပါးပုံကို ဖော်ပြလိုသည် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လေ့လာတင်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသို့ လေ့လာတင်ပြရာတွင် ပညာရှင်တို့၏ ဝါယာတို့သော်တရားနှင့် ရှုထောင့်သော်တရားများကို ကိုးကား၍ တင်ပြထားပါသည်။ ဤစာတမ်းသည် ဝါယာတို့များမှ ရှုထောင့်ကို စာရေးသူ၏ ဇာတ်လမ်းဖန်တီးမှုအတတ်ပညာနှင့်ယဉ်၍ လေ့လာရာ၌ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ အထောက်အကျော်ပြနိုင်လိမ့်မည်ဖြစ်ပါသည်။

သော့ချက်ဝေါဟာရများ - ဝတ္ထုတိ၊ ရှုထောင်၊ ဝတ္ထုတိဖွံ့ဖြိုးမှုအတတ်ပညာ၊ ဇာတ်လမ်းဖန်တီးမှုအတတ်ပညာ။

၁။ နိဒါန်း

စာပေအဖွဲ့တိုတွင် ဝတ္ထုတိသည် ဟနိသတ်စိတ်ဝင်စားမှု
အများဆုံး ရသစာပေအဖွဲ့ဖြစ်သည်။ မြန်မာဝတ္ထုဘာမိုင်း
တစ်လျောက်တွင် စာရေးသူတို့သည် ခေတ်ကာလ၊ အကြောင်း
အရာ၊ ရည်ရွယ်ချက်တိုကို မူတည်၍ ၁၁၀၈လမ်းများ ဖန်တီး
ရေးသားခဲ့ကြသည်။ ဝတ္ထုတိုတွင် ၁၁၀၈လမ်း၊ ၁၁၀၈ဆောင်၊
နောက်ခံနှင့်ကျင်တိုပါဝင်ပြီး ယင်းတို့၏ အဖြစ်အပျက်အကြောင်း
အရာတို့ကို စာဖတ်သူထံ တစ်ဆင့်ပြန်လည် ပြောကြားသော
၁၁၀၈ကြောင်းပြောသူ ရပ်တည်သောနေရာ (သို့မဟုတ်) ရှုတောင့်
သည် အရေးပါသည်။ ဉ်စာတစ်ဦးတွင် ဝတ္ထုတို့၏ သဘော
သဘာဝ၊ ရှုတောင့်အမျိုးအစားများနှင့် သဘောသဘာဝတို့ကို
တင်ပြပြီး "ပန်းမွေ့ရာ ရွှေကော်ဇာဌ" ဝတ္ထုတိုတွင် စာရေးသူ
အမိန့်အသုံးပြုထားသော ကန်းသတ်သိရှုတောင့်ကို လေ့လာ
တင်ပြသူးမည်ဖြစ်ပါသည်။

၁၀၃

ဝတ္ထုတိသည် စာဖတ်သူအား အချိန်တိအတွင်း ဆွဲဆောင်နိုင်ကာ နှစ်သက်မှုဖြစ်စေသော ရသစာပေအဖွဲ့ ဖြစ်သည်။ ဝတ္ထုတိနှင့်ပတ်သက်၍ မောင်ထင် (၁၉၇၉) က သိပ်ဝတ္ထုတိ စာတမ်းတင်-

ଠାକୁର୍ତ୍ତିଆଷ୍ଟେଖନ୍ ଯୋଗ୍ୟମାତ୍ରାଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତାରେ
ତାତ୍କାଳି ପ୍ରତିର୍ଦ୍ଦିପନ କରିବାରେ ଲୁହାର୍ଥାରେ ତାତ୍କାଳି
ତାତ୍କାଳି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର୍ଦ୍ଦିତ କରିବାରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର୍ଦ୍ଦିତ
କରିବାରେ ଏହାରେ ଉପରେ ଉପରେ ଉପରେ ଉପରେ ଉପରେ

ဟု ဖော်ပြခဲ့သည်။ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း (၁၉၇၉) က လည်း "ဝိဇ္ဇာတိဖြင့် ဘဝစလေ့သရုပ်ဖော်ခြင်းစာတမ်း" တွင်

ဝတ္ထုရေးသူ၏ အတွေးအမြဲ၊ အတွေ့အကြံ၊ ခံစားချက်၊
စေတနာဂျား စေအနာများကို စာဆတ်သုထံ လျင်မြန်စွာ
ပေးပို့နိုင် တင်ပြနိုင်သော ဆက်သွယ်ရေးကိစိယာမှာ
ဝတ္ထုတိပင်ဖြစ်သည်။ (စာ-၂၀၉)

ଭୁବନେଶ୍ୱରୀ|| ଶିଃତାନ୍ଦବ୍ରା (୧୦ର) ଗଲନ୍ତି: "ବ୍ରାହ୍ମଂ ପଞ୍ଚକୁଣ୍ଡ
ଅନ୍ତର୍ମାଣତ୍ତ୍ଵତ୍ତିମ୍ବା": ତାତାନ୍ତିଃତ୍ତା

ଠିକ୍ ହୁଏନ୍ତିରେ ପାଇଁ ପାଇଁ ଆମେ କଥା କହିଲୁ
ଆମେ କଥା କହିଲୁ ଆମେ କଥା କହିଲୁ
ଆମେ କଥା କହିଲୁ ଆମେ କଥା କହିଲୁ
ଆମେ କଥା କହିଲୁ ଆମେ କଥା କହିଲୁ

ଭୁ ଫୁଣ୍ଡ ହିଁଲେ ଯନ୍ତ୍ରୀ । ଆହାର ପିଆଶିଟ୍ଟିଆର ଠଙ୍ଗୁଟିହାତ୍ତୀଲୁମା
ତାରେଃଵୁଣ୍ଡି ଆଟୋକ୍ରମି ଆଟୋକ୍ରମି ପ୍ରତିପେଲାଦେବ
ଆଟୋକ୍ରମି ଏତିବୁନ୍ଦି ତେତାଥାଗ୍ରି ପେଣ୍ଡିତଳିକା ତାରେଃଵୁଣ୍ଡି
ଆଲେଃଡେଃତାନ୍ତିପ୍ରଲିଖେ ରନ୍ଧ୍ରୀଯିଜୁଗ ଅଗ୍ରଗତିଗ୍ରହିତିକି
ତାତ୍ତ୍ଵାତ୍ମା ଅର୍ଥାତ୍ ଅଟ୍ଟଙ୍କା ରୂପିତାନ୍ତିର୍ବାହିନୀରୁକ୍ତିରୁକ୍ତି
ରେଃବୁନ୍ଦିରୁକ୍ତିରୁକ୍ତି ରାତାପେଅଷ୍ଟି ଭୁବନ୍ଦିକ୍ଷିତିପିତିରୁକ୍ତି ।

၃။ ရှုထောင့်အမျိုးအစားများနှင့်သဘောသဘာဝ

ဝါယူတိတွင် ဘတ်လမ်းအသွားအလာ၊ အနေအထား၊
ဘတ်လမ်းအမျိုးအစားတို့ကိုလိုက်၍ စာရေးသူက ရှုထောင့်
အမျိုးမျိုးကို ရွေးချယ်အသုံးပြနိုင်သည်။

ရှေ့ထောင်သဘောကို တက္ကသိုလ်ဘုန်းနှင့် (၁၉၈၀) က "ဝဏ္ဏရည်ဟူသည်မှာ" စာတမ်းတွင်

ဖစ်ရှင်ရေးနည်းအတတ်ပညာမှ ရှုပ်ရှက်ခက်နေသာ
နည်းနာဆိုင်ရာ ပြဿနာတစ်ခုလုံးကို ရှုထောင့်ရေးရာ
ပြဿနာက ကြိုးစိုးလှစ်စီးထားသည်ဟု ကျိုးပူဆ

သည်။ ရှုထောင့်ရေးရာပြဿနာဆိုသည်မှာ ပုံပြောသူ
သည် အတ်ကြောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ဘယ်အနေအထား
က ရပ်တည်သည်ဟုသော ပြဿနာပင်ဖြစ်သည်။
(စာ-၄၁)

ଭ୍ରାଣ୍ଟ ପିତିଲବ୍ବ ହୋକ୍ (Percy Lubbock) ଏଇ ଅନ୍ତିଗଠି ତାଙ୍କାପାଞ୍ଚ ଫେର୍ଦ୍ଦ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏଥିଲା । ମଧ୍ୟ ଭାରତ (୧୦୦୯) କାଳରେ ।

ଶ୍ରୀଦୟାନ୍ତ ଶ୍ଵିତଶ୍ଵର ମୁଖ ପରିବାରଙ୍କ ରବିତାଲ୍ ମୁଣ୍ଡପ୍ରତି
ଶ୍ଵର ॥ ତ୍ଯାତ୍ତାଙ୍କ ତିର୍ଯ୍ୟକ ପରିବାରଙ୍କ ଅଭିନ୍ଦନ ମୁକ୍ତାର୍ଥ ଶନ୍ତ
ଷାଗତିକୁଳାବ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ତରାଳାଂଗି ହିଲାରୀଧୁର୍ବଳ୍ଯ । ଯଦିଃଗ୍ରୀ
ଉତ୍ତରାଳାଂଗି ପରିବାରଙ୍କ ଅଭିନ୍ଦନ ଭାବେର୍ଥାବ୍ୟନ୍ତ ॥

(၁၁-၂၀၄-၂၀၅)

အောင်သင်း (၂၀၀၉) က ဝါယာရေးရာဆောင်းပါးများ
စာအုပ်တွေ ရှိထောင့်အမျိုးအစားများကို

၁။ အားလုံးသိရတောင့်

၁။ ကန်သတ်သိရထောင့်

၃။ ကိုယ်တိုင်ပြာရှုထောင့်

၄။ ဓမ္မခိုင်ာန်ရထောင့်

ହୃଦୀ ଲେଖିବାକୁ ଫିର୍ଦ୍ଦିତ ହୁଏ ॥

ଆହା:ଲ୍ୟାଃବିକ୍ରିଯୋଦ୍ଦିନ୍ତି ତାତିଯଦ୍ଵାରାଯୋଦ୍ଦିନ୍ତିଭୁଲନ୍ତି
ଫେରିଲାନ୍ତି॥ ଲ୍ୟାକ୍ରିଯୋଦ୍ଦିନ୍ତି ଉତ୍ତରାକ୍ରିଯୋଦ୍ଦିନ୍ତି ତାରେଃ
ପାରାପଦିନ୍ତିପ୍ରତିଷ୍ଠାନ୍ତି॥ ତାରେଃପାରାପଦିନ୍ତି ଉତ୍ତରାକ୍ରିଯୋଦ୍ଦିନ୍ତି ପ୍ରଦିନପଦ
ଫେରି ଉତ୍ତରାକ୍ରିଯୋଦ୍ଦିନ୍ତିଆହା:ଲ୍ୟାଃଣି ଗୀଯିନ୍ତିକାଳିଃଗୀଯିବ୍ୟଃପି ଆମ୍ବାଅରା
ଆହା:ଦିଃଗୀ ସିଂହାଦ୍ଵାରାଧ୍ୟାଃ ଉତ୍ତରାକ୍ରିଯୋଦ୍ଦିନ୍ତିଭ୍ୟାଃପ୍ରତିଷ୍ଠାନ୍ତି॥

ကန်သတ်သိရှုထောင့်တွင် အတ်ကြောင်းပြောသူမှာ
စာရေးသူပင်ဖြစ်သည်။ သိရှုတွင် အတ်လမ်းတွင် ပါဝင်သော
အတ်ဆောင်အားလုံး၏ ကိုယ်နှင့်နလုံးအမှုအရာတို့ကို သိခွင့်
ယူကာ ရေးသားခြင်းမျိုးမဟုတ်ဘဲ အဓိကအတ်ဆောင်တစ်ဦး
၏ (သို့မဟုတ်) နှစ်ဦးခန်း၏ ကံသုံးပါးအမှုအရာကိုသာ သိခွင့်
ယူ၍ ရေးသားခြင်းဖြစ်သည်။

ကိုယ်တိုင်ပြောရှုထောင့်တွင်မှ အေတ်ကြောင်းပြောသူ
သည် ဝါဘ္ဂတွင်းမှ အေတ်ဆောင်တစ်ဦးလည်းဖြစ်နိုင်သည်။
ဝါဘ္ဂအေတ်လမ်းတွင် တိုက်ရိုက်ပါဝင်ခြင်းမရှိဘဲ အေတ်ကြောင်း
လေ့လာသူ တစ်ဦးလည်းဖြစ်နိုင်သည်။ ဤရှုထောင့်တွင်
အေတ်ကြောင်းပြောသူက မိမိ၏ ကိုယ်နှုတ်နှလုံးအမှုအရာ

တိုကိုသာ သိခွင့်ယူပြီးတင်ပြခွင့်ရှိသည်။ သို့သော် အတ်ကြောင်း ပြောသူသည် အခြားသော အတ်ဆောင်တို၏ စိတ်အတွေးနှင့် ခံစားမှုကို တင်ပြနိုင်ခွင့်မရှိပေါ်။

ဝါယာရေးသူသည် အထက်ပါ ရှုထောင့်တို့အနက်မှ
ဝါယာတ်ကြောင်းနှင့် သင့်လျော်ရာကို အသုံးပြု၍ တော်ဆောင်
စရိတ်ကို ပေါ်လွှင်ထင်ရှားစေပြီး ဘတ်လမ်းကို သက်ဝင်
လှပ်ရှားစေကာ ရည်ရွယ်ချက်ပေါ်လွင်အောင် ရေးသားလွှဲ
ရှိသည်။

၄။ ပန်းမွေ့ရာ ရွှေကော်လောင်းမှုမှ ကန်းသတ်သိ

ရထုတ္ထာန့် လွှဲလာချက်

၄၁။ ခေတ်လမ်းအကျဉ်း

ဝတ္ထုတွင် အမိကဇာတ်ဆောင် "မြှင့်မီးရင်" သည်
ပဲခိုင်ရွှေသူတစ်ဦးဖြစ်ပြီး ပညာထူးချွန်သဖြင့် ဆေးတဗ္ဗာသိုလ်
(၂) တွင် တက်ရောက်ခွင့်ရသည်။ လယ်ယာသမား ဖခံကြီးက
တတ်စွမ်းသမျှ ထောက်ပံ့ပေးသည်။ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး
ကာလတွင် မြှင့်မီးရင်၏ဖခံ ကယ်တင်ခဲ့ဖူးသည့် တော်လှန်
ရေးခေါင်းဆောင်တစ်ဦးသည် ရန်ကုန်တွင် ရာထူးကြီးရနေ
သည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီး၏ မိသားစုက မြှင့်မီးရင်ကို မိမိတို့၏
တူမလေးဟု အသိပေးကာ ကျောင်းပါတ်ရက်တိုင်း အီမီသို့
ကားနှင့် အကြိုအပို ပြုလုပ်သည်။ မြှင့်မီးရင်သည် ထိုဘဝကို
မွေ့လျှော်ကာ မိမိကိုယ်ကိုယ် အရာရှိတူမအဖြစ် ခ ပုံပြီး
မိမိ၏ လယ်သမားသမီးဘဝကိုပင် မွေ့လျှော့ထားသည်။
အမည်ရင်း မြှင့်မီးရင်မှ ဖြူဖြဲ့လတ် ဖြစ်လသည်။ ဆေးကျောင်းသူ
ဖြူဖြဲ့လတ်ကို အင်ဂျင်နီယာဘွဲ့ရ ကိုစိုးက စိတ်ဝင်စားသည်။
ဖြူဖြဲ့လတ်ကလည်း ကိုစိုးကို စိတ်ဝင်စားသည်။ သို့သော်
မိမိဖုံးကွယ်ထားသော ဘဝအမှန်ကို လက်မခဲ့နိုင်မည်ကို
စိုးချွဲသည်။ ကိုစိုး၏နှုတ်မှ တောာသားတွေဟူသော စကား
သည် ဖြူဖြဲ့လတ်၏စိတ်ကို တုန်လှပ်စေသည်။ အတွေးဖြင့်
ဗျာများ နေရသော ဖြူဖြဲ့လတ်သည် ဖခင်ပေးပို့သောငွေနှင့်
စာကို ရသောအခါ မိမိအမှားကို ဆင်ခြင်သိမြင်လာပြီး

ကိုစိုးကို မြိမ်းရင်ဟူသော ဘဝအမှန်ကို အသိပေးရန် ဆုံးဖြတ်သည်။ ဆုံးဖြတ်ချက်ချုပ်းနောက် မိမိ၏ဘဝအမှန်ကို လက်ခံပြီး စိတ်လွှတ်လပ်ပေါ်ပါးစွာ နေထိုင်လာပုံကို တင်ပြ ထားသည့် လူစရိတ်ဘာဝသရပ်ဖော် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။

၄၂။ ရှုထောင့်လေ့လာချက်

"ပန်းမွေ့ရာ ရွှေကော်ဇာဌ" ဝတ္ထုတွင် စာရေးသူက အမိကောတ်ဆောင် မြိမ်းရင် (ဖြူဖြူလတ်) ၏ ကိုယ်နှုတ်နှင့် အမူအရာအားလုံးကို သိခွင့်ယူပြီးရေးထားသည်။ ဝတ္ထုအစမှ အဆုံးတိုင် မြိမ်းရင်၏အတွေး ခံစားချက်များဖြင့် တော်လမ်းကို သယ်ဆောင်ကာ တော်ဆောင်၏ ဘဝ ခံစားမှု အခြေအနေ၊ အဖြစ်အပျက်တို့ကို စာဖတ်သူ သိမြင်နားလည်လာစေသည်။ မြိမ်းရင်၏ ကံသုံးပါး အမူအရာတို့မှတ်ဆင့် လူသဘား လူသဘာဝကိုလည်း ထင်ရှားပေါ်လွင်လာစေသည်။

ဝတ္ထုအစတွင် ကိုစိုး မမျှော်လင့်ဘဲ ရောက်လာ၍ စိတ်လှုပ်ရှားနေသော ဖြူဖြူလတ်၏အဖြစ်ကို-

အဲဒါ အဲဒါ သူ ဖြူလတ်ကို ဖြောက်တာ၊ သက်သက် သိလား၊ ဖြူလတ်သိတာပေါ့၊ အဲဒီနေ့က ဖြူလတ် သူလာမယ်လိုလည်း မထင်ပါဘူး၊ အညှိသည်လာလို မော်လဖြိုင်က ဒေါ်လီ လာပြောတော့ ဝတ်နေကျ အဝတ်နဲ့ပဲ ဆင်းတွေ့လိုက်တော့ ... ဟယ်တော့ သူ(စာ-၂၃)

ဟူ၍လည်းကောင်း

ကျွန်ုတ်လတာ ဖြူဖြူလတ် အုံသွေနေသလားတဲ့။ ဘာလို့မှန်းမသိဘဲ ဒီခေါင်းကလည်းလေ ခါလိုက် မိတယ်။ (စာ-၂၃)

ဟူ၍လည်းကောင်း ဖော်ပြထားသည်။ အမိက တော်ဆောင်၏ အတွေးဖြင့် သူ၏ခံစားမှု၊ အမူအရာ၊ အညှိသည်နှင့် အပြန်အလှန် ထားရှုသော သဘောထားကို စာဖတ်သူ သိမြင်လာစေသည်။ ဖြူဖြူလတ်ကို သူငယ်ချင်းများက ကိုစိုးအကြောင်း ပိုင်းဝန်း မေးမြန်ကြရာ အမည်မှာ ကိုမောင်မြတ်စိုးဖြစ်၍ အင်ဂျင်နီယာ ဘွဲ့ရဖြစ်ကြောင်း အပြန်အလှန်ပြောစကားများဖြင့် ဖော်ပြ ထားသည်။ ဤဝတ္ထုတွင် အမိကောတ်ဆောင် ဖြူဖြူလတ် ၏ ကံသုံးပါး အမူအရာတို့ကိုသာ သိခွင့်ယူပြီး ကျွန်ုတ်သော အပြောဆိုတို့ကိုသာ သိခွင့်ယူပြီး ကန့်သတ်သိ ရှုထောင့်ဖြင့်သာ တော်လမ်းကို တင်ပြထားသည်။

ကိုစိုးသည် ဖြူဖြူလတ်ကို စိတ်ဝင်စားသော်လည်း အရာရှိကြီးတစ်ဦး၏ တူမအဖြစ် သိထားသာအခါ အခြေအနေ ချင်းယူဉ်၍ စိုးရွှေ့စိတ်ဖြစ်မိကြောင်း ထုတ်ဖော်ဆိုသည်။ ဖြူဖြူလတ်မှာလည်း မိမိဘဝအမှန်ကို သိပါက အထင်သေးမည်

စိုးရိမ်သောကြောင့် ဖုံးကွယ်ထားလိုပုံများကို ဘတ်ဆောင်၏ အတွေးဖြင့် အနှစ်တ် ရေးသားတင်ပြထားသည်။

ဖြူဖြူလတ်နှင့်ပတ်သက်သော ကိုစိုး၏အတွေးနှင့် ခံစားများကို ဖော်ပြခြင်းမပြုဘဲ အပြော လူပ်ရှားမှုများဖြင့်သာ တင်ပြထားသည်။ ဖြူဖြူလတ်ကိုမူ အတွေးခံစားမှုများကိုပါ သိခွင့်ယူကာ

ဖြူလတ် သူပြောတာတွေ မကြားတစ်ချက်၊ ကြားတစ်ချက်ပါပဲ။ သူ ဖြူလတ်ကို အထင်တကြီး ရှိနေတယ် ဆိုတာတော့ သေချာပါပြီ။ ဖြူလတ် ရှင်းပြချင်တယ်။ ဒါ ... ရှင်းလည်း မနေပါဘူး။ မရှင်းချင်ပါဘူး။ မတော် ထိုင်နေအကောင်းသား ထားမှုများမျိုး (စာ-၂၅) ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။ ဖြူဖြူလတ်သည် မိမိဘဝအမှန်ကို ကိုစိုးအား အသိပေးသင့် မပေးသင့် လွန်စွဲနေပုံကို ဘတ်ဆောင်၏ အတွေးဖြင့် လေသံ၊ ဟန်ပန် ခံစားမှုတို့ ပါဝင်အောင် အနှစ်တ် ရေးသား သရပ်ဖော်ထားသည်။ ဖြူဖြူလတ် ဖုံးကွယ်ထားသော ဘဝကြောင့် ရှေ့ဆက်မည့် တော်လမ်းမျိုး မည်သို့ဆက်လက် ဖြစ်ပွားမည်ကို စာဖတ်သူက စိတ်ဝင်စားမှု ဖြစ်လာစေပြီး တော်လမ်းကို အရှိန်ဖြင့်လာစေသည်။

ဖြူဖြူလတ်နှင့် ကိုစိုးတို့ ရွှေတိဂုံဘုရား အပြန်တွင် လမ်းမပေါ်၍ လူတန်းတစ်တန်း လမ်းကူးနေသည်ကို တွေ့သောအခါ ဖြူလတ်စိတ်၍ တစ်စုံတစ်ခုကို အမှတ်ရကာ အလန်းတွေ့ရှုပြစ်သည်။ ကိုစိုး၏ စကားကို အဘယ်ကြောင့် အလန်းတွေ့ရှုပြစ်သည်။ ကိုစိုး၏ စကားကို အဘယ်နောက်တွေ့ရှုပြစ်သည်။ ဘာသော အချက်ကိုဖြုပ်ကာ တော်လမ်းကို ဆက်လက်သယ်ဆောင်သွားသည်။ တော်လမ်းတစ်ခုလုံးကို ဖြူဖြူလတ်၏ အတွေးဖြင့်သာ လူပ်ရှားစေပြီး ထိုအတွေး၍ ဖြုပ်ကြက်ထည့်ကာ၍ဖြင့် စာဖတ်သူ၏ သိလိုစိတ်ကို ဖြင့်တင်ကာဆွဲဆောင် ရေးသားထားနိုင်ကြောင်း တွေ့ရသည်။

ဖြူဖြူလတ်အဆောင်သို့ ရောက်သောအခါ အဆောင်မှုးက စာအိတ်တစ်လုံးကိုပေးသည်။ ဖြူဖြူလတ်၏ စောင်တံ့သို့မှ လူကြံ့ဖြင့် ငွေနှင့်စာပါးလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဖင် ပါးလိုက်သော ခေါက်ရှိုးကျိုးနေသည့် ငါးကျော်တန်း ငွေ စွဲ၍လေးမှုးမှ ရုပ်ပုံကို ကြည့်ရင်း ရှုတ်တရက်ဖြစ်ပေါ်လာသော ဖြူဖြူလတ်၏ အတွေးကို

စားပွဲပေါ်က နားရုပ်ကြီးကို ဖြည့်လိုက်တယ်။
ဦးချို့ထောင်ထောင် အရောင်လွင်လွင်နဲ့ လှမှာပေါ့။
သူကအရုပ်ကို ဟိုးလယ်ဘွဲ့တွေထဲက နားတွေကို
ဖြူလတ် မြင်ဖူးသလား။ သိပ်မြင်ဖူးတာပေါ့။ ခုလို
ဘယ်ပြောပွဲမလဲ နံ့ချွေနဲ့တွေ လူးကျိုလို မျှော့တယ်လို့။
မောဇ္ဈိနဲ့လို့ နားသော်လို့မှာ လေကို တရားရား
မှုတ်ထုတ်နေရတယ်။ အို... စိတ်ညစ်စရာ (စာ-၂၉)

ဟူ၍ မိမိဘဝအမှန်ကို ဆင်ခြင်မိလာသော်လည်း လက်ခံနိုင်
ရန် ခဲယဉ်းသော ဖြူဖြူလတ်၏ စိတ်တွင်းအားပြိုင်မှုကို
ဖြူပေါ်မှ နားရုပ်နှင့်လယ်ထဲမှ နားတို့၏ သရုပ်ကို သက်တာ
ပြု၍ နိမ်တိပုံသဘောဖြင့် ရေးသားထားတင်ပြပုံမှာ နှစ်သက်
ဖွယ်ဖြစ်သည်။ ဖြူဖြူလတ်၏ ဖောင်ပေးသော စာတွင်ပါ
သည့် ရင်ကျပ်ရောဂါသည် မိခင်နှင့် ယာသမားဖောင်တို့၏
သမီး မြှုပ်နည်းရင်ဘဝသည် ဖြူဖြူလတ် မေ့ဖျောက်ထားချင်
သော၊ တစ်ချိန်လုံး ဖုံးကျယ်ထားသော ဘဝပင်ဖြစ်သည်။
စာရေးသူက မိမိ၏ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဘဝအမှန်ဖြင့် ရင်မဆိုင်
လိုသော ဖြူဖြူလတ်၏ အတွေးခံစားမှာ အမူအရာတို့ကို
ကန်သတ်သိ ရှုထောင့်ဖြင့် သဘာဝကျကျ အသေးစိတ် သရုပ်
ဖော်ထားသည်။

ବୁଧିଲାତେବୁଦ୍ଧିଃ ଶ୍ଵରିଣିଗୋଟ୍ଟେ॥
ଅନ୍ତିମିଳିଃ ଯାହିଁ ପ୍ରାତିଶାଖ ବ୍ୟାହିଃ ପୁଣିତାଯି
"ମେଣିଙ୍କଣିଲେଖିଏଯି ମେଣିଙ୍କଣିଲାବ୍ୟନ୍ତି

မလာကလည်း နှမလေးမှာဝမ်းမနည်း" ရယ်လို့လေ။

(८०-८१)

ဟု ဖော်ပြကာ အဆုံးသတ်ထားပါသည်။ စာရေးသူသည်
ဘတ်ထွတ်တွင် တစ်ခါတည်း ဘတ်အဆုံးသတ်ထားသည်။
ဖြေြမြှုလတ်သည် မိမိဘဝမှန်ကို ဝန်ခံပြီးနောက် ထိုဘဝကို
လက်မခံနိုင်၍ ကိုစိုး မိမိထံမလာခဲ့လျှင်လည်း ဝမ်းနည်းနေ
တော့မည် မဟုတ်ကြောင်း ဘတ်ဆောင်၏ အတွေးဖြင့်ပင်
ဝတ္ထုကို ဘတ်သိမ်းထားသည်။ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်လုံးကို အဓိက
ဘတ်ဆောင်၏ အတွေးဖြင့်ပင် သက်ဝင်လှပ်ရှားစေပြီး စာဖတ်သူ
စိတ်ဝင်စားမှ ပိုစေရန် ဆွဲဆောင်ဖန်တီး ရေးသားထားနိုင်ကြောင်း
တွေ့ရသည်။ ကျေန်ဘတ်ဆောင်များကိုမှ အတွေးခံစားမှုတို့ကို
သိခွင့်ယူကာမရေးဘဲ အပြန်အလှန် ပြောစကားများဖြင့်
ဘတ်လမ်းကို သက်ဝင်လှပ်ရှားစေသည်။ အဓိက ဘတ်ဆောင်
တစ်ဦးတည်း၏ ကံသုံးပါးအမှုအရာတို့ကိုသာ သိခွင့်ယူကာ
ရေးသားထားပြီး ဘတ်လမ်းအနိမ့်အမြဲ့ အတက်အကျကိုလည်း
ဘတ်ဆောင်၏ အတွေး၊ အမျှတွေ့ အားပြင်မှတိဖြင့် ကန်သတ်သိ
ရှုထောင့်မှ ရေးသားထားသည်။

၅။ ခြုံင်သုံးသပ်ချက်

ပန်းမွေ့ရာ ရွှေကော်ဘောဝတ္ထုသည် ဘတ်လမ်း နှင့်
လိုက်ဖက်သည့် ရှုထောင့်ကို ရွှေးချယ်အသုံးပြုထားခြင်း ကြောင့်
စာဖတ်သူအား နှစ်သက်မှုပေးစွမ်းနိုင်သည်။ ဘတ် ဆောင်
ဖြူဖြူလတ်၏ အတွေးခံစားမှုတို့နှင့်အတူ စာဖတ်သူကို
စည်ရုံးခေါ်ဆောင်သွားနိုင်ပြီး ဘတ်ဆောင်၏ အသိတရာနှင့်
ယဉ်ကာ ပြောင်းလဲသွားသော စရိတ်ကိုလည်း ပေါ်လွင်
အောင် တင်ပြနိုင်ခဲ့သည်။ အမိက ဘတ်ဆောင်၏ အတွေး
အမြှေတွာ အားပြင်မှုတို့ဖြင့် ဘတ်လမ်းကို ချိတ်ဆက်တင်ပြ
ထားပြီး အခြားဘတ်ဆောင်တို့၏ အပြန်အလှန်ပြောစကား
များက ဘတ်လမ်းကို သက်ဝင် လှပ်ရှားလာစေရန် ထောက်ပုံ
ပေးသည်။ ကန့်သတ်သိ ရှုထောင့်ဖြင့် အမိကဘတ်ဆောင်
ဖြူဖြူလတ်၏ ကိုယ်နှစ် နှလုံးကံသုံးပါး အမှုအရာတို့ကို
သိခွင့်ယူကာ ရေးသားထားသည်။ ထိုကြောင့် ဖြူဖြူလတ်၏
အတွေး၊ ခံစားမှု၊ သွင်ပြင်မှုရာတို့သည် စာဖတ်သူ၏ ရင်ကို
ကူးစက်ရှိက်ခဲ့တော်စေသည်။ ရသသဘောကို ပိုမိုသက်ဝင်
ခံစားမိစေသည်။ ဝတ္ထုကြောင်းနှင့် လိုက်ဖက်သည့် ရှုထောင့်ကို
ရွှေးချယ်ရေးသားထားပြိုးကြောင့် ဘတ်လမ်း၊ ဘတ်ဆောင်ဟို
ပိုမိုသက်ဝင်ကာ ရုပ်လုံးကြော်ပြီး နှစ်သက်မှုရသကို ပေးစွမ်း
နိုင်သော ဝတ္ထုကောင်းတစ်ပုဒ် ဖိစ်လာသည်ဟု ဆိုရပါမည်။

၆။ နိဂုံး

စာရေးသူတို့သည် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ရေးဖွဲ့ရာတွင် ဘတ်ကြောင်း ပြောသူသည် အမိကကျသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်သည်။ ဘတ်လမ်းနှင့် လိုက်ဖက်သော ဘတ်ကြောင်း ပြောသူကို ရွှေးချယ်နိုင်ခြင်းသည် စာဖတ်ပရီယတ်ကို ဆွဲဆောင် နိုင်သော အမိကကျသူတို့ အချက်လည်းဖြစ်သည်။ ဝတ္ထုရေးသူ သည် ဘတ်လမ်းအမျိုးအစားပေါ် မှတ်ည်၍ ရှုထောင့် အမျိုးမျိုး ကိုရွှေးချယ်ကာ ရေးသားရခြင်းဖြစ်ရာ ရှုထောင့်သည် ဘတ်လမ်းကို အထောက်အပံ့ပေးသည်။ ဘတ်ဆောင်စရိက်ကို သက်ဝင် ပိုမြင်လာစေသည်။ စာဖတ်သူ၏ စိတ်အာရုံကို ဘတ်လမ်းနှင့် တစ်သားတည်းဖြစ်အောင် ဆွဲဆောင်နိုင်သည်။ ဝတ္ထုတိ သည် အချိန်တိအတွင်း စာရေးသူတင်ပြလိုသော အချက်ကို ပေါ်လွင်အောင် တင်ပြရသည်ဖြစ်ရာ ဝတ္ထုတိကောင်း တစ်ပုဒ် ဖြစ်လာစေရန် ရှုထောင့်ရွှေးချယ်မှု အရေးပါပိုကို သိမြင်နိုင်ပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- ၁။ ဆင်ဖြူဂျွန်းအောင်သိန်း။ (၁၉၇၉) ॥ ဝတ္ထုတိစာတန်းများ (ပထမတွဲ)။ ဝတ္ထုတိဖြုံး ဘဝဓလ္လာသရပ်ဖော်ခြင်း၊ ရန်ကုန်၊ စာပေါ်မာန် ပုံနှိပ်တိက်။
- ၂။ တင်ရွှေး ဦး။ (၂၀၁၈) ॥ တက္ကသိုလ်ပညာပဒေသာ စာစောင်း၊ ဘဇ္ဇာ ဝန်းကျင် မြန်မာဝတ္ထုတိများ။ ရန်ကုန်၊ တက္ကသိုလ် ဘာသာပြန်နှင့် စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးဌာန။
- ၃။ ထင်၊ မောင်း (၁၉၇၉) ॥ ဝတ္ထုတိစာတန်းများ (ဒေဝါယတွဲ)။ သိုံးဝတ္ထုတိုး ရန်ကုန်၊ စာပေါ်မာန်ပုံနှိပ်တိက်။
- ၄။ ဘုန်းနိုင်၊ တက္ကသိုလ်။ (၁၉၈၁) ॥ ဝတ္ထုရှည်စာတမ်းများ (ပထမတွဲ)။ ဝတ္ထုရှည်ဟူသည်မှာ၊ ရန်ကုန်၊ စာပေါ်မာန် ပုံနှိပ်တိက်။
- ၅။ မိုးမြော မ ။ (၂၀၀၉) ॥ ဝတ္ထုရှည်သော့တရား ဝတ္ထုရှည် အတတ်ပညား၊ ရန်ကုန်၊ ကုံကော်ဝတ်ရည်စာပေး။
- ၆။ အောင်သင်း။ (၂၀၁၂) ॥ အကြံ့က်ဆုံးဝတ္ထုတိများနှင့် သုံးသပ်ချက်များ။ ရန်ကုန်၊ ဇွန်ပွင့်စာအုပ်ပိုက်။

ဖတ်ရှုလေ့လာသော စာအုပ်စာရင်း

- ၁။ ကျော်အောင်။ (၂၀၁၈)။ ဆမ်းမားဆက်မြမ်း၏ ဝတ္ထုတိ များ (တတိယကြိမ်)။ ရန်ကုန်၊ မဟာစာပေး။
- ၂။ ဒေါ်ဒေါ်အောင်။ (၂၀၁၉) ॥ ဝတ္ထုတိကိစ္စကလေး။ စိတ်ကူး ချို့ချို့စာပေး။

- ၃။ မိုးမြော မ။ (၂၀၀၉) ॥ ဝတ္ထုတိသော့တရား ဝတ္ထုတိ အတတ်ပညား။ ရန်ကုန်၊ စိုးမိုးလွင်မိသားစုစာပေး။
- ၄။ အောင်သင်း။ (၂၀၀၉)။ ဝတ္ထုရေးရာဆောင်းပါးများ (ဒေဝါယတွဲ)။ ရန်ကုန်၊ ဇွန်ပွင့်စာအုပ်ပိုက်။

နှီးကြီး၏ လွမ်းချင်းကဗျာများမှ မြန်မာ့ကျေးလက်စလွှဲများ

ဒေါက်တာစန္ဒာရှိန်

မြန်မာစာပြာန

မြန်မားနားတက္ကသိလ်

sandarshein8@gmail.com

စာတမ်းအကျဉ်း - ဤစာတမ်းသည် ဦးကြီး၏ လွမ်းချင်းကဗျာများမှ မြန်မာ့ကျေးလက်စလေ့များကို လေ့လာတင်ပြထားသော စာတမ်းတစ်စောင် ဖြစ်ပါသည်။ ဤစာတမ်းကို တင်ပြရာတွင် ကုန်းဘောင်ခေတ်စာဆို ဦးကြီး၏ ခါတစ်လွှဲလာခဲ့ပ ကျပ်တို့ဆီ ချိုလွမ်းချင်း၊ မင်ကော်ရံကယ်နှင့်ချိုလွမ်းချင်း၊ ပျော်ပုံကသစ်သနှင့်ချိုလွမ်းချင်း၊ သာလွန်းလှသယ်ချိုလွမ်းချင်း၊ အရည်ကြည်းသ နှင့်ချိုလွမ်းချင်း (၅) ပုဒ်ကို အလေ့လာခံအဖြစ် သတ်မှတ်ပါသည်။ ဦးကြီး၏ လွမ်းချင်းကဗျာများမှ မြင်တွေ့ရသော မြန်မာ့ကျေးလက် စလေ့များကို သိရှိပြတ်နိုးတတ်စေရန် ရည်ရွယ်တင်ပြပါသည်။ မြန်မာ့ကျေးလက်စလေ့များကို လေ့လာရာတွင် စားသောက်မှုဆိုင်ရာ မြန်မာ့ကျေးလက်စလေ့များ၊ နေထိုင်မှုဆိုင်ရာ မြန်မာ့ကျေးလက်စလေ့များ၊ တန်ဆာဆင်ယင်မှုဆိုင်ရာ မြန်မာ့ကျေးလက်စလေ့များ၊ လူမှုဆက်ဆံရေးဆိုင်ရာ မြန်မာ့ကျေးလက်စလေ့များဟူ၍ ပိုင်းခြားကာ လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ အချင်းကဗျာများလာ မြန်မာ့ ကျေးလက်စလေ့များကို လေ့လာလိုသူများအတွက် အထောက်အကြပ်ဖို့ဆိုင်ပါသည်။

သော့ချက်ဝေါဟာရများ - လွမ်းချင်း၊ ကျေးလက်၊ စလေ့။

၁။ နိဒါန်း

မြန်မာစာပေသရိုင်းတွင် ဂါတန္တယ်ဝင် ကဗျာဖြစ်သော
အချင်းကဗျာများသည် ကာချင်း၊ တျာချင်း၊ တမ်းချင်း၊ လွမ်းချင်း၊
အဲချင်း၊ ဒိုင်ချင်းစသည်ဖြင့် မြောက်မြားစွာရှိပါသည်။ ထိုအချင်း
ကဗျာများအနက် လွမ်းချင်းသည် ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် ပေါ်ထွန်း
ခဲ့ပါသည်။ “ကြည့်နဲ့လွမ်းဆွတ်ဖွံ့ဖြိုးရများကို ဖွံ့ဖြိုးထားသည့်” လေး
နှင့်ဆုံးသောကဗျာတစ်မျိုး” ဖြစ်သည်။ (မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၁၉၂၆၊ ၃၄၏)
အများအားဖြင့် လွမ်းချင်းကဗျာများသည် အညာကျေးလက်ဒေသ
များ၏ ရေမြေတောတောင် သဘာဝအခြေအနေ၊ စားသောက်
နေထိုင်မှု၊ ဆင်ယင်ထုံးဖွဲ့မှု စသည့် အကြောင်းအရာများကို
လွမ်းဆွတ်ကြည့်နဲ့ဖွံ့ဖြိုးကောင်းအောင် ရေးဖွံ့ထားသည့်ကဗျာ
များပင်ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာလူအဖွဲ့အစည်းသည် ကျေးလက် လူအဖွဲ့အစည်း
ကို အခြေခံပါသည်။ ကျေးလက်လူအဖွဲ့အစည်းတွင် မြန်မာတို့
အစည်းအဆက် လိုက်နာကျွဲ့ကြံခဲ့သော ဓမ္မလေသဘာဝ စရိတ်များ
ကို ယနေ့တိုင် အထင်အရှေးမြင်တွေ့ရပါသည်။ မြန်မာကျေးလက်
လူအဖွဲ့အစည်း၏ ဓမ္မလေများကို လွမ်းချင်းကဗျာများဖြင့် စာဆိုတို့
က မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့် လွမ်းချင်းကဗျာများတွင်
မြင်တွေ့ရသော ကျေးလက်ဒေသဓမ္မသည် မြန်မာလူအဖွဲ့
အစည်း တစ်ရပ်လုံးကို ကိုယ်စားပြုသော မြန်မာဓမ္မလေသဘာဝ
များပင်ဖြစ်သည်။

ဒိုးကြီး၏ လွမ်းချင်းများသည် မြန်မာကျေးတောနတို့၏
ဓလ္ထုသဘာဝများကို ဖောကျူးနိုင်ပါသည်။ ယခုစာတမ်းတွင် ဒိုးကြီး
၏ လွမ်းချင်းအား အနက်မှ ‘ခါတစ်လွှဲလာခဲ့ပေါ်ပဲတို့ ဆို’

ချိလွမ်းချင်း၊ ‘မင်ကော်ရစ်ကယ်နှင့်’ ချိလွမ်းချင်း၊ ‘ပျော်ပုံကသစ်သနှင့်’ ချိလွမ်းချင်း၊ ‘သာလွန်းလှသယ်’ ချိလွမ်းချင်း၊ ‘အရည်ကကြည်းသနှင့်’ ချိလွမ်းချင်း” များတွင် ထင်ဟပ်နေသော မြန်မာကျေးလက်ခလေး များကို စားသောက်မှုဆိုင်ရာ၊ နေထိုင်မှုဆိုင်ရာ၊ တန်ဆာဆင်ယင်မှု ဆိုင်ရာ၊ လူမှုဆက်ဆံရေးဆိုင်ရာ မြန်မာကျေးလက်ခလေးများ ဟူ၍ တင်ပြမည်ဖြစ်ပါသည်။

၂။ စာဆိပ်၏အတွေ့ပုံတိအကျဉ်း

၌းကြီး၏ မွေးသတ္တရာဇ်နှင့် မိဘအမည်တို့ကို အတိ
အကျ မသိရသော်လည်း ယင်းတို့က်ရွာ ၁၉၂၅ဖြစ်ကြောင်း၊
သာဝတ္ထိရွာသူ့နှင့် အမိန့်ထောင်ကျိုးနောက် သာဝတ္ထိရွာတွင်
သမိမေဆာက်လုပ် လူ၍ဒါန်းခဲ့ခြင်း၊ သာဝတ္ထိရွာတွင် အခြေချွေနေထိုင်
ခဲ့ခြင်းတို့ကြောင့်၊ သာဝတ္ထိမြို့ကြီးဟု အစဉ်အဆက် အမည်တွင်
လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဦးကြီးသည် 'မင်းတုန်းမင်းနှင့်သီပေါ်မင်း လက်ထက်
တို့တွင် ထင်ရှားခဲ့ပြီး ကျေးလက်ဘဝသရပ် လွမ်းချင်းကဗျာများစွာ
ရေ့ဖွဲ့ခဲ့ပါသည်။ သာဝတ္ထိနယ် မြင်းစီးသူကြီး မျိုးရိုးဖြစ်ပြီး နေမျိုး
သူရိန်ကော်ခေါင်ဘွဲ့ ရရှိခဲ့ပါသည်။ (မြိုလ်မူးသာသောင်း၊ ၂၀၁၂၂၂၅၈)
သာဝတ္ထိရွာသူ ဒေါ်မဟန့် အိမ်ထောင်ကျိုး သားမောင်မြင့်
ကိုမွေးဖွားခဲ့သည်။ ဇန်နဝါရီလ ကွယ်လွန်သောအခါ ဒေါ်မဟို
ညီမအရှင်ဖြစ်သူ ဒေါ်လန်းနှင့် အိမ်ထောင်ဆောက်ပြီး သားမောင်ဆုံး
ကို မွေးဖွားခဲ့သည်။

ဦးကြီးသည် လွမ်းချင်းအပြင် လေးချိုးနှင့် ဘတ်ချင်းများလည်း ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်။ သဏ္ဌာန် ၁၂၃၉ ခန့်တွင် သာဝထ္ထာ ရွာ၏ ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

၃။ ဦးကြီး၏ လွမ်းချင်းကဗျာများမှ မြန်မာ့ကျေးလက် ဓလေ့များ

ဦးကြီး၏ လွမ်းချင်းကဗျာများသည် ရွှေဘိုမြူး ပတ်ဝန်းကျင် ရှိ အညာကျေးလက်ဒေသများကို နောက်ခံပြု၍ ရေးဖွဲ့ထားသည့် ကဗျာများဖြစ်သည်။ အညာကျေးလက်ဒေသများ၏ အဓိက အသက် မွေးဝမ်းကျော်လုပ်ငန်းမှာ လယ်ယာစိုက်ပျိုး ရေးလုပ်ငန်းဖြစ်ပြီး စိုက်ပျိုးသီးနှံများမှာလည်း ဆန်စပါး၊ ပြောင်း ဆပ် ပဲအမျိုးမျိုးတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကြောင့် အညာကျေးလက်ဒေသများ၏ အဓိက အထားအစာမှာ ဆန်ထမင်း၊ ပြောင်းထမင်းပင်ဖြစ်သည်။ ထမင်းကို ဆန်ချည့် သက်သက်ချက်၍ စားသောက်ကြသကဲ့သို့ ပြောင်းဆန် ပဲအမျိုးမျိုးနှင့် ရောစပ်၍ ချက်ပြုတဲ့စားသော အလေ့လည်းရှိ ကြသည်။ ဟင်းလျာတို့မှာ လယ်တောယာတော်ဝန်းကျင်မှ အလှယ်တကူရရှိနိုင်သော အသီးအချက်၊ လယ်ကြွောက်၊ လယ်ပွွဲနှင့် လုံးများသာဖြစ်သည်။ နေထိုင်သော အဆောက်အအုံတို့မှာ သစ် ဝါး၊ ထန်းရွက်များဖြင့် ဆောက်လုပ်နေထိုင်တတ်ကြသည်။ မြန်မာ့ကျေးလက်နေထိုင်သည် တစ်စိုးနှင့်တစ်စိုး ရင်းနှီးပွင့်လင်းစွာ ဆက်ဆံ တတ်ကြသည်။ ရုံးသားကြီးစားကြသည်။ ပျောဖော်ရွေ့ကြသည်။ စေတနာထက်သန်ကြသည်။ ဤကဲ့သို့ ချစ်စရာစလေ့ သဘာဝများ ကို ဦးကြီး၏ လွမ်းချင်းကဗျာများတွင် ထင်ရှုးစွာ တွေ့ဖြင့်ရပါသည်။

၃၁။ စားသောက်မှုဆိုင်ရာ မြန်မာ့ကျေးလက်ဓလေ့များ
မြန်မာ့ကျေးလက်ဒေသတွင် နေထိုင်သူတို့သည် အများ အားဖြင့် လယ်ယာလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်၍ အသက်မွေးဝမ်းကျော်း ပြုကြသည်။ စားသောက်ရေးအတွက် ဆန်စပါး၊ ပဲ ပြောင်းနှစ်း၊ ဝါစသည်တို့ကို ကိုယ်တိုင်စိုက်ပျိုးကြသည်။

အညာကျေးလက်ဒေသများတွင် ပင်ပန်းမှုဒဏ် ဆာ လောင်မွတ်သိပ်မှုဒဏ်တို့ကို ခံနိုင်ရန် ဆန်ကြမ်းထမင်းကို စားလေ့ရှိကြသည်။ ဆန်စပါးကို စိုက်ပျိုးကြသော်လည်း ဆန်သက် သက်ချက်၍ မစားသောက်နိုင်သော သူများအနေဖြင့် ပြောင်းဆန် ကို ချက်၍စားကြရသည်။ ဤသို့ ပြောင်းဆန်ကို စားသောက် လေ့ရှိသည့် အညာကျေးလက်ဓလေ့ကို

“အရည်က ကြည်းသနှင့်” ချို့ဂွမ်းချင်း၌ ချက်ပြောင်းဆန်ကို၊ မကျိန်ကုန်အောင်၊ တက်တက်သာ ပြောင် တော့တယ် (သုဇ္ဂါတ္ထာ ပကာသနီကျိုး ၁၉၉၉၊ ၄၃။)

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ ပြောင်းဆန်၊ ပဲနောက်၊ ပဲလွမ်း စသည် ပတ်ဝန်းကျင် ဆန်ကို ရောနောချက်ပြုတဲ့စားသော သုံးလွန်းတင်

ထမင်းကိုလည်း အညာကျေးလက်ဒေသများတွင် စားလေ့ရှိသည်။ ထိုသို့ စားသောက်ပုံမျိုး

“ခါတစ်လွှဲလာခဲ့ပကျိုးတို့ဆီ” ချို့လွမ်းချင်း၌ “ပဲနောက်နှင့် ပြောင်းဆန်၊ ကောက်သားငယ်ရုံ၊ ဝေဖန်နောယူက်၊ ရောကာချက်လို့ ပြောဘက်ကယ်မဲမြင်၊ ဤအဖြမ်းတဲ့ သုံးလွန်းတင်ကို” (ဦးမိုးလတ်၊ ၁၉၇၄၊ ၁၂၅။)

ဟူ၍ ပဲနောက်၊ ပြောင်းဆန်နှင့်ဆန်တို့ကို သုံးမျိုးသုံးမယ် ရောထားသော သုံးလွန်းတင် ထမင်းလောက်ကောင်းသည့် ထမင်းမျိုးမရှိကြောင်း အမွမ်းတင် ပြောဆိုတတ်ကြသည်။

စားသောက်သာ ဟင်းလျာများမှာလည်း မိမိပတ်ဝန်းကျင်တွင် အလွယ်တကူ ရှာဖွေရရှိနိုင်သော အသီးအရွက်များနှင့် လွယ်ကူစွာ ဖမ်းဆီးရရှိနိုင်သော တောသတ္တဝါယော်ကလေးများသာ ဖြစ်ကြသည်။ မိမိတိုဝန်းကျင်တွင် ချုံယူရရှိနိုင်သည့် ကင်းပုန်ရွက်၊ ကန်စွန်းရွက်၊ ကြွက်နားရွက်၊ ချဉ်ပေါင်ရွက်၊ ဆူးပုံတွေ့ရွက်၊ ပီလောရွက်စသည်တို့ဖြစ်ပြီး အသားအနေဖြင့် ခရာ၊ ငါးပြက်၊ ငါးလူး၊ ပုံစွန်လုံး၊ ဖူး၊ လယ်ကြွက် စသည်တို့ကို ချက်ပြုတဲ့စားသောက်လေ့ ရှိကြပါသည်။

“ခါတစ်လွှဲည့်လာခဲ့ပကျိုးတို့ဆီ” ချို့လွမ်းချင်း၌ မိမိတို့ ရွာသို့ အလည်ရောက်လာမည့် ဧည့်သည်ကို ရာသီစာ ဟင်းလျာများနှင့် ထမင်းမြို့နှင့်အောင် ကျွေးမည်ဖြစ်ကြောင်းကို

အောင်ခြောက်၊ ကျပ်တင်ဟာကို ရှုတို့စောင့်တူ ထောင်းပါလို့ အောင်ကြောင်းမို့ တမင်ဆော်၊ တို့ကြီးတော်နောက် လုံးပါတဲ့၊ ခရမ်းခြောက်ကျိုးပုန်းရည်၊ တူနှစ်မည်ဆင်တဲ့ဟင်း (ဦးမိုးလတ်၊ ၁၉၇၄၊ ၁၂၅။)

ဟူ၍ ဖွဲ့ဆိုထားပါသည်။ ကျပ်တင်ထားသော ဖူးကောင်ခြောက်ကို ပြုပါသီးနှင့်စပ်တို့ တွဲဖက်ထောင်းထားသည့် ဖူးကောင်ခြောက် ထောင်းဟင်းလျာ၊ နေရာသီကပင် ကြီးတော်လုန်းထားသည့် ဖူးကောင်ခြောက် ခရမ်းသီးခြောက်ကို ပုံးရည်နှင့် ကျိုးထားသည့် ဟင်းလျာတို့ဖြင့် ကျွေးမွေးအည်းခဲ့ခဲ့တတ်သည်။

ကျွေးတော့နေထိုသည် ခရမ်းသီး၊ လက်ပံပွင့်တို့ကို အချို့အခါမရေး စားသောက်နိုင်ရန် အခြောက်လုန်း၍ ချက်ပြုတဲ့ စားသောက်တတ်သော ဓလေ့မှာလည်း အမြော့အမြော့ကြီးသည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်ပါသည်။

“မင်ကော်ရစ်ကယ်နှင့်” ချို့လွမ်းချင်း၌ လယ်ထွန်ရာမှ ပြန်လွှာသော ခင်ပွန်းသည် အသင့်စားနိုင်ရန်အတွက် နော်းသည်။

“ရွှေရုံးပို့၊ ယုံးဖို့နောချက်၊ တစ်ခွဲကိုယ်အချဉ်း၊ တော့ပြည့်စင်၊ ရည်ရွယ်ရွှေ့နှင့် လယ်ကန်စွန်းရုံး၊ မယ်လွမ်းအောင်ကျိုး၊ နို့လွှာ့ဗို့ရင်းယော်၊ လှုံးပို့ရွှေ့နှင့် ပုံစွန်းထောင်းကယ်နှင့်၊ မောင်းစွဲမယ်လေး (ဦးမောင်မောင်တင်၊ ၁၉၆၅၊ ၄၀။)

ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ဂုဏ် လတ်လတ်ဆတ်ဆတ်လေးများနှင့် ယုန်ဖိသား ရောချက်ထားသောဟင်းလျာ တောပြည့်စင်သီးများ ကို လယ်ကန်စွန်း စိမ်းစိမ်းစို့စို့ကလေးများနှင့် ရောကျိုးထား သော ချဉ်ရောဟင်း ထိုဟင်း နှစ်မယ်နှင့်အတူ မီးကင်ထားသော ပုစ္စနံထောင်းနှင့် အရသာရှိရှိ စားစေရမည်ဖြစ်ကြောင်းရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ မိမိတို့ပတ်ဝန်းကျင့်မှုရသော တောသွာဝါလေးများ၏ အသားနှင့် အသီးအဆွက်များကို ရောနောက်အစပ်တည့်အောင် အရသာရှိအောင် ချက်ပြုပြတ်စားသောက်ကြောသည့် စလေးကို တွေ့ရသည်။

“ပျော်ပုံကသစ်သနှင့်” ချိုလွမ်းချင်း၌ မိမိတို့နေထိုင်ရာ တောရှာသို့ အလည်လာမည့် ဖော်သည်ကို စလေးဘာသာဟင်းများဖြင့် ချက်ပြုပြတ်ညှုခံပုံမှာ

ကိုက်ဖူးယော်ညွန့်စီ ချဉ်ပေါင်နိုက်၊ ရာသီခလေ့ ပုစ္စလုံး၊ ခွံးထော်လွှာ တော့စလေးယော်တဆင်လယ်ကြောက်နှင့် တို့ခွင့်ဖုံး၊ အချိုချက်ဟင်းဘက်စုံလှ (ကဗျာပန်းကုံး၊ ၁၉၅၂၊ ၁၁၀။)

ဟူ၍ အဖူးကလေးများ ထွက်စပြုပြီဖြစ်သော ချဉ်ပေါင်ရွှေက်ကို အချဉ်ပြုစေရန် လယ်ပုစ္စနံလုံးအုပ်ထည့်၍ ချက်သောဟင်းလျာ လယ်ကြောက်၊ ချိုလှသည့်ဖုံးဟင်း စသည့်ဖြင့် ထမင်းမြန်စရာဟင်းလျာအဖြစ် အမယ်စုံလှအောင် ချက်ပြုပြတ်စားသောက်လေး ရှိကြသည်။ လယ်ပုစ္စနံလုံးကို မီးကင်၍လည်း စားသောက်လေး ရှိသည်။ လယ်တောယာတောထဲတွင် စပါးနှင့်သီးနှံများကို စားသောက်သော လယ်ကြောက်ကြီးများကိုလည်း ကင်ပြီးမှ ကြော်ချက်စားသောက်လေးရှိကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

“အရည်ကကြည်းသနှင့်” ချိုလွမ်းချင်း၌မူ ယာတွန်ရာမှ ပြန်လာမည့် ကိုတောင်သူ စားရန်အတွက် ချက်ပြုပြတ်ထားသောဟင်းလျာအကြောင်းကို

ချဉ်ပေါင်ညီ ပေါ်စွဲးပေမို့ ငါးလူးမျှင်မျှင်ကို၊ ကြေးမသင်ရေလုံပြုပြတ်ပါလို (ကဗျာပန်းကုံး၊ ၁၉၅၂၊ ၁၁၀။)

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ ချဉ်ပေါင်အဖူး ပေါ်ဦးစကလေးများနှင့် ငါးလူးပေါက်ကလေးများကို ရေလုံပြုပြတ် ချက်တတ်သည့် စားသောက်မှုဆိုင်ရာ စလေးကို တွေ့ရသည်။ ဟင်းချက်ရာတွင် “ဖျင့်နတို့”၊ “မြေအင်ကုပ်” တို့ကို အသုံးပြုကြသည်။ စပုစ်ခေါ်ဒေါ်လန်းကြီးတွင် ထမင်းများထည့်၍ စားသောက်လေးရှိပုံကို

ဖျင့်နတို့တွင် ချဉ်ပေါင်ညီပေါ်စွဲးပေမို့
(သဗ္ဗိုလ်ချုပ် ပကာသနီကျမ်း၊ ၁၉၉၉၊ ၄၂၃။)
အင်ကုပ်ကယ်တွောမှာ
(သဗ္ဗိုလ်ချုပ် ပကာသနီကျမ်း၊ ၁၉၉၉၊ ၄၂၃။)
စပုစ်ကယ်ကျယ်ကျယ်နှင့်
(သဗ္ဗိုလ်ချုပ် ပကာသနီကျမ်း၊ ၁၉၉၉၊ ၄၂၃။)

ဟူ၍ ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။ တန်ဖိုးမကြီးမားသော မြေအိုး မြေခွက်များတွင် ထည့်၍ မြန်ယ်စွာ စားသောက်ကြောသည်။ စားသောက်မှုစလေးသည် ရှိုးရှင်းလှသည်။ ရှိုးရှင်းရောင့်ရဲ တင်းတိမ်စွာ စားသောက်ကြောသည့် မြန်မာ့ကျေးလက်စလေးကို မြတ်နိုးဖွယ် တွေ့ရပါသည်။

၃၂။ နေထိုင်မှုဆိုင်ရာ မြန်မာ့ကျေးလက်စလေးများ

မြန်မာ့ကျေးလက်နေထို့သည် အနေအထိုင် ရိုးကြသည်။ မိမိတို့နေထိုင်သော နေအိမ်အဆောက်အအုံများကို ခမ်းနားကြီးကျယ်စွာ ဆောက်လုပ်လေးများကြပေး အလွယ်တကူ ခုတ်ယူရရှိနိုင်သော သစ်ငယ်၊ ဝါးငယ်များဖြင့်သာ ဆောက်လုပ်နေထိုင်လေးရှိကြသည်။ ထိုသို့နေထိုင်လေးရှိသော စလေးသာဝါများကို “ပျော်ပုံကသစ်သနှင့်” ချိုလွမ်းချင်း၌

“မိုးအကာာ ပင်ယံထားသံကာ ထန်းရွက်နှင့်ဆင်သည်”
အမို့ (ကဗျာပန်းကုံး၊ ၁၉၅၂၊ ၁၁၀။)

ဟူ၍ ထန်းရွက်မိုး၊ ထန်းရွက်ကာ အိမ်များဖြင့် နေထိုင်ကြသော မြန်မာ့ကျေးလက်ဒေသ နေထိုင်မှုစလေးကို တွေ့ရသည်။

“သာလွှန်းလှသယ” ချိုလွမ်းချင်း၌ ကျေးလက်ဆယ်အိမ်ခေါင်းမင်းတို့ မင်းတို့အိမ်ခေါင်းမင်းတို့ နေထိုင်ကို

“အကာမှာပင်ဝါရိုးယော်နှင့် အမိုးမှာထန်းရွက်တင်းကြမ်းပြင်မှုအင်ပေါက်ခင်းပါလို့ ကာဝင်းမှာ

တောနွယ်ဘူးလိမ်” (ဦးဖိုးလတ်၊ ၁၉၅၄၊ ၁၃၀။)

ဟူ၍ အိမ်၏အကာမှာ ဝါရိုးကာရုံထားပြီး အမိုးမှာ ထန်းရွက်ကြမ်းပြင်မှာ အင်းသားခံပြုကြပြီး ခင်းထားသည်။ အိမ်ကိုကာထားသော ခြိစည်းရိုးပေါ်တွင် ဘူးနွယ်များ လိမ်တက်နေသည်။ ထိုကြောင့် ကျေးလက်ဒေသနေသူတို့သည် ဝါပင်ရိုးများဖြင့် ကာရုံလေးရှိကြသည်။ အိမ်တွင်းအင်းအဖြစ် ဝါး၊ အင်သားတို့ကို ခင်းကျင်းနေထိုင်ကြသည်။

နေထိုင်မှုပုံစုံမှာ ပကာသနမဖက်ဘဲ ရှိုးရှိုးကုပ်ကုပ် နေထိုင်တတ်ကြသည်မှာ ချိုးကျေးလေးစားဖွယ် မြန်မာ့ကျေးလက်စလေးပင် ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာ့ကျေးတောနေထို့သည် ဗို့င်းငင်း ဝါဖတ်၊ ရက်ကန်းခတ် လုပ်ငန်းများကို နေ့စဉ်လုပ်ဆောင်လေး ရှိကြသည်။ ဆောင်းအခါ့ဗြိုင်းအတွက် တင်းတိမ်ကို သုံးစွဲလေးရှိကြသည်။ တင်းတိမ်သည်

ခြေရှိနှစ်ဖြစ်စေ၊ အကွယ်အကာာအဖြစ် ကာရုံရှိနှစ်ဖြစ်စေ၊ အနိုင်ရှိရှိတော်လည် လေးစင်ကို မတ်တတ်စစ်ပျော် တစ်စင်ကို တိပ်ကလည်သီးအဖြစ် ချုပ်ထားသောအထည်း”
(မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၁၉၇၉၊ ၁၁၃။)

ဖြစ်သည်။ “ပျော်ပုံကသစ်သနှင့်” ချိုလွမ်းချင်း၌

ခြုံတင်းထိမ်၊ နွားရေဆင်းပါလို့

(ကုပ္ပန်းကုံး၊ ၁၉၅၂၊ ၁၀၁။)

ဟူသော အဖွဲ့အရ နွားသားရေအခင်းပေါ်တွင် ထိုင်ကာ တင်းထိမ်ကိုခြံ၍ နွေးနွေးထွေးထွေး နေထိုင်လေ့ရှိသော ကျေးတော နေတို့၏ နေထိုင်မှုဆိုင်ရာ မြန်မာစလေ့ကို မြင်တွေ့ရသည်။

၃၁။ တန်ဆေသာဆင်ယင်မှုဆိုင်ရာ မြန်မာကျေးလက်ခလ္ာများ

မြန်မာအမျိုးသမီးများသည် လူတြီးလှငယ်မရွေး၊ အပျို့
အခို့မရွေး၊ ဆင်းရဲချမ်းသာမရွေး၊ လက်ဝတ်တန်ဆာတိုကို
မြတ်နိုး၍ ဆင်ယင်တတ်ကြသည်။ ကျေးလက်ဒေသနေ မြန်မာ
အမျိုးသမီးတို့သည် အစားအသောက် အနေအထိုင် မြို့ခြံကာ
ပိုလျှံသုံးကို လက်ဝတ်တန်ဆာများ ဝယ်ယူ၍ ဆင်ယင်လေရှု
ကြသည်။ အညာကျေးလက်ဒေသက ဆယ်ဆိတ်မင်းတစ်ဦး၏
သမီးပျို့ကလေး လက်ဝတ်တန်ဆာ ဆင်ယင်ထားပုံကို

“သာလွန်း လှသယ်” ချိတ်မဲ့ချင်းမြဲ အဖိုးတန်ရာ၊
ဆင်သည်မှာလည်း ပ်ပြောညွန့်ပေါင်း တွင်နားတော်းနှင့်
ရောင်မောင်ရိုးဘဲ ကျေချည်ဝတ်မှာ လက်စွမ်တွေရုပိုက်လို့
ပေါက်ပြန်ကျောရင်၊ ကျောက်ပုတီး ညီးအောင်ဆင်လို့
(နီးဖီးလတ်၊ ၁၃၉၄၊ ၁၃၀။)

ଭ୍ରମ୍ଭମାଯନ୍ତିକେବୁଃ ମୁଖଯିବଯିତ୍ବନ୍ ତ୍ଥିଃ ଗୁଣଃ ମନ୍ଦିଗ୍ରୋହି
 ତ୍ଥିଃ ଵନ୍ଦ୍ର ଲେଲୁଷବନ୍ ରୈଃ ଏଠ ଭ୍ରମ୍ଭମାଙ୍ଗିଃ ମୁଖଃ ଞି ଲେଲୁତତ୍ତ୍ଵର୍ବ
 ପ୍ରତ୍ଯେଷବନ୍ଦ୍ରିୟାଃ ମୁଖଃ ଵନ୍ ତ୍ଥିଃ ଗୁଣଃ ମନ୍ଦିଗ୍ରୋହିନ୍
 ତ୍ଥିଃ ଯାଃ ମୁଖା ଯୋଗ୍ରୂହିତିଵବନ୍ଦ୍ରିୟ ଯୁଷଲେଶ୍ଵିପିଵନ୍ଦ୍ରିୟା
 ତ୍ଥିଃ ଗୁଣଃ ମନ୍ଦିଗ୍ରୋହିନ୍ ତ୍ଥିଃ ଗୁଣଃ ମନ୍ଦିଗ୍ରୋହିନ୍ ଅଶ୍ଵଯିତ୍ରୋଗିଵବନ୍ଦ୍ରିୟା
 ତ୍ଥିଃ ଗୁଣଃ ମନ୍ଦିଗ୍ରୋହିନ୍ ତ୍ଥିଃ ଗୁଣଃ ମନ୍ଦିଗ୍ରୋହିନ୍ ଅଶ୍ଵଯିତ୍ରୋଗିଵବନ୍ଦ୍ରିୟା
 ତ୍ଥିଃ ଗୁଣଃ ମନ୍ଦିଗ୍ରୋହିନ୍ ତ୍ଥିଃ ଯାଃ ମୁଖଃ ଵନ୍ ଅଶ୍ଵଯିତ୍ରୋଗିଵବନ୍ଦ୍ରିୟା
 ତ୍ଥିଃ ଗୁଣଃ ମନ୍ଦିଗ୍ରୋହିନ୍ ତ୍ଥିଃ ଯାଃ ମୁଖଃ ଵନ୍ ଅଶ୍ଵଯିତ୍ରୋଗିଵବନ୍ଦ୍ରିୟା
 ଅଧିନ୍ଦିନ୍ଦ୍ରିୟଃ ଲେଃ ତାଃ ହାନ୍ତିତ୍ତ୍ଵିପିଵନ୍ଦ୍ରିୟା ତ୍ଥିଃ ଗ୍ରୋହିନ୍ ଭ୍ରମ୍ଭମାଅଶ୍ଵିଃ ଵା
 ମୁଖଃ ଆତ୍ମାଗତ ତ୍ଥିଃ ଗୁଣଃ ମନ୍ଦିଗ୍ରୋହିନ୍ ଅଶ୍ଵଯିତ୍ରୋଗିଵବନ୍ଦ୍ରିୟା
 ତାନ୍ତଃ ହାତାତ୍ମକ ପ୍ରତ୍ୟେଷବନ୍ଦ୍ରିୟା

“မင်ကော်ရစ်ကယ်နှင့်” ချိုလွမ်းချင်းတွင်
မင်ကော်ရစ်ကယ်နှင့် ကြင်သစ်တဲ့ပျို့လူ
(ပီးမောင်မောင်တင်၊ ဘရှုဂါရ၊ ဒို။)

ဟု ထိုးကွဲးမင်္ဂလာကြောင် ထိုးထားသော မိမိခင်ပွန်းသည့်အတွက် မြတ်နိုင်မှတ် ဖော်ပြနေပါသည်။ အမျိုးသီးရိုက် လက်ဝတ်တံ့နာ

များ နှစ်သက်စွာ ဆင်ယင်တတ်ကြသလို အမျိုးသားများက
ထိုးကွင်းမင်ကြောင်ထိုး၍ တန်ဆာဆင်တတ်လေ့ ရှိကြောင်း
တွေ့ရပါသည်။

၃၄။ လူမှုဆက်ဆံရေးနိုင်ရာ မြန်မာကျေးလက်ခလ္ာများ

မြန်မာတို၏ ဓလ္ထာသဘာဝများတွင် လူမှုဆက်ဆံရေး ဆိုင်ရာ ဓလ္ထာများသည်လည်း ချစ်မြတ်နီးဖွယ်ကောင်းလုပါသည်။ ကျေးတောင်မြန်မာတို့သည် ခင်မင်ရင်းနီးသော မိတ်ဆွဲအ ပေါင်းအသင်းများကို မိမိတို့နေထိုင်ရာ အရပ်ဒေသများသို့ ဖိတ် ခေါ်တတ်ကြသည်။ ထိုသို့ ဖိတ်ခေါ်ပုံ ဓလ္ထာသဘာဝကို

ခါတစ်လွှာပဲကျပ်တို့ဆီ (ဦးဖိုးလတ်၊ ဘဇ္ဇာန်၊ ၁၂၅၄)။

ပျော်ပုံကသစ်သနှင့်၊ ငယ်ချွစ်ကယ်လိုက်ခဲ့တော့

(ကဗျာပန်းကိုး၊ ၁၉၅၂၊ ၁၁၀။)

ଭାବେ ଆରେ:ଆପ୍ତେ:ମୁହଁ:ଆର ଦୟୋକ୍ଷିଣପିଲାନ୍ତ୍ୟ । ରଣ୍ଡଃଫ୍ରିଜ୍ଵେ
ଶୁଣ୍ଡରିଂଗିତିର୍ପ୍ରଦ ପିର୍ଟର୍ବେଳିଟାର୍ଟର୍ବେ ଶୁଣ୍ଡରାଗ୍ରୂପାଲାଗର୍ଦରଲେ
ପଦ୍ଧତିର୍ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ।

ଫେର୍ଦ୍ଯ ବନ୍ଦ ଗ୍ରୀ ଲବ୍ଦଃ ଫେର୍ଦ୍ଯ ଠିଂ କୋପୁଷ୍ଟିତ୍ଵା ଫେର୍ଦ୍ଯ ଠିଂ ତଠି
କ୍ରିଯନ୍ତି । ସ୍ଵର୍ଗାଶ୍ରମରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବା ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବା
କ୍ରିଯନ୍ତି କୋପୁଷ୍ଟିତ୍ଵାଶ୍ରମରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବା ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବା
କ୍ରିଯନ୍ତି କ୍ରିଯନ୍ତି କ୍ରିଯନ୍ତି କ୍ରିଯନ୍ତି କ୍ରିଯନ୍ତି କ୍ରିଯନ୍ତି
କ୍ରିଯନ୍ତି କ୍ରିଯନ୍ତି କ୍ରିଯନ୍ତି କ୍ରିଯନ୍ତି କ୍ରିଯନ୍ତି କ୍ରିଯନ୍ତି

အညာကျေးလက်ဒေသများတွင် အမျိုးသားအမျိုးသီးများကို ရည်ညွှန်းခေါ်ပေါ်ဖြစ်လေရှိသော အသုံးအနှစ်များ အမျိုးသားအမျိုးသမီးတို့က မိမိကိုယ်ကို ရည်ညွှန်းသုံးစွဲကြသည့် နာမ်စား အသုံးအနှစ်များများမှာလည်း စိတ်ဝင်စားဖွယ်ဖြစ်သည်။ ထိုအသုံးအနှစ်များကို

နိုင်လှ ဦးရင် ငယ် (ဦးစီးလတ်၊ ၁၉၅၄၊ ၁၂၄။)

ကြော်သစ်တဲ့ ပျို့လူ (ဦးမောင်မောင်တင်းခေါ်ပြု၍၁၀၀။)

တို့တိုးတော် နွေကလုန်းပါတဲ့ (ဦးစီးလတ်၊ ၁၉၅၄၊ ၁၂၄။)

ပါတစ်လွှဲလာခဲ့ပါ ကျော်တို့ဆီ (ဦးစီးလတ်၊ ၁၉၅၄၊ ၁၂၄။)

ဟန်၏ အမျိုးသားများကို “ဦးရင် ဖော ပျို့လူ” အမျိုးသမီးများကို “အမန္တမ ကြော်တော်” စသည်ဖြင့် ခေါ်ဝေါးသုံးနှစ်းကြသည်။ အမျိုးသားရော အမျိုးသမီးပါ မိမိကိုယ်ကို “ကျော်” ဟု ပြောဆို သုံးနှစ်းလေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရှုရသည်။

တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ဆက်ဆံသုံးနှစ်းပုံများသည် မေတ္တာ အရင်းခဲသော စိတ်ထားတို့ကို ဖော်ပြနေပါသည်။

၄။ ခြံ့ငြုံသုံးသပ်ချက်

ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော ဦးကြော်၏ လွှမ်းချင်းကဗျာများတွင် အညာကျေးလက်ဒေသများ၏ လူနေ မှုဘာဝကိုလည်းကောင်း၊ ကျေးလက်ပြည်သူတို့၏ စိတ်ဓာတ် ကိုလည်းကောင်း တွေ့မြင်ရပါသည်။ ကျေးလက်လူထုသည် မြို့ပြန် အဆက်အသွယ်ဝေးကွာခြင်း၊ အစားအသောက်ဖြစ်သလို ကြံ့သလို စားသောက်တတ်သည့် အလေ့ရှိခြင်း၊ ရောင့်ရဲတင်းတိမ်နိုင်ခြင်းတို့ကြောင့် မိမိတို့လယ်ယာဝန်းကျင်မှ ရရှိသော အသီးအရွက်အသားငါးတို့ကို ခုံမင်စွာ စားသောက်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ အဆောက်အအုံများကို ဝါး၊ ထန်းရွက်တို့ဖြင့် နေထိုင်ကြခြင်းမှာ အေးမြှေသော ဗိုးဒဏ်ခံနိုင်သော ငွေကုန်ကြေးကျ မများသော ပကာသနမဖက်သော စိတ်ဓာတ်ကို ဖော်ပြနေသည့် မြန်မာကျေးလက် မလေ့ပင်ဖြစ်သည်။ မြန်မာကျေးတော့နေတို့၏ ရိုးရိုးကုပ်ကုပ်နေထိုင် စားသောက် တတ်သော မလေ့၊ ပျော်ဖော်ရွှေ ဧည့်တို့ပြုတတ်သောမလေ့၊ ရိုးသား ဖြူစွင်သောမလေ့၊ အေးချမ်းစွာ နေတတ်သောမလေ့တို့မှာ ချစ်ခင်နှစ်လိုဖွယ်ကောင်းသော မြန်မာကျေးလက်မလေ့ဖြစ်သည်။

ထိုကြောင့် အညာကျေးလက်နေတို့၏ မေလ့သားသည် ခမ်းနားထည်ဝါခြင်း၊ မရှိသော်လည်း ရောင့်ရဲတင်းတိမ်သည်းခံနိုင်သော မြန်မာစိတ်ဓာတ်ကို ဖော်ပြနေသည့် မြတ်နှုံးဖွယ်ရာ မြန်မာကျေးလက်မလေ့များဖြစ်သည်။

၆။ နိုင်း

ဦးကြော်၏ လွှမ်းချင်းများသည် ကျေးလက်နေတို့၏ နေထိုင်စားသောက်မှု မလေ့များကို မြင်ယောင်လာအောင် ပြောဆိုသုံးဖွဲ့စွဲမြှင့်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ဦးကြော်၏ လွှမ်းချင်းများသည် ကျေးလက်သဘာဝ အလုန် အညာမလေ့ကို ချစ်မြတ်နှုံးလာအောင် ရေးဖွဲ့ဖြန့်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ဦးကြော်၏ လွှမ်းချင်းများကို ကျေးလက်ဘဝသရပ် ဖော်အဖွဲ့၊ ရေးဟန်ပညာ ရှုထောင့်တို့ဖြင့်လည်း ဆက်လက် သုတေသနပြုနိုင်ပါသည်။

ကျော်ကိုစာရင်း

၁။ ဖိုးလတ်၊ ဦး။ (၁၉၅၄)။ သီချင်းပဒေသာ (ပ၊ ၃)။ ရန်ကုန်ပညာနှင့် ပုံနှင့်ပုံနှိပ်တိုက်။

၂။ ဘသော်း၊ ပိုလ်မှုး။ (၂၀၀၂)။ စာဆိုတော်များ အထွေးပွဲတို့ (ပဋိမအကြမ်း)။ရှုပြည့်စာအုပ်တိုက်။

၃။ မောင်မောင်တင်း ဦး (မဟာဝိဇ္ဇာ)။ (၁၉၆၂)။ မလေ့သာသေးကဗျာများ။ ရန်ကုန်စာပေါ်မာန်ပုံနှိပ်တိုက်။

၄။ မြင့်ကြည်း၊ ဦး(တည်းဖြတ်သူ)။ (၁၉၉၉)။ မြန်မာအဘိဓာရအကျဉ်းချုပ် (အတွေ့-J)။ ရန်ကုန်၊ စာပေါ်မာန်ပုံနှိပ်တိုက်။

၅။ မောင်း၊ ဦး၊ ပါမောက္ဂ(ရွေးချယ်စိုင်သူ)။ (၁၉၅၂)။ ကဗျာပန်းကုံး။ ရန်ကုန်၊ မြန်မာယဉ်ပုံနှိပ်တိုက်။

လေ့လာဖတ်ရှုသောစာအုပ်

၁။ မြေသန်းတင်း။ (၁၉၇၇)။ ကျေးတော့နေတို့၏ ကဗျာများ၊ ရန်ကုန်၊ မြေမြင်းပုံနှိပ်တိုက်။

၂။ သော်ဇင်း၊ ဦး။ (၁၉၆၆)။ ကျေးလက်တော့ရှာတေးကဗျာ၊ ရန်ကုန်၊ နှယ်နှုံးပုံနှိပ်တိုက်။

နည်းပညာဆိုင်ရာဝေါဟာရများနှင့် မော်ဒန်ကဗျာ

ဇော်နိုင်

zawnaing.zkt@gmail.com

စာတမ်းအကျဉ်း - ဤစာတမ်းသည် နည်းပညာဆိုင်ရာဝေါဟာရများနှင့် မော်ဒန်ကဗျာအကြောင်းကို သုတေသနပြထားပါသည်။ စာပေနှင့်ပယ်၊ ခေတ်ပေါ်ကဗျာကလွှာဖြစ်ပြီး အလေ့လာခံမှာ မော်ဒန်ကဗျာများဖြစ်ပါသည်။ မော်ဒန်ကဗျာများ၏ လက္ခဏာတစ်ရပ်ကို ဖော်ထုတ်ပြလိုသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သုတေသနပြထားပါသည်။ စစ်တမ်းပုံစံနည်း^၁ နှင့် စုစည်းဖော်ပြသည့်နည်း^၂ စနစ်ကိုအသုံးပြုထားပါသည်။ နည်းပညာဆိုင်ရာဝေါဟာရများထည့်သွင်းရေးဖွဲ့စည်း၏ မော်ဒန်ကဗျာ၏ လက္ခဏာတစ်ရပ်ဖြစ်ကြောင်းတွေ၏ရှုပါသည်။ မော်ဒန်ကဗျာလေ့လာသူများအတွက် ခေတ်ပေါ်ဝေါဟာရနှင့် ကဗျာအန်ပညာတို့၏ ကြောင်းကျိုးဆက်နှုန်းဖော်ကြပ်ပို့ကို သိရှိစေမည်ဖြစ်ပါသည်။

သော့ချက်ဝေါဟာရများ - ခေတ်ပေါ်အာရုံခံစားမှာ မော်ဒန်ကဗျာ၊ အိုင်တိနည်းပညာ၊ ဂွန်ပျူးတာနည်းပညာ၊ မီးဝန်းပညာ။

၁။ နိဒါန်း

မြန်မာစာပေလောကတွင် မော်ဒန်ကဗျာ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်လာမှုသည် ရာစုနှစ်တစ်ခုပင်ရှိခဲ့ပြီ။ ခေတ်အဆက်ဆက်ပေါ်ထွန်းခဲ့သော ကဗျာများသည် သူရှင်သနရာခေတ်ကို ထင်ဟပ်ပြနိုင်စွမ်းရှိခဲ့ကြပါသည်။ ယခုမျက်မောက် နည်းပညာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်နေသော ခေတ်ကိုလည်း မော်ဒန်ကဗျာများက ထင်ဟပ်ဖော်ပြနေပါသည်။ ဤသုတေသနစာတမ်းတွင် အခန်း(၁) ကဗျာ ဝေါဟာရနှင့် သဘောသဘာဝ၊ အခန်း(၂) မော်ဒန်ကဗျာ သဘောတရား၊ အခန်း(၃) နည်းပညာဆိုင်ရာ ဝေါဟာရများနှင့် မော်ဒန်ကဗျာဟူ၍ စိစဉ်လေ့လာပြထားပါသည်။ အခန်း(၃) တွင် ဂွန်ပျူးတာနှင့် အိုင်တိနည်းပညာဆိုင်ရာ ဝေါဟာရများ၊ မီးဝန်းပညာဆိုင်ရာ ဝေါဟာရများနှင့် စက်မှုနည်းပညာဆိုင်ရာ ဝေါဟာရများဟူ၍ ကလွှာခဲ့ထားပါသည်။

၂။ ကဗျာဝေါဟာရနှင့် သဘောသဘာဝ

ကဗျာ၏ ဝေါဟာရရှင်းမြစ်နှင့် အဓိပ္ပာယ်ကို ပညာရှင်အသီးသီးက ကြံ့ဆက် ဖွင့်ဆိုခဲ့ကြပါသည်။ ကဗျာဗန္ဓသာရကျမ်းတွင် ကဗျာဟူသည့်မှာ သတ္တုတစ်ကား၊ ကဗျာ၊ ကားပျောလည်းကောင်း၊ ပါဌိုစကားကားဝေယျာ၊ ကဗျာ၊ ကဗျာမှုလည်းကောင်း၊ ဆင်းသက်လာသည်ဟုဆိုထားသည်။ ဦးတင်၊ ၁၉၆၆၊ ၈၁-၅။ ဒေါသသင့်သော အဖွဲ့များမှ ကင်းလွှတ်ပြီး ရှုက်မြောက်ခဲ့လျှင် ကဗျာဟူ၏ကြောင်းတွေရာသည်။

ကဗျာသံ့ပေမေနနိုင်ကျမ်းတွင်မှ "ကဗိုနံ့ကူးကဗျာ"၊ ကဗျာဟူသည့်မှာ ကတိ၏ ပစ္စည်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုထားသည်။ (ဦးလွင်၊ ၁၉၆၆၊ ၈၁-၂၇။)

မြန်မာအဘိဓာန်တွင် စည်းမျဉ်းများနှင့်အညီ စီကုံးထားသော အဖွဲ့အနွဲဖြစ်ကြောင်း ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ (မြန်မာစာအဖွဲ့၊ ၁၉၉၉၊ ၁၁-၁၄။)

မြန်မာကဗျာ၏ သဘောသဘာဝသည် ရှေးအလက်းကျမ်းနည်းနာများကို အခြေပြုခဲ့ပြီး ခေတ်အဆက်ဆက်၏ ပြုစေအလိုက် ဆင့်ကဲပြောင်းလဲလာခဲ့သည်။ ယခုမျက်မောက်ကာလတွင် မည်သည့်အရေးအဖွဲ့ကိုမဆို "ကဗျာ" ဟု အမည်တပ်လိုက်လျှင် ကဗျာဖြစ်သည်ဟု ဆိုရလောက်အောင် ပြောင်းလဲခဲ့ပြုဖြစ်သည်။

၃။ မော်ဒန်ကဗျာသဘောတရား

မော်ဒန်ကဗျာ^၃သည် ကမ္မာစာပေယဉ်ကျေးမှု ပြောင်းလဲလာခြင်း၊ အတွေးအမြင်များ ပြောင်းလဲလာခြင်း၏အကျိုးဆက်တစ်ခြားပြုပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်ကာလဝန်းကျင်က ပြောင်းလဲဖြစ်တည်လာခဲ့သည်။ မော်ဒန်စာပေ (သို့မဟုတ်) မော်ဒန်ကဗျာဟူသည့်မှာ အဘုံးခံစားပုံအသစ်၊ တင်ပြပုံအသစ်၊ အရေးအသား၊ အတွေးအခေါ်နှင့် ရှုထောင့်အသစ်များဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးထွန်းထားသော စာပေအန်ပညာတစ်မျိုးဖြစ်သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် အစဉ်အလာကဗျာမျိုးမှ စံသွေနေသော ကဗျာမျိုးဟုဆိုနိုင် ပါသည်။ ထိုသဘောကို ဆရာသစ္စာနှင့် ၂၁၉၁၊ ၈၁-၂၀၊ ၂၁၇၀၁။ က သရပ်မှန် မဟုတ်တာ။ ဟာ မော်ဒန်ပါဝါဟူ ဆိုထားပါသည်။ မော်ဒန်ကဗျာ၏ လက္ခဏာများစွာရှုပါသည်။ ပို့စံမော်ဒန်ကဗျာ^၄ အဆင့်ရောက်လာ သောအခါ ငါးတို့၏ လက္ခဏာများမှာ ပို့ချုပ် သိမ်မွေ့နှင်ရှိုင်းလာပါသည်။ ထိုအထဲတွင် နည်းပညာဆိုင်ရာဝေါဟာရများကို ထည့်သွင်းအသုံးပြုဖန်တီးကြခြင်းသည်လည်း မော်ဒန်ကဗျာများ၏ လက္ခဏာတစ်ရပ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။

မျက်မောက်ခေတ်ကြီးသည် နည်းပညာများ ပါက်ကွဲ နေသောခေတ်ဖြစ်သည်။ ပညာခေတ်^၆ ဟု လည်းခေါ်သည်။ AT^၇ ခေတ်ဟုလည်း ဆိုကြသည်။ ထိုသဘောတို့သည် မျက်မောက်ခေတ်ကဗျာ (သို့မဟုတ်) မော်ဒန်ကဗျာ၊ ပို့စ် မော်ဒန်ကဗျာ များတွင် ထင်ဟပ်နေကြပါသည်။

- ၄။ နည်းပညာဆိုင်ရာ ဝါယာရများနှင့် မော်ဒန်ကဗျာ သူတေသနပြုလေလာတင်ပြုရာတွင် မော်ဒန်ကဗျာ လောကကို ကိုယ်စားပြနိုင်သည့်ကဗျာများနှင့် ကဗျာရေးသူ၊ ကဗျာဆရာအလွှာစုအောင် ရွှေးချယ်စုစည်းထားပါသည်။ အလေ့လာခံကဗျာစာအုပ် (၁၃) အပ်မှ ကဗျာပုဒ်ရေ (၅၁) ပုဒ် ပါဝင်ပါသည်။ မော်ဒန်ကဗျာများတွင် ထည့်သွင်းဖန်တီးကြလေ့ရှိသော နည်းပညာဆိုင်ရာဝါယာရများကို
- (၁) ကွန်ပူးတာနှင့် အိုင်-တီနည်းပညာ ဆိုင်ရာဝါယာရများ
  - (၂) မီးနည်းပညာဆိုင်ရာဝါယာရများ
  - (၃) စက်မှုနည်းပညာဆိုင်ရာဝါယာရများဟန်၍ ပိုင်းခြား လေ့လာပါမည်။

၄-၁။ ကွန်ပူးတာနှင့်အိုင်-တီနည်းပညာဆိုင်ရာ ဝါယာရများ

ကွန်ပူးတာနှင့် အိုင်-တီ နည်းပညာဆိုင်ရာ ဝါယာရများ ထည့်သွင်းရေးဖွံ့ော်သွေးကြောင်း ပေါ်လှင်စေရန် ထိုဝါယာရများ ပါဝင်သည့် ပဒ် (သို့) စာကြောင်းများကို ကောက်နှင့် ဖော်ပြုမည်။

အင်တာနှင်းကနေ^၁ ထဲရှိပေါ်လှုပ်နည်းလုပ် အထိ (ပိုလျှော့နေသော ဝါကျာများ) (သစ္စာနှီး ၂၀၁၇၊ စာ-၇၂။။) သတင်းစာ၊ ရေဒီယို၊ ရပ်မြေ၊ သံကြား၊ ကွန်ပူးတာ^၂ သို့မဟုတ် ဖုန်းများ (အရေးအသားခုံတိယ ပုံစံ) (သစ္စာနှီး ၂၀၁၇၊ စာ-၁၃။။) အော်နှင့်၊ ပဋိနာစာရီ၊ ဘီလ်ဂိုဏ်း၊ ဆိုကရေးတီး၊ စပါးတားကတ် (အဆင်မပြောတဲ့နေ့) (သစ္စာနှီး ၂၀၁၇၊ စာ-၁၈။။)

ဂုတ်မောနီးပေါင်မှန်ဝါယိုဖို့ မတ်နော်လာ စီဒီ^၄ ဖွံ့ဖြိုး (မိုးခွာတွေကဗျာ) သုခမိန်လိုင်၊ ၂၀၁၄၊ စာ-၂၅၉။ ထို ပြောလုပ်တု^၅ ထဲတွင်၊ သူ့ကိုယ်သူ ဖမ်းယူနားဆင်လေ့ရှိသော လောကခံတရားများ (ချစ်သောထိုခရီး) သုခမိန်လိုင်၊ ၂၀၁၄၊ စာ-၂၀၇။ ကွန်ပူးတာခေတ် (ကဗျာခေါင်းစဉ်) ပိုင်စိုးပေါ် ၂၀၁၄၊ စာ-၄၈။ နားတော်ကြောနဲ့သွေးသားတွေ၊ ဘယ်ကွန်ပူးတာမှာရှိခဲ့သလဲ၊ ပါတဲ့ တွေမှာရှိခဲ့တယ်။ (ဝတ်မှုန် ကူးကြ) မောင်ချောနယ်၊ ၂၀၁၉၊ စာ-၁၇။၊ ပောသည်။ တယ်လီလေး ရှင်းခေတ်၊ ကွန်ပူးတာခေတ်

(ဖြောင့်ထားသောအချက်အလက်) မောင်ချောနယ်၊ ၂၀၁၉၊ စာ-၈၅။

ကွန်ပူးတာတွေ၊ လျှပ်စစ်ဆားကစ်တွေ၊ ဂဏန်းပေါင်းစက်တွေ (ခုတ်သားစများ) မောင်ချောနယ်၊ ၂၀၁၉၊ စာ-၃၃၅။

G.Talk^၆ မှာလည်း ပြောမဝသေးခင် လိုင်းကျသွားတယ်။ (အိုးမဲ့ အိမ်မဲ့စိတ်တစ်ခုလို) ပေါ်သောလင်း၊ ၂၀၁၀၊ စာ-၆၉။ ကွန်နှင်ရှင်^၇ လည်းကောင်းရင် အွန်လိုင်း^၈ ဟာ ကျွန်းတစ်ပိုင်း၊ ဘလောဂ်^၉ တစ်ကွဲမှာ ရူးကိုယ်ကဗ္ဗာ "ဟက်ပီးဝါး၊ သဘာဝစစ်စစ်အတိုင်း မီးမောဒန်၊ ပေါင်းစပ်ဓာတု (ကျွန်တော့ နာမည် ဘဝပေးပူဇွာ) ပေါ်သောလင်း၊ ၂၀၁၀၊ စာ-၁၀၈။

ဂူဂဲလ်မြေပုံ^{၁၀} အကုန်မြင်ရတယ်၊ မင်းဘယ်ပြီး၊ မလဲ၊ မိခို့သဲ သောက်လက်စနေးတို့ပြာ ကြော်ဖြူမယ့် အခိုက် #^{၁၁} တစ်ချက်တည်း (ငါ့ကိုအဝေးကြည့်မှန်ပြောင်း ထဲကမှကြည့်နဲ့) ပေါ်သောလင်း၊ ၂၀၁၀၊ စာ-၁၁၀။ အရေးထဲ ကွန်ပူးတာကဟမ်း တယ်၊ ဟမ်းဖုန်း^{၁၂} က ဟမ်းတယ်၊ တကယ်ဆို သေနတ်ထဲက ကျည်ဆံတွေ ဟမ်းပါလား (ပျားရည်) မင်းဆွေနှစ် (မံရွာ)၊ ၂၀၁၃၊ စာ-၇၅။ ခေတ်ကြီးက မြန်တော့ ယဉ်ကျော်တွေလည်း တိုးတိုက်^{၁၃} ကြပေါ့ ကမ္မာလုံး စီးပွားရေး၊ ရပ်ရေးရွာရေး၊ ဂလိုဘယ်လိုက် အေးရှင်း^{၁၄} နဲ့ နည်းပညာပေါက်ကွဲမှု (ဘာလုပ်နောက် မောင်ရေခဲ့) မင်းဆွေနှစ် (မံရွာ)၊ ၂၀၁၃၊ စာ-၉၉။

ကြိုက်ရွေးချို့ စုနှစ်ဆာရွာဝက်ဆိုက် (Website) မှာ ချက် (Chat) လိုက် အပြန်အလှန် အိုးမေးလ် (Email) ပိုလိုက်၊ မရှင်းတာရှိရင် ပြန်ခေါ်လိုက် ရူးလဲလ် (Google) မှာ ရှာလိုမရရင် ငါ့မက်ဆွေ (Message) ထဲ ဖွင့်ကြည့်လိုက် (ရွှေ့နေတဲ့ ကမ္မာ ဟိုရွှေ့ဒီရွှေ့) မင်းဆွေနှစ် (မံရွာ)၊ ၂၀၁၃၊ စာ-၁၁၁။ ပထမလိုင်း၊ ခုတိယလိုင်း၊ တတိယလိုင်း^{၁၅} သို့ောင်းကြ တွေနှင်းသလို (ဖျားနေတဲ့ ကမ္မာ) မင်းဆွေနှစ် (မံရွာ)၊ ၂၀၁၃၊ စာ-၂၃။

ကြောင်ရေချို့၊ မျာ်က်သန်းရွာ၊ ခေတ်ပြီး ဂလိုဘယ် ရွာကြီးမှာ^{၁၆} အိုးမားမားတောင် အသားပိုမဲ့ လာသလိုပဲ (ငါတို့ မှားလားဆိုတော့ မှားတယ်) မင်းဆွေနှစ် (မံရွာ)၊ ၂၀၁၃၊ စာ-၂၂။

ဆော့ပဲလ်^{၁၇} အသစ်ရေးသလို ....၊ အဲသလိုဘဝက ခွဲ့ပြုရင် (ကမ္မာချော့တေး) မင်းဆွေနှစ် (မံရွာ)၊ ၂၀၁၃၊ စာ-၃၂။၊ ကဗျာတွေသာ စက်တပ်ပေးလိုက်ရင် ရှုပီအက် (GPS)^{၁၈} စနစ်မလိုပါဘူး (မြန်နှစ်မြင် မြန်မြင်) မင်းဆွေနှစ် (မံရွာ)၊ ၂၀၁၃၊ စာ-၅၉။၊ ဖွော့ကြွော့ Facebook ကိုကြည့်တော့၊ ကိုယ့်အကြောင်းနဲ့

ကိုယ် ဦးနောက်ပြောက်ရ (လိုချင်တာအချစ်) မင်းဆွဲနှစ် (မုံးရွာ)၊ ၂၀၁၃၊ စာ-၄၂။

ကွန်ပျူတာအင်တာနက် ဆယ်လူလာဖုန်း¹⁹၊ အစ်ဂျစ်တယ် မီဝနည်းပညာခေတ်ကာလ ထုတ်ကုန်တွေကြားမှာ (နေ့စွဲမှတ်စုံ လှသန်း၊ ၂၀၁၅၊ စာ-၁၄၆။) GSM²⁰ ကဗျာတွေတောင် ဈေးကျ ကုန်ပြီ (ကဗျာသတင်း ရုံးနယ်) လှသန်း၊ ၂၀၁၅၊ စာ-၃၂၇။ သူတို့ လူငယ်ဘဝက Internet Cafe မှာ အချိန်ကုန်ကျ (သူတို့လူငယ် ဘဝနဲ့ ကျွန်တော်တို့လူငယ်ဘဝ) လှသန်း၊ ၂၀၁၅၊ စာ-၄၂၈။

လူဘဝဆိတာ TV နဲ့ DVD²¹ လိုပါပဲ (အပေါ်စက် အောက်စက်) လှသန်း၊ ၂၀၁၅၊ စာ-၂၆၁။ ဆော့ဝံ²² အသစ်စက်အပြခေတ် တွေထဲက ညောင်နာနာပိုးဟပ်တွေ (ခေတ်စားကဗျာ) ခရမ်းပြာထက်လူ၊ ၂၀၁၆၊ စာ-၄၄။

လက်ပ်တော့²³တွေ၊ မိဘိုင်းဖုန်း²⁴နဲ့ ဘလေ့တွေ အကြောင်းထည့်လာ (ထုတ်ဝေသူ တောကုးကန်နဲ့ ကျွန်တော်တို့) ခရမ်းပြာထက်လူ၊ ၂၀၁၆၊ စာ-၇၄။ မိန်းမတစ်ယောက်ကွန်ပျူတာသုံး Mouse²⁵နဲ့၊ တောင်ကြောတစ်လျောက်တော်ကြောင်းထည် အသေတွေ (အူးကြောင်ကြောင်းမှာ အသေတွေ သမား) ခရမ်းပြာထက်လူ၊ ၂၀၁၆၊ စာ-၁၃၃။ မော်ဒယ်တွေ ကျက်စားတဲ့၊ ဒီဂျေ²⁶ ဖွတ်နေတဲ့ မိဂ္ဂါးအြိုးရဲ့ ဓမ္မရင်းကျွန်တော်နောက် (သိပ်လှတဲ့ ခေတ်ကြီးရဲ့ ပါးစပ်ဖျားမှာ သိပ်လှတဲ့ စီးကရှက်လေး တစ်လိပ် ပြာကျခဲ့ပုံ) ခရမ်းပြာထက်လူ၊ ၂၀၁၆၊ စာ-၁၉၃။ ဟောဒီလိုက်ထဲက Laptop ထဲမှာ၊ ပါတီမောင်းသွင်းထားတဲ့ ကမ္မာတစ်ခုရှိနောက် (ပါတီလူငယ်ဘဝ-၄) ခရမ်းပြာထက်လူ၊ ၂၀၁၆၊ စာ-၂၂၉။

သာ နှစ်သမီးကစပြီး ကျွန်မ b10g စစ်မြေပြုပိုင်ကနေ သူတို့ကိုတိုက်ခိုက်ဖို့ (မာလာယူဆွဲတို့မိုင် (သို့မဟုတ်) ကုန်းထလာသောပင်လယ်) ခရမ်းပြာထက်လူ၊ ၂၀၁၆၊ စာ-၅၅၅။ mdy@ gmail.com (ကဗျာခေါင်းစဉ်)၊ ဇော်ကောင်းသစ်၊ ၂၀၁၇၊ စာ-၂၀။

သူကိုယ်သူ Password နဲ့သိမ်းထားပြီး အဲဒီ Password ကို မေ့နေတဲ့မြို့ (လရောင်တရားစိရင်ခန်း) ဇော်ကောင်းသစ်၊ ၂၀၁၇၊ စာ-၂၀။

အဲဒီနှေ့ပြီးနောက် အဲဒီနေ့ကစလို့ အကောင့်²⁷ ထဲရှိနေပေမယ့်၊ ပျော်းမနားကုလားလေးညီသစ် အကောင့်ဆီက ဘာကဗျာမှ တက်မလာတော့ဘူး (မြစ်) ဝေးခေါင်၊ ၂၀၁၈၊ စာ-၅၁။

၂၁ရာစု ဟက်ကာ²⁸ တွေအကြောင်းပြောမလား (တတိယကမ္မာက သူစိမ်းများ) စော့၊ ၂၀၁၉၊ စာ-၇၁။ ငါအသက Wi-fi²⁹ နဲ့ ငါဝါတ္ထုကို တစ်ညလုံးထုတ်လွှင့်မိ (ရေကူး၊

ကန်ထဲက တုသိတာ) နိုင်မြေကျော်စွာ၊ ၂၀၁၉၊ စာ-၁၁၇။ ဒါက မိဘိုင်းရက်စ် ကွန်ပျူတာပစ္စည်းတွေ၊ အထူးသဖြင့် ဟာတ်ဒစ်³⁰ ထည့်တဲ့ဟာ (ကဲ့သို့သောအရာများ) သည် မော်နိုင်၊ ၂၀၁၉၊ စာ-၁၅။ hardware နဲ့တပ်ဆင်ထားတဲ့ ရေထုကျပောက် (ဝန်ရီးစွန်း လိပ်ပြာထံမှာ လိပ်စာတောင်းမိခြင်း) ဖေသာ် (စံကားဝါပြီ)၊ ၂၀၁၄၊ စာ-၅၄။

ယိမ်းသွားတဲ့ခြေတောက်တွေ online မရောက်ခင် Inline ပေါ်က အစမပောက်/ဖျောက်ဖို့လိုတယ် (ကမ္မာကြီးကတော့ဖောက်ပြားလာပြီ အေးတွေကတော့ မပောက်သေးဘူး) မောင်ကြည်သာ (တောင်တွင်း) နှင့်အများ၊ ၂၀၁၄၊ စာ-၁၉၅။

၄-၂။ မီဝနည်းပညာဆိုင်ရာဝေါဟာရများ

မီဝနည်းပညာဆိုင်ရာဝေါဟာရများ ထည့်သွင်းရေး ဖွဲ့ထားကြောင်း ပေါ်လွင်စေရန် ထိုဝေါဟာရများ ပါဝင်သည့် ပဒ် (သို့) အကြောင်းများကို ကောက်နှုတ်ဖော်ပြုပါမည်။

လူကနေ လူပုံတူမျိုးပွား¹ အထိ ကျွန်တော်တို့ ဖို့ ဆင်းခဲ့ကြ (ပိုလျှော်သောဝါကျများ) သစ္ာနီ၊ ၂၀၁၇၊ စာ-၇၃။ အေး ... ငါလျော်လိုက်ရတာက၊ ငါ ဘွန်ဆိုင်း² သစ်ပင် (ခေါင်းစဉ်မဲ့-၁) မောင်ချောနယ်၊ ၂၀၁၉၊ စာ-၂၅၈။ မင်းဟာ ငါရဲ့ ဘွန်ဆိုင်း သစ်ပင်တစ်ပင် (ရက်စက်မှုသီအိုရီ) မောင်ချောနယ်၊ ၂၀၁၉၊ စာ-၂၂၁။

သိုးတွေဝေါက်တွေလို့ မကြောခင် ပုံတူမျိုးပွား ခံရတော့မယ် (နေ့စွဲမဲ့ မှတ်စုံ) လှသန်း၊ ၂၀၁၅၊ စာ-၁၄၆။ ဘိုင်းဒင်းရောက်ဘွန်ဆိုင်း လူငယ် (ကဗျာခေါင်းစဉ်) ခရမ်းပြာထက်လူ၊ ၂၀၁၆၊ စာ-၂၉၈။

လက်ဖဝါးပေါ် ဘွန်ဆိုင်းတစ်ပင်တက်ရပ်နေသလို (လေယဉ်ပုံကြီးစီးကာသွား ရေကူးပြီး ကျွန်တော်ပြန်လာခဲ့) ခရမ်းပြာထက်လူ၊ ၂၀၁၆၊ စာ-၁၈၈။

၄-၃။ စက်မှုနည်းပညာဆိုင်ရာဝေါဟာရများ

စက်မှုနည်းပညာဆိုင်ရာဝေါဟာရများ ထည့်သွင်းရေး ထားကြောင်းပေါ်လွင်လာစေရန် ထိုဝေါဟာရများ ပါဝင်သည့် ပဒ် (သို့) စာကြောင်းများကို ကောက်နှုတ်ဖော်ပြုပါမည်။

စက်ရုပ်¹ တစ်ရပ်ရဲရှင်ဘတ်မှာ ပိုညှဉ်ကို ကော်နဲ့ကပ်ပြီး (သတိရကြောင်း၊ တာရာမင်းဝေး ၂၀၁၇၊ စာ-၉။) စက်ရုပ်² ကို ဒုးထောက်ကျဖော်တဲ့၊ နှင့်ရဲမျက်ဝန်း စိမ်းလဲလဲမှာ (စီးတောက်ရရှိသမဲ့)၊ တာရာမင်းဝေး ၂၀၁၇၊ စာ-၂၅၂။ လေအေးပေးစက်³ က ပြောတယ်၊ သူချွေးမထွက်တာ ကြာပြီတဲ့ (နေ့ဖုန်းဆက်ခြင်း)၊ သစ္ာနီ၊ ၂၀၁၇၊ စာ-၃၂။

ဒီလို ... မိတ္တာကူးစက်⁴ က ထွက်ကျလာသလို နေ့မျိုး (အလျားလိုက်ဖြတ်သန်းခြင်း) သစ္စာနှင့် ၂၀၁၇၊ ၁၁-၁၇၉။ ပဋိန္တ သမုပ္ပါဒ်စက်ဝိုင်းတစ်ခုစီ၊ အဲယားဂွန်နေးရှင်း⁵ တစ်ခုစီ (ကွန်ပျော်တာ ခေတ်)၊ ပိုင်စီးပေါ် ၂၀၁၄၊ ၈၁-၄၈။ ကျည် ဆန်ရတား။⁶ တိုက်ချင်း ပစ်အုံ⁷ တွေခေတ်၊ လသွားယဉ်း⁸ တွေ ခေတ်မှာ (ဖြော်ထားသော အချက်အလက်) မောင်ချောနှစ်၊ ၂၀၁၉၊ ၈၁-၈၅။ မိုက်ကရိုက်ခွဲ⁹ နဲ့ ထိန်းထားတဲ့ အပူနဲ့ နေးထားတဲ့ နှစ်ရက်လွန်အစားအစာ (တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် လက်မတဲ့နိုင်ကြ) အပူခင်းတဲ့ သစ်ရှုက်တွေအပေါ် လျှောက်သွားကြ အလန်းကြီးပဲ) ပြီမ်းပေါ် ၂၀၁၉ ၈၁-၇၉။ ရတဲ့ပိုက်ဆဲ တို့မိုက်မျိုး¹⁰ လေးနှိပ်လို့ ရတဲ့ပိုက်ဆဲ ဘောပွဲလေး ကြည့်လို့ (MONEY) ခရမ်းပြာထက်လူ၊ ၂၀၁၆၊ ၈၁-၂၈။ ရပ်တုံး သွေးခံထားရတဲ့ နေမှုထိုင်မှုသေမှုအောက်က ရိုဘော့တ် (robot) တွေ (၂၀၀၀ နဲ့ ၁၅ ကို ခရီးသွားရာလမ်း)၊ ၂၀၁၆၊ ၈၁-၆၄၃။

၅။ ခြုံငြုသုံးသပ်ချက်

မော်ဒန်ကဗျာသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် စက်မှုပညာ စတင် ထွန်းကားသောကာလည် အရှင်ကောင်းခဲ့ပြီးနောက် ခရစ်နှစ် ၂၀၀၀ ဝန်းကျင်တွင် ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးလာခဲ့ရသည်။ ထိုကာလများသည် အိုင်-တိန်းပညာ၊ မီးဝန်းပညာများ စတင်ထွန်းကား နေချိန်ဖြစ်သည်။ ခေတ်ပေါ်လူအဖွဲ့အစည်း (Modern Society)၊ ခေတ်ပေါ် ယဉ်ကျေးမှု (Modern civilization) တွင် အာရုံခံစားမှုများကလည်း ခေတ်ပေါ် အာရုံခံစားမှု (Modern Sensibility) ဖြစ်လာရသည်။ ထိုကြောင့် မော်ဒန်ကဗျာများတွင် ခေတ်ပေါ်ပျိုးထောင်မှု (Modern Culture) ဖြစ်သည့် နည်းပညာ ဆိုင်ရာ ဝေါဟာရများကို အသုံးပြုရေးဖွဲ့လာကြခြင်းဖြစ်ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှုရပါသည်။

ထိုသို့ အသုံးပြုရေးဖွဲ့ကြရာတွင် အိုင်-တိ နည်းပညာ နှင့် ကွန်ပျော်တာနည်းပညာဆိုင်ရာ ဝေါဟာရများကို အများဆုံး အသုံးပြုရေးဖွဲ့ကြသည်။ ကဗျာအတတ်ပညာအရဆိုလျင် ထိုဝေါဟာရ များသည် သက်တများ၊ သက်တာနိမိတ်ပုံးများ ဖြစ်ကြပါသည်။

ထိုကြောင့် နည်းပညာဆိုင်ရာဝေါဟာရများ ထည့်သွင်းရေးဖွဲ့လာကြခြင်းသည် မော်ဒန်ကဗျာများ၏ လက္ခဏာတစ်ရပ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။

၆။ နိုင်း

တိုက်ပျိုးရေးနည်းပညာ၊ စက်မှုနည်းပညာ၊ သတင်းနည်းပညာ (အိုင်-တိ) များ ဆင့်ကဲဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် ကဗျာများ ဆင့်ကဲပြောင်းလဲလာခဲ့ပုံကို ဆက်စပ်သူတေသန ပြုသင့်ကြောင်း အကြံပြုအပ်ပါသည်။

ဝေါဟာရအညွှန်း

စာတမ်းအကျဉ်း

1 Survey method

2 compilaton method

အခန်း (J)

1 Modern Poetry

2 Non-Realism

3 Post Modern Poetry

4 Knowledge Age

5 I.T (Information technology)

အခန်း (C- ၁)

¹ Internet

² Computer

³ Bill Gates

⁴ CD Player

⁵ Satellite

⁶ Google Talk

⁷ connection

⁸ on line

⁹ Blog

¹⁰ Google Map

¹¹ Sharp (or) hash

¹² Hand Phone

¹³ Clash of civilization

¹⁴ Globalization

¹⁵ Third wave

¹⁶ Global village

¹⁷ Software

¹⁸ Global Positioning System

¹⁹ Cellular

²⁰ Global System for Mobile communication

²¹ Digital Versatile Disk

²² Software

²³ Laptop Computer

²⁴ Mobile Phone

²⁵ Pointing Device

²⁶ DJ (Disc Jockey)

²⁷ Account

²⁸ Hacker

⁹ Wifi

³⁰ Hard Disk

အခန်း (ც-၂)

¹ Clone

² Bonsai

အခန်း (၄-၃)

¹ Robot. Automaton

² Robot. Automaton

³ Air Conditioner

⁴ Copier

⁵ Air Conditioner

⁶ Bullet Train

⁷ Missile

⁸ Space flight

⁹ Microwave

¹⁰ TV Game

ဂ။ ပိုင်စိုးဝေ။ (၂၀၁၄)။ ကဗျာပိုင်စိုးဝေ ပိုင်စိုးဝေကဗျာ။

အလက်၏ စာအုပ်တိုက်၊ မန္တလေးမြို့။

၈။ လင်းသစ်ဝေနှင့်အများ။ (၂၀၁၄)။ ဒါကဗျာလား ဒါလား ကဗျာ။ အလက်စာအုပ်တိုက်၊ မန္တလေးမြို့။

၉။ မင်းဆွဲနှစ် (မုံရွာ)။ (၂၀၁၃)။ ရွှေနေတဲ့ကန္ဓာ ဟိုရွှေ ဒီရွှေ။ ချင်းတွင်းအိမ်၊ မုံရွာမြို့။

၁၀။ မင်းဆွဲနှစ် (စုစည်းစိစည်းသူ)။ (၂၀၁၉)။ ရန်ကုန်ကဗျာ။ စိတ်ကူး ချို့ချို့စာအုပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်မြို့။

၁၁။ မြန်မာစာအဖွဲ့မြိုးစီးဌာနာ။ (၁၉၉၉)။ မြန်မာအဘိဓာန်။ ရန်ကုန်မြို့။

၁၂။ လွှင်၊ ဦး၊ ပညာအုပ်မင်း။ (၁၉၆၆)။ ကဗျာသို့ဟမေစနီ။ ဟံသာ ဝတီပုန်ပိတ်တိုက်၊ ရန်ကုန်မြို့။

၁၃။ လှသန်းး (၂၀၁၅)။ လှသန်းကဗျာပေါင်းချုပ်။ နှစ်ကာလ များ။ ရန်ကုန်မြို့။

၁၄။ ဝေးခေါင်း (၂၀၁၈)။ ဘာမှမရတဲ့ဘဝတော့မဟုတ်ဘူး။ သတိ ရတယ်။ နှင်းဆီဖြူစာပေါ့၊ ရန်ကုန်မြို့။

၁၅။ သုခမိန်လိုင်း (၂၀၁၄)။ သုခမိန်ကဗျာပေါင်းချုပ်။ ရာဇ်။ စိတ်ကူး ချို့ချို့စာပေါ့၊ ရန်ကုန်မြို့။

၁၆။ သစ္စာနိုး (၂၀၁၇)။ သစ္စာနိုးကဗျာပေါင်းချုပ်။ နှင်းဆီဖြူ စာပေါ့၊ ရန်ကုန်မြို့။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

၁။ ခရမ်းပြာထက်လူ။ (၂၀၁၆)။ SORRY။ စိတ်ကူး ချို့ချိုး စာပေါ့၊ ရန်ကုန်မြို့။

၂။ ချောနှယ်၊ မောင်။ (၂၀၁၉)။ မောင်ချောနှယ်ကဗျာ ပေါင်း ချုပ်။ စိတ်ကူး ချို့ချိုးစာပေါ့၊ ရန်ကုန်မြို့။

၃။ ပေါ်ကောင်းသစ်။ (၂၀၁၀)။ ကဗျာဆိုတာပြုလုပ်ခြင်း။ နှစ်ကာ လများ၊ ရန်ကုန်မြို့။

၄။ ပေါ်ကောင်းသစ်။ (၂၀၁၇)။ လရောင်တရားစီရင်ခန်း ကဗျာ များ။ မိုးသောက်ပန်းစာအုပ်တိုက်၊ မန္တလေးမြို့။

၅။ တာရာမင်းဝေး။ (၂၀၁၇)။ တာရာမင်းဝေးကဗျာပေါင်းချုပ်။ ကြောင် နှစ်ကောင် စာအုပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်မြို့။

၆။ တင်၊ ဦး၊ ပုဂံဝန်ထောက် (မဟာဝိဇ္ဇာ)။ (၁၉၆၉)။ ကဗျာဗုံး သာရကျမ်း။ လယ်တီမဏ္ဍား။ ပုန်ပိတ်တိုက်၊ ရန်ကုန်မြို့။

မောင်ချောန္တယ်၏ ရထားကဗျာပေါင်းချုပ်မှ နိမိတ်ပုံ အသုံးများ လေ့လာချက်

ဒေါ်ဖြော်စီမံခွင့်ချက်

မြန်မာစာတွေ့ကျင်

ဘဏ်ပူးတာတွေ့သိလ် (တောင်၏)

nyeineilwin@ucstaungoo.edu.mm

ဒေါက်တာသီသီဆွေ

မြန်မာစာတွေ့ကျင်

ဘဏ်ပူးတာတွေ့သိလ် (တောင်၏)

thithiswe@ucstaungoo.edu.mm

ဒေါ်ခြင်ခင်အေး

မြန်မာစာတွေ့ကျင်

ဘဏ်ပူးတာတွေ့သိလ် (တောင်၏)

kka.khaingkhinaye@gmail.com

စာတမ်းအကျဉ်း - ဤစာတမ်းသည် မောင်ချောန္တယ်၏ “ရထားကဗျာပေါင်းချုပ်” တွင်တွေ့ရှိရသော နိမိတ်ပုံများကို လေ့လာတင်ပြထားသောစာတမ်းဖြစ်ပါသည်။ မောင်ချောန္တယ်၏ ကဗျာပေါင်းချုပ်မှ “ကြမ်းပုံများတဲ့အိပ်ရာ”၊ “လူကြိုက်နည်းတဲ့ကောင်” ကဗျာတို့ကို အလေ့လာခံအဖြစ်သတ်မှတ်၍ စာပေဝေဖန်ရေးနယ်ပယ်မှ နိမိတ်ပုံဖန်တီးမှ အတတ်ပညာနည်းနာများနှင့် ချိန်တိုးလေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ မောင်ချောန္တယ်၏ ကဗျာများတွင်ပါဝင်သော ကဗျာများသည် ပုံသဏ္ဌာန်သစ်ကဗျာ အမျိုးအစားတွင် ပါဝင်၍ ဆန်းသစ်သော စကားအသုံးအနှစ်နှင့်များ၊ ဆန်းသစ်သော သဘောလက္ခဏာများကို စာပေဝေဖန်ရေးနယ်ပယ်မှ နိမိတ်ပုံ အသုံးများဖြင့် လေ့လာသုံးသပ်ထားပါသည်။ ဤစာတမ်းသည် ကဗျာနယ်မှနိမိတ်ပုံ လေ့လာသူများအတွက် အထောက်အကူးပြုနိုင်ပါသည်။

သေ့ချက်ဝေါဟာရများ - ပုံသဏ္ဌာန်သစ်၊ နိမိတ်ပုံ၊ သက်ဦး၊ အလက်ဦး၊ အဆင်းရှင်နှင့်နိမိတ်ပုံ

I. နိဒါန်း

ဤစာတမ်းသည် မောင်ချောန္တယ်၏ ကဗျာများတွင် တွေ့ရှိရသော နိမိတ်ပုံများကို လေ့လာတင်ပြထားသော စာတမ်းဖြစ်ပါသည်။ ဤစာတမ်း၏ ပုံမှန် နိမိတ်ပုံနှင့်ပတ်သက်၍ ပညာရှင်တို့၏ ဖွင့်ဆိုချက်၊ မောင်ချောန္တယ်၏ ကဗျာများတွင် သရုပ်ဖော်နည်းဖြင့် ဖန်တီးထားသောနိမိတ်ပုံ၊ အလက်ဦးနည်းဖြင့် ဖန်တီးထားသော ဥပမာအလက်ဦး၊ နိမိတ်ပုံ၊ ရုပကအလက်ဦး နည်းဖြင့် ဖန်တီးထားသော နိမိတ်ပုံ၊ သက်ဦးတနည်းဖြင့် ဖန်တီးထားသော နိမိတ်ပုံ၊ သက်ဦးတနည်းဖြင့် ဖန်တီးထားသော နိမိတ်ပုံ၊ ပုံမှန် လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ ဤသို့လေ့လာရာတွင် ကဗျာကို သစ်လွင်ဆန်းသစ်ပြီး ကဗျာရည်ရှိယျက်ဆိုရောက်အောင် နိမိတ်ပုံအဖွဲ့ဖြင့် စည်းရုံးဖန်တီးထားကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ ဤစာတမ်းတွင် မောင်ချောန္တယ်၏ ရထားကဗျာပေါင်းချုပ်တွင် ပါဝင်သော ကြမ်းပုံများတဲ့အိပ်ရာ၊ လူကြိုက်နည်းတဲ့ကောင် ကဗျာ (၂) ပုဒ်တို့ကို ရွှေးချယ်၍ နိမိတ်ပုံ အဖွဲ့များကို လေ့လာတင်ပြပါမည်။

II. နိမိတ်ပုံဟူသည်

နိမိတ်ပုံနှင့်ပတ်သက်သော အယူအဆသည် ၁၉ ရာစွဲ အေားလုံးတွင် အနောက်နိုင်ငံ စာပေလောကတွင် စတင်ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။ နိမိတ်ပုံဟူသော ဝေါဟာရသည် **Image** ဟူသော အနောက်တိုင်း စာပေဝေါဟာရကို မြန်မာပြုထားခြင်းဖြစ်သည်။ နိမိတ်ပုံဟူသော အသုံးကို ဆရာတော်ဂျိက ၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် “အလွမ်း၊ အချွေး၊ အသောနှင့် စာရေးဆရာဆောင်းပါး” ၌ စတင်အသုံးပြုခဲ့သည်။ နိမိတ်ပုံကို ဆရာတော်ဂျိက စိတ်အမြင်

စိတ်အသုံးပုံသဏ္ဌာန် အဂ်န်တာရာက စိတ်ကူးရှုပ်ပုံ၊ မောင်သာနှင့် က စိတ်ကူးရှုပ်ဟူ၍ အမျိုးမျိုးသုံးစွဲခဲ့သည်။

ဆရာတော်ဂျိက နိမိတ်ပုံ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို “ရသစာပေ အဖွင့်နှင့်နိဒါန်း” စာအုပ်တွင်

“စိတ်လှုပ်ရှုးမှ တစ်ခုခုမှုသိသော မြင်သောစိတ် အမြင် စိတ်သိပုံသဏ္ဌာန်” (၁၉၈၄၊ ၁၁-၂၄၆)

ဟူ၍ဖွင့်ဆိုခဲ့သည်။

ဆရာမြေပေါင်က “မြန်မာကဗျာစာတမ်းများ” စာအုပ်တွင်

“နိမိတ်ပုံဟူသည် စာဖွင့်ဖွဲ့ဆိုထားသော ရှုပ်ပုံကလေး

တစ်ခုဖြစ်သည်” (၁၉၈၄၊ ၁၁-၂၄၆)

ဟူဆိုခဲ့သည်။ စာဖွင့်ဖွဲ့ထားသော ရှုပ်ပုံကလေးတစ်ခုဆိုသည်မှာ အာရုံခံစားမှုနှင့်ဆိုင်သော စာရေးသူ၏ စိတ်ကူးပုံဖော်မှုဖြစ်သည်။

ရသစာပေဆိုင်ရာ နိမိတ်ပုံဆိုသည်မှာ ဒီဇိုင်းလောကကို အခြေခံသော စာရေးသူ၏ အတွေ့အကြုံကို စာဖတ်သူ၏ စိတ်မျက်စိုး စိတ်နား၌ မြင်ယောင်ကြေားယောင်လာအောင် အာရုံခံစားမှု အသိဖြင့် ပုံရှင်ပတ်လာအောင် စိတ်ကူးဖြင့် ပုံဖော်ထားသော စာပေ အဖွဲ့အစွဲမျိုးဖြစ်သည်။

ဆရာတော်ဂျိက နိမိတ်ပုံ၏ သဘောကို “ရသစာပေအဖွင့် နှင့်နိဒါန်း” စာအုပ်တွင်

“စာရေးဆရာသည် လောကအမှုအရာ လူအမှုအရာ တည်းဟူသော ဒီဇိုင်းလောကကိုရေးသည် လည်းမဟုတ်၊ ဒီဇိုင်းလောက ကကင်း၍ ရေးသည်လည်းမဟုတ်၊ ဒီဇိုင်းလောက၏ ကြံးရှာသည့် အကြောင်းအရာကြောင့် သူ၏ စိတ်တွင် လှုပ်ရှုးမှ ဖြစ်ပေါ်လာဖြီးနောက်

ထိလှုပ်ရှုးမှုဖြင့် မြင်သော သိသော စိတ်အမြင်

စိတ်အသိပုံသဏ္ဌာန် (သီးမဟုတ်) ဒီဇိုင်းနှင့် ပတ်သက်၍

ရေးခြယ်ခြင်းဖြစ်သည်” (၁၉၇၆၊ စာ-၃၀၀)

ဟူဖော်ပြထားသည်။ ဆရာတော်ဂျီ၏ ဆိုလိုချက်မှာ ကဗျာဆရာသည် ဖုန်ခွက်အကြောင်းရေးရာတွင် ဖုန်ခွက်၏ ပကတိရုပ်ကို အခြေခံ၍ သူ၏ စိတ်လူပုံရားခံစားမှုနှင့် ပေါင်းစပ်ရေးဖွံ့မှုသာ နိမိတ်ပုံအဆင့် ရောက်ရှိနိုင်မည်ဟုဆိုလိုပါသည်။ နိမိတ်ပုံသည် ဒီဇိုင်းလောကကို အခြေခံနိုင်ရမည်။ စာရေးသူ၏ စိတ်လူပုံရားခံစားမှု ပါဝင်ရမည်ဟုဆိုသော အချက် (၂) ချက် ပါဝင်နေကြောင်း တွေ့ရသည်။

မြိုင်း (ဒသန) က နိမိတ်ပုံ ပြသနာဆောင်းပါးတွင် နိမိတ်ပုံ၏ သဘာဝကို

“ပန်ချိသရာသည် အမြင်အာရုံဖြင့် ခံစားကာ ပိတ်ကား ပေါ်တွေ့ စုတ်တံ့ဖြင့် ပင်လယ်ပြင်၏ လှိုင်းသံကို အကြား အာရုံဖြင့် ခံစားကာ တူရှိယာဖြင့် ပင်လယ်လှိုင်းသံကို တိုးမှုတ်နိုင်သည်။ အကာပညာရှင်တို့က ပင်လယ်လှိုင်းတွန် နေဟန်ကို အမြင်အာရုံဖြင့်ခံစားကာ ကိုယ်လက်အကိုဖြင့် ကပြဖျော်ဖြေနိုင်သည်။ ကဗျာဆရာသည် အမြဲ့၊ အကြား အာရုံဖြင့် ခံစားပြီး စကားလုံးများကို ကွွမ်းကျင်စွာ သုံး၍ ကဗျာဖွံ့နိုင်သည်။” (၁၉၉၉၊ စာ-၄၅)

ဟူ၍ဖော်ပြထားသည်။

နိမိတ်ပုံသည် ကဗျာရေးသူ၏ စိတ်လူပုံရားမှုမှ ပေါ်ပေါက်သော စကားအဖြစ်ဖြင့်ရှိနေပြီး ထိုစကားလုံးသည် သူ့အတိုင်း အာနိသင်မရှိဘဲ ခံစားမှုလွှာများထိုးထားမှ အာနိသင်ရှိကြောင်းသိနိုင်သည်။ ကဗျာနိမိတ်ပုံနှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာတော်အောင်က “နိမိတ်ပုံ /Image/ မှတ်စုနှင့်မှတ်ချက်အချို့၊ (အောင်အောင်၏စာကလေးများ)” စာအုပ်တွင် “ဒီနိမိတ်ပုံတွေဟာ တန်ဆောင်ရုံး သက်သက်၊ အပြောက်အမွမ်း သက်သက်အတွက် မဟုတ်ပါဘူး (Not simply Decorative) အာရုံခံစားမှုအသစ်၊ အတွေ့အကြွေအသစ်တွေ ရှိနေဖို့ အထူးတင်စားတဲ့ လုပ်ငန်းတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ကြတယ်လို့ဆိုပါတယ်။ Foreground လုပ်ခြင်းဆိုတာ ပါပဲ” (ယာဉ်၊ စာ-၁၂၄)

ဟုဆိုထားပါသည်။

နိမိတ်ပုံ ဖန်တီးမှုနှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာမြေင်က “မြန်မာကဗျာစာတမ်းများ” စာအုပ်တွင်

“ကဗျာတွင် နိမိတ်သည် ဥပမာအလက်း အဖြစ်ဖြစ်စေ၊ ရုပ်ကအလက်း အဖြစ်ဖြစ်စေ၊ သက်တာအဖြစ်ဖြစ်စေ၊ သရုပ်ဖော်သော နိမိတ်ပုံ သက်သက်အဖြစ်ပင်ဖြစ်စေ ပေါ်တွက်၍ ဖော်ကျူးမှုကို အထောက်အပံ့ပြုလေသည်။” (၁၉၈၄၊ စာ-၁၅၆)

ဟုသုံးသပ်တင်ပြထားသည်။

နိမိတ်ပုံအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ခြော့ကြည့်လျှင် နိမိတ်ပုံကို ပေါ်လှုင်အောင်ဖွံ့နိုင်မှုသာ ဘဝအသိ အာနိသင်သောကို ခံစားနိုင်မည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ နိမိတ်ပုံသည် အနုပညာ၏ အဓိကလက္ခဏာ ဖြစ်သည်နှင့် အညီ နိမိတ်ပုံသည် ဒီဇိုင်းလောကထင်ဟပ်မှ သဘောကို တွေ့နိုင်ပါသည်။ ထိုအပြင် စာရေးသူ၏ စိတ်လူပုံရားခံစားမှုပါဝင်သည်။ အာရုံခံစားမှုကို အခြေခံ၍ရေးဖွံ့သည်။ တို့ကိုရှိက်ဖွံ့သော နိမိတ်ပုံနှင့် အလက်းသဘောသက်ဝင်သည် နိမိတ်ပုံလည်းရှိသည်။ စာဖတ်သူတို့အား ဘဝအသိအာနိသင်ပါသော ရာသံစားမှုကို ပေးနိုင်သော ကဗျာကောင်းဖြစ်ရန် နိမိတ်ပုံများက အထောက်အကူးပြုနိုင်ကြောင်း တွေ့ရသည်။

ဤစာတမ်းတွင် မောင်ချောနှယ်၏ ကဗျာများမှ သရုပ်ဖော်နည်းဖြင့် ဖန်တီးထားသော နိမိတ်ပုံအဖွံ့၊ အလက်းနည်းဖြင့် ဖန်တီးထားသော နိမိတ်ပုံအဖွံ့ကို လေ့လာသုံးသပ်။

၃။ မောင်ချောနှယ်၏ ရထားကဗျာ ပေါင်းချုပ်မှ နိမိတ်ပုံအသုံးများ လေ့လာချက်

မောင်ချောနှယ်သည် “ရထားကဗျာပေါင်းချုပ်” မှ ကဗျာများကို ဖန်တီးရာတွင် ပုံသဏ္ဌာန်သစ်ကဗျာများ၏ သဘောသဘာဝ အတိုင်းဆန်းသစ် တို့တွင်ထားသော စကားသုံးများကို လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ ထိုကြောင့် မောင်ချောနှယ်၏ “ရထားကဗျာပေါင်းချုပ်” မှ တွေ့ရသော နိမိတ်ပုံတို့သည်လည်း သစ်လွင်ဆန်းသစ်သော နိမိတ်ပုံများဖြစ်ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ မောင်ချောနှယ်သည် အထူးသဖြင့် သရုပ်ဖော်နည်းဖြင့် ဖန်တီးထားသော နိမိတ်ပုံ၊ အလက်းနည်းဖြင့် ဖန်တီးထားသော ဥပမာအလက်းနိမိတ်ပုံ၊ ရုပ်ကအလက်းနိမိတ်ပုံ၊ သက်တာနိမိတ်ပုံများကို အများအားဖြင့် အသုံးပြု၍ ကဗျာဖွံ့သည်ကို တွေ့ရပါသည်။

မောင်ချောနှယ်၏ “ကြမ်းပိုးများတဲ့အပ်ရာ” ကဗျာ၌ - “ကော်ဖိရောင် နေမင်းထဲမှာ မြစ်ဟာ ပျင်းရိစ္စာ စီးဆင်းလို့” (၂၀၁၆၊ စာ-၁၁၂)

ဟူ၍ သရုပ်ဖော်နည်းဖြင့် အဖြောင့်နိမိတ်ပုံကို သုံးစွဲထားသည်။ ထိုနိမိတ်ပုံသည် ဝင်လုဆံဆံ အမောင်ရိပ်တက်လာသည့် မိုးကုတ်စက်ဂိုင်း၌ အရောင်ညီညာစွဲသစ် နေမင်းကြီး၏ အရိပ်တွင် မြစ်သည်နေ့ကျေးလေးလံစွာ စီးဆင်းနေသည့်ပုံကို သရုပ်ပေါ်လှုင်အောင် သရုပ်ဖော်နည်းဖြင့် ရေးသားထားသည် ကိုလည်းတွေ့ရပါသည်။ ဤနိမိတ်ပုံကြောင့် စိတ်ပုံး

ဖွယ်ခံစားချက်ကို ဖြစ်ပေါ်လာသဖြင့် ထိရောက်သော နိမိတ်ပုံ အဖွဲ့တစ်ခုဖြစ်သည်။

အလက်ာနည်းဖြင့်ဖွဲ့သည့် နိမိတ်ပုံများ၏ ဥပမာ အလက်ာနိမိတ်ပုံနှင့် ရူပကအလက်ာနိမိတ်ပုံတို့ကို တွေ့ရသည်။ “လူကြိုက်နည်းတဲ့ကောင်” ကဗျာ၌ -

“တစ်ခါတစ်ရုတော့လည်း ဂုဏ်ကားပေါ်မှာ ပေါင်သား အလု ပေါ်လှင်အောင်အချိုးကျကျ ထိုင်တတ်တဲ့ အရွယ်ရှိ အရာရှိကတော်တစ်ယောက်လိုလေ အဲသည် ကဗျာဆရာဆိုတဲ့ ကောင်ဟာ နေထိုင်တတ်သေးတယ်” (၂၀၁၆၊ စာ-၈၇)

ဟူသောအဖွဲ့တွင် ဥပမာအလက်ာဖြင့် ဖန်တီးထားသော နိမိတ်ပုံ ကိုတွေ့ရသည်။ ကဗျာဆရာ၏အသွင်ကို ဥပမာပေးရှု၌ ဂုဏ်ကားပေါ်တွင် ပေါင်သားအလုပေါ်အောင်ဟန်နှင့် ထိုင်နေသည့် အရွယ် ကောင်းအရာရှိကတော်ကဲသို့ ဥပမာပေးထားသည်။ ထိုအသွင်သဏ္ဌာန် သရုပ်ဖော်အဖွဲ့ကြောင့် မည်သူမှ ဂရမနိုက် နေထိုင်တက်သော ကဗျာဆရာ၏ သွင်သဏ္ဌာန်ကို စိတ်အာရုံတွင် မြင်ယောင်လာစေသည်။ ထိုဥပမာအဖွဲ့ကြောင့် ကဗျာဆရာ၏ အသွင်ကို မြင်ယောင်ကာ ပြုးမိစေသဖြင့် အားကောင်းသော နိမိတ်ပုံအဖွဲ့တွဲ ဆိုသည်။

ထိုကဗျာ၌ပင် ဥပမာပေးဖန်တီးထားသည့် ဥပမာလက်ာနိမိတ်ပုံအဖွဲ့ တစ်ခုကို ထပ်မံသုံးစွဲထားသည်ကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။

“ဘယ်လိုလဲ ဆိုတော့ကာ အင်မတန် သန်းများတဲ့ မိန်းမ ခေါင်းပေါ်၍ သန်းများတရာ့ ဖွာတက်နေသလိုမျိုးဟု ကဗျာဆရာ၏ စိတ်အာရုံမြှုံးကျော်ဖွဲ့လိုသော စိတ်ကူးဥာဏ်များ တရာ့ထွက်နေသည့်ပုံကို နိမိတ်ပုံဖြင့် ဖော်ပြထားသည်။ ထို ဥပမာအလက်ာကြောင့် စာဖတ်သူ၏ စိတ်မျက်စိတွင် ကဗျာဖွဲ့ချင်စိတ်များဖြင့် မြင်မသက်ဖြစ်နေသည့် ကဗျာဆရာ၏ အသွင်အပြင်ကို မြင်ယောင်လာစေပါသည်။ ကဗျာဆရာ၏ ခံစားချက်ကို ပေါ်လှင်စာသိမြင်လာစေသည့် နိမိတ်ပုံအဖွဲ့ကောင်းတစ်ခုလည်းဖြစ်သည်။ “ကြမ်းပိုးများတဲ့အိပ်ရာ” ကဗျာတွင်

“ပိုးကိုက်လေတဲ့ သစ်ချိုက်လောက်မှ တန်ဖိုးမရှိ ဥပမ်းရှုပ်မကောင်းလေခဲ့” (၂၀၁၆၊ စာ-၁၁၆)

ဟူသောအဖွဲ့တွင် ကဗျာဆရာသည် မိမိအောင်အသွင်ကို ပိုးကိုက်ထားသည့် သစ်ချိုက်နှင့်ခိုင်းနှိုင်းကာ ဥပမာအလက်ာ နိမိတ်ပုံနှုန်းထားသည်။ အကျဉ်းတန်သည် ကဗျာဆရာ၏ အသွင်

ကို မြင်ယောင်လာစေသည့် အဖွဲ့ကောင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ မောင်ချောနယ်၏ ဥပမာအလက်ာ နိမိတ်ပုံများသည် ထိုပေါ်လှင်သောကြောင့် စာဖတ်သူ၏ စိတ်အာရုံတွင် ကဗျာဆရာပြလိုသော အသွင်အပြင်တို့ကို ဖျက်ခန့်ဖျက်ခနဲ့ မြင်ယောင်လာစေသည်။ “လူကြိုက်နည်းတဲ့ကောင်” ကဗျာ၌ -

“သွေးစိမ့်း တစ်ပေါက်ပေါက်နဲ့ တည်ဆောက်ခဲ့ရတဲ့ သူ့ဘဝခုံး ဂိယာကုန်၊ လီဗာကုန်မောင်းနှင့်ခဲ့” (၂၀၁၆စာ၈၇)

ဟူသောအဖွဲ့တွင် “ဂိယာကုန်၊ လီဗာကုန်မောင်းနှင့်ခဲ့” ဟူသည့် ရူပကအဖွဲ့သည် ကဗျာဆရာပြလိုသောအချက်များကို ဖော်ပြနေပါသည်။ “ဂိယာကုန်၊ လီဗာကုန်မောင်းနှင့်ခဲ့” ဟူသည့် အနှိုင်းသည် ယာဉ်တစ်စီး၏ မောင်းနိုင်သည့်အစွမ်းကို အားကုန်အသုံးပြု၍ မောင်းနိုင်သည်ဟူသော ဂုဏ်ရည်ကို အနှိုင်းထပ်တူပြထားခြင်းဖြစ်သည်။ ကဗျာစာဆိုသည် ကဗျာအတတ်ပညာကို အသုံးပြု၍ ကဗျာဆရာသည် ဘဝခရီးလမ်းကို အားကုန်အင်ကုန် အသုံးပြု၍ ကြိုးစားဖြစ်သန်းရပုံ အနှိုင်းခံကို ဖျောက်၍ ထပ်တူပြသုံးစွဲထားခြင်းဖြစ်သည်။ အစွမ်းကုန်အားထုတ်ကြိုးပမ်းရသည်ဟူသော ဂုဏ်ရည်တူနှစ်ခုကို ထပ်တူပြ၍ ရေးဖွဲ့ထားသောကြောင့် စာဆိုရည်ရွယ်ဖွဲ့ဆိုသည် အကြောင်းအရာကို ထင်ရှုးပေါ်လှင်လာစေပါသည်။

“ကြမ်းပိုးများတဲ့ အိပ်ရာ” ကဗျာ၌ -

“အဆိပ်ရှိတဲ့ မြေပင်ဟင်းတစ်ခုက်ဖြစ်နေရာ အဆိပ်မရှိတဲ့လင်းမြေ ဟင်းနှစ်ခုက်ဖြစ်လေပေါ့ အခုခါ” (၂၀၁၆၊ စာ-၁၁၀)

ဟူသောအဖွဲ့တွင် စာဆိုသည် “အဆိပ်ရှိတဲ့မြေ”ကို ရာထူးအာဏာနှင့် ငွေကြေးအင်အားရှိသူများအဖြစ် သက်တပြု၍ “အဆိပ်မရှိတဲ့လင်းမြေ” ကို အန္တရာယ်ပေးနိုင်စွမ်းမဲ့သည့် ရာထူးနှင့် အာဏာကင်းမဲ့သော ကဗျာဆရာတို့အဖြစ် သက်တပြု၍ မဲ့နဲ့ထားပါသည်။ အဆိပ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်များပင် ယနေ့ခေတ်အခါ၍ အသုံးချခြင်းဖော်နေရာ အဆိပ်မရှိသော ကဗျာဆရာတို့သည် နှစ်ခုပြန် အသုံးချခြင်းဖော်နေရပါသည်ဟု ဆိုထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤနှိမိတ်ပုံအဖွဲ့သည် ခေတ်၏သရုပ်ကို မြင်ယောင်လာစေသည့် သက်တန်မိမိတ်ပုံဖြစ်သည်။

မောင်ချောနယ်သည် သစ်လှင်ဆန်းသစ်သော ရူပကအလက်ာအဖွဲ့များကို သုံးစွဲလျက် နိမိတ်ပုံ ဖန်တီးထားသဖြင့် စာဖတ်သူ၏ စိတ်အာရုံတွင် ကဗျာဆရာပြလိုသည့် အသွင်ကို မြင်ယောင်လာစေကာ နှစ်သက်မှုကို ခံစားရစေပါသည်။

၄။ ခြုံင့်သုံးသပ်ချက်

နိမိတ်ပုံအဖွဲ့သည် ကဗျာတွင် အရေးပါသော အခန်း ကဏ္ဍမှ ရပ်တည်နေပါသည်။ နိမိတ်ပုံသည် စာဖတ်သူတို့၏ စိတ်တွေးခံစားမှုများ နှီးကြားလာအောင် လှုံးဆော်ပေးနိုင်သည်။ ထိုသို့သော ခံစားမှုများကို နှီးကြားဖော်ပြုနောက် ကဗျာဆရာဆိုလိုသည့် အတွေးအမြင်များ ထင်ရှားပေါ်လှင်လာအောင် နိမိတ်ပုံများက အထောက်အကူ ပြုပေးနိုင်ပါသည်။ မောင်ချောနယ်၏ ကဗျာများကို လေ့လာရာတွင် အထူးသဖြင့် သရုပ်ဖော်နည်းဖြင့် ဖန်တီးထားသော ဥပမာ အလက်နှီးမိတ်ပုံ၊ ရုပကအလက် နှီးမိတ်ပုံ၊ သက်တန်နှီးမိတ်ပုံများကို အများအားဖြင့် အသုံးပြု၍ ကဗျာဖွဲ့သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ အများအားဖြင့် ဥပမာ အလက်နှီးမိတ်ပုံများကိုပို၍ အသုံးများကြောင်း လေ့လာတွေ့ရပါသည်။ စာဆိုသည် မိမိတွေ့ပြင်ခံစားလာမှုကို စာဖတ်သူ စိတ်အာရုံးမြင်ယောင်၊ ကြားယောင်လာခံစားမှု အငွေသက်များ ပါဝင်လာအောင် အတွေးသစ်အမြင်သစ်များ ဖြင့် နိမိတ်ပုံ အဖွဲ့ကောင်းများကို ဖန်တီးထားကြောင်း လေ့လာတွေ့ရပါသည်။ ကဗျာစာဆို၏ ကဗျာအရေးဖွဲ့ကျမ်းကျင့်မှုများကြောင့် သူ၏ကဗျာများသည် စာဖတ်သူ၏ စိတ်အာရုံးကို ဖမ်းစားနိုင်ပါသည်။ မောင်ချောနယ်သည် ဘာသာစကားကို ကျမ်းကျင့်ပိုင်နိုင်သည့်အလျောက် တိတွဲဖန်တီး၍ နိမိတ်ပုံများကို စာဖတ်သူတို့၏ အာရုံးမြင် မြင်ယောင်လာအောင် ရေးဖွဲ့နိုင်ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရပါသည်။ ထိုကြောင့် ပုံသဏ္ဌာန်သစ် ကဗျာကောင်းများအဖြစ် ဖြစ်ပါသည်။ မောင်ချောနယ်၏ ကဗျာများသည် ပုံသဏ္ဌာန်သစ် ကဗျာများဖြစ်ပါသည်။ မောင်ချောနယ်၏ ကဗျာများကို လေ့လာရာတွင် သရုပ်ဖော်နည်းဖြင့် ဖန်တီးထားသော ဥပမာ အလက်နှီးမိတ်ပုံ၊ ရုပကအလက်နှီးမိတ်ပုံ၊ သက်တန်နှီးမိတ်ပုံများကို အများအားဖြင့် အသုံးပြု၍ ကဗျာဖွဲ့သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ထိုသို့ရေးဖွဲ့ပြင်းဖြင့် ကဗျာဆရာ၏ အတွေးစိတ်ကူးတို့သည် ကဗျာဖတ်သူ၏ စိတ်အာရုံးတွင် မြင်ယောင်

ကြားယောင်လာပေပါသည်။ မောင်ချောနယ်၏ အတွေးသစ်၊ အမြင်သစ်များဖြင့် ဆန်းသစ်တိတွင်ထားသော နိမိတ်ပုံအဖွဲ့၊ ကောင်းများကြောင့် သူ၏ ကဗျာများသည် နှစ်သက်ဖွံ့ဖြိုးနေရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤစာတမ်းနှင့် ပါတ်သက်၍ လိုအပ်ချက်များ အကြောင်းပေးပါသော ဒေါက်တာသီသီဆွဲ၊ တွဲဖက်ပါမောက္ခ (ဌာနမှူး)၊ မြန်မာစာဌာန၊ ဂွန်ပျူးတာတဗ္ဗာသိုလ် (တောင်ငူ) အား ကျေးဇူးအထူးတင်ရှိပါသည်။

ကျမ်းကိုး

- ၁။ ချောနယ်၊ မောင်။ (၂၀၁၆)။ မောင်ချောနယ်၏ ကဗျာစာအုပ်များပေါင်းချုပ်၊ ရန်ကုန်နှင့်ဆီဖြူစာအပ်တိုက်။
၂။ ဇော်ဂျိုး၊ (၁၉၇၆)။ ရသစာပေအဖွင့်နှင့်စိုဒ်အိန္ဒာ၊ ရန်ကုန်နှေးအိုး စာပေတိုက်။
၃။ ဇော်ဇော်အောင်။ (၂၀၁၃)။ နိမိတ်ပုံပြသာနာ / Image/မှတ်စုနဲ့ မှတ်ချက်အချို့၊ ဇော်ဇော်အောင်၏ စာကလေးများ၊ ရန်ကုန်၊ အကွဲရာစာပေ။
၄။ မြင်နှင့်အများ၊ (၁၉၈၄)။ မြန်မာကဗျာဖွဲ့ပုံနှင့် တင်ပုံ၊ မြန်မာကဗျာစာတမ်းများ၊ ဒုတိယအကြိမ်၊ ရန်ကုန်စာပေမှုမှန်ပုံနိုင်တိုက်။
၅။ မြဝင်း(ဒသန)၊ (၁၉၉၉)။ နိမိတ်ပုံပြသာနာ၊ ရသပညာနှီး၊ ရန်ကုန်စာပေလောကစာအပ်တိုက်

၅။ နိဂုံး

နိမိတ်ပုံသည် ကဗျာရေးဖွဲ့မှ အတတ်ပညာ၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသဖြစ်သည်။ ကဗျာစာဆိုတို့သည် မိမိတို့၏ အတွေးအကြုံ၊ ခံစားချက်များကို စာဖတ်သူတို့ ခံစားနိုင်ရန် ကဗျာကောင်းများ ပုံဖော်ဖန်တီးရာတွင် နိမိတ်ပုံ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် အရေးပါသည်။ မောင်ချောနယ်၏ ကဗျာများသည် ပုံသဏ္ဌာန်သစ် ကဗျာများဖြစ်ပါသည်။ မောင်ချောနယ်၏ ကဗျာများကို လေ့လာရာတွင် သရုပ်ဖော်နည်းဖြင့် ဖန်တီးထားသော ဥပမာ အလက်နှီးမိတ်ပုံ၊ ရုပကအလက်နှီးမိတ်ပုံ၊ သက်တန်နှီးမိတ်ပုံများကို အများအားဖြင့် အသုံးပြု၍ ကဗျာဖွဲ့သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ထိုသို့ရေးဖွဲ့ပြင်းဖြင့် ကဗျာဆရာ၏ အတွေးစိတ်ကူးတို့သည် ကဗျာဖတ်သူ၏ စိတ်အာရုံးတွင် မြင်ယောင်

မိုးမိုး(အင်းလျား)၏ “မေတ္တာကမ်းနားအချစ်သစ်ပင်” ဝတ္ထုမှု ဘတ်ဆောင်စရိတ်
ဖန်တီးမှု အတတ်ပညာ

ဒေါက်ခင်အေး	ဒေါက်တာသီသီဆွဲ	ဒေါ်ပြုမေးအိလှင်
မြန်မာစာဌာန	မြန်မာစာဌာန	မြန်မာစာဌာန
ကွန်ပျူးတာတက္ကသိုလ်(တောင်ငူ)	ကွန်ပျူးတာတက္ကသိုလ်(တောင်ငူ)	ကွန်ပျူးတာတက္ကသိုလ်(တောင်ငူ)
kka.khaingkhinaye@gmail.com	thithiswe@ucstaungoo.edu.mm	nyeineilwin@ucstaungoo.edu.mm

စာတမ်းအကျဉ်း - ဤစာတမ်းသည် မိန့်မိုး (အင်းလျား) ၏ “မေတ္တာကမ်းနားအချစ်သစ်ပင်” ဝါဌာရွည်မှ ေတာ်ဆောင်စရိတ် ဖန်တီးမှု အတတ်ပညာကို လေ့လာတင်ပြထားသောစာတမ်းဖြစ်ပါသည်။ မိုးမိုး (အင်းလျား) ၏ မေတ္တာကမ်းနားအချစ်သစ်ပင် ဝါဌာရွည်ကို အလေ့လာခံအဖြစ်သတ်မှတ်၍ ေတာ်ဆောင်စရိတ်ဖန်တီးမှု အတတ်ပညာနည်းနာများဖြင့် လေ့လာဖော်ထုတ်ထားပါသည်။ ထိုသို့ လေ့လာခြင်းဖြင့် မိုးမိုး (အင်းလျား) ၏ ေတာ်ဆောင်စရိတ်ဖန်တီးမှု ကျမ်းကျင်ပုံကို သိရှိရုံမျှမက ဝါဌာရွည်များမှ ေတာ်ဆောင်စရိတ်ဖန်တီးမှု အတတ်ပညာကိုပါ လေ့လာသိရှိရနိုင်ပါသည်။ ဝါဌာတွင် အခိုကော်ေတာ်ဆောင် “နိုင်” ကို ကိုယ်စားပြု၍ အမျိုးသမီးတို့ တွေ့ကြံ့ရသော အချစ်ရေးအမြင်နှင့် ဘဝအမြင်တို့ကို သိမြင်စေလိုသော ရည်ရွယ်ချက်ကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ေတာ်ဆောင်စရိတ်ဖန်တီးမှု အတတ်ပညာကို လေ့လာလိုသူများအတွက် အထောက်အကူပြနိုင်ပါသည်။

သော့ချက်ဝေါဟာရများ။ ဇာတ်ဆောင်စရိက်ဖန်တီးမှု၊ ပြောစကား၊ ကိုယ်တိုင်ပြောစကား၊ အခြားဇာတ်ဆောင်ပြောစကား၊ စာရေးသူပြောစကား။

၁။ နိဒါန်း

မြန်မာအန္တစာပေလောကတွင် ဝတ္ထုစကားပြု၏
ကဏ္ဍသည် အရေးပါလှပါသည်။ ဝတ္ထုစာပေသည် စာရေးသူ
တို့၏ စေတနာကို ဖော်ပြုသည့် အနုပညာပုံသဏ္ဌာန်တစ်ခု
ဖြစ်သည်။ စာရေးသူတို့သည် မိမိတို့၏စေတနာ၊ မိမိတို့၏
လောကအမြင်များကို ၁၉၀၇ဆောင်များဖန်တီး၍ ပြောပြ
လေ့ရှိကြသည်။ ၁၉၀၇ဆောင်၏ ကာယကံ၊ ဝစ်ကံ၊ မနော
ကံအမှုကို အခြား၁၉၀၇ဆောင်(သို့) စာရေးသူက မြင်တွေ့ရ
ပုံဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၁၉၀၇ဆောင်ကိုယ်တိုင်ပြော စကားဖြင့်
လည်းကောင်း၊ ၁၉၀၇ဆောင်၏ စိတ်အတွေးဖြင့်လည်းကောင်း
နည်းအမျိုးမျိုးကိုသုံးကာ ဖန်တီးတတ်ကြသည်။ ဤဖန်တီးမှု
များကို အခြေပြု၍ ၁၉၀၇ဆောင်ပြောစကားဖြင့် စရိက်ဖန်တီးမှု
အတတ်ပညာနှင့် ချိန်တို့၍ မိုးမိုး (အင်းလျား) ၏ မေတ္တာကမ်းနား
အချစ်သစ်ပင်ဝတ္ထုမှ စရိက်ဖန်တီး ၁၉၀၇ဆောင်စရိက်ဖန်တီးမှု
အတတ်ပညာများကို စီစစ်တင်ပြသွားမည့်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့
တင်ပြရာတွင် အမိက၁၉၀၇ဆောင် “ခိုင်” ၏ စရိက်ဖန်တီးမှု
အတတ်ပညာကိုသာ လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ ဤစာတမ်း
တွင် ဝတ္ထုရှုံး၏ သဘောသဘာဝ၊ ဝတ္ထု၁၉၀၇လမ်းအကျဉ်း
၁၉၀၇ဆောင်စရိက်ဖန်တီးမှု အတတ်ပညာ၊ ပြောစကားဖြင့်
၁၉၀၇ဆောင်စရိက်ဖန်တီးခြင်း၊ ၁၉၀၇ဆောင်ကိုယ်တိုင် ပြော
စကားဖြင့်စရိက် အခြား၁၉၀၇ဆောင်ပြောစကားဖြင့် စရိက်

ဖန်တီးခြင်း၊ စာရေးသူ၏ပြောစကားဖြင့် စရိတ်ဖန်တီးခြင်း
ဟု၍ အခန်းများခွဲ၍ လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။

ପ୍ରକାଶକ ନାମ

ဝတ္ထုဟူသော ဝေါဟာရနှင့်ပက်သက်၍ မြန်မာ
အဘိဓာန်အကျဉ်းချုပ်တွင် -

ဝါယာ-နဲ့/ဝတ်ထဲ / ဘတ်ဆောင် တစိုက်စံး သို့မဟုတ်
အများ:ကို အခြေခံထား၍ ဖြစ်ပျက်ခြင်းရာတို့ကို
စိတ်ဝင်စားဖွယ် ဖွံ့နှဲရေးပြည်ထားသော အကြောင်း
အရာစု (၁၉၈၀၊ ၂၂)

ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဦးထွန်းမြင်၏ ပါ၌သက်ဝေါဟာရ အဘိဓာန်တွင် -

“ଓঠু তাৰ্থ দৰ্শন কৰিবলৈ আপোনাৰ আপোনাৰ
আকৃতিৰ পৰি আৰু যদি বেঁচে থাকে তবুও তাৰ
ভূত কৰিবলৈ আপোনাৰ আপোনাৰ” (১৮৭৫ চা-২৮)

ဟူ၍လည်းကောင်း ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။

မရိုးမြေက ဝါဌာနည် သဘောတရား၊ ဝါဌာနည်
အတတ်ပညာ စာအုပ်တွင် -

“ဝိဇ္ဇာည် ဆိုသည်မှာ ဒီဇွန်လောကို ၁၇၀၂ခေါင်နှင့် ၁၇၀၃ခြားတွင် ဖြစ်ရပ်များကို ကိုယ်စားပြု သရုပ်ဖော်တပ်ပြထားသည့် စိတ်ကူးဖြစ် ဖော်တပ်ပြထားသော ၁၇၀၂ခုနှင့် ၁၇၀၃ခုနှင့် အသင့်အတွင့် ရည်ရွယ်သော

အတိုင်းအတာရှိသည့် ဘတ်ကြောင်းပြော စကားပြေအဖွဲ့
ပုံစံဖြစ်သည်” (၂၀၀၉၊ စာ-၁၈)

ဟုဆိုထားပါသည်။

ထိုကြောင့် ဝါယာဟူသည် အကြောင်းအရာ အဖြစ်
အပျက်ဟုဆိုနိုင်သည်။ ဝါယာဟူသည် ဒီဇိုင်းလောက ပတ်ဝန်း
ကျင်တွင် တွေ့ကြုံရသော အတွေ့အကြုံ အဖြစ်အပျက်များ
ကို ဘတ်လမ်း၊ ဘတ်ဆောင်တို့ဖြင့် နှစ်သက်ဖွံ့ဖြိုးသေးသား
ထားသော စကားပြေ အဖွဲ့မျိုး ဖြစ်သည်ကိုတွေ့ရပါသည်။
ဝါယာဆုံးတွင်လည်း နှစ်သက်ခြင်းရှားကို ခံစားကြရလေသည်။
နှစ်သက်ခြင်း ရသမှတစ်ဆင့် ဘဝအသိအမြင်ကို ရရှိနိုင်လေသည်။

၂၁။ ဝါယာ ဘတ်လမ်းအကျဉ်း

“မေတ္တာကမ်းနား အချစ်သစ်ပင်” ဝါယာ၏ အဓိက
ဘတ်ဆောင် “ခိုင်” သည် ဖောင်၏ စီမံအုပ်ချုပ်မှုအောက်ခြုံသာ
နေထိုင်ရသော မိန်းကလေးတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ဖောင် ဖြစ်သူမှာ
ခိုင်အပေါ်တွင် နောင်တစ်ချိန်၌ ထိပ်တန်းရပ်ရှင် မင်းသမီး
တစ်လက် ဖြစ်ရမည်ဟု ရည်ရွယ်ထားခဲ့သည်။ ဆယ်ကျော်သက်
အရှယ်တွင် ကျောင်းတစ်ဖက်နှင့် ကိုယ်ကာယသ်တန်း၊
သိုင်းသင်တန်း၊ ပန်တွေ့ကျောင်းမြဲ အကများကိုလည်း သင်ယူ
ခဲ့ရသည်။ ခိုင်အစ်ကို၏ သူ့သယ်ချင်းဖြစ်သူ ကိုမောင်မောင်မြှင့်
(မောင်) နှင့် မောင်နှမ အရင်းအချာကဲ့သို့ ငင်မင်းခဲ့ရသည်။
မောင်သည် ခိုင်တို့အိမ်သို့ မြတ်စေ ဝင်တွက်သွားလာသော
ကြောင့် ခိုင့် သူ့သယ်ချင်းများက ခိုင့် နှင့် ကိုမောင်မောင်မြှင့်
(မောင်) ကို တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်၏ “သူ့သယ်ချင်းလိုဘဲဆက်၍၍
ခေါ်မည်ခိုင့်” ဝါယာထဲမှ “ခိုင်” နှင့် “မောင်” ဟု စနောက်
ခဲ့ကြသည်။

ခိုင်ခုနစ်တန်းဖြေပြီးချိန်တွင် မင်းသမီးအဖြစ် ရပ်ရှင်
ရှိက်ခဲ့သည်။ ဖောင်ကိုယ်တိုင်က ဆယ်တန်းအောင်ပြီးမှုသာ
မင်းသမီးလုပ်ရန် တိုက်တွန်းခဲ့သောကြောင့် ရပ်ရှင်ရှိက်ခြင်း
ကို ရပ်နားခဲ့သည်။ မောင်သည် ခိုင့်ကို ချစ်သော်လည်း
ဖွင့်မပြောဘဲနေခဲ့သည်။ ခိုင် နှင့် မောင် ဘဝထဲသို့ ကိုကို
ဆိုသောလူတစ်ဦး ဝင်ရောက်လာခဲ့သည်။ ကိုကို သည်
ဆေးကျောင်းသားတစ်ဦးဖြစ်ပြီး ရပ်ရည်ချောမောရုံ သာမက
အပြောအဆို ဖော်ရွှေချို့သာစွာ ဆက်ဆံတတ်သူဖြစ်သည်။
မောင် ကိုယ်တိုင်ကပင် ကိုကိုနှင့်ခိုင် ကို အောင် သွယ်ပေးခဲ့
သည်။ ကိုကိုသည် ဆရာဝန်ဘွဲ့ရရှုချင်း ခိုင့်ကို လက်ထပ်
မည်ဟု ကတိပေးခဲ့သည်။ သို့သော ကိုကို သည် အခြား
မိန်းကလေးတစ်ဦးနှင့် လက်ထပ်သွားခဲ့သည်။ အချစ်ဝေအနာ
ခံစားနေရသော ခိုင့်ကို မောင်က နှစ်သိမ့်ပေးခဲ့သည်။ တစ်နေ့
ခိုင်တို့နှင့် ဆွဲမျိုးနှင့် တော်သူလူပျိုးကြီး ဦးအောင်ပြီးသည်

တာဝန်အရ မြစ်ကြီးနားမှ ရန်ကုန်သို့ ပြောင်းချွဲ ခွင့်ရသဖြင့်
ခိုင်တို့အိမ်တွင် တည်းခိုဖြစ်ခဲ့သည်။ သူ့သယ်ချင်းများက ခိုင့်ကို
ဦးအောင်ပြီးနှင့်ယူရန် တိုက်တွန်းခဲ့သည်။ မောင့်ဘက်ကလည်း
မိန်းကလေးတစ်ဦးနှင့် တွဲနေသည်ဟူသော သတင်းကို ကြေားသိ
သောကြောင့် မောင့် ကို စိတ်နှင့် ဦးအောင်ပြီးနှင့် အပေါ်သို့
ပိုမိုခင်တွယ်လာခဲ့သည်။ ဦးအောင်ပြီး၏ အသိုင်းအဝိုင်းက
ခိုင်နှင့် သဘောမတူကြောင်းပြောသည့်အခါ ခိုင်က မခံချင်
စိတ်နှင့် အရွှေ့တိုက်ကာ နှစ်ဖက်အသိုင်းအဝိုင်း သဘောမတူ
သည့်ကြေားမှ ဦးအောင်ပြီးနှင့် လက်ထပ်ခဲ့သည်။ အမိတောင်
သည်ဘဝတွင် အခက်အခဲများနှင့် ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။
သားဦးလေး မွေးဖွားပြီးချိန်ထိ ပတ်ဝန်းကျင်၏ ရိုက်ခတ်မှု
များကို ကြံ့ကြံ့ခံရင်ဆိုင်၍ သာယာသောအိမ်ထောင်တစ်ခုကို
ဖန်တီးခဲ့သည်။ ခိုင်တို့မိသားစုဘဝလေး သာယာစုပါပြီးပြောသူ
တွင် ကံကြေားဆိုးဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ဦးအောင်ပြီး ဦးနှောက်
သွေးကြောပြတ်ကာ သေဆုံးခဲ့သည်။ ခိုင်ဒုက္ခ ရောက်နေချိန်
တွင် မောင်က အမြဲအားပေးနှစ်သိမ့်ခဲ့သည်။ ပတ်ဝန်း
ကျင်က ယောကျိုး ရဂ်မလည်ခင် နောက်ယောကျိုး
ယူမည်သူဟု အထင်သေးရှုတ်ချမှုများကို မခံချင်စိတ်ဖြင့်
ဘဝကို ရဲရဲင့်ရှင့် ရပ်တည်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ မိမိဘဝ
တိုးတက်ရေးအတွက် စေတနာ ညာကျောင်းတက်ကာ ဆယ်
တန်းကို အောင်မြင်အောင် ကြိုးပမ်းခဲ့သည်။ ဖောင်ကွယ်လွန်
သဖြင့် မိသားစုတာဝန်သည် ခိုင်အပေါ် ကျေရောက်လာခဲ့သည်။
မူးကြောင်းတွင် လုပ်အား ပေးဆရာမ၊ သိုင်းသင်တန်းတွင်
အချို့ပိုင်းနည်းပြလုပ်ကာ မိသားစုတာဝန်ကို ကျေပွန်စွာ
ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ငယ်စဉ် ကတည်းက သံယောဇ်ရှိခဲ့
သော မောင်နှင့် ချစ်သူတွေ ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ မောင်သည်
ခိုင့်ကို ချစ်သော်လည်း မောင့် အော်၏ ကန်းကွက်မှုကြောင့်
လက်ထပ်ရန် တွေ့ဝေနေခဲ့သည်။ နောက်ဆုံးတွင် အခက်
အခဲများကြေားမှ မောင်နှင့် လက်ထပ်ခဲ့သည်။ ခိုင်သည်
မောင်အပေါ်ချစ်စိတ်တစ်ခုခဲ့သည်။ ခိုင်နှင့် လက်ထပ်ပြီးမှ
နိုင်ငံခြားကို ထွက်၍ အလုပ်လုပ် နေသော မောင်၏လစာကို
နော်တတ်ယောက် အနေနှင့် သုံးစွဲ ခွင့်မရဲ့ပေ။ သမီးလေးမြို့
မွေးဖွားပြီးချိန်ထိ ခိုင် တစ်ယောက် တည်း ရပ်တည်ခဲ့ရသည်။
ဤသို့သော အိမ်ထောင်ရေး လောက်စံကို ကြံ့ကြံ့ခံရင်
ခဲ့ရသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ခိုင်၏ သားသမီးအပေါ်ထား
ရှိသော မိခင်ကောင်းစိတ်၊ အိမ်ထောင်တစ်ခုကို မပြုကဲ
မပျက်စီးအောင် စနစ်တကျ ပြုစုံပျိုးထောင် သော နော်
ကောင်းတစ်ဦး၏ စိတ်တို့ကြောင့် ခင်ပွန်းဖြစ်သူ (မောင်)၏
စာနာနားလည်မှုကို ပြန်လည်ရရှိ ခံစားကာ ပျော်ရွှေ့သော

သော မိသားစုတစ်ခုကို ဖန်တီးတည်ဆောက်ခွင့် ရရှိနိုင်ခဲ့ပုံဖြင့် အတော်သီမီးထားသည်။

၃။ အတော်ဆောင်စရိတ်ဖန်တီးမှု အတတ်ပညာ

စာရေးသူသည် သူ၏ဘဝအတွေးအကြံး အကြေား အမြဲ့မျှရခဲ့သော ဘဝအတွေးအမြင် တစ်ခုခုကိုတင်ပြလိုသော ရည်ရွယ်ချက်နှင့် အတော်လမ်းကို အကွက်ချစ်စဉ်သည်။ ထို့အတော်လမ်းထဲတွင် အတော်လမ်းနှင့် လိုက်ဖက်သည့် အတော်ဆောင်များကို နေရာတကျထည့်သွင်း၍ အတော်ဆောင်စရိတ်ကို ဖန်တီးပုံဖော်လေ့ရှိသည်။ ဤသိဖန်တီးထားသော အတော်ဆောင်စရိတ်ဖန်တီးမှု အတတ်ပညာသည် အတော်လမ်းကောင်းသော ဝါထားတစ်ပုဒ် ဖြစ်လာနိုင်ရန်အတွက် အရေးပါသော ဖန်တီးမှု အတတ်ပညာတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ အတော်ဆောင်စရိတ် ဖန်တီးမှုအတတ်ပညာနှင့် ပတ်သက်၍ မောင်ခေါင်မင် (ခန့်ဖြူ) ၏ စကားပြောသော့တရား စကားပြောအတတ်ပညာတွင် -

“ဝါထား အတော်ဆောင်တစ်ခုး၊ အတော်ပွဲထိုး အဖွဲ့ခုပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦး၏ ပုံပန်းသွင်းပြင်အဖွဲ့ကို လေ့လာကြည့်ခြင်း အားဖြင့် ထို့အတော်ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်၏ စရိတ်လက္ခဏာကို သိနိုင်ပါသည်။ ထိုသူ၏ ပုံဆင်းသဏ္ဌာန်၊ ဝတ်စား ဆင်ယင်ပုံ၊ ဟန်ပန်အမှုအရာ၊ အပြုအမှု အပြောအဆိုတို့မှ စရိတ်လက္ခဏာကို ကောက်ချက်ချ ကြည့်နိုင်ပါသည်” (၂၀၀၄စာ-၁)

ဟူ၍ ရှင်းလင်းဖော်ပြထားသည်။

စာရေးသူတို့သည် အတော်ဆောင်စရိတ်ကို ဖန်တီးရာတွင် ဒီဇိုင်းမြေလောကရှိ လူသားတို့၏ ပြုမှု၊ ပြောဆို၊ ခံစားမှုများမှ လိုဘာကိုယူ၍ မိမိဖန်တီးထားသော အတော်ဆောင်တွင် ထည့်သွင်းကာ ပိုပြင်စွာ သရှုပ်ဖော်လေ့ရှိကြပါသည်။ ဒီဇိုင်းမြေလောကကို ကိုယ်စားပြေသော လူသားတို့ကို တူအောင် တုပု၍ အတော်ဆောင်များကို သဘာဝကျကျ ပိုပြင်စွာ ဖော်ကျူးနိုင်ခြင်းသည် အတော်ဆောင်စရိတ်ဖန်တီးမှု အတတ်ပညာပင်ဖြစ်ပါသည်။ အတော်ဆောင်စရိတ်ဖန်တီးမှု အတတ်ပညာနှင့် ပတ်သက်၍ အနောက်တိုင်းစာပေပညာရှင်ဟောသွန်းက -

၁။ သရှုပ်ဖော်ရေးသားခြင်း(သို့မဟုတ်)သတင်းစို့ခြင်း
၂။ အပြုအမှုလှုပ်ရားမှုနှင့် ဖော်ပြခြင်း
၃။ အတွေး(သို့မဟုတ်) အပြောနှင့်ဖော်ပြခြင်း
၄။ သက်ကာ (သို့မဟုတ်) နိမိတ်ပုံဖြင့်ဖော်ပြခြင်း
(၁၉၈၆စာ-၅၀၁၅) ဟု လည်းကောင်း

အင်တီစိစာပေ ဝါဟာရ အသိဓာန်တွင် -

၁။ အတော်ဆောင်၏ ရပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပုံပန်သွင်းပြင်နှင့် စရိတ်လက္ခဏာ၊ ပင်ကိုယ်အရည်အသွေးများကို တိုက်ရှိက်သရှုပ်ဖော်တပ်ဖြစ်ခြင်း။

၂။ အတော်ဆောင်၏ အပြုအမှုလှုပ်ရားမှုများနှင့် သရှုပ်ဖော်ခြင်း။

၃။ အတော်ဆောင်၏ အတွင်းစိတ်ကို ထင်ဟပ်ဖော်ပြခြင်း။
(၁၉၉၇စာ-၃၃)

ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ ပညာရှင်အသီးသီး၏ အဆိုအမိန့်များကို အခြေခံ၍ အတော်ဆောင်စရိတ် ဖန်တီးမှုနည်းနာများကို ဆန်းစစ်ကြည့်လျှင် -

၁။ ပုံပန်းသွင်းပြင်ဖြင့် ဖန်တီးခြင်း

၂။ အပြုအမှုဖြင့်ဖန်တီးခြင်း

၃။ အပြောအဆိုဖြင့် ဖန်တီးခြင်း

၄။ စိတ်ခံစားမှုဖြင့် ဖန်တီးခြင်း

ဟူ၍ (၄) မျိုး တွေ့ရပါသည်။ အတော်ဆောင်စရိတ်ဖန်တီးမှုနည်းနာများအနက် မည်သည့်နည်းကို အသုံးပြုသည့်ဖြစ်စေ ဒီဇိုင်းမြေလောကနှင့် ကင်းလွတ်ခြင်းမရှိစေရန်၊ သဘာဝကျစေရန် အထူးကရှုပြ၍ ဖန်တီးကြရလေ့ရှိပါသည်။

၃၁။ ပြောစကားဖြင့်စရိတ်ဖန်တီးခြင်း

ဝါထား အကိုရပ်များတွင် စကားပြောသည် အရေးကြီး သော အခန်းကာဏ္ဍာတွင် ပါဝင်ပါသည်။ အတော်ဆောင် တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦးကြားတွင် ဖြစ်ပျက်ခြင်း အကြောင်းအရာကို ပြောစကားဖြင့်တင်ပြနိုင်သည်။ ပြောစကားဖြင့်လည်း အတော်လမ်းကို တည်ဆောက်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ပြောစကားသည် အတော်လမ်း အတော်ကွက်နှင့် အံဝင်ချင်ကျူးဖြစ်ရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။ ထို့သို့ စကားအပြောအဆိုနှင့် ပတ်သက်၍ သူရှိယက္နိုက် -

“အတော်လိုက်တို့သည် အတော်လမ်း အတော်ကွက်နှင့် လိုက်အောင် စကားပြောတတ်ရမည်” (၁၉၉၇စာ-၂၉၄)

ဟူ၍ဖော်ပြထားသည်။ ကျော်အောင်က -

“အတော်ဆောင်စရိတ်အလိုက် သူ၏ အပြုအမှုတို့ ဖြစ်ပေါ်လောကုလို သူ၏ ပြောစကားများသည်လည်း သူ စရိတ်အလိုက် ဖြစ်သင့်သည်။ ဖက်ရှင်မယ်အမျိုးသမီး တစ်ယောက်၏ ဘဝမှ ထွက်လာသော စကားများသည် ဖက်ရှင်စကားများသာ ဖြစ်သင့်သည်။ မိန့်မရှင်သည် အထက်တန်းစကား မပြောသင့်။ ထို့အတူမြင်းသမားသည် မြင်းပွဲစကားပြောသင့်သည်။ ရွှေ့နေပါးစပ်မှ ဆရာဝန်စကား မထွက်သင့် ရွှေ့နေစကားသာ ထွက်သင့်သည်။” (၁၉၉၁စာ ၁၁-၂၇)

ဟူ၍ ပြောစကားကို ဖန်တီးရှု၍ တော်ဆောင်၏ ရပ်တည်မှု
ဘဝအနေအထားနှင့် လိုက်ဖက်ရန်လုပောင်း ပြောပြ
ထားပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဝတ္ထုတို့တွင် အတ်ဆောင်တို့၏
ပြာစကားကိုသုံး၍ အတ်ဆောင်စရိတ်ကို ဖော်ပြထားကြောင်း
သိရှိရပါသည်။ စာရေးသူတို့သည် အတ်ဆောင်စရိတ်ကို ဖော်ပြ
ရာတွင် အတ်ဆောင်ကိုယ်တိုင်ပြာစကားဖြင့်လည်းကောင်း၊
အခြားအတ်ဆောင်၏ ပြာစကားဖြင့်လည်းကောင်း စာရေး
သူ၏ ပြာစကားဖြင့်လည်းကောင်း ဖော်ပြလေ့ရှိကြောင်း
တွေ့ရှိရပါသည်။

၄။ မိုးမိုး (အင်လျား) ၏ “မေတ္တာကမ်းနား အချစ်
သစ်ပင်” ဝတ္ထုမှု ဘတ်ဆောင်စရိက်ဖန်တီးမှု အတတ်
ပညာ

၄၁။ ၁၉၀၇ဆောင်ကိုယ်တိုင် ပြောစကားဖြင့် စရိတ်ဖန်တီးခြင်း

စာရေးသူသည် ဝါယဉ်ပြုပိုင်သော ၁၇၂၆ခုနှင့်
ကိုယ်တိုင်ပြောစကားဖြင့် ၁၇၃၀ခုနှင့်တို့၏ စီတ်နောက်
သဘောထား၊ ကိုယ်ကျင့်တရား၊ ခံယူချက် စရိတ်လက္ခဏာ
များသိရှိနိုင်ရန် စာရေးသူက ဖန်တီးလေ့ရှိကြပါသည်။ ထို့
သဘောနှင့် ပက်သတ်၏ သူရိယာကနိုင်-

ହୃଦୀର୍ଣ୍ଣପ୍ରତ୍ୟାଃପିବନ୍ତ୍ୟ॥

“မေတ္တာကမ်းနားအချစ်သစ်ပင်” ဝတ္ထုတွင် အဓိက ေတာ်ဆောင် ခိုင် သည် ဘဝပေးကံကြမှာအရ ကလေးတစ်ယောက် မိခင်အမေမူဆိုးမဘာဝကို အသက်ငယ်ငယ်နှင့် ပိုင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။ မှုဆိုးမဟူသော အရိပ်မည်းအောက်တွင် အားငယ်ကာ ဘဝကို ရေစုနှံမျှာမနောဘဲ အရာရာကို ရင်ဆိုင်မည်ဟု ခိုင်က ခံယူထားသည်။ ခိုင်က သူမ၏ ခံယူချက်၊ စိတ်နေသဘောထားတိကို ခိုင်၏ပြောစကားဖြင့်-

ဘဝကို လက်ချည်းပဲလာနဲ့တောင် ရင်ဆိုင်ပြလိုက်ချင်တယ်။” (၂၀၀၃၊ ၁၁-၁၁၄)

ဟုလည်းကောင်း၊

“ပြီးတော့နိုင်အတွက် အရေးကြီးဆုံး ရပ်တည်ချက်
ဟာ ဖောင်မဲ့သွားတဲ့သားလေး အတွက်ပဲ၊ ဒီသားကို နိုင်
လူတွစ်လုံး သူတစ်လုံးဖြစ်အောင်မွေးမယ်။ ဒီသားဟာ
သာအကြောင်းမဲ့ ကတိမ်းကပါး အောက်ကျော်ကျော်ကျျှော်
မဖြစ်စေရဘူး”။ (၂၀၀၃၊ ၁၁-၁၁၄)

ଭୁଗ୍ର ରାତରେଣୁଣୀ କିମ୍ବା ତିର୍ଯ୍ୟକ ପ୍ରାତିକାଃ ମୂର୍ଖ ଫ୍ରିଦ୍ଧ ଠାଙ୍ଗୁତ୍ଥା
ଅନ୍ତିଃ ରେଖାଃ ଚାହାଃ ପିଲାନ୍ତି ॥ ରାତରେଣୁଣୀ ପ୍ରାତିକାଃ
ମୂର୍ଖ ଆଶ ଗଲେଃ ତାତ୍ତ୍ଵ ଯୋଗି ପିଲାନ୍ତି ମୁଖୀଃ ମହାନ୍ତି ॥ ବାଂଗି
ରୁକ୍ଷିଃ କାନ୍ତି ରାବ୍ଦ ତାନ୍ତି ରାତ୍ଥାନ୍ତି ପତନ ଅନ୍ତିଃ ଗୁରୁଣୀ ରୁକ୍ଷି ଏତି ମୁଖୀଃ କୁନ୍ତି
ରାନ୍ତି ଶିର୍ଦ୍ଦିନ ତ୍ରୈ ତ୍ରୈ ରୁକ୍ଷି ଲାନ୍ତି ॥ ଆଃ ଲୁହି କି କୈବି ପ୍ରିତି କାବ
ବାଂଗି ଓହାନ୍ତି ପ୍ରିତି ରାବ୍ଦ ତାନ୍ତି କୁନ୍ତି ଲୁହି ଲାନ୍ତି ॥ ଲୋକ ତାରାଃ
କି ତ୍ରୁତି ତ୍ରୁତି ରୁକ୍ଷି ଲାନ୍ତି କାବ ମିମିଲାଃ ଅର୍ପନ ଆଶକ ଆଶକ
କି ରାନ୍ତି ଶିର୍ଦ୍ଦିନ ମନ୍ତ୍ର ମିଳନ କୋଣାନ୍ତି ତାନ୍ତି କୁନ୍ତି ॥ ରୁକ୍ଷି ଏତି କିମ୍ବା
ତ୍ରୈ ପ୍ରିତି କୁନ୍ତି ପିଲାନ୍ତି ॥

၄၂။ အခြားဘတ်ဆောင် ပြောစကားဖြင့် စရိတ်ဖန်တီးခြင်း

၀တ္ထား၏ စာရေးသူသည် ဘတ်ဆောင်တို့၏
စရိတ်ကို ဘတ်ဆောင်ကိုယ်တိုင်ပြောစကားဖြင့် စရိတ် ဖော်
တီးသကဲ့သို့ အခြားဘတ်ဆောင်တို့၏ ပြောစကားဖြင့်လည်း
စရိတ်ဖန်တီးထားကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ အမိက ဘတ်ဆောင်၏
စရိတ်ကို အရံဘတ်ဆောင်၏ ပြောစကားဖြင့်လည်း ဖန်တီး
ထားသကဲ့သို့ အရံဘတ်ဆောင်တို့၏ စရိတ်ကို အမိက
ဘတ်ဆောင်၏ ပြောစကားဖြင့်လည်း သိရှိရပါသည်။ ထို
အကြောင်းကို မမိုးမြှေက ဝတ္ထား၏ သဘောတရား ဝတ္ထား
ရည် အတတ်ပညာစာအုပ်တွင် -

၁၁၀။ အတိအကျင်းမှု ဖိတ်နေသဘာထား စရိတ်
သဘာဝများကို အခြားလေတိဆောင်၏ ပြောစကား
ဖြင့်လည်း တင်ပြနိုင်သည်။ ထိုသို့တော်ပြရာတွင် ပြောသူ
အတိအကျင်း၏ အပြောခံအတိအကျင်အပေါ် ထုန္တယာဉ်
ခံစားမှုများ သဘောထားအမြှင်များ ပါဝင်နေတတ်
သည်။ (၂၁၁၅၊ ၁၁-၂၇၅)

ହୃଦୀ ଫେର୍ଦ୍ରୁପ୍ରତ୍ୟାଃପିତାନ୍ୟ॥

“မေတ္တာကမ်းနားအချစ်သစ်ပင်” ဝတ္ထုတွင် ၁၃၈
ဆောင် “ခိုင်” ရင်ခုန်တတ်စအရွယ်တွင် ကိုကိုနှင့် ခိုင် ချစ်သူ
ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ ကိုကိုသည် ဆရာဝန်ဘွဲ့ရလျှင် ခိုင့် ကို
လက်ထပ်မည်ဟု ကတိပေးခဲ့သော်လည်း လက်တွေ့တွင်
လွင်လွင်ဆိုသော မိန်းကလေးနှင့် လက်ထပ်ခဲ့သည်။ ကိုကို

စိတ်ကြိုက်ရွေးချယ်ခဲ့သော လွင်လွင်သည် အမ်ထောင်တစ်ခု ကို ထိန်းသိမ်းနှင့်စွမ်းမရှိသဖြင့် ကိုကိုသည် အမ်ထောင်ရေး အဆင်မပြောများကြောင့် နောင်တရမိသကဲ့သို့ ခံစားမိပုံကို-

“ကိုကို မိန့်ကို တောင်းပန်စရာတွေ ရှိနေတယ်။ တစ်ချိန်က မိန့်ကို ဘာမှေးလေးနောက်ထေားမှာ မဟုတ်တဲ့ မိန်ကလေး၊ ရှင်ရှင်မင်း သီးပေါက်စ သိပ်ပေါ်ပြောဖြစ်ပြီး ပျော်ပေါ်တန်နေသွားမယ့် ကောင်မလေးလိုပဲထင်ခဲ့တယ်၊ အမ်ထောင်ကို ဦးစီး ဦးဆောင်ပြုပြီး ထိန်းသိမ်းဂုပ်ကဲတတ်မယ့် မယား ကောင်းတစ်ယောက်ကိုသာ ကိုကိုက လိုချင်ခဲ့တာကိုး ကိုကိုဘဝမှာ ဆုံးဖြတ်ချက်တရုမှားခဲ့တာ၊ ဘဝတစ်ခု လုံးရဲ့ အမှားပဲမိန့်” (၂၀၀၃ စာ-၂၂)

ဟူ၍ လည်းကောင်း

“ကိုကိုတော့ ထင်တာတွေ တစ်ခုမှ ဖြစ်မလာဘူး၊ လွင်လွင်ဟာ မိန်းမမပိသွား မိန့်—မိန့် လောက် တောင်မှ—” (၂၀၀၃ စာ-၂၃)

ဟူ၍ ခိုင်အား ရင်ဖွံ့ဖြိုးခဲ့ခဲ့သည်။ အခြားဇာတ်ရုံ တစ်ဦး ဖြစ်သော ကိုကို၏ ပြောစကားများအရ ခိုင်သည် ဆယ်ကျော် သက်အရွယ်တွင် လွပ်လပ်မှုများ၊ ပျော်ရွှင်မှုများဖြင့် ဘဝကို အလေးအနောက်မထားသူ၊ မိမိစိတ်ခံစားချက်ကိုသာ ဦးစားပေး လိုက်လျော့သူအဖြစ် တွေ့ခိုင်ပါသည်။ အမှန်တကယ်ဘဝကို ရင်ဆိုင်ရှုချိန်တွင် ခိုင်သည် မိမိ၏ ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့်သိက္ခာ မထိပါးရအောင် စောင့်ထိန်းဆောင်ရွက် နှင့်စွမ်းရှုသော ထက်မြောက်သည်။ အမျိုးသမီး ဖြစ်ရုံသာမက မိသားစုတာဝန် ကိုလည်း မလစ်ဟင်းရအောင် ကျော်ဖွံ့ဖြိုးဆောင်ရွက်နိုင်သူ၊ အမ်ထောင်တစ်ခုတည် တဲ့ခိုင်မြောက် သာယာစုပြုလာအောင် ပြုစုံပျိုးထောင်နှင့်ရှိသူ ဖြစ်ကြောင်းတွေ့ရသည်။

၄၃။ စာရေးသူ၏ပြောစကားဖြင့် စရိတ်ဖန်တီးခြင်း

ဝါဌားရေးဝန်ကြီးမှု အောင် စာရေးသူတို့သည် ဇာတ်လမ်းပါ ဇာတ်ဆောင်တို့၏ စရိတ်ကို ဖန်တီးရာတွင်စာရေးသူ ကိုယ်တိုင် ဇာတ်လမ်းအဖြစ်အပျက်များကို ဝင်ပြောရင်း ဇာတ်ဆောင် စရိတ်ကို ဖန်တီးလေ့ရှိပါသည်။ ဤသော့ကို သူရှိယက္ခာက ဝါဌားရေးသူတို့သော စာအုပ်တွင် -

ဝါဌားရေးအနေးနှင့်အများ ဇာတ်လိုက်တို့ အချေအတင် ပြောဆုံးကြပဲ့ ပါဝင်ရကာ ဇာတ်လိုက်တို့၏ သရပ်ကို စာရေးသရာကလည်း ဖော်ပြန်ခြင်း။ (၁၉၆၇၊ စာ-၁၉၁၂)

ဟူ၍ဖွင့်ဆုံးထားပါသည်။

မိုးမိုး (အင်းလျား) ၅၀ ဝါဌားရေးသူများတွင် အများအား ဖြင့် အမျိုးသမီးများ၏ ဘဝအားမှန်များကို အလေးပေး ရေးဖွဲ့ထားကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါ သည်။

“မေတ္တာကမ်းနားအချစ်သစ်ပင်” ဝါဌားရေးမိုးမိုး (အင်းလျား) သည် ကံကြွောဆိုးနှင့် ရင်ဆိုင်ရသောအခါ စိတ် ဓာတ်မကျ အားမာန်အပြည့်ဖြင့် ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းတတ်သည့် မိန်းမသားဘဝကို ဖော်ကျူးမှု ကိုယ်စားပြု၍ မိမိပြောလိုသော အချက်ကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ခိုင်သည် တွယ်ရာမဲ့ အသိက် အဖြောက်တွင် ကလေးတစ်ယောက် မိခင်မှုဆိုးမဘဝကို အသက်အယ်ငယ်နှင့် ပိုင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။ ကံကြွောဆိုင်ရတွင် အသက်အယ်ငယ်ကို ရဲရဲရှုရှင့်ရင်ဆိုင်ကာ ကိုယ့်အား ကိုယ်ကိုးပြီး မိမိဘဝတိုး တက်အောင်မြင်အောင် ဖန်တီးဆောင်ရွက်နိုင်သော ထက်မြောက်သည့် အမျိုးသမီးတစ်ဦး အဖြစ် ဖော်ဆောင်ထားပါသည်။ ခိုင့်ဖော်ဆုံးပါးသွားသဖြင့် မိသားစုတာဝန်ကိုလည်း ကျော်ဖွံ့ဖြိုးဆောင်ရွက်နိုင်ပုံကို- ခိုင်က ဆယ်တန်းအောင်တဲးတော့ သားကိုအုပ်ပြောကျော်း ပိုင်ရှင်းနဲ့ လုပ်အားပေးဆရာမလေး ဝင်လုပ်တယ်။ ခိုင်ရဲ့ ဆရာကခေါ်လို့ သိုင်းကျော်းမှာလည်း အချိန်ရှင်းပြန်လုပ်ရတယ်။ အလုပ်နှစ်ခုပေါင်း လေးရာကျော်လို့ ခိုင်တို့ အမ်စိတ်ခိုပါတယ်” (၂၀၀၃ စာ-၁၅၀)

ဟူ၍လည်းကောင်း

“သားလေးကိုလည်း ကျော်မာသနစွမ်းအောင် ခိုင်ပြုစွာ တယ်။ တစ်ဘက်ကလည်း ခိုင်အလုပ်ကို ခိုင်ပို့ပြီး အောင်မြင်အောင် လုံးပန်းတယ်” (၂၀၀၃ စာ-၁၈၈)

ဟူ၍ စာရေးသူ၏ ပြောစကားများဖြင့် ခိုင်၏စရိတ်ကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ထိုဖော်ပြု ဖန်တီးချက်အရ ခိုင်ပို့ပြီး အောင်မြင်အောင် လုံးပန်းတယ်” (၂၀၀၃ စာ-၁၈၈)

စာရေးသူသည် ဇာတ်ဆောင်စရိတ်ကို ရေးဖွဲ့ရာ တွင်လည်း ဇာတ်ဆောင်တို့၏ သရပ်ပေါ်လွှင့်ရှိရအောင် ရေးဖွဲ့ထားကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ အခါက ဇာတ်ဆောင် ခိုင်သည် ပေါ်စဉ်ကဘဝကို အလေးအနောက်မထားသူ မိမိ စိတ်ခံစားချက်များကိုသာ ဦးစားပေးလိုက်လျော့တော်သည်။ စရိတ်ရှိသူ၊ အမ်ထောင်ရှင်မဘဝ ရောက်ခဲ့ချိန်တွင် အမ်ထောင်မှု တာဝန်ကို ကျော်ဖွံ့ဖြိုးဆောင်ရွက်စွမ်းဆောင်နိုင်သူ ခင်ပွန်း သေဆုံးသွားသော်လည်း သားသမီးဘဝ မြင့်မားတိုးတက်စေရန် အခက်အခဲဟူသူ ရင်ဆိုင်နိုင်သော မိခင်ကောင်းတစ်ဦး၏ စရိတ်ရှိသူစားသည် ဇာတ်ဆောင် ဖော်ကျူးမှုလိုသည်။ စရိတ်နှင့် ကိုက်လျှော်အောင် ခိုင်းမှားတိုးတက်စေရန် အခက်အခဲဟူသူ ရင်ဆိုင်နိုင်သော မိခင်ကောင်းတစ်ဦး၏ စရိတ်ရှိပျိုးဆုံး ပေါ်လွှင့်စေပါသည်။

၅။ ခြုံငါးသုံးသပ်ချက်

မိုးမိုး (အင်းလျား) ၏ “မေတ္တာကမ်းနား အချစ် သစ်ပင်” ဝတ္ထုမှ ောတ်ဆောင်စရိတ် ဖန်တီးမှု အတတ်ပညာ ကို လေ့လာရာတွင် အဓိကောတ်ဆောင်ခိုင်၏ စရိတ်ကို ောတ်ဆောင် ကိုယ်တိုင် ပြောစကား၊ အခြားောတ်ဆောင် ပြောစကား၊ စာရေးသူ ကိုယ်တိုင် ပြောစကားများဖြင့် ောတ်ဆောင် ခိုင် ကို ဖန်တီးထားပါသည်။ စာရေးသူ၏ ဖန်တီးမှုအရ အဓိကောတ်ဆောင် ခိုင်၏ ငယ်ရွယ်စဉ်ဘဝက ပေါ်ပါးလှတ်လပ်ပျော်ပါးလိုသောစရိတ်၊ အီမီထောင်သည်ဘဝ ရောက်သည့် အခါတွင်လည်း အီမီထောင်တာဝန်ကို ကျော်နှစ် ထမ်းဆောင်နိုင်သောစရိတ်၊ မူဆိုးမဘဝ ရောက်ခဲ့ရချိန်တွင် လည်း ကိုယ်ကျင့်တရား ကောင်းမွန်စွာ စောင့်ထိန်းနိုင်စွမ်း သော အမျိုးသမီးကောင်းတို့၏ စရိတ်တို့ကို ပေါ်လှင်စေသည့် ဖန်တီးမှုများဖြစ်ပါသည်။ ထိုဖန်တီးချက်များအရ ောတ်ဆောင် ခိုင်၏ စရိတ်အဖွဲ့များသည် လူ့လောကဝန်းကျင်တွင် တွေ့ရ သည့် အမျိုးသမီးများ အတူယူ လိုက်နာသင့်သည့် စရိတ်များအဖြစ် လက်ခံနိုင်သည့် စရိတ်ဖန်တီးမှုများဟု သုံးသပ် လိုပါသည်။

၆။ နိဂုံး

ဤစာတမ်းသည် မိုးမိုး (အင်းလျား) ၏ “မေတ္တာ ကမ်းနားအချစ်သစ်ပင်” ဝတ္ထုမှ ောတ်ဆောင်စရိတ် ဖန်တီး မှု အတတ်ပညာလေ့လာချက် (အဓိက ောတ်ဆောင် “ခိုင်” စရိတ် ဖန်တီးမှု) ကိုလေ့လာသော စာတမ်းဖြစ်ပါသည်။ ဤစာတမ်း တွင် အရံောတ်ဆောင်များဖြစ်သော မောင် မောင်မြင့်၊ ကိုကို၊ ဦးအောင်ပြီမ်း စသည့် ောတ်ဆောင်စရိတ် ဖန်တီးမှုများကို ဆက်လက်လေ့လာနိုင်ပါသည်။ ဤစာတမ်း နှင့် ပါတ်သက်၍ လိုအပ်ချက်များ အကြံပြုပေးပါသော ဒေါက်တာသီသီချွေ၊ တွဲဖက်ပါမောက္ခ (ဌာနများ)၊ မြန်မာ စာဌာန၊ ကွန်ပျူးတာ တဗ္ဗာသို့လ် (တောင့်ဗုံး)၊ အားကျေးဇူး အထူးတင်ရှုပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- ၁။ ကျော်အောင်၊ (၁၉၉၁)၊ ဂုဏ်ဝင် တစ်ဆယ် ရန်ကုန်။
- ၂။ ငင်မင်း (မောင်)၊ (၂၀၁၄)။ စကားပြု သဘောတရား၊ စကားပြု အတတ်ပညာ စတုတွေအကြံမ်း၊ ရန်ကုန်၊ ရွှေကြိုးအေ့ဖို့ကို။
- ၃။ မိုးမိုး (အင်းလျား)၊ ၂၀၀၃၊ မေတ္တာကမ်းနား အချစ်သစ်ပင်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ စာပေလောက ပုံနှိပ်တို့ကို။

- ၄။ မိုးမိုး ၈၊ ၂၀၁၅၊ ဝတ္ထု ၅၇၂ သဘောတရားနှင့် ဝတ္ထုရှုည် အတတ်ပညာ။ ရန်ကုန်၊ ရွှေကြိုးကော်စာပေ။
- ၅။ မြန်မာစာအဖွဲ့။ (၁၉၈၀)၊ မြန်မာအတိဓာတ်အကျော်းချုပ်။ အတွဲ-၄။ ရန်ကုန်၊ စာပေါ်မာန် ပုံနှိပ်တို့ကို။
- ၆။ သူရိယကန္တာ၊ ၁၉၆၇၊ ဝတ္ထု ရေးလိုသော် ဒုတိယအကြံမ်း၊ ရန်ကုန်၊ ရေးရိုးရိုန်စာပေ။

ကာတွန်းများမှ ထုတ်ဖော်မပြောသောအနက်

ဒေါက်တာရွှေစင်ဝင်း	ဒေါက်တာခင်ထွေးမြှင့်	ဒေါ်ဇာသင်း
ကွန်ပူးတာတက္ကသိလ်(ပြည်)၊ ပြည်မြို့၊ မြန်မာနိုင်ငံ၊ shwesin3303@gmail.com	မိုးညွှေးတက္ကသိလ်၊ မိုးညွှေးမြို့၊ မြန်မာနိုင်ငံ၊ dawkhinhtwemyint@gmail.com	ကွန်ပူးတာတက္ကသိလ်(ပြည်)၊ ပြည်မြို့၊ မြန်မာနိုင်ငံ၊ zarzarthin@ucspyay.edu.mm

စာတမ်းအကျဉ်း - ဤစာတမ်းသည် အတွေ့ဖေဒတက္ကလွှာမှ ကာတွန်းများမှ ထုတ်ဖော်မပြောသော အနက်ဖြစ်ပါသည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကာတွန်းတွင်တွေ့ရသော အနက်များကိုထုတ်နှစ်၍ စိစစ်လေ့လာလိုခြင်းနှင့် အတွေ့ဖေဒသဘောကို တန်ဖိုးထားလေးစားစေလိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ လေ့လာသည့်နယ်ပယ်မှာ အတွေ့ဖော်ပယ်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့လေ့လာရာတွင် လူမှုကွန်ယက်ပေါ်မှ ကာတွန်းများကို အလေ့လာခံအဖြစ် သတ်မှတ်ထားပါသည်။ ကာတွန်းများကို အနက်ဖော်ထုတ်သည့် ရှုထောင့်မှ ချုပ်းကပ်သည့် လက်တွေ့အတွေ့ဖော်နည်းစနစ်ဖြင့် လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ ထိုသို့လေ့လာခြင်းအားဖြင့် စာပေအနုပညာတွင် ပါဝင်သော ကာတွန်း၏တန်ဖိုးကို သိရှိနားလည်ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာဘာသာသာကို အတွေ့ဖော်ရှုထောင့်မှ ဆက်စပ်လေ့လာသူများ အတွက် အထောက်အကူရရှိပါစေသည်။

သူ့ချက်ပေါ်ဟာရများ- သက်တာ စာသား၊ အဆက်အစပ်၊ သွယ်ဝိုက်အနက်

၁။ နိဒါန်း

မျက်မှောက်ခေတ်တွင် ကာတွန်းသည် အရေးပါသော အနုပညာတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ယနေ့ခေတ် မြင်တွေ့သမျှ အမြဲအနေ များကို ကာတွန်းရေးသူတို့က ဖန်တီးလေ့ရှိကြပါသည်။ ဤစာတမ်းတွင် လူမှုကွန်ယက်ပေါ်မှ ရေးဆွဲထားသည့် ကာတွန်းများမှ ရေးသူထုတ်ဖော်မပြောသော အနက်ကို လက်တွေ့အတွေ့ဖော်နည်းစနစ်ဖြင့် လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ အလေ့လာခံအဖြစ် လူမှုကွန်ယက်ပေါ်တွင် ဖော်ပြထားသော ကာတွန်း (၆) ပုဒ်ကို လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။ အလေ့လာခံကာတွန်းများသည် ခေတ်ကို ထင်ဟပ်အောင် ဖော်ပြနိုင်သောကြောင့် လူအများ စိတ်ဝင်စားခြင်းခဲ့ရသည်။ ထိုကြောင့် ကာတွန်းများမှ ထုတ်ဖော်မပြောသော အနက်များကို ဖော်ပြလိုသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဤစာတမ်းကို ပြုစုစွဲပါသည်။

၂။ ကာတွန်းပညာ

စာပေအနုပညာတွင် လူအများ စိတ်ဝင်စားခြင်း ခံရသော အနုပညာတစ်မျိုးမှာ ကာတွန်းအနုပညာပင်ဖြစ်သည်။ ကာတွန်းသည် စာဖတ်သူတို့အား ထိထိမိမိရေးသားဖော်ပြနိုင်ပြီး သရော်ရေးသားမှုများကြောင့် စာပေတွင် အကျိုးဝင်ပါသည်။ ထိုကြောင့် ကာတွန်းကို ယနေ့ခေတ်တွင် ကျယ်ကျယ်ပြန်ပြန် အသုံးပြုလာသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ကာတွန်းကို မြန်မာအဘိဓာန်တွင် ကာတွန်း၊ နှုတ်ရွှင်ဖွယ် ဖြစ်အောင် အမျိုးအစား ပြောင်းလဲရေးဆွဲသော ရှုပ်ပို့ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ ထိုကြောင့် ကာတွန်းများသည် အများအားဖြင့် ခေတ်ကိုလည်း သရော်သည်။ စနစ်ကိုလည်း

သရော်သည်။ အမြင်တော်သည်များကို တွေ့လျင် လူကိုလည်း သရော်ပါသည်။ မြန်မာကာတွန်း ဆရာများသည် နိုင်ငံ၏ စနစ်မှား၊ အယုင်မှားများကို တည့်မတ်စေလိုသည့် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပုံဖော်ရေးဆွဲလေ့ရှိသည်။

သို့ဖြစ်၍ ယခင်က သတင်းမီဒီယာအဖြစ် သတင်းစာဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်းတို့တွင်သာ ကာတွန်းများကို ဖန်တီးလေ့ရှိသည်။ ယခုအခါ တိုးတက်လာသော ခေတ်နှင့်အညီ ပုံနှိပ် မီဒီယာများသာမက လူမှုကွန်ယက် စာမျက်နှာများပေါ်တွင် လည်း ကာတွန်းများမှ နေရာဝင်ရောက်ရပါဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ထိုကြောင့် ခေတ်ကို ထင်ဟပ်စေသော မြန်မာကာတွန်းများကို လူမှုကွန်ယက်ပေါ်တွင် တွေ့ဖြင့်နိုင်ပါသည်။

၃။ လက်တွေ့အတွေ့ဖော်

လက်တွေ့အတွေ့ဖော်သည် အတွေ့ဖော်မ ဆင့်ပွဲးလာသည့် ပညာရပ်ဖြစ်သည်။ လက်တွေ့အတွေ့ဖော်နှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာတိုး မောင်ခေါင်မင် (ဓမ္မဖြူ)၏ အတွေ့ဖော်နိဒါန်း စာအုပ်တွေ့ အနက်တွေ့ အနက်အပြုပါယ်ကို ဘာသာစကား အသုံးပြုသော် ရှုထောင့်မှ လေ့လာခြင်းဖြစ်သည်။ လက်တွေ့အတွေ့ဖော်တွင် ပြောသူမျိုးစားသား၊ ဖော်ပြထားသော အနက်ထက် ပြောသူဆိုလိုသောအနက်ကို အာရုံပြု၍ စိစစ်ရသည်။ ပြောသူသည် မည်သူကို မည့်သည့်အချိန်၊ မည်သည့်နေရာ၊ မည်သည့်အခြေ အနေတွင် ပြောဆိုသည်ဟူသော အဆက်အစပ်ကို အခြေပြု၍ အနက်ကို လေ့လာရသည်" အောင်တွေ့ အနက်အပြုပါယ်ကို ဘာသာစကား အသုံးပြုသော် ရှုထောင့်မှ လေ့လာခြင်းဖြစ်သည်။ လက်တွေ့အတွေ့ဖော်တွင် ပြောသူမျိုးစားသား၊ ဖော်ပြထားသော အနက်ထက် ပြောသူဆိုလိုသောအနက်ကို အာရုံပြု၍ စိစစ်ရသည်။ ပြောသူသည် မည်သူကို မည့်သည့်အချိန်၊ မည်သည့်နေရာ၊ မည်သည့်အခြေ အနေတွင် ပြောဆိုသည်ဟူသော အဆက်အစပ်ကို အခြေပြု၍ အနက်ကို လေ့လာရသည်" အောင်တွေ့ အနက်ကို လေ့လာရသည်။

(၂၀၁၄၊ စာ-၂၃၂) ဟုဖော်ပြထားပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ လက်တွေ့အတွေ့ဖော်သည် ပြောသူ၊ နာသူ

အချင်းချင်း ဘာသာစကားအသုံးပြု၍ အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်
မှုတွင် ပြောသူဆိုလိုသည့်အနက် တနည်းအားဖြင့် ပြောသူ၊
နာသူ အပြန်အလှန် နားလည်စေမည့် မမြင်ရသောအနက်၊
ပြောသူထဲတဲ့ဖော်မပြောသော စကားအမိပါယ် တိုကို အခြေ
အနေ အဆက်အစပ် အမျိုးမျိုးကို အခြေပြု၍ ဖော်ထဲတဲ့ရ
သော ပညာရပ်ဖြစ်သည်။

ଲଗ୍ନ ଦେୟ ଆତ୍ମାଭେଦ ଅଧିକ ପ୍ରେସ୍ବାଦ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶ ହେବା
ଅଫଗ୍ନି କି ଯେଉଁ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ପ୍ରାଣବ୍ୟାପକ ଅବ୍ୟାପକ ହେବା
ଅଫଗ୍ନି ଏବଂ ଆତ୍ମାଭେଦ ଅଧିକ ପ୍ରେସ୍ବାଦ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶ ହେବା
ଅଫଗ୍ନି ଏବଂ ଆତ୍ମାଭେଦ ଅଧିକ ପ୍ରେସ୍ବାଦ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶ ହେବା
ଅଫଗ୍ନି ଏବଂ ଆତ୍ମାଭେଦ ଅଧିକ ପ୍ରେସ୍ବାଦ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶ ହେବା

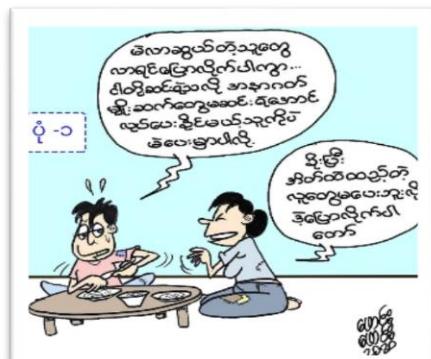
သွယ်စိုက်အနက်ဆိုသည့်မှာ ပြောသူဆိုလိုသော
အနက်က ပြောသည့်စကားလုံး အဓိပ္ပာယ်ထက် ပိုလွန်သော
အခါ စကားဖြင့်ထုတ်မပြောသည့် မမြင်ရသောအနက်ကို
နာသူက ပြောသူစကားမှ တဆင့်ကောက်ချက်ချာနားလည်
ရသော အနက်ဖြစ်သည်။ ပြောသူ၏စကားလုံး အဓိပ္ပာယ်
ထက်ပိုသောအနက် ထပ်မဖြည့်စွက်ရသည့် အနက်မျိုးကို
သွယ်စိုက်အနက်ဟု ခေါ်သည်။

၄။ ကာတွန်းများမ ထုတ်ဖော်မပြောသောအနက်

ကာတွန်းများသည် တိတိကျဉ်းကျဉ်းဖြင့် အဓိပ္ပာယ်
ကျယ်ဝန်းလှသော အဓကြောင်းအရာများကို ရေးဆွဲဖော်ပြလေ
ရှိကြသည်။ ကာတွန်းရေးသူက အမိကဆိုလိုချက်ကို တိုက်ရှုက်
မရေးဘဲ သရော်ဟန်ဖြင့် ရေးသားတင်ပြလေရှိသည်။ ထိုကြောင့်
ကာတွန်းရေးသူက ထုတ်ဖော်မပြောသော အနက်များရှိကြောင်း
ကာတွန်းများတွင် တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ ထိုအနက်များကို
ဖော်ထုတ်ရာတွင်-

- (c) වෙශ්‍යාත
  - (d) ඔවුන්
  - (e) අභිජනනය

ଭୂଷାନ୍ତ ଅଶୁର୍ଗବ୍ୟଃଶୁର୍ଗକି ଆପ୍ରେପ୍ରାଣ ଫେର୍ ଦ୍ୟତିତାନ୍ତପ୍ର
ଜ୍ଵାଃମନ୍ୟପ୍ରତିପିଲିବାନ୍ତି॥

ကာတွန်းပုံ (၁) မှာ လူမှုကွန်ယက်တွင် ဖော်ပြထားသောဆရာဖောင်းဖောင်း၏ကာတွန်းဖြစ်သည်။ ပုံနှင့်စာသားတွဲ၍ သရုပ်ဖော်ထားသောကာတွန်းဖြစ်သည်။ အသုံးပြထားသောသက်တဗ္ဗာ ပုံသက်တဗ္ဗာဖြစ်သည်။ ပုံတွင် အထေးထားသော အဝတ်ကို ဝတ်ဆင်ထားသော ဇနီးမောင်နဲ့ နှစ်ဦးထမင်းပိုင်းတွင် စကားအပြန်အလှန်ပြောပုံဖြင့် သရုပ်ဖော်ထားသည်။ အမျိုးသားဖြစ်သူက

"မဲလာဆုပ်တဲ့ လူတွေလာရင် ပြောပေးပါကာ ငါတို့ ဆင်ရဲသာလို အနာဂတ်မျိုးသက်တွေ မဆင်ရဲအောင် လုပ်ပေးနိုင်ခဲ့ သူကိုပဲ မဲပေးမှာပါလို့" ဟု ပြောဆိုပုံ၊ နေ့နံပါတ်သူက "နီးပြီး အိတ်ထဲထည့်တဲ့ လူတွေမပေးဘူးလို့ ဒဲ ပြောလိုက်ပါတယ်"

ဟု ပြန်ဖြောပိကို ရေးဆွဲထားသည်။ ဆင်းရဲမှုကို ပေါ်လွင်အောင် အဝတ်များ ဖာထေးထားပုံ၊ ထမင်းစားပွဲမှာ ဟင်းတစ်ပန်းကန် ဖော်ပြထားပုံ၊ စားပွဲအနိမ့်ဝိုင်းဖြင့် စားနေပုံတို့ဖြင့် သရုပ်ဖော် ထားသည်။

ဖော်ပြပါ ကာတွန်း၏ နောက်ခံ အဆက်အစပ်မှာ
ရွေးကောက်ပွဲနီးကပ်၍ အပြိုင်အဆိုင်မဲဆယ်ခြင်းများ ပြုလုပ်
ကြသည်။ ပြည်သူများကိုလည်း စည်းရုံးကြသည်။ စောင်းဆက်ဆက်
ဆက်ဆက် ပြောင်းသော်လည်း ဆင်းရဲသော ပြည်သူများ
ရှိနေကြောင်း ထင်ဟပ်ပြထားသည်။ မည်သည့်ပါတီ ဖြစ်စေ
ပြည်သူတွေမဆင်းရဲ အောင်ကြည့်ရှုသော သူကိုသာ မဲပေးမည်
ဖြစ်ကြောင်း ထင်ဟပ်ရေးဆွဲထားခြင်းဖြစ်သည်။

ဤကာတွန်းတွင် ရေးသူထုတ်မပြုသော အနက်
 ကို ပုံသဏ္ဌာန်တာ စာသားနှင့်နောက်ခံ အဆက်အစပ်အရ ဖော်ထုတ်
 ရလျင် ပြည်သူအကျိုးသည် နိုင်ငံရေးပါတီများက မည်သိပိုပင်
 မဲဆွယ်စည်းရုံးစေကာမူ ပြည်သူအကျိုးပြု ဆောင်ရွက်ပေး
 နိုင်သူကိုသာ မဲပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားသည်။ ဥပမာ-
 မိမိကိုယ်ကျိုးချမ်းသာအတွက် အတိတဲထင်ည့်ပြီး ကြိုးချွဲးချမ်းသာ
 ခဲ့သော ပါတီခေါင်းဆောင်များ ရှိခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ကာတွန်း
 ရေးသူက ပါတီမဲဆွယ်စည်းရုံးသူများသည် အများပြည်သူ
 ချမ်းသာအောင် ဆောင်ရွက်ပေးမည့်သူကိုသာ မဲပေးမည်ဖြစ်
 ကြောင်း ဖော်ပြထားသည့် သွယ်ဂိုက်သော အနက်ကိုတွေ့ရ
 ပါသည်။

ပုံ (၂) ကာတွန်းမှာ လူမှုကွန်ယက်တွင် ဖော်ပြထားသော သစ္စရှုရှင်၏ ကာတွန်းဖြစ်သည်။ ပုံသရုပ်ဖော်ထားပုံမှာ မျက်စိအထူးကုဆေးခန်းတွင် ဆရာဝန်နှင့် လူနာမျက်စိ အမြင်စမ်းသပ်ပုံကို ဖော်ပြပြီး အပြင်မှ လူတစ်ဦး ကြေားရပုံ ရေးဆွဲထားသည်။ ထိုဆေးခန်း အတွင်းမှ

"အရင်လူ ဝါးတယ်ဆရာ"၊ "အခုလူရော"၊ "အခုလူက ထိုဝါးတယ် ဆရာ"

ဟု စာရေးသား သရုပ်ဖော်ထားသည်။ အပြင်မှ လူက ထိုစကားများ ကြေားပြီးလန်နေပုံကို
"ငင့်"

ဟု သရုပ်ဖော် ရေးဆွဲထားသည်။

ဖော်ပြပါ ကာတွန်း၏နောက်ခံ အဆက်အစပ်မှာ မြန်မာနိုင်ငံ လူကြီးအချို့၏ လာဘ်စားမှ အခြေအနေနှင့် ဆက်စပ်နေပါသည်။ ဝါးတယ်ဟူသည့် နိုင်ငံအတွင်းရှိ အစိုးရ ဝန်ထမ်းများ၊ အရာရှိ၊ အရာခံများ၊ လာဘ်ပေးလာဘ်ယူကိစ္စများ ပြုလုပ်ခြင်းကိုဆိုလိုပါသည်။ ဝါးသည်မှာ စားခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ ထိုကဲ့သို့ အဖြစ်အပျက် အဆက်အစပ်များကို အခြေပြပြီး ကာတွန်းဆရာက သရုပ်ဖော် ရေးဆွဲထားခြင်းဖြစ်သည်။

ပုံတွင် ဖော်ထားသောသက်တမှာ ပုံသက်တနှင့် စာသားသက်တာ ပေါင်းစပ်ကာ ရေးဆွဲထားခြင်းဖြစ်သည်။ အစိုးရရုံးဌာန အဖွဲ့အစည်းများတွင် လာဘ်ပေးလာဘ်ယူပြုနေပုံကို "ဝါးတယ်" ဟု စာသားသက်တာဖြင့် သရုပ်ဖော်ထားသည်။

ဖော်ပြပါကာတွန်းတွင် ရေးသူထုတ်ဖော်မပြောသော အနက်ကို ပုံသက်တစာသားနှင့် နောက်ခံအဆက်အစပ်အရ ဖော်ထုတ်ကြည့်သော် ဆေးခန်းအတွင်း လူနာနှင့်ဆရာဝန် အပြန်အလှန်ပြောနေပုံကို ရေးဆွဲထားသည့်အတွက် မည်သည့်အဖွဲ့အစည်းဦးဆောင်သည်ဖြစ်စေ အချို့မှာ မိမိကိုယ်ကျိုးအတွက် လာဘ်စားနေဆဲဖြစ်သည်ကို ဆိုလိုသည့် ရေးသူထုတ်ဖော်မပြောသည့် သွယ်စိုက်အနက်ကို တွေ့နိုင်ပါသည်။

ပုံ(၃)ကာတွန်းမှာ လူမှုကွန်ယက်တွင် ဖော်ပြထားသော ကာတွန်းလီညီ၏ ကာတွန်းဖြစ်သည်။ ပုံသရုပ်ဖော်ထားပုံမှာ စာသင်ခုတွင် အစွမ်းနှစ်ဘက်ထိုင်နေသော ကျောင်းသားနှစ်ဦး၏ မျက်နှာတွင် Mask တပ်ထားပုံနှင့် ဘစ်ကားပေါ် တိုးရွှေ့ကာ အကာအကွယ်မပါဘဲ တွယ်က်စီးပုံတို့ဖြင့် ဖော်ပြထားသည်။ ထိုပုံတို့တွင် "ကျောင်းတွင်" "အီမိုအပြန်" ဟု ရေးသားဖော်ပြထားသော သရုပ်ဖော်ရေးဆွဲထားသည်။ ဆန့်ကျင်ဘက်နှစ်ခုကို ပုံဖော်ရေးဆွဲထားသည်။

ဖော်ပြပါ ကာတွန်း၏နောက်ခံ အဆက်အစပ်မှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် COVID-19 ကပ်ရောဂါဖြစ်ချိန် ကျောင်းများ ပြန်လည်ဖွင့်ပုံနှင့် ဆက်စပ်နေပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ နိုင်ငံတော်မှ ပိတ်ထားသော ကျောင်းများ ကျိုးမာရေးဌာန၏ အစီအမံစည်းကမ်းများဖြင့် ပြန်လည်ဖွင့်ချိန်ကို သရော်ကာ ရေးဆွဲထားသည်။ ကျောင်းများတွင်သာ စည်းကမ်းနှင့်အညီလိုက်နာပြီး ကျောင်းပြင်ပ ဖြစ်ပျက်မှုအခြေအနေ အဆက်အစပ်များကို အခြေပြပြီး ကာတွန်းဆရာက သရုပ်ဖော် ရေးဆွဲထားခြင်းဖြစ်သည်။

ဤကာတွန်းတွင် ပုံသက်တနှင့် အညွှန်းသက်တပေါင်းကာ ရေးဆွဲထားခြင်းဖြစ်သည်။ ကျောင်းတွင်းတွင် အစွမ်းမှာထိုင်ခြင်း Mask တပ်ခြင်းတို့ဖြင့် စည်းစနစ်ရှိစွာ သင်ယူနေပုံ အပြန်တွင် ကားပေါ်မှာ လူအပြည့်တင်ဆောင်ထားခြင်းမှာ စည်းကမ်းနှင့် ဆန့်ကျင်နေပုံတို့ကို ရေးဆွဲထားခြင်းမှာ ဖြစ်ပျက်နေသော ခေတ်အခြေအနေကို ပေါ်လွင်စေသည့် အညွှန်းသက်တသော့ဘာဖြစ်သည်။

ဖော်ပြပါကာတွန်းတွင် ရေးသူထုတ်ဖော်မပြောသော အနက်ကို ပုံသက်တာ၊ အညွှန်းသက်တများနှင့် နောက်ခံအဆက်အစပ်အရ ဖော်ထုတ်ကြည့်သော် ပုံသရုပ်ဖော်ထားပုံ အရ ကျောင်းတွင် စည်းကမ်းတကျဖြစ်ပုံ ရေးဆွဲထားသည်။ ထိုနောက် အပြင်တွင် စည်းကမ်းနှင့်မည့်ဆွတ်ပုံ ရေးဆွဲသည်။ ထိုကြောင့် ကျိုးမာရေးကော်မတီက စည်းကမ်းချမှတ်ထားသော်လည်း အများပြည်သူက လိုက်နာခြင်းမရှိ၍ စည်းကမ်းလိုက်နာသုတေသနဆိုသည့် ရေးသူထုတ်ဖော်သည့် သွယ်စိုက်အနက်ကို တွေ့နိုင်ပါသည်။

ပုံ (၄) မှာ လူမှုကွန်ယက်တွင် ဖော်ပြထားသည့်

သုန်းခ၏ ကာတွန်းဖြစ်သည်။ ပုံသဏ္ဌာန်ဖော်ထားပုံမှာ Mask တပ်ထားသော အမျိုးသမီးမှာ တုတ်ကိုင်ပြီး ဒေသဖြစ်နေသည်။ Mask တပ်ထားသော အမျိုးသားတစ်ဦးမှာ ကြောက်ရှုံးနေဟန်ရှိသည်။ PPE ဝတ်စုံနှင့် အရေးပေါ်ကားမှာ ထိုသူတို့ သေးတွဲ ရှိနေပုံဖြင့် ရေးဆွဲထားသည်။ ထိုနောက်

“သွားခဲ့တဲ့ နေရာတွေကို အမှန်အတိုင်းပြောလို ဖြစ်ပုံမလားများ”

ဟု စာရေးသား သရုပ်ဖော်ထားသည်။

ဖော်ပြပါ ကာတွန်း၏ နောက်ခံအဆက်အစပ်မှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် COVID-19 ကူးစက်ရောဂါ ပြန်ပွဲးနေသည်။ ပိုးတွေလူနာ၏ ရာဝေင်ကို ရှာဖွေကာ Q ဝင်ရန် ရှာဖွေထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ကြရသည်။ ထိုကြောင့် ပိုးတွေ လူနာအား ခေါ်ဆောင်ရာတွင် သွားရောက်ထိ တွေ့ခဲ့ဖူးသောနေရာများ မေးမြန်းရာပုံနှင့် ဆက်စပ်ရေးဆွဲထားသည်။ အမျိုးသမီးတုတ်ကိုင် ဒေသဖြစ်နေပုံနှင့် အမျိုးသား ကြောက်ရှုံးနေပုံတို့မှာ KTV မှုအမျိုးသမီးတစ်ဦး ပိုးတွေရာမှ ဆက်စပ်ရေးဆွဲထားခြင်းဖြစ်သည်။ အမျိုးသမီးမနှစ်မြို့သော နေရာသို့ သွားခဲ့ပုံကို သက်တဲ့ပြု ရေးဆွဲထားသည်။ ကြောက်ရှုံးနေပုံနှင့် တုတ်ကိုင်ထားခြင်းသည် အညွှန်းခံနှင့် သဘာဝကျသည့်၊ ကြောင်းကျိုး ဆက်သွယ်မှုရှိသည့် အညွှန်းသဘော ရေးဆွဲထားခြင်းဖြစ်သည်။

ဤကာတွန်းတွင် ရေးသူ ထုတ်ဖော်မပြောသော အနက်ကို ပုံသဏ္ဌာန် စာသားနှင့် နောက်ခံအဆက်အစပ် အရ ဖော်ထုတ်ကြည့်လျှင် အမျိုးမသိအောင် KTV သို့ သွားခဲ့သည် ဆိုသည့် ရေးသူထုတ်ဖော်မပြောသည့် သွယ်ပိုက်အနက်ကို တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

ပုံ (၅) မှာ လူမှုကွန်ယက်၌ ဖော်ပြထားသည့် ဖိုးဇော် (လိုင်သာယာ) ၏ ကာတွန်းဖြစ်သည်။ ပုံသဏ္ဌာန်ဖော်ထားပုံမှာ ထရံကာအမိမပေါ်မှာ ကလေးတစ်ဦးက ပြောသည့်ပုံစံဖြင့် ရေးဆွဲထားသည်။

“အွန်လိုင်းက စာသင်မယဆိုရင် ကွန်ပျူတာလို မယ”၊ “အင်တာနက်လိုင်းလိုမယ”၊ “ဒီးမပျက်အောင် မီးစက် လိုမယ”၊ “အဖော်ည်း အိမ်ရောင်းနှို လိုလိမ့်မယ”

ဟု စာတမ်းထိုး သရုပ်ဖော်ထားသည်။

ပုံသဏ္ဌာန်ဖော်ထားပုံအရ ကျောင်းသားများတွင် ဆင်းရုံးမပြည့်စုံသောသူများ ရှိကြောင်းပြသည့် သက်တဲ့ ဖြစ်သည်။ COVID-19 ဖြစ်ပွဲးနေသည့်ကာလ Online ပညာရေးသည် ပြည့်သူ အများအတွက် အဆင်မပြသည့် ပညာရေးဖြစ်သည်ကို ကိုယ်စား ပြနေသည်။ ဆင်းရုံးကြောင့် Online ပညာရေး စနစ်တွင် အဆင်မပြနိုင်ပုံနှင့် သက်တဲ့ပြု ရေးဆွဲထားခြင်းသည် အညွှန်းခံနှင့် သဘာဝကျသည့် ကြောင်းကျိုး ဆက်သွယ်မှုရှိသည့် အညွှန်းသက်တဲ့သဘော ရေးဆွဲထားခြင်းဖြစ်သည်။

ဖော်ပြပါကာတွန်း၏ နောက်ခံအဆက်အစပ်မှာ COVID-19 ကူးစက်ရောဂါ ဖြစ်ပွဲးနေသောကာလ Online ပညာရေး စနစ်သည် ပြည့်သူအများအတွက် အဆင်မပြသည့် အခြေအနေ ပင်ဖြစ်သည်။ ထိုကာလ ကျောင်းများ ပိတ်ထားရှုံး ဆရာ၊ ဆရာမများ၊ Online သင်ကြားနိုင်ရန် ပြင်ဆင်နေကြခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အဆင်မပြသော ပြည့်သူအချို့၏ အခြေအနေကို ဖော်ပြရေးဆွဲထားခြင်းဖြစ်သည်။ ပြည့်စုံမှုရှိသော ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူများအတွက် အဆင်ပြနိုင်သော်လည်း မပြည့်စုံသူများအတွက် အခက်အခဲရှိနိုင်၍ ကာတွန်းဆရာက ရေးဆွဲထားခြင်းဖြစ်သည်။

ဤကာတွန်းတွင် ခေတ်ကို ထင်ဟပ်စေသော ရေးသူ ထုတ်ဖော်မပြသည့် လိုသည့်အချက်ကို ပေါ်လွှင်အောင် ရေးဆွဲထားသည်။ ထိုကာတွန်းအား ပုံသဏ္ဌာန် စာသားနှင့် နောက်ခံအဆက်အစပ်အရ ဖော်ထုတ်ကြည့်လျှင် Online ပညာရေး စနစ်သည် ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူအများကို လွမ်းခြားစေနိုင်သည့် ပညာရေးစနစ် မဟုတ်ကြောင့်တွေ့ရသည်။ ထိုကြောင့် ဤကာတွန်းရေးဆွဲသူ၏ ထုတ်ဖော်မပြသည့် သွယ်ပိုက်အနက်ကို တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

ပုံ (၆) မှာ လူမှုကွန်ယက်တွင် ဖော်ပြထားသော အောင်သူရလုပ်း၏ ကာတွန်းဖြစ်သည်။ ပုံသဏ္ဌာန်ဖော်ထားပုံမှာ ရဲယူနိုင်ခြင်းနှင့်လူတစ်စုံက အိမ်တစ်အိမ်ကိုပြကာ စကားဆိုပုံဖြစ်ပြထားသည်။ ထိုတွင်

“ချိုင်အိမ်နှင့် တစ်လမ်းထဲ သစ်မှာင်ခိုက္ခားအိမ်ရဲ့ နှစ်အိမ်ကော် စိတ်ကြသေးရောင်းတဲ့ အိမ်နဲ့ဘောလို့ နိုင်အိမ်ကြားက လမ်းကြားထဲဝါးပြီး လူတစ်ယောက်ကို

ဖမ်းရမယ်”၊ “ဘာရာအတောက်မှုလဲဆရာ”၊ “ကျိုရှင်သင်တဲ့အမှု”
ဟုစာတမ်း ရေးသိုးထားပါသည်။

ဤကာတွန်း၏ နောက်ခံ အဆက်အစပ်မှာ COVID-19 ကာလတွင် ကျောင်းများပါတ်ထား၍ ဆရာ၊ ဆရာမများအပြင်မှာ လူစုလူဝေးနှင့် စာမသင်ရန် ညွှန်ကြားမှုများရှိသည်ကို ကြားသိရသည်။ သို့သော်လည်း ကျိုန်းမာရေးဌာန၏ သတ်မှတ်ချက် နှင့်ကိုက်ညီမှုရှိသော အစုအဝေးများကို စာသင်ကြောင်း သိရသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဆရာ၊ ဆရာမများအား အပ်ချပ်ရေးမှူးများနှင့် ရဲများမှတဆင့် လိုက်လံရှာဖွေ ဖမ်းဆီးအရေးယဉ်နေသည်များလည်းရှိသည်။ ဥပဒေနှင့်မလွတ်ကင်းသော လုပ်ကိုင်သူ အား ဖမ်းဆီးခြင်းမရှိပဲ၊ ဆရာ၊ ဆရာမများအား တားဆီးမှုများနှင့်ဆက်စပ်၍ ရေးဆွဲထားပါသည်။ ယင်းနောက်ခံအဆက်အစပ်များကြောင့် “ကျိုရှင်သင်တဲ့ အမှု” ဟု ရေးသားထားခြင်းဖြစ်သည်။

ဤကာတွန်းတွင် ရေးသူထုတ်မပြောသော အနက် ကို ပုံသဏ္ဌာန် စာသားနှင့် နောက်ခံအဆက် အစပ်အရ ဖော်ထုတ်ကြည့်သော် ဆရာ၊ ဆရာမများသည် ဥပဒေနှင့် မလွတ်ကင်းသော အလုပ်များလုပ်သကဲ့သို့ ရဲများအား ကြောက်ရှိ နေရသည်။ ပြည်သူ့ရဲများသည် အမှန်တကာယ် တားဆီးသင့်သည့် ဥပဒေမှုလုပ်သူအချို့ကို ဖမ်းဆီးမှုမရှိခြင်းဆိုသည့် ရေးသူ၏ ထုတ်ဖော်မပြောသည့် သွယ်ပိုက်အနက်ကို တွေ့နိုင်ပါသည်။

၅။ ခြံ့ငံသုံးသပ်ချက်

ဤစာတမ်းတွင် အလေ့လာခံ ကာတွန်းများမှ ရေးသူထုတ်ဖော်မပြောသောအနက်ကို သကော်တာ စာသားနှင့် နောက်ခံအဆက်အစပ်အပေါ် အခြေပြုဖော်ထုတ်ပြထားပါသည်။ အလေ့လာခံ ကာတွန်းများတွင် ပုံသဏ္ဌာန် စာသားနှင့် အညွှန်းသကော်တာ တို့ကို ရေးဆွဲလိုသည့် အကြောင်းအရာနှင့် လိုက်ဖက်ဆီလျှင်အောင် သင့်သလို အသုံးပြုရေးဆွဲထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ပုံသဏ္ဌာန် စာသားလက်ခံ အသိအမှတ်ပြထားသည့် အစိုးပြုသွေးရှိမှုများရှိသည်။

အလေ့လာခံ ကာတွန်းတိုင်းတွင် ရေးသူသည် မိမိ ဆိုလိုသည့်အနက်ကို တိုက်ရှိပြောသည်ထက် သွယ်ပိုက်ပြောသည်။ ရေးသူဖော်ထုတ်ပြထားသည့် အဓိပ္ပာယ်ထက် ပိုလွန်သည့် ထပ်မံဖြည့်စွက်ရသည့် သွယ်ပိုက်အနက် ကို ပုံသဏ္ဌာန် စာသားနှင့် နောက်ခံ အဆက်အစပ်အရ ဖော်ထုတ်တွေ့ရှိရသည်။ ကာတွန်းရေးသူများသည် ကာတွန်းတစ်ကွက်လျှင် အသိပေးလိုသည့်အချက် တစ်ခုကိုသာ ဖော်ပြလွှုံ့ကြသည်။

ကာတွန်းရေးဆွဲသူများသည် ကာတွန်းတစ်ကွက်တွင် ရုပ်ပုံနှင့်စာသားကိုပါ ထည့်သွင်းရေးဆွဲပြီး ထိထိမိမိ ဖော်ပြလွှုံ့ကြသည်။ ကာတွန်းများတွင် ခေတ်ကို ထင်ဟပ်စေသော သရော့ချက်များနှင့် ပြည်သူ၊ အစိုးရတို့၏ အခြေအနေတို့ကိုပါ တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။

လူမှုကွန်ယက်ပေါ်ရှိ ကာတွန်းများသည် လူလောက၏ လက်တွေ့ဘဝတွင် အမှန်တကာယ် ဖြစ်ပျက်တတ်သည့် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ ကျိုန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ အခြေအနေများကို သရပ်ဖော်တင်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် လူမှုကွန်ယက်ပေါ်မှာ ရေးဆွဲသော၊ တင်စားထားသော ကာတွန်းဆရာများသည် အပြုသဘောဆောင်ပြီး ခေတ်သရပ်ကို ထင်ဟပ်ပြနိုင်သည့် ကာတွန်းများဟု ထင်မြင်မိပါသည်။

၆။ နိဂုံး

ဤစာတမ်းသည် ကာတွန်းများမှ ရေးသူထုတ်ဖော်မပြောသောအနက်ကို ပုံသဏ္ဌာန် စာသားနှင့် နောက်ခံအဆက်အစပ်အရ ဖော်ထုတ်တင်ပြုပြီးဖြစ်ပါသည်။ အတွေ့အကြောင်းအရာပုံးပြုမှု ပညာရပ်ကို လေ့လာလိုသူများအတွက် အထောက်အပံ့ ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်မိပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- (၁) ခင်မင်းမောင် (ဓနဖြူ)။ (၂၀၁၀) လက်တွေ့အတွေ့အကြောင်းအရာပုံးပြုမှုနှင့် ရန်ကုန်။
- (၂) ခင်မင်းမောင် (ဓနဖြူ)။ (၂၀၀၉) သကော်တော်အနိဂုံး။
- (၃) ခင်အေး၊ ဒေါက်တား။ (၂၀၀၄) အတွေ့အကြောင်းအရာပုံးပြုမှုနှင့် ရန်ကုန်။
- (၄) မြန်မာစာအဖွဲ့။ (၂၀၀၈) မြန်မာအဘိဓာန်။ ရန်ကုန်၊ မြန်မာစာအဖွဲ့။
- (၅) အောင်ရှိန် (ကာတွန်း)။ (၁၉၇၈) ကာတွန်းပညာ။
- (၆) ရန်ကုန်၊ မော်ဒန်ပုံးပြုမှုနှင့် တို့ကိုပါသည်။

Illocutionary Acts Of The Main Character's Utterances In The Movie
“Beyond Rangoon”

VOL02IS01017

Mya Mya Win

"ကယန်း (ပဒေဝါ) တိုင်းရင်းသားတို့၏ ကြေးပတ်ခြင်းစလေ့နှင့် ဘယာစကား သဘောလက္ခဏာ"

VOL02IS01018

Myat Theingi Kyaw, Wai Wai Phyo

"Grammatical Parallel Structure In Inaugural Addresses By George W. Bush"

VOL02IS01019

Myat Yu Yu Mon , Su Myat Aye

"Development of Numeracy Test For Adolescents"

VOL02IS01020

Naing Naing Maw

"Reducing Students' Anxiety in Learning Reading Passages through Reciprocal Teaching"

VOL02IS01021

Nang Khin Pyone Myint, Thin Nu Nu Win, Nang Sabae Phyu

"Multilevel Association Rules Mining using Apriori Algorithm"

VOL02IS01022

Nilar Htun, Nang Seint Seint Soe

"Sentiment Analysis of Students' feedback from Coursera Online Learning Using Bernoulli Naïve Bayes Classifier"

VOL02IS01023

Nyein Ei Lwin, Thi Thi Swe, Khaing Khin Aye

"မောင်ချောနွယ်၏ရထားကဗျာပေါင်းချုပ်မှန်မိတ်ပုံအသုံးများ လေ့လာချက်"

VOL02IS01024

Phue Wai Ko Ko, Su Myat Aye, Naing Naing Maw

"Analysis of Gender and Grade Differences on Abstract Reasoning Test for High School Students"

VOL02IS01025

Phyo Wai Hlaing

"ပန်းမွေးရာ ရွှေကော်ဇူးတွေ့ကြန့်သတ်သိ ရှုထောင့်များ"

VOL02IS01026

Phyu Thwe, Cho Cho Lwin, Hnin Pwint Myu Wai

"Detection of Diabetes Using Classification Methods "

VOL02IS01027

San Myint Yi

"Evaluating the Effect of Environmental Education and Awareness on Solid Waste Management within Elementary Students"

VOL02IS01028

San San Nwe, Hla Yin Moe, Lin Lin Aye

"Student-Centered Approach is more Effective than Teacher-Centered Approach on Mathematics"

VOL02IS01029

Sandar Shein

"ဦးကြီး၏လွှမ်းချင်းကဗျာများမှ မြန်မာ့ကျေးလက်စလေ့များ"

VOL02IS01030

Shine Maung Maung

"မြတ်ဒေသသိပေါ်များကို အထူးဖော်ရှုထောင့်မှလေ့လာချက်"

VOL02IS01031

Shwe Sin Win, Khin Htwe Myint, Zar Zar Thin

"ကာတွန်းများမှ ထုတ်ဖော်မပြောသောအနေ"

VOL02IS01032

Shwe Zin Aung

"Scanning System for Light Transmission of Glasses"

VOL02IS01033	<i>Su Myat Aye, Naing Naing Maw</i> "An Investigation into Non-verbal Intelligence of Primary Students"
VOL02IS01034	<i>Than Than Naing</i> "တ-ဝက်အတွင်းရှိအသံစွဲစကားလုံးများ၏အနက်ကိုစိစစ်ခြင်း"
VOL02IS01035	<i>Thandar Kyi, Htun Htun Oo</i> "Study on Neutron-proton Scattering using CD-Bonn Potential"
VOL02IS01036	<i>Thet Lwin Oo , Win San Win, Hnin Ei Maung, Daw Lwin Lwin Soe</i> "Design And Construction of Android Phone Controlled Electrical Household Appliances"
VOL02IS01037	<i>Tin Tin Maw</i> "Generation of Orthogonal Polynomials in Least-Squares Approximations"
VOL02IS01038	<i>Tint Tint Ei, Mar Mar Lwin, Hnin Lae Win</i> "A Survey On Preferences Towards Learning Styles of Undergraduate Arts And Science Students"
VOL02IS01039	<i>Wai Wai Phyo, Myat Theingi Kyaw</i> "Grammatical Collocations Found in The Selected Academic Texts"
VOL02IS01040	<i>Wai Wai Tin</i> "တရုတ်သံရောက်မော်ကွွန်းမှ နှင့်စလေ့ယဉ်ကျေးမှုများ"
VOL02IS01041	<i>Ye Ye Cho</i> "မြန်မာဝါကျရှိးဖွံ့ဖည်းပံ့ရှိ စကားမြှုပ်စနစ်နှင့်ဘာသာဇာအဗြင်"
VOL02IS01042	<i>Yi Mon Aung, Nwet Nwet Than, Linn Linn Htun</i> "Genetic Algorithm-Based Feature Selection and Classification of Breast Cancer Using Bayesian Network Classifier"
VOL02IS01043	<i>Yu Yu Tun, Aye Thandar Win, Htar Hlaing Soe</i> ဌီမီးချမ်းချိုးဖြူဆက်၍ကုမ္ပဏီဘာသာစကားတာဝန်များစီစစ်ချက် (လူမှုဘာသာဇာ)
VOL02IS01044	<i>Zaw Naing</i> "နည်းပညာဆိုင်ရာပေါ်ဟာရများနှင့် မော်ဒန်ကုမ္ပဏီ"
VOL02IS01045	<i>Zin Nwe Khaing, Hla Yin Moe, Aye Mya Mya Moe</i> "Optimizing Integer Programming Problem Using Branch and Bound Method"

University of Computer Studies (Taungoo)
Website: <https://ucstaungoo.edu.mm>
Email: jites.admin@ucstaungoo.edu.mm

